FİYATI: 18 TL • www.paros.com.tr • Haziran 2021 • SAYI: 117

PAROS

ÇOK KÜLTÜRLÜ YAŞAM DERGİSİ

- LEONARDO DA VINCI'NİN MEKTUPLARI VE MİMARİ TASARIMLARI
- TÜRK BASININDA RUM AZINLIĞA KARŞI KAMUOYU OLUŞTURMA ÇABALARI
- İKİ YAKANIN HİKAYESİ: "ÇEK KAYIKÇI BALAT'A"
- MAHALLEM SAMATYA'DAN MÜZİKLİ BELGESEL: SAHAKYAN TIBRATS TAS KOROSU
- MINAKYAN'IN SON TALEBESİ: ŞAVARŞ BEDROS KARAKAŞ

DENİZ VE OKYANUSLAR TEHLİKE ALTINDA

ISSN 2146-6149

CETAŞ
JEWELRY
www.cetasjewelry.com

ekonomi zincirinin
güven halkası: **ÇAĞDAŞ Faktoring**

Büyüyen Türkiye ekonomisinin güvenli nakit akışına katkı sağlamak, ekonomi zincirinin sorunsuz ve güvenli halkası olmak için deneyimli ekibimiz, genç, dinamik profesyonellerimizle çözüm üretmeye hazırız.

Her zaman Çağdaş, her zaman güçlü!

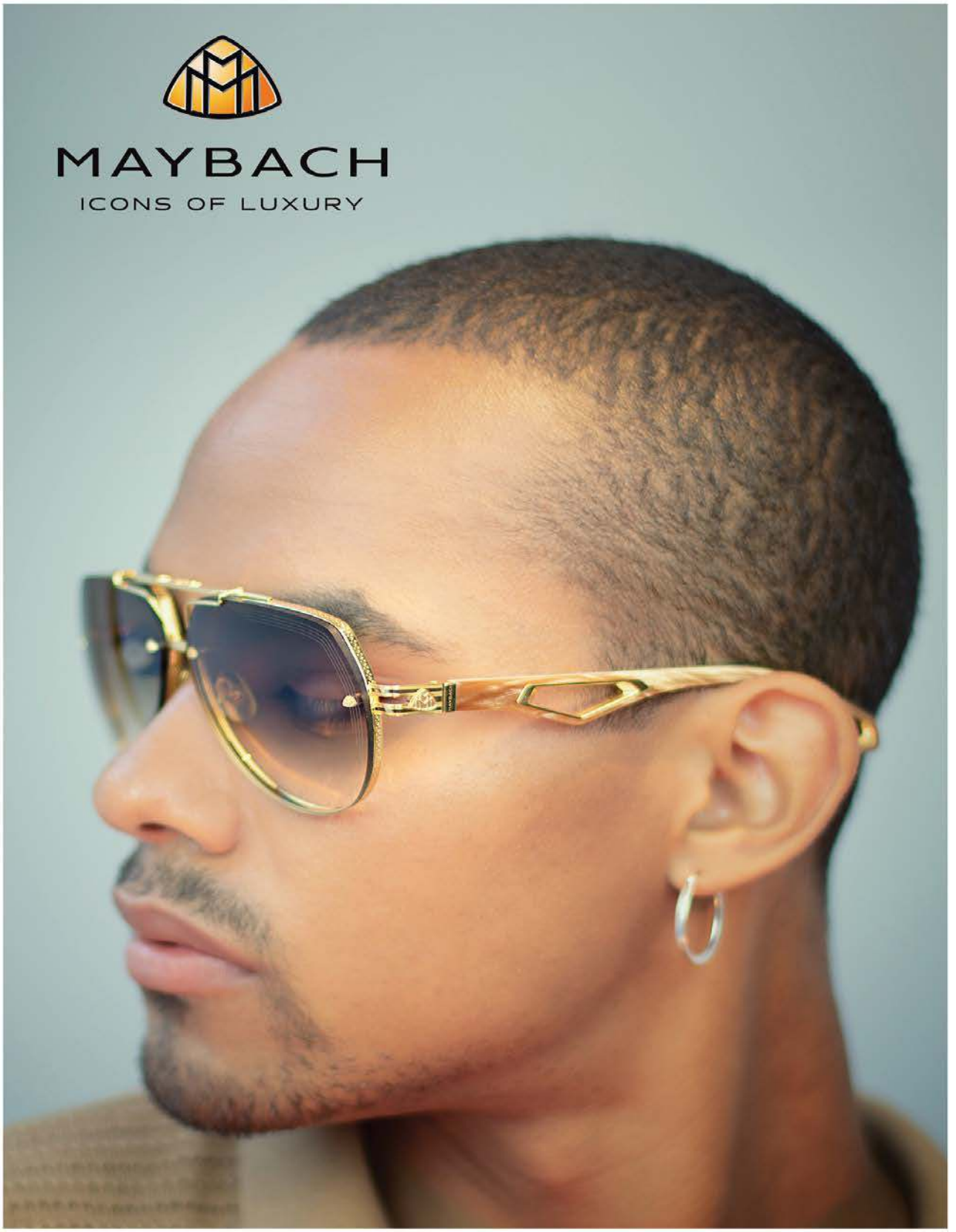
ÇAĞDAŞ
faktoring

Çağdaş Faktoring A.Ş.
Yıldız Posta Cad. No: 9 34349 Gayrettepe - Şişli - İstanbul
www.cagdasfactoring.com.tr

- İkitelli Şubesi +90 (212) 504 18 80
- Pendik Şubesi +90 (216) 598 18 81
- Gebze Şubesi +90 (262) 643 18 60
- İzmir Şubesi +90 (232) 472 18 10
- Ankara Şubesi +90 (312) 395 18 91
- Samsun Şubesi +90 (362) 233 18 24
- Bursa Şubesi +90 (224) 245 18 90
- Aydın Şubesi +90 (256) 215 10 20 - 30
- Eskişehir Şubesi +90 (222) 502 01 55 - 44
- Beylikdüzü Şubesi +90 (212) 876 18 60
- Gaziantep Şubesi +90 (342) 323 18 55
- Antalya Şubesi +90 (242) 334 18 80
- Dudullu Şubesi +90 (216) 540 18 60
- Konya Şubesi +90 (332) 502 00 48
- Adana Şubesi +90 (322) 458 10 87
- Bodrum Şubesi +90 (252) 319 08 45
- Denizli Şubesi +90 (258) 372 18 85
- Düzce Şubesi +90 (380) 523 98 81 - 82

'**Güven** Faktörü'
444 18 80

FAKTORİNG DERNEĞİ ÜYESİDİR

WWW.MAYBACH-EYEWEAR.COM

seroptik

www.seroptik.com.tr
Instagram: seroptiktr

SİLHOUETTE OPTİK	: HALASKARGAZİ CAD. NO: 156/A - ŞİŞLİ / İSTANBUL - 0212 247 51 39
OPTİPOL	: BAĞDAT CAD. NO: 344/11-12 - ERENKÖY / İSTANBUL - 0216 385 04 85
OPTİPOL	: SÖĞÜTLÜÇEŞME CAD. NO: 28/C - KADIKÖY / İSTANBUL - 0216 449 15 00
OPTİPOL	: HAMİDİYE CAD. NO: 63 - SİRKECİ / İSTANBUL - 0212 527 22 44
REEL OPTİK	: GÜZELBAHÇE SOK. NO: 7/A NİŞANTAŞI / İSTANBUL - 0212 225 28 47

SAĞLIĞINIZI ERTELEMEYİN!

Hastanemizden alacağınız tüm hizmetlerde

axess bonus card CARDFINANS WORLD Ziraat Bankası bankkart

kartlarıyla ödemeler vade farksız

8 TAKSİT!

1832 SURP PIRGIÇ ERMENİ HASTANESİ

/surppirgic 0549 610 11 75 0850 811 50 52

Yedikule Surp Pırgiç Ermeni Hastanesi Vakfı İktisadi İşletmesi
Zakirbaşı Sokak No: 32 Kazlıçeşme 34020 İstanbul (Kazlıçeşme Marmaray İstasyonu'na 100 metre)
www.surppirgic.com

İÇİNDEKİLER HAZİRAN 2021

30 DENİZ VE OKYANUSLAR TEHLİKE ALTINDA

16 **GÜNDEMİN NABZI** / KORONAVİRÜS BİYOLOJİK SAVAŞIN HABERCİSİ Mİ?

18 **DİKKAT FİKİR ÇIKABİLİR** / SARKİS PAÇACI

20 **DEVR-İ ALEM** / İSRAİL İLE HAMAS ÇATIŞMASI MAYIS AYINA DAMGA VURDU

22 **GÜNCEL PSİKOLOJİ** / SINAV KAYGISI İLE BAŞA ÇIKMAK

24 GALATA TAŞIMACILIĞA EN İYİ İŞVEREN ÖDÜLÜ

26 TITANIC HOTELS'E TRIPADVISOR TRAVELERS CHOISE 2021 ÖDÜLÜ

28 FASTPAY WILDCATS, ZULA TÜRKİYE KADINLAR LİGİNDE ŞAMPİYON OLDU

29 KOÇ ÜNİVERSİTESİ'NE "TRIPLE CROWN" UNVANI

32 ANKARA'DA İFTAR DAVETİ

34 ŞİŞLİ BELEDİYESİ İKLİM EYLEM PLANINI HAYATA GEÇİRİYOR

35 BEŞİKTAŞ KÜLTÜR VE SANATIN BAŞKENTİ OLUYOR

36 VAKIF SEÇİMLERİNİN YAPILMASININ ÖNÜ AÇILDI

38 **BUCKINGHAM POSTASI** / KRALİÇE ÇALIŞMAYA BAŞLADI

39 **BİLİMKOLİK** / MERHABA YAZ!

40 **İÇİMİZDEKİ SES** / PANDEMİDEN MANEN GÜÇLENMİŞ OLARAK ÇIKACAĞIZ

42 **FARKLI BEDENLERDE FARKLI KÜLTÜRLER** / KARMA EVLİLİKLER

46 **KENT BELLEK MİRAS** / FRESKO APARTMANI'DA BULUŞTULAR

50 RUM VE SÜRYANİ KİLİSELERİ PASKALYA'YI 2 MAYIS'TA KUTLADI

52 PATRİK VEKİLİ KD. PEDER KRİKOR DAMADYAN İLE SÖYLEŞİ

PAROS

Abonelerimizin dikkatine:
Derginiz ayın 10'una kadar ulaşmadığı takdirde lütfen bizi arayın.

İletişim
Tel: +90 212 245 61 06 **Fax:** +90 212 249 42 23
GSM: +90 544 208 76 99 +90 544 208 79 67 +90 544 208 18 02
www.paros.com.tr - info@paros.com.tr

Türkiye tarihine
farklı bir
bakış sunan
yeni mekân

GALERİ
BİRZAMANLAR

Tarihe Yolculuk: 20. Yüzyıl Başında Türkiye'de Kültürel Çeşitlilik sergimiz, gerekli hijyen tedbirleri ve ziyaretçi sayısı sınırlamasıyla, randevulu olarak ziyarete açıktır.

Ayrıca sergimizin önemli noktalarına ve Birzamanlar Yayıncılık'ın yayınlarına web sitemiz ve sosyal medya hesaplarımız üzerinden de ulaşabilirsiniz.

www.instagram.com/birzamanlaryayincilik
www.instagram.com/galeribirzamanlar
www.facebook.com/birzamanlaryay
www.birzamanlaryayincilik.com

BİRZAMANLAR
YAYINCILIK

ORLANDO CARLO CALUMENO
Collection & Archive

Vali Konağı Caddesi, Şafak Apartmanı No: 23 Kat: 6
Nişantaşı Şişli İstanbul
www.birzamanlaryayincilik.com
info@birzamanlaryayincilik.com
T: 0(212) 247 19 07

İÇİNDEKİLER HAZİRAN 2021

55 KARTAL KİLİSESİ VAKFI BAŞKANI HOVHANNES SAHAKOĞLU VEFAT ETTİ

58 **I WANT YOU** / KUSURLU GÜLHANE PARKI VE BALAT, BATSIN BU HAYAT!

60 **UZMAN GÖRÜŞ** / ARKADAŞ

62 **MİMARLIK TARİHİNDEN** / LEONARDO DA VINCI'NİN MEKTUPLARI

66 **TARİH ARAŞTIRMA** / TÜRK BASININDA RUM AZINLIĞA KARŞI KAMUOYU OLUŞTURMA ÇABALARI

70 **MIHİTARYAN EĞİTİM KURUMLARI** / ERZURUM MIHİTARYAN OKULU 1870-1915

72 **2Mİ3MUSEUM ÜNLÜ FOTOĞRAFÇILAR** / İSTANBUL'UN ESKİ FOTOĞRAF STÜDYOLARI

74 **YÜZLER VE İNSANLAR** / STRATOS DOLÇİNYADİS İLE SÖYLEŞİ

78 **GEÇMİŞ ZAMAN OLUR Kİ** / "KATİNA'NIN ELİNDE MAKASI"

82 **OSMANLI SARAY RESSAMLARI** / 19. YY. MANZARA RESMİNDE ÖNE ÇIKAN İSİMLER

86 **KULİS@PAROS** / TİYATRO TARİHİMİZDE UNUTULANLAR (65. BÖLÜM)

88 KİRKOR SAHAKOĞLU'NDAN "ZAMANSIZ" SORGULAMALAR

90 MAHALLEM SAMATYA'DAN MÜZİKLİ BELGESEL: SAHAKYAN TIBRATS TAS KOROSU

94 14. ÖLÜM YILDÖNÜMÜNDE ZEHRA BİLİR'İ ANIYORUZ

96 İKİ YAKANIN HİKAYESİ: "ÇEK KAYIKÇI BALAT'A"

100 **SİNEMA GÜNDEMİ** / MINAKYAN'IN SON TALEBESİ: ŞAVARŞ BEDROS KARAKAŞ

104 TANYA AVEDİSYAN, "KEDİ-BONCUK-TİYATRO" ÜÇGENİNDE

106 ARTUN TALAY'LA SPOR SOHBETİ

109 DOÇ DR. ANİ AGOPYAN: "SPOR BİR BİLİMDİR"

112 MİLLİ SPORCU TALYA ÖZKAYA

114 **SAĞLIKLI YAŞAM** / OTOİMMÜN HASTALIKLARDA BESLENME

116 **TEMİZ BESLENİYORUZ ÇÜNKÜ BİZ BUNA DEĞERİZ** / BÜYÜK YAZ ÇORBASI

118 **NEREDE NE VAR**

120 **KARE BULMACA**

121 **ASTROLOJİ** / YAY / İKİZLER BURÇLARINDA TUTULMALAR

122 **ZARUG İLEN HARUT**

EŞSİZ BİR SU

pürsu

PÜRSU'YA DÜNYANIN EN PRESTİJLİ TASARIM ÖDÜLÜ!

WORLDSTAR FOR PACKAGING

WPO

WORLD PACKAGING ORGANISATION

WORLDSTAR WINNER 2021

Pürsu cam şişe ailemiz ile Dünya Ambalaj Örgütü tarafından düzenlenen Worldstar 2021 yarışmasında ülkemizi temsil ederek, tasarım ödülü almaktan gurur duyuyoruz. 2020 yılında aldığımız "Üstün Lezzet Ödülü"nden sonra dünyanın en prestijli ambalaj ödüllerinden biri olan bu ödülümüz ile de Pürsu'nun eşsizliğini taçlandırmaya devam ediyoruz.

Koç

Sipariş için 444 9 787 www.pursu.com.tr

App Store'dan İndirin

Google Play 'DEN ALIN

pürsu

BEKO 100 KADIN BAYİ PROJESİ İLE KADIN GİRİŞİMCİLERİ DESTEKLİYORUZ.

Koç

Beko 100 Kadın Bayi Projesi ile kadın girişimcilerimizi destekliyor, onların Beko bayisi olmaları için özel avantajlar sunuyoruz.

Başvuru için:

beko.com.tr/100kadinbayi

beko

PAROS SATIŞ NOKTALARI

REMZİ KİTABEVLERİ:
Rumeli Caddesi, Suadiye, AVM'ler: Akmerkez, Kanyon, Zorlu Center-İstanbul

Armada AVM.-Ankara

Konak-Pier, Agora-İzmir

PANDORA KİTABEVİ:
Valikonağı Caddesi, No: 5 (Askeri Müze Kapısının Karşısı), Osmanbey-İstanbul

TEL: 0212 245 16 67

NOSTALJİ KİTABEVİ:
Teyarreci Fehmi Sokak, No: 12/14, Pangaltı-İstanbul

Tel: 0212 230 24 66

BARIŞ GAZETE BAYİİ:
Valikonağı Caddesi, No: 30, Nişantaşı-İstanbul

TEL: 0535 228 47 22

BİRCAN MARKET:
Seymen Sokak, No: 51, Feriköy-İstanbul

TEL: 0212 225 87 25

SUN GIDA:
Kurtuluş Caddesi No: 74, Feriköy-İstanbul

TEL: 0212 247 20 32

BAYRAKTAR GIDA:
Feriköy, Şahap Sokak No-1/3, Kurtuluş-İstanbul

TEL: 0212 230 10 88

GALERİ UN:
Baruthane Caddesi, No: 62, D-1, Kurtuluş-İstanbul

TEL: 0212 246 51 23

YEŞİLKÖY BAYİİ:
Seyfettin Akın, İstasyon Caddesi, No 12/A, Yeşilköy-İstanbul

TEL: 0535 432 00 00

BANKACILIKTA SINIRLARI KALDIRAN YENİLİK

YAPI KREDİ MOBİL İLE ANINDA YAPI KREDİLİ OLMANIN VAKTİ GELDİ!

Tüm bankacılık ihtiyaçlarınız için Yapı Kredi Mobil ile dilediğiniz yerden dilediğiniz zaman görüntülü görüşmeyle anında Yapı Kredili olun. Hayatınızı kolaylaştıracak ürün ve hizmetlerle aranızdaki sınırları kaldırın.

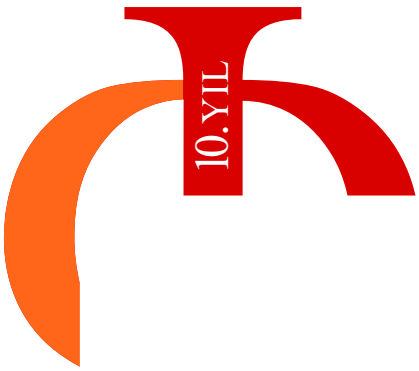

YapıKredi

Hizmette sınır yoktur.

Hesabınızın Yapı Kredi Mobil'den ıslak imzaya gerek olmadan, anında açılabilmesi için başvurunuzu; yakın alan iletişimi (NFC) özellikli telefondan T.C. kimlik kartınız ile yapmanız ya da başvurunuzun sonunda başka bir bankada adınıza açılmış bir hesaptan başvuru sonunda paylaşılacak hesap numarasına para transferi yapmanız gerekmektedir. Koşullar sağlanamadığında, başvuru sonrasında kurye ile gönderilecek "Müşteri Beyan Formu"nun imzalanmasıyla hesabınız açılacaktır. Detaylar yapikredi.com.tr'de.

EDİTÖRDEN

Yaz aylarının neşesinin, pandeminin yaşattığı tüm olumsuzlukları silmesi dileğiyle güneşi bol Haziran ayına adım atıyor olsak da, ne yazık ki moralleri bozan gelişmeler peşimizi bırakmıyor. Bitmek bilmeyen toplum içi tartışmaların, dinmek bilmeyen şiddet eylemleri ve savaşların tükenmediği bir dünyada mutlu olmayı başarabilmek kolay değil. Ancak bu sıkıntılı dönemde duymayı özlediğimiz güzel bir haber, yine de iyimserliğimizi bir anda tetikleyebiliyor.

Bu bağlamda geçen ay aldığımız telefondaki o sımsıcak ses ve e-mail ile gelen içten bir makale, Paros ailesi için harika bir sürpriz oldu. Aylardan beri Surp Pırgiç Ermeni Hastanesi'nde tedavi gören sevgili yazarımız, Ruhani Meclis Başkanı Başrahip Tatul Anuşyan, sağlığına kavuşarak, özlediğimiz o anlamlı yazılarıyla yeniden aramızdaydı. Yazısında iman ve umut vardı. "Pandemiden manen güçlenmiş olarak çıkacağız" diyordu. Sevgili yazarımızın kalıcı ve geçici değerleri o sakin üslubuyla yorumladığı yazısını keyifle okuyacağınızdan eminiz. (sayfa: 40)

Olumsuzlukların ve kısıtlamaların hakim olduğu bu pandemi döneminde, Paros dergisi olarak okurlarımızın kültürel ve sosyal hayatını canlandırma amacıyla başlattığımız kültür gezilerimize ne yazık ki ara vermek zorunda kaldık. Tarihi mekanları, değişik yörelerin yaşam tarzlarını ve etkinliklerini yerinde inceleme hedefiyle Edirne'den Kars'a kadar kat ettiğimiz güzergahlarda, ezan, çan, hazan seslerinin birbirine karıştığı şehirlere damga vuran medeniyetlerin gözleri kamaştıran görkemini, geziye katılamayan okurlarımız da dergimizde yer verdiğimiz bilgi ve fotoğraflardan izleyebiliyordu.

Ülkemizin aşılama programı ilerledikçe, bu anlamlı kültür gezisi serisini, önümüzdeki sezonda yeniden başlatabileceğimiz konusunda umutluyuz. Portföyümüzde sizler için planladığımız daha nice destinasyonlar ve pek çok sürpriz var. Yakında açıklayacağımız gezi programlarını pek çoğunuzun sabırsızlıkla beklediğini de biliyoruz.

Umut dolu güzel haberlerin eksik olmadığı sağlıklı günlerde buluşmak üzere, yazlığa ve tatile gideceklere, gönüllerince yaşayacakları keyifli bir Haziran ayı diliyoruz.

PAROS

İmtiyaz Sahibi ve
Genel Yayın Yönetmeni
Paros Basın Yayın Hizmetleri
Ltd. Şti. adına
Mayda Saris
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Talin Etyemez
Halkla İlişkiler Müdürü
Elenka Eldek Çadırcıoğlu
Reklam ve Pazarlama Müdürü
Tamar Gurdikyan
Abonelik ve Reklam
Aylin Çavuşyan, Hilda Sotiryadi
Dijital Pazarlama Uzmanı
Garbis Can Cabatoğlu
Yayın Kurulu
Mayda Saris, Talin Etyemez,
Elenka E. Çadırcıoğlu, Tamar Gurdikyan,
Mıgırdiç Arzivyan, Linda Çetinkaya,
Artun Atmaca, Rehan Kalaycıyan
Grafik Tasarım
Aret Avcu
Fotoğraf Editörleri
Mıgırdiç Arzivyan, Nikolaos Manginas
Hukuk Danışmanı
Şila Muratoğlu
Mali Müşavir
Vartevar Cavak
Yönetim Yeri
İstiklal Cad. Tokatlıyan İşhanı
No: 76 Kat: 4/10 Beyoğlu/İstanbul
TEL: +90 212 245 61 06
FAKS: +90 212 249 42 23
GSM: +90 544 208 79 67 /
+90 544 208 18 02 / +90 544 208 76 99
Yayın Türü: Aylık - Yerel Süreli
Sayı: 117
Baskı Tarihi: Haziran 2021
ISSN: 2146-6149
Baskı: Kültür Sanat Basımevi
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sit. ZB7 - ZB11
Topkapı, Zeytinburnu, İstanbul
Tel: +90 212 674 00 21-29-46
www.kulturbasim.com

Abonelerimizin dikkatine !
Derginiz ayın 10'una kadar ulaşmadığı takdirde lütfen bizi arayınız.

www.paros.com.tr - info@paros.com.tr

Tilcomp

Çelik Sektörü Yazılım Çözümleri

- Çelik ERP ve MRP II Çözümleri
- Çelik Servis Merkezi Yazılımı
- Barkodlu Çelik Stok Takip Yazılımı

Haddehanelere, Çelik Servis Merkezlerine ve Demir-Çelik ticareti yapanlara yönelik hazırlanmış; barkodlu stok takibi yaparak siparişleri, iş akışlarını ve üretim süreçlerini planlayıp takip eden yazılım.

ENDÜSTRİ 4.0
Biz Hazırız

7/24 Destek | **1993'den Bugüne Yazılım Tecrübemiz ile Türkiye'de Hazırlandı.**

Çelik için ERP – Kimya için ERP – Plastik için ERP – Ambalaj için ERP – Bant için ERP - Tekstil için ERP - Çorap için ERP – Kurumsal Kalite ve Risk Yönetimi

Tilcomp

İstiklal Caddesi, Tan Han 177 Kat:3 ,34433
Beyoğlu - İstanbul - Turkey Tel: +90 212 245 8478
Fax: +90 212 245 8479 info@tilcomp.com
www.tilcomp.com

Tilcomp GREEN Software

LİNDA AKYAN ÇETİNKAYA
l_akyan@hotmail.com

Koronavirüs biyolojik savaşın habercisi mi ?

Covid-19 pandemisinin devam ettiği bu günlerde ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından elde edilen ve dünya gündemine bomba gibi düşen belgeler şaşkınlık yarattı. Bu belgelere göre Çinli bilim insanları 2015 yılından beri koronavirüs de dahil olmak üzere çeşitli biyolojik ve genetik silahların kullanıldığı "Üçüncü Dünya Savaşı" için hazırlanıyor. Biyolojik silahların "zaferin temel silahı" olacaklarının altı çizilerek bunların "düşmanın sağlık sistemini çökertmeye" yarayacağı belirtiliyor. Pekin'in 2015 gibi erken bir tarihte SARS virüsünün askeri potansiyeli olduğunu düşündüğüne dair bu kanıtlar, Covid-19 pandemisine neden olan virüsün bir Çin laboratuvarından sızdırılmış olabileceğine dair endişelerin de yeniden gün yüzüne çıkmasına neden oldu.

"SİLAH YAPIMI İÇİN HASTALIKLAR MANİPÜLE EDİLİYOR"

The Australian gazetesinin haberine göre, Halk Kurtuluş Ordusu bilim adamları ve sağlık görevlilerinin hazırladığı dosya, hastalıkların "daha önce hiç görülmemiş bir şekilde" silah yapmak için manipüle edilmesinden bahsediyor. Belgeyi hazırlayanlar, kimyasal ve nükleer olan Birinci ve İkinci Dünya Savaşları'nın aksine, üçüncü bir dünya savaşının "biyolojik" olacağı konusunda ısrarcı.

BİYOLOJİK SİLAHLAR İÇİN İDEAL KOŞULLAR ANLATILIYOR

İddiaya göre belge ayrıca bir biyolojik silahı kullanarak olabilecek en fazla hasara neden olmak için ideal koşulları anlatıyor. Belgede bu tür saldırıların havanın açık olduğu bir günde yapılmaması gerektiğini, çünkü yoğun güneş ışığının patojenlere zarar verebileceğini, yağmur veya karın ise aerosol parçacıklarını etkileyebileceğini söylüyor. Ancak bunun yerine gece veya şafak vakti, alacakaranlıkta veya bulutlu havalarda, sabit bir rüzgâr yönü ile aerosolün hedef alana ulaşmasının etkili olacağının altı çiziliyor.

WUHAN'DA "CİDDİ GÜVENLİK ENDİŞELERİ" VAR

Wuhan Viroloji Enstitüsü, 2002'deki SARS salgınından bu yana yarasalardan çok sayıda koronavirüs topluyor ve bu yarasa virüslerinin insan hücreleriyle nasıl etkileşime girdiğini açıklayan makaleler kaleme alıyor. Ayrıca, 2018 yılında laboratuvarı ziyaret eden ABD Büyükelçiliği personeli Wuhan tesisindeki protokollerde "ciddi güvenlik endişeleri olduğunu" açıkladı.

Laboratuvar, Wuhan'da ilk enfeksiyon kümesinin patlak verdiği ıslak pazara sadece 12 kilometre uzaklıkta bulunuyor ve pazar yeri ayrıca Wuhan Hastalık Önleme ve Kontrol Merkezleri (WHCDC) adlı başka bir laboratuvardan sadece birkaç yüz metre uzakta. Covid-19'un bu tesislerin birinden ya da ikisinden de dışarı sızarak pazara yayılmış olabileceği iddia ediliyor.

Geçen Ocak ayında Çin'e giderek orada koronavirüsün kaynağını tespit etmek için incelemeler yapan Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ise, canlı hayvan pazarlarının koronavirüs gibi birçok bulaşıcı hastalığın ortaya çıkmasına neden olabileceğini ve sağlık için risk yarattıklarını belirterek bu tip pazarların kapatılması çağrısında bulunmuştu.Φ

Kaynakça
https://www.republicworld.com/world-news/china/china-discussed-weaponising-coronaviruses-before-pandemic-predicted-ww3-with-bio-weapons.html

Masal Gibi Bir DÜĞÜN DÜŞLEYENLERE

İster Havuz Başında
Şık Bir Düğün
İster Balo Salonunda
Görkemli Bir Davet

Evliliğe adım atacağınız bu önemli günde, açık veya kapalı ferah alanlarda davetlilerinizi güvenle ağırlayabileceğiniz, her detayın eksiksiz ve özenle düşünüldüğü masal gibi unutulmaz anlar sizi bekliyor.

TITANIC
HOTELS

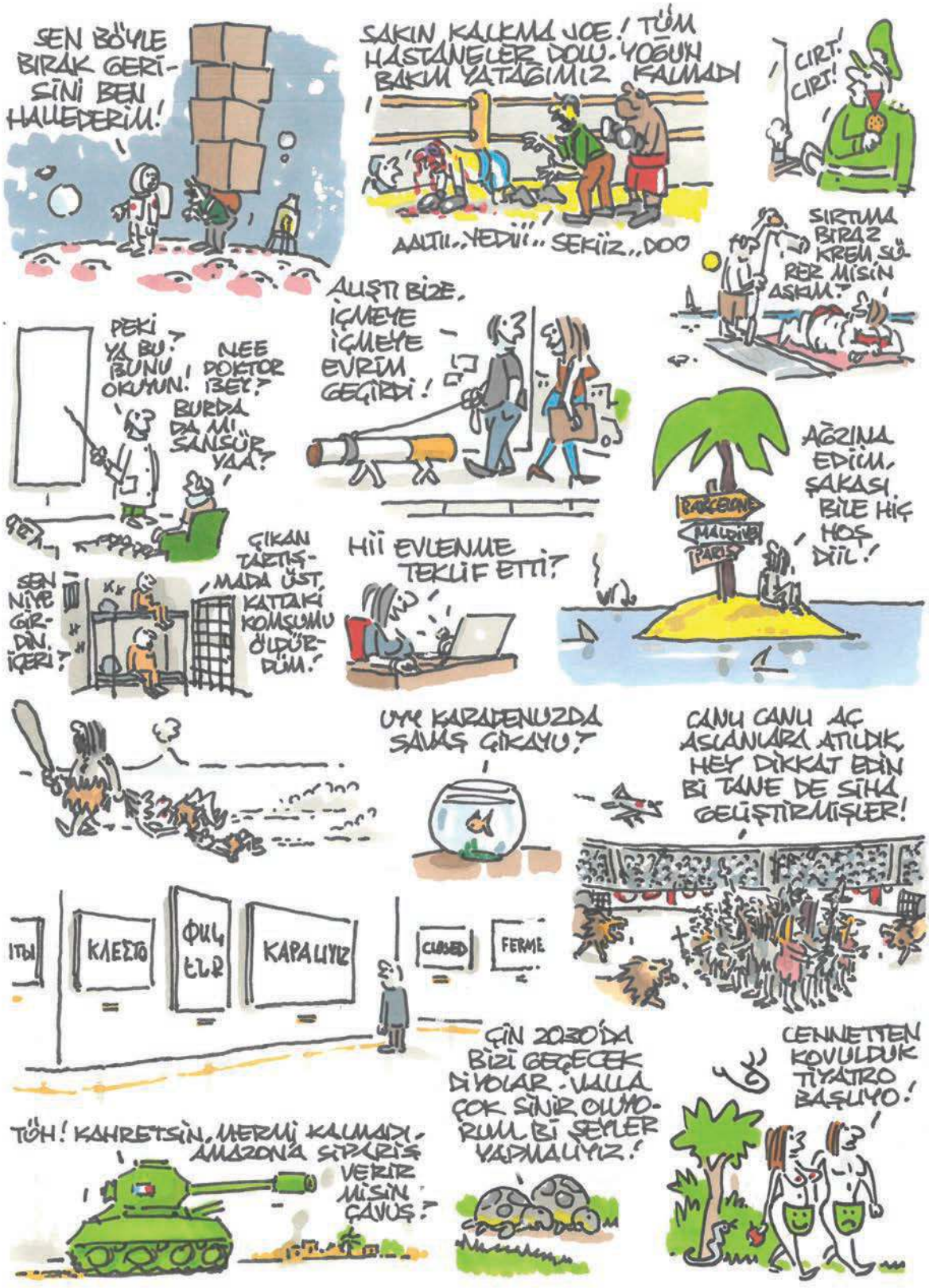
#MyTitanicStory

TITANIC HOTELS
ANTALYA | ISTANBUL | BODRUM | BERLIN

titanic.com.tr

DİKKAT FİKİR ÇIKABİLİR

Sarkis Paçacı 2021

sarkispacaci@hotmail.com

Dünyanın her yerinde nefis Türk kahvesi

1930'lu yıllarda üretilmiş bir reklam çalışması.

1871'den beri kalitesini ve titizliğini hiç bozmadan evlerimize nefis Türk kahvesini getiren Kurukahveci Mehmet Efendi, bugün 55'ten fazla ülkede tüketiliyor. Kurukahveci Mehmet Efendi, Türklerin dünyaya armağan ettiği Türk kahvesini, her yudumda aynı kalite ve keyifle dünyaya ulaştırıyor.

KURUKAHVECİ
MEHMET EFENDİ
150 yıl

ARA ALTINMAN
araege@hotmail.com

İsrail ile Hamas çatışması Mayıs ayına damga vurdu

ORTA DOĞU

İsrail Yüksek Mahkemesi'nin 6 Mayıs 2021 tarihinde verdiği karar sonucu, Şeyh Cerrah Mahallesi'nde ikamet eden bazı Filistinli aileler evlerinden zorla tahliye edildi. Daha sonra Mescid-i Aksa'daki Filistinlilere şiddetli polis müdahalesinin ardından baş gösteren protestolar, İsrail ile Hamas arasında son yılların en şiddetli çatışmalarından birine evrildi. Kudüs, İsrail polisinin Filistinlilere yönelik sert müdahalesi sonucunda son yılların en sıcak çatışmasına sahne oldu.

İsrail'in 1967 yılında Doğu Küdüs'ü işgal ettiği savaşın yıldönümü bazı Yahudiler tarafından "Kudüs Günü" olarak kutlanıyor. Bu kutlamaların 2021 yılında 9-10 Mayıs tarihlerine denk gelmesi nedeniyle bir grup Yahudi Mescid-i Aksa çevresine baskın çağrıları yaptı. Ancak bu sene kutlama Ramazan ayı ile kesişti. Sabah namazını Doğu Kudüs'ün "Eski Şehir" bölgesinde yer alan Mescid-i Aksa'da kılan binlerce Filistinli tekbirler getirerek protesto yürüyüşü gerçekleştirdi ve Harem-i Şerif'in bazı noktalarına barikatlar kurdu. İsrail Hükümeti tarafından protestolara izin verilmeyeceği söylenmişti, İsrail polisi protestocu Filistinlilere biber gazı ve plastik mermi ile müdahale etti.

10 Mayıs 2021 tarihinde Mescid-i Aksa ve çevresinde İsrail Polisi'nin Filistinlilere orantısız müdahalesi sırasında cami avlusundaki ağaçlardan biri alev aldı. Olay sırasında ağlama duvarı önünde bulunan bir grup Yahudi çıkan yangını şarkılar söyleyerek kutladı. Bu görüntüler ise sosyal medyada büyük yankı getirdi. Ramazan ayı boyunca İsrail polisinin Filistinlilere yönelik sert polisiye tutumlar alması ve Müslümanlar tarafından Mekke ile Medine'den sonra en kutsal mekân sayılan Mescid-i Aksa'nın içine göz yaşartıcı gaz ve ses bombası atılması eklendi. Gazze Şeridi yönetimindeki Hamas bunun üzerine İsrail'e Mescid-i Aksa ve çevresiyle Şeyh Cerrah Mahallesi'ndeki güçlerini çekmesi yönünde bir ültimatom verdi ve ardından roketler fırlattı.

İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, twitter mesajında "Gazze'deki terör örgütleri kırmızı çizgiyi aştı. İsrail büyük güçle yanıt verecek" yazdı.

Hamas'ın durumu protesto amacıyla hedef gözetmeksizin attığı yüzlerce füzeye misilleme yapmak isteyen İsrail, 10 Mayıs 2021'de Gazze şeridine ağar hava saldırıları başlattı. Dokuzu çocuk 24 Filistinli öldürüldü, 103'ü yaralandı. İsrail tarafından bir Hamas komutanının öldürüldüğü paylaşıldı.

15 Mayısta Gazze'deki uluslararası basın kuruluşlarından Associated Press (AP) ve Al-Jazeera ofislerinin bulunduğu bina İsrail Hava kuvvetleri tarafından Hamas askerî varlıklarının bulunduğu gerekçesiyle vuruldu. Bina operasyon sonucu yerle bir oldu. İsrail Hava Kuvvetleri'nin hava saldırıları sonucu en az 64 çocuk öldü, yüzlerce çocuk da yaralandı. UNICEF saldırılara yönelik "çocuklara karşı şiddetin durması" yönünde çağrı yaptı. 22 Mayıs 2021 tarihi itibariyle taraflar arasında ateşkes anlaşmasına varıldı. Müzakereler perde arkasında sürdürülürken, ateşkesle ilgili çok az detay kamuoyuna açıklandı.

Katar ve Mısır gibi bölgesel güçlerin yanı sıra ABD ve Birleşmiş Milletlerin süreçte rol oynadığı bildirildi. İsrail Başbakanlık Bürosu'ndan yapılan açıklamada, İsrail'in çatışmaların durdurulmasını karşılıklı ve koşulsuz olarak kabul ettiği belirtildi. Gazze'deki sağlık otoriteleri, İsrail hava saldırıları nedeniyle yaşamını

ARA ALTINMAN

araege@hotmail.com

> *İsrail'in 1967 yılında Doğu Küdüs'ü işgal ettiği savaşın yıldönümü bazı Yahudiler tarafından "Kudüs Günü" olarak kutlanıyor. Bu kutlamaların 2021 yılında 9-10 Mayıs tarihlerine denk gelmesi nedeniyle bir grup Yahudi Mescid-i Aksa çevresine baskın çağrıları yaptı.*

yitirenlerin sayısının 227'ye çıktığını bildirdi. 1530 kişinin yaralandığı aktarıldı. İsrail ordusu ise Gazze'de en az 150 militanın öldürüldüğünü söyledi. İsrail kentlerinde sağlık yetkilileri, Gazze'den atılan roketler nedeniyle aralarında iki çocuğun olduğu en az 12 kişinin öldüğünü duyurdu.

Çatışmaların en sıcak günlerinde, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, İsrail ve Filistin arasındaki tansiyonu düşürmek için üç kez toplandı. Filistin Dışişleri Bakanı Riyad el-Maliki, İsrail'in bölgede savaş suçu işlediğini savunarak, İsrail'e karşı yaptırım ve silah ambargosu uygulanmasını istedi. İsrail tarafı ise Hamas'ın, saldırıları önceden planladığını iddia etti.

Güvenlik Konseyi'ne İsrail'in saldırılarına son verdirmesi için harekete geçme çağrısında bulunan bakan, "Bir karar çıkması için daha kaç Filistinli ölmeli?" ifadelerini kullandı. Çatışmaların bitmesine yönelik Çin, Norveç ve Tunus tarafından hazırlanan farklı çağrı metinleri ABD oyu ile üç kez veto edildi.

LATİN AMERİKA

Kolombiya'da 28 Nisan'da başlayan, hükümetin daha sonra geri çektiği vergi reformu yasasına yönelik protestolar Mayıs ayı boyunca sürdü. Kolombiya Ombudsman Ofisinden yapılan son açıklamada, 28 Nisan'da genel grevle başlayan vergi reformu karşıtı gösterilerde ölenlerin sayısı 42 olarak bildirildi, sivil toplum kuruluşları ise gösterilerde 51 kişinin öldüğünü açıkladı. Başkent Bogota'da ise göstericilerin bazı karakollara saldırılar düzenlediği açıklandı. Kolombiya Hükümeti ile Ulusal Grev Komitesi arasında devam eden görüşmelerde anlaşma sağlanamaması nedeniyle eylemlerini sürdüren göstericiler, Devlet Başkanı Ivan Duque'ye tepki gösterdi.

ASYA

2020 yazında yapılması planlanan ancak salgın sebebiyle 2021 yılına ertelenen Tokyo Olimpiyatları'na doktorlar sendikasından kırmızı ışık yandı. Covid-19 salgını nedeniyle OHAL uygulanan Japonya'da doktorlar sendikası, Tokyo Olimpiyatları'nın güvenli bir şekilde düzenlenemeyeceği uyarısında bulundu. Japonya'da hastane doktorlarını temsil eden bir sendikadan hükümete yönelik yapılan açıklamada, "Tokyo Olimpiyatları'nın dünyanın dört bir yanındaki insanların Covid-19 salgını ile savaştığı bir zamanda yapılmasına şiddetle karşı çıkıyoruz." ifadeleri kullanıldı. Sendika, "Pandemi sırasında güvenli ve emniyetli bir Olimpiyat düzenlemek imkânsızdır. Pek çok yeni virüs mutasyonunun Tokyo'ya dünyanın dört bir yanından getireceği tehlikeyi inkâr edemeyiz." uyarısında bulundu. Olimpiyat oyunlarının 23 Temmuz-8 Ağustos tarihleri arasında yapılması planlanıyor.

AVRUPA

İngiltere Başbakanı Boris Johnson'ın nişanlısı Carrie Symonds ile 2019 yılında Noel tatili için gittiği Karayipler tatilini kimin ödediği konusunda soruşturma başlatıldı. İlk kez 2020 yılında meclis gündemine taşınan konunun parlamento üyeleri tarafından takip edildiği belirtildi. Parlamento delegesi Kathryn Stone, Johnson hakkında açılan soruşturmanın milletvekilleri tarafından incelendiğini belirtti. Başbakan parlamentoya yaptığı açıklamada, Karayip Adaları tatili sırasında kaldıkları villanın, 15 bin İngiliz Sterlini tutarındaki ücretinin iş insanı David Ross tarafından karşılandığını öne sürmüştü. David Ross'un basın sözcüsü ise bu konuyu yalanlamıştı.

Boris Johnson aynı zamanda, Birleşik Krallık Başbakanlarının yerleşkesi olan Downing Sokağı'nın tadilatı ile alakalı da komite tarafından sorgulanıyor. Başbakanlık evinin 280 bin dolar değerindeki yenilenme masrafı karşılandığında, iş insanı James Dyson'a vergi indirimi vaat ettiği konusu soruşturmanın ana nedeni.

Üçüncü skandal ise eski danışmanı Dominic Cummings'in açıklamaları üzerine patladı. Cummings, BREXIT ve 2019 seçimi zaferlerinin baş mimarlarından olarak gösteriliyor. Ancak Aralık ayında kabine içindeki tutumları ve siyasi atamaları sebebi ile görevden alınmıştı. Kendisine ait blog sayfasında eski patronu hakkında birtakım iddialarda bulundu. Özellikle Başbakan'ın Ekim ayında güç bela ikna edilmesinin ardından "Artık daha fazla kahrolasıca kapanma yok, bırakın binlerce ceset üst üste dizilsin" sözlerinin sızdırılması büyük yankı uyandırdı.

Dominic Cummings ilerleyen günlerde daha birçok skandalı açıklayacağını bildirildi. Cummings'in de bir YouTube kanalı açıp, hükümetin gizli bilgilerini ifşa edip etmeyeceğini ilerleyen günlerde göreceğiz.Φ

SELİYHA ELBEYOĞLU
UZMAN PSİKOLOG
info@seliyhaelbeyoglu.com

Sınav kaygısı ile başa çıkmak

Öğrencinin çok fazla ders çalışma yerine nitelikli ders çalışmayı ve kendisine dinlenme ve eğlenme zamanı ayırmayı öğrenmesi gerekir. Günlük yapamadığı sorular veya çalışamadığı saatler yerine, yaptığı soruları ve çalıştığı süreyi not etmesi, kendi çalışma tarzını, öğrenme metodunu (görsel, işitsel vb) keşfetmesi ve ona göre çalışması önemlidir.

Sınav kaygısı ile başa çıkmak için sınav öncesi zihinsel, fiziksel, duygusal ve davranışsal önlemler ile hazırlanmalar yapılması önerilir.

ZİHİNSEL HAZIRLIK

Sınav kaygısıyla zihinsel başa çıkmada önemli adım öğrencinin sınava iyi hazırlandığını düşünmesi ve bilgisine güvenmesidir. Sınava çalışmaya erken başlamak, katı olmayan bir plan dahilinde çalışmak, sık sık çalıştıklarını tekrar etmek, sınav esnasındaki stratejisini önceden belirlemek (doğruluğundan emin olunan ve tekrar kontrol edilmesi gereken sorular için geliştirilen bir işaret sistemi gibi), sınava ve sınav gününe verdiği anlamın mantıklı ve gerçekçi olup olmadığını zaman zaman sorgulamak önemlidir. Son dakika tekrar etme ve göz atma kafa karıştırıcı olabileceği için sınavın hemen öncesinde yapılması önerilmez. Eğer öğrencinin felaket senaryoları varsa (kazanamazsam hayatım mahvolacak vs.), bunu zihinsel olarak kendisinin yaratıp yaratmadığını gerçekçi kanıtlarla sorgulayabilir ve çürütmeye çalışabilir. Bunun için yakınlarından destek alabilir. Ayrıca öğrenciler üniversite sınavı dahil olmak üzere her sınavın bir alternatifi olduğunu ve sadece kendisinin değil, birçok kişinin buna benzer kaygılar yaşadığını bilmelidir. Sınava verdiği anlamı ve yaşadığı kaygıyı normalleştirmesi önemlidir.

DUYGUSAL HAZIRLIK

Sınav kaygısıyla duygusal başa çıkmada öğrencinin sınav öncesi yapması gerekenlerin başında; öğrencinin kaygısının abartılı olup olmadığını sorgulaması ve abartılı düzeyde ise bunun mantık dışı düşünceleriyle ilgili olduğunu bilmesi gerekir. Felaketleştirme, olumsuza odaklanma, karamsarlık gibi düşünce çarpıtmaları mantıklı düşünmenin önüne geçmiş olabilir. Öğrencinin pozitif duygularını ve kendisine güvenini artıracak etkinliklerde bulunması ve sınav sonrasında yapacağı olumlu etkinlikleri kendisine hatırlatması da öğrencinin kaygısını azaltacak duygusal hazırlıklardandır. Kaygı kontrolünde aşırı zorlanmalar söz konusu ise bunu bir uzmanla çalışmak en etkili yol olacaktır.

FİZİKSEL HAZIRLIK

Sınav kaygısıyla fiziksel başa çıkmada, öğrencinin sınav öncesi kendisini yormayacak sporları (örnek: yürüyüş, pilates) düzenli yapması, nefes ve rahatlama egzersizlerini öğrenmesi, bu egzersizleri stresli ve kaygılı zamanlarda uygulaması, uyku ve yeme düzenini dikkat etmesi gerekmektedir. Ayrıca öğrencinin sürekli uyuduğu saatte uyuması ve alışık olduğu yemekleri yemesi de sınav öncesi fiziksel hazırlıkta önemlidir. Öğrencinin sınav esnasında kaygısı arttığında nefes ve rahatlama egzersizleri yapması ve yorulduğunu hissettiğinde 1-2 dakika ara vermesi önerilir.

DAVRANIŞSAL HAZIRLIK

Sınav kaygısıyla davranışsal başa çıkmada, öğrencinin sınav öncesi yapması gerekenlerin başında kaçma (ders çalışmayı bırakma, deneme sınavını yarıda bırakma) ve kaçınma (ders çalışmayı erteleme, deneme sınavlarına girmeme) davranışlarının üzerine gitmesi gerekmektedir. Ayrıca öğrencinin çok fazla ders çalışma yerine nitelikli ders çalışmayı ve kendisine dinlenme ve eğlenme zamanı ayırmayı öğrenmesi, günlük yapamadığı sorular veya çalışamadığı saatler yerine, yaptığı soruları ve çalıştığı süreyi not etmesi, kendi çalışma tarzını, öğrenme metodunu (görsel, işitsel vb) keşfetmesi ve ona göre çalışması önemlidir. Öğrencinin çalışma ortamında dikkatini dağıtacak uyarıcıların bulunmaması, bol ışık olması ve oksijen bakımından zengin olması ve aynı zamanda içinde bulunmaktan keyif aldığı bir ortamın olması gerekir. Son olarak öğrencinin sınav yerini önceden gezmesi, sınav günü evden biraz erken çıkması ve sınav yerine erken gitmesi de önemlidir.

Bu süreçte ebeveynlerin, sınava hazırlanan çocuğa doğru biçimde destek olmaları da öncelikli bir faktördür. Çocuğuna kendi beklentilerini, kaygılarını ve kurallarını dayatmamak; devamlı "ders çalış, çalışmazsan kazanamasın" gibi ifadeler kullanmamak, çocuğunun performansını başkaları ile kıyaslamamak, isteklerini ve beklentilerini etkin dinlemek ve gösterdiği performansı övmek, çocuğuyla sınav dışında başka konuları da konuşmak, onun artı ve eksi özellikleri ile kabul etmek ebeveynler açısından doğru tutum ve davranışlardır. Φ

ÖZEL BAHÇEŞEHİR NESLİN DEĞİŞEN SESİ ANAOKULU - İLKOKULU - ORTAOKULU

ANAOKULU, İLKOKUL ve YABANCI DİL AĞIRLIKLI 5. SINIF KAYITLARIMIZ BAŞLADI

+90 212 607 31 31
nds@ilkokul.nds.k12.tr
www.ilkokul.nds.k12.tr

NESLİN DEĞİŞEN SESİ nds 2001 OKULLARI

Notre Dame de Sion Lisesi Eğitim Vakfı NSD 2001

LABELFRANCÉDUCATION

accréditation maternelle francophone

20ème anniversaire

Galata Taşımacılık bu yıl da En İyi İşveren Ödülü'nün sahibi oldu

HABER: ARTUN ATMACA

Yönetim Kurulu Başkanı Aram Kalenderoğlu

Galata Taşımacılık, bu yıl da En İyi İşveren 2021 Ödülü'nü kazanmış olmanın gururunu yaşıyor. Dünya çapındaki en iyi işverenleri belirleyen Great Place to Work Enstitüsü tarafından düzenlenen "Türkiye'nin En İyi İşverenleri" araştırması neticesinde "En İyi İşveren 2021" unvanı ve ödülü Galata Taşımacılık'ın oldu.

Geçen yıl da aynı ödüle layık görülen Galata Taşımacılık'ın Yönetim Kurulu Başkanı Aram Kalenderoğlu, başarılı bir iş insanı olmanın yanı sıra, gönüllü olarak toplumun çeşitli kurumlarında da önemli hizmetler sunmuş bir kişilik. İstanbul Ticaret Odası'nda meslek odası görevi, Türkiye Alman Ticaret Odası ve Avusturya Liseliler Derneği'nde aktif üyelik, Gsyiad Galatasaraylı Yönetici ve İşadamları Derneği ve Galatasaray Spor Kulübü Kongre üyeliği, iki dönem Şişli Spor Kulübü'nde yöneticilik gibi sayısız sosyal ve sportif faaliyetlerde bulunan Aram Kalenderoğlu, uzun yıllardan beri -bir dönem başkanlık olmak üzere- Kalfayan Vakfı'nın yönetim kadrosunda yer almakta.

Geçen yıl ödülü aldıktan sonra Aram Kalenderoğlu ile iş ve sosyal yaşamı hakkında gerçekleştirdiğimiz söyleşi sırasında, başarıya ulaşmak için dikkat edilmesi gereken öncelikleri anlatan başarılı iş insanı, "Her şeyin temelinde güven yatar. 360 derece güven , ortakların birbirine güveni, çalışanların şirkete ve şirketin çalışanlarına güveni, tedarikçilerin şirketinize güveni ve mutlaka müşterilerin şirkete güveni.

Biz de her şeyden önce sürdürülebilir bir başarıyı hedefledik tüm şirketler gibi. İlk yıllarda güven unsuru biz ortaklar üzerinde yoğunlaşmıştı, şirketimiz yeniydi ve isimlerimiz şirketin önündeydi. Kurumsallaşmak için bunu değiştirmek ve markalaşmak için çok çaba gösterdik ve hizmet sektörünün elverdiği ölçüde bunu başardık.

Sonuç olarak şirketin başarısını tümüyle insan kaynağı merkezli olarak görüyoruz. Bunlar kulağa çok sıradan şeyler gibi gelse de birçok şirketin bunları yapmadığını biliyoruz, bizim farkımız belki de bunu asli görev olarak benimsemiş olmamız." demişti.Φ

CARETTA CARETTA

Dişi deniz kaplumbağası yılda üç dört kez kumsala çıkar ve yumurtalarını bir çukur kazarak gömer. İki ay sonra yumurtadan çıkan yavru kaplumbağalar gece denizin pırıltısını takip ederek sabah olmadan suya ulaşır. Deniz onların büyüyene kadar güneşten kavrulmasını engelleyen bir kalkandır. Dişilerin yumurta bırakabilmesi ve yavruların denize ulaşabilmesi için yaşam alanları doğal kalsın.

DOĞA DOSTU KUMAŞLARLA HAZIRLADIĞIMIZ KOLEKSİYONUMUZ İLE TANIŞIN

LIFE TREE

Kökleriyle gezegenin derinlerine, yapraklarıyla güneşe uzanan koskocaman bir hayatın olmazsa olmaz parçalarıyız. Bir aradaysak sonsuz, bir eksiksek yokuz.

HAKKIMIZDA

Hug The Bee t-shirtleri doğal malzemelerden, doğaya duyarlı sanatçılarla iş birliği içinde üretildi. Bu koleksiyon illüstratör Yasemin Akyüz'ün doğada kaybolmaya yüz tutmuş canlıları hatırlatan çizimleri ile hayata geçiyor. T-shirtlerimizin satışından elde edilen gelirin bir bölümünü, arıların soyunu devam ettirmek için ilgili kurumlara bağışlıyoruz.

Satış noktalarımız:
shopier.com/hugthebeeco
www.designersiconic.com

İletişim bilgileri:
Aylin Çavuşyan 0533 640 84 26
info@hugthebee.co
hugthebee.co

hug the bee

DOĞA İÇİN DEĞİŞME ZAMANI!

BEE OR NOT TO BE

Titanic Hotels'e Tripadvisor Travelers Choise 2021 Ödülü

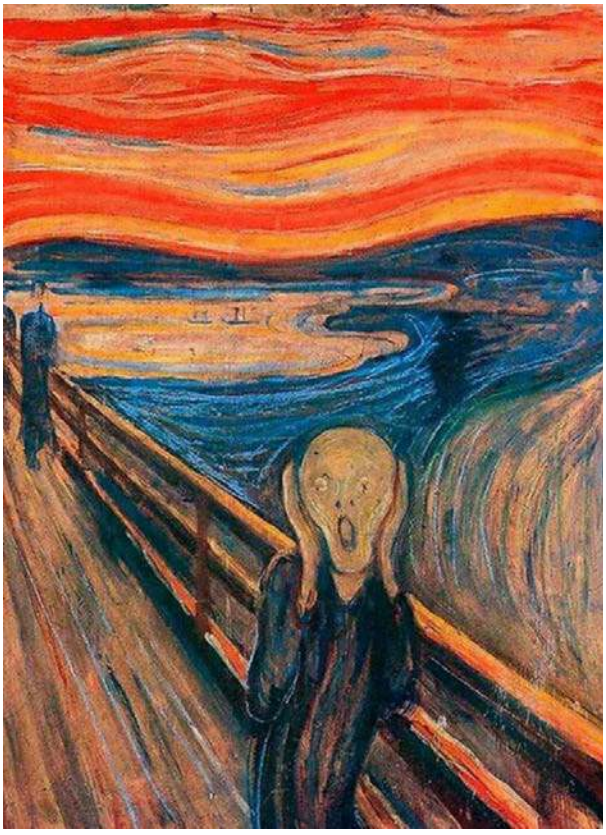

Dünyanın en büyük seyahat platformu Tripadvisor'un gezginlerine her yıl düzenlediği anketlere göre belirlenen "Tripadvisor Travelers Choise 2021" ödülünü Titanic Hotels'in 8 oteli birden kazandı. Bu ödülle Titanic Hotels dünya otelleri arasında ilk %10'luk başarı dilimine yerleşmiş oldu.

Son 12 ayda Tripadvisor'da harika gezgin yorumları kazanan, dünya çapındaki gezginlere sürekli olarak harika deneyimler sunan işletmeleri kutlama niteliğindeki bu ödülü, Titanic Hotels bünyesinde yer alan Titanic Deluxe Golf Belek, Titanic Beach Lara, Titanic Mardan Palace, Titanic Deluxe Bodrum, Titanic City Taksim, Titanic Port Bakırköy, Titanic Business Kartal ve Titanic Gendarmenmarkt Berlin almaya hak kazandı. Tripadvisor Ticari Direktörü Kanika Soni, yaptığı açıklamada "2021 Travellers Choice Ödülleri'nin tüm kazananlarını tebrik ediyoruz" dedi ve şöyle devam etti: "Geçen yılın turizm işletmeleri için son derece zor olduğunu biliyorum. Beni etkileyen şey, işletmelerin bu zorluklara nasıl uyum sağladıkları, yeni temizlik önlemlerini nasıl uyguladıkları, sosyal mesafe kurallarını nasıl uyguladıkları ve konuk güvenliğini önceliklendirmek için teknolojiden yararlanmaları oldu. Travellers Choice Ödülleri, değişen müşteri beklentileri ve yeni çalışma yöntemlerinde bile her seferinde kaliteli deneyimler sunarak sürekli olarak mükemmel olan işletmeleri vurgular. Gezgin müşterilerden gelen tam bir yıllık incelemelere dayanan bu ödül, bir pandeminin ortasında konuklara sağladığınız harika hizmet ve deneyimi anlatıyor."Φ

“Çığlık”ın sırrı çözüldü

Dünyanın en ünlü resimleri arasında yer alan “Çığlık” tablosunun sırrı çözüldü. Ekspresyonist akımın öncülerinden ressam Edvard Munch tarafından 1893’te resmedilen “Çığlık” tablosunun sol üst köşesinde kurşun kalemle “Sadece bir deli tarafından çizilebilir” yazısını yazanın, ressamın kendisi olduğu belirlendi. Kızılötesi taramalar sayesinde yazarı açığa çıkan gizemli yazı, sanat dünyasında çok sayıda varsayımı gündeme getirmişti. Sanat eleştirmenlerinin yazıyı öfkeli birilerinin mi, yoksa hayatı boyunca psikolojik problemler yaşayan Munch’un kendisinin mi yazdığı yönünde yıllardan beri yaptıkları sorgulamalar da bu sayede neticelenmiş oldu.

Yazıyı yazanın Munch’un kendisi olduğu, Norveç Ulusal Müzesi’nin yaptığı testler sonucunda açıklandı. Tablo, ilk sergilendiği dönemde yoğun eleştiriler almış ve Munch’un akıl sağlığı konusunda tartışmalara yol açmıştı. Günlüklerine bakıldığında bu tartışmalara çok üzüldüğü görülen Munch’un, tablodaki cümleyi bu tepkilerin ardından yazdığı düşünülüyor.Φ

fastPay Wildcats ZULA Türkiye Kadınlar liginde Şampiyon oldu

Geçen seneyi 44 Kupa ve Şampiyonluk ile kapatan "Kupa Canavarı" lakaplı fastPay Wildcats, 25 Nisan 2021'de oynanan Zula Türkiye Kadınlar Ligi Final Maçlarında Ankara Büyükşehir Belediyesi ASKİ eSporu 3-1 yenerek şampiyon oldu.

fastPay Wildcats, Zula Türkiye Kadınlar Ligi'ni, 2. sezonunda oynadığı 14 maçta 12 galibiyet, bir beraberlik ve bir mağlubiyet alıp en yakın rakibine 5 puan fark atarak lider kapattı.

Playofflarda yarı finalde Gamers of Future ile karşılaşan fastPay Wildcats, rakibini 3-0 net skorla geçti ve final serisinde Ankara Büyükşehir Belediyesi ASKİ eSporu 3-1 yenerek şampiyon oldu.

Zula Türkiye Kadınlar Ligi'nin asist kraliçesi fastPay Wildcats takımından Gizem "Luie" Harmankaya olurken, ligin en değerli oyuncusu unvanını da (MVP) fastPay Wildcats takımından Ayşe "Aura1tp" Aslan kazandı.

Dünyanın en büyük espor Kulübü olan fastPay Wildcats, esporun tüm dallarında ve espor ekosistemi dahilinde Türk kadınlarına pozitif ayrımcılık ilkesini benimsemiş ve vizyon edinmiştir.

KUPAYA DOYMAYAN TAKIM

fastPay Wildcats, 2021 yılının 38. Şampiyonluğunu ve Kupasını ise 26 Nisan günü TEKKEN7 oyununda Türkiye Şampiyonu olan Hakan "Kicking Machine" Doğan ile kazandı. Mayıs ayı itibarıyla 47. Kupa ve Şampiyonluğuna ulaşan başarılı takım, Sabotaj Rekabet Turnuvalarında 4 Şampiyonluk, Valorant ve Zula Turnuva Şampiyonlukları, Formula 1 oyununda ise 3 Pilot ve Takım Lig Şampiyonluklarını elde etti.

Bayram sürecinde sonlanan Motorsporların en popüler ve değerli oyunu "Formula 1" Liglerinin farklı kategorilerinde, fastPay Wildcats toplam 12 Pilotlar ve Takımlar Şampiyonlukları kazanarak 2021 yılının 57. Kupa ve Şampiyonluğuna ulaşmış oldu.

33 farklı oyunda 45 farklı takımı, 486 profesyonel esporcusu, 26 kişilik teknik ve 16 kişilik yönetim ekibi ile dünyanın en büyük espor kulübü olan fastPay Wildcats'in kurucusu ve sahibi Orlando Carlo Calumeno, "Türkiye ve dünya genelinde bayrağımızı esporun tüm oyunlarında gururla dalgalandırmaya devam edeceğiz" diyor. Φ

Koç Üniversitesi Türkiye'nin "Triple Crown" unvanına sahip ilk ve tek üniversitesi oldu

Koç Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve İşletme Enstitüsü, işletme okulları için uzun süredir hizmet veren küresel akreditasyon kuruluşu ve dünya çapında öğrenci, eğitimci ve işletmeleri birbirine bağlayan en büyük işletme eğitim ağı AACSB International'dan akreditasyon aldı. Daha önce AMBA ve EQUIS akreditasyonlarını da almış olan Koç Üniversitesi, bu akreditasyonla beraber dünyadaki işletme okullarının yüzde birinden daha azının sahip olduğu "Triple Crown" "Üçlü Akreditasyon"a ulaşan, Türkiye'den ilk ve tek akademik kuruluş oldu. Üniversite ekibinin her bir üyesinin çabaları sayesinde AACSB akreditasyonunu kazandıkları için mutlu olduklarını dile getiren Koç Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı ve İşletme Enstitüsü Akademik Direktörü Prof. Dr. Zeynep Gürhan Canlı şöyle konuştu: "ACCSB topluluğu tarafından tanınarak, akreditasyon sayımızı üçe yükseltmiş bulunuyoruz. Bu sayede dünyadaki en iyi işletme okullarının sahip olduğu üçlü akredite unvanına erişmenin onurunu yaşıyoruz. Bu akreditasyona ulaşmak, Koç Üniversitesi'nin öğretim, araştırma, müfredat geliştirme ve öğrenci kazanımı ve deneyimi gibi alanlar dâhil olmak üzere eğitimde mükemmelliğin küresel standartlarda tanınması anlamına geliyor. Bu onura sahip olmamızda önemli katkıları olan öğretim üyelerimiz, idari personelimiz ve öğrencilerimizi tebrik ediyorum." Koç Üniversitesi, 2016 yılında işletme ve yönetim okulları için en kapsamlı kurumsal akreditasyon sistemi olarak tanımlanan MBA Derneği (AMBA) tarafından akredite edilmişti. 2009 yılında aldığı Avrupa Kalite Geliştirme Sistemi (EQUIS) Akreditasyonu'nu da, 2017 yılında ikinci kez beş yıllığına yenileyerek, Türkiye'de ve bulunduğu bölgedeki ilk ve tek okul olmuştu.Φ

Yuvanızın anahtarı...

empati®

Gayrimenkul Danışmanlığı

Empati gayrimenkul;
Emlak alım ve satım konusunda en kapsamlı danışmanlık hizmetini sizlere sunar...

Mustafa Akyıldız & Mehmet Akyıldız
gsm: 0532 273 76 10 gsm: 0532 724 14 17

1975'ten günümüze sizlerle...

Savaş Sokak No: 79/A Kurtuluş - İST.
tel: 0212 296 42 04 - 0212 224 08 77
http://www.empatigayrimenkul.com

Maviliklere farklı bir bakış

Deniz ve okyanuslar tehlike altında

YAZI: MELİZA YAVRU SÖZEN

Okyanus kelimesi sizde ne his uyandırıyor bilmiyorum ama benim için okyanus; sınırsızlığı, sonsuz özgürlüğü çağrıştırıyor. Yeryüzünün %70'ini kaplayan sınırsız okyanuslar aslında farkında olmasak da bizim için çok büyük önem taşıyor. Peki hem soluduğumuz oksijenin kaynağı olan hem de dünya üzerindeki bir milyardan fazla insanın geçim kaynağı olan okyanuslar ne kadar önemseniyor? Okyanusun önemini bütün dünyaya duyurmak, okyanusların geleceğini koruma altına almak ve dünyada farkındalık yaratmak için Kanada'nın, 1992 yılında uçsuz bucaksız maviliklerin de bir günü olmasını isteyip Dünya Okyanus Günü fikrini ortaya attığını biliyor muydunuz?

8 HAZİRAN DÜNYA OKYANUS GÜNÜ

Dünya Okyanus Günü, ilk kez 1992 yılında Brezilya Rio De Janeiro'da düzenlenmiş olan Dünya Zirvesi'nde, Kanada'nın Uluslararası Okyanus Gelişim Merkezi ile Kanada Okyanus Enstitüsü tarafından sunulmuş. 2002 yılında tanıtımı yapılmaya başlanan Dünya Okyanus Günü için bir sene sonra worldoceanday.org resmi internet sitesi kurularak 15 farklı ülkede konuyla ilgili etkinlikler yapılmaya başlanmış. 2008 yılında ise beklenen haber gelmiş ve Birleşmiş Milletler, Dünya Okyanus Günü'nü resmi olarak tanıma kararı almış.

DENİZLER VE OKYANUSLAR TEHLİKE ALTINDA

Evet, bu yıl da 8 Haziran'da Dünya Okyanus Günü kutlanacak ama maalesef denizlerdeki ve okyanuslardaki tehlike günden güne büyüyor. Yaşanan iklim değişikliği, yanlış avlanma şekilleri, derin deniz madenciliği, plastik atıkların yarattığı kirlilik ve petrol kirliliği okyanuslar için kırmızı alarmların çalmasına sebep oluyor. Çok da uzağa gitmeye gerek yok aslında. 2021 yılı birçoğumuz

“Bu yıl da 8 Haziran’da Dünya Okyanus Günü kutlanacak ama maalesef denizlerdeki ve okyanuslardaki tehlike günden güne büyüyor. Yaşanan iklim değişikliği, yanlış avlanma şekilleri, derin deniz madenciliği, plastik atıkların yarattığı kirlilik ve petrol kirliliği okyanuslar için kırmızı alarmların çalmasına sebep oluyor.”

için yeni sayılan müsilaj kelimesini kazandırmadı mı bize? Kınalıada’da uzaktan da olsa denize baktığımız zaman masmavi suların ortasında kısım kısım görülen kahverengi yeşil renklerdeki tabakayı çok rahatlıkla görebiliyoruz. Bu tabaka çoğu zaman deniz kenarında ayaklarımıza değecek kadar yakınlaşıyor bize. Uzmanlar müsilajın iklim değişikliği ve endüstriyel atıklara dayalı olarak suyun üzerine çıktığını söylüyor. Geçtiğimiz seneden beri bütün dünyayı avucunun içine alan Covid-19’dan dolayı tek kullanımlık ürünlerin dezavantajları da muhtemelen önümüzdeki yıllarda okyanuslarımızda kendini gösterecektir.

DENİZLER VE OKYANUSLAR BİZİM

Okyanuslar ve denizler bu denli tehlike altındayken onları korumak ve gelecek nesillere de mavilik kazandırmak amacıyla kutlanan Dünya Okyanus Günü, bana geçtiğimiz ay izlediğim Academy ödüllü bir belgesel olan “My Octopus Teacher” (Ahtapottan Öğrendiklerim) filmine daha farklı bir gözle bakmamı sağladı. Filmin aynı zamanda yapımcısı olan Craig Foster ve bir ahtapot üzerine dönen film; maviliklerin dibindeki dünyaya, onların yaşam alanına ve genel anlamda doğaya dair çok daha farklı bir bağ kazanmamızı sağlıyor. Hayatının ruhsal anlamda en dibini gördüğünü düşündüğü sırada kendini maviliklerin dibine bırakarak farklı bir yaşamın penceresini aralayan Foster, filminin diğer başrol oyuncusuyla yani ahtapotla tanışıyor. Başlarda Foster’ı görünce kaçıp giden ahtapot günler sonra ilk kez kolunu uzatınca yaşanan o temas sahnesi yeni doğan bir bebeğin annesinin kucağına verildiği ana çok benziyor; ürkek, heyecanlı ama güven dolu. Ahtapotun suyun dibinde özellikle köpekbalıkları ile yaşadığı zorluklara karşı güçlü duruşunu ve kendini yenileyiş şeklini gördükçe kendi hayatının zorlukları da alt ettiğini hisseden Craig Foster, okyanusun altında tanıştığı bu öğretmeninden en çok da doğaya karşı nazik olunması gerektiğini öğreniyor.

Yaşadığımız yeryüzünde denizlerin ve okyanusların varlığını hiçe sayarak nefes alıyoruz ama bu filmi izledikten sonra aslında denizin dibinde de bambaşka bir dünya olduğunu ve aslında orada yaşayan canlılarla aynı dünyadaki havayı soluduğumuzu daha iyi anlıyoruz. Bizim yerin üstünde attığımız her adım suyun dibindeki bu dünyaya yansıyor. Biz nasıl kendi yaşamımız içerisinde korkulara, sevinçlere, arzulara sahipsek okyanusların, denizlerin derinliklerinde yaşayanlar da aynı ölçüde bir hayata sahip. Aslına bakarsanız yeryüzünde yaşanan savaşların en korkuncu ve en acımasızı suyun altında yaşanıyor çünkü onlar savunmasız, onlar çaresiz. Gelin bu anlamlı günü yaşatabilmek adına sadece bir gün değil, her gün maviliklere iyi bakalım. Denize plastik çeşitlerini ve izmaritleri atmayarak şahsi önlemlerimizi alalım, o bile bize yeter. Unutmayalım, mavimiz biterse bizim de nefesimiz sona erer.

Ankara'da iftar daveti

Cumhurbaşkanı Erdoğan, AK Parti MKYK üyelerinden Dr. Sevan Sıvacıoğlu, Surp Pırgiç Ermeni Hastanesi Vakfı ve ERVAB Başkanı Bedros Şirinoğlu

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 5 Mayıs'ta azınlık toplumlarının liderlerini buluşturan bir iftar daveti verdi.

Ankara Çankaya Köşkü'nde gerçekleşen, Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın da hazır bulunduğu iftara; Ekümenik Patrik Bartholomeos, Türkiye Ermenileri Patriği Sahak Maşalyan, Süryani Patrik Vekili Metropolit Filüksinos Yusuf Çetin, Süryani Katolik Patrik Vekili Monsenyör Orhan Çanlı ve Musevi Cemaati Hahambaşısı Rav İzhak Haleva'nın yanı sıra, AK Parti MKYK üyelerinden Dr. Sevan Sıvacıoğlu, Surp Pırgiç Ermeni Hastanesi Vakfı ve ERVAB Başkanı Bedros Şirinoğlu, Balıklı Rum Hastanesi Vakfı Başkanı Konstantin Yuvanidis, Süryani Kadim Vakfı Başkanı Sait Susin, Türk Musevi Cemaati Başkanı İshak İbrahimzadeh, Türkiye Hahambaşılığı Vakfı Başkanı ve Türk Yahudi Toplumu Eşbaşkanı Erol Kohen ve Süryani Katolik Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Zeki Basatemir de katılım gösterdiler.

Sıcak bir ortamda geçen davet esnasında, aynı masa etrafında toplanan azınlık cemaatlerin ruhani önderleri ve temsilcilerini selamlayan Cumhurbaşkanı, Türkiye'nin hoş manzaralarından birinin bir sofra etrafında belirdiğine işaret ederek ülkemizin kültürel zenginliğine dikkat çekti.

Yemek esnasında, katılımcılar da birlik ve beraberliğin önemini vurgulayan konuşmalar yaparak davet münasebetiyle Cumhurbaşkanı Erdoğan'a teşekkürlerini sundular.Φ

> *"Cumhurbaşkanı, Recep Tayyip Erdoğan Türkiye'nin hoş manzaralarından birinin bir sofra etrafında belirdiğine işaret ederek ülkemizin kültürel zenginliğine dikkat çekti."*

Mina Hotel
boutique

"Mina Hotel, Alaçatı'da rüya gibi bir tatil"

Yusuf TOPLAYICI

Alaçatı Mahallesi 12050 Sokak No: 4 Alaçatı Çeşme
GSM: 0532 214 54 27 Telefon: 0232 716 85 89 Fax: 0232 716 85 89
info@minaotel.net www.minaotel.net instagram: mina_otel facebook: minaotel.net

Şişli Belediyesi İklim Eylem Planını hayata geçiriyor

Ulusal düzeyde yürütülmekte olan iklim değişikliği eylem planlarına katkı sağlamak amacıyla Uluslararası Başkanlar Sözleşmesi'nde (Covenant of Mayors) imzası bulunan Şişli Belediyesi, söz konusu sözleşme taahhüdü kapsamında planlanan "Küresel İklim Değişikliği ile Mücadele" çalışmalarına başladı.

Hazırlanacak "Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı" ile birlikte, Şişli'de iklim dostu kentsel gelişme ve sürdürülebilir kent yaşamının sağlanması amaçlanıyor.

Çalışma aynı zamanda, Belediye Başkanları Sözleşmesi (Covenant of Mayors) hedeflerine göre revize edilerek Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı'nın hazırlanmasını, azaltım ve uyum eylemlerinin belirlenmesini ve uygulanmasını da kapsıyor.

ŞİŞLİ İLÇESİ SERA GAZI ENVANTERİ HAZIRLANACAK

Yaklaşık 1 yıllık süreci kapsayacak çalışmada öncelikle mevcut durum tespiti yapılarak Şişli Belediyesi ve Şişli İlçesi sera gazı envanteri çıkarılacak. İlgili çalışma kapsamında; sürdürülebilir enerji eylem planları oluşturulacak, analizler sonrasında ise iklim değişikliği ile mücadele ve uyuma yönelik planlar hazırlanacak. Şişli Belediyesi, yürüteceği bu çalışmayla, iklim değişikliği mücadele planlarını yerel ölçekte gerçekleştirerek ulusal ve uluslararası çalışmalara da katkı sunmayı amaçlıyor. İklim Eylem Planı sonuçları sonrasında çevre adına her türlü iyileştirme çalışmaları yapılarak uygulanması sağlanacak. Şişli Belediyesi, bu kapsamda daha temiz, çevre dostu bir Şişli için sürdürülebilir alışkanlıkları ve çalışmaları komşularıyla paylaşarak onları da sürecin içine dahil etmeyi planlıyor.

"ÇEVRE BİLİNCİ YAYGINLAŞTIRILMALI"

Şişli Belediye Başkanı Muammer Keskin, İklim Eylem Planı hakkında şu yorumda bulundu:

"Son yıllarda küresel iklim değişikliği ile ilgili olarak, ulusal ve uluslararası boyutta iklim değişikliğini önleme ve azaltım çalışmaları hız kazanmıştır. Ülkeler sera gazı salınımı etkisinin azaltılması ile ilgili çok ciddi çalışmalar yapmaktadır. İklimsel değişimden kaynaklı yaşanacak sorunların önlenebilmesi; ancak sera gazı salınımlarının azaltılması, yenilenebilir enerji kaynaklarının etkin kullanılması ve çevre bilincinin yaygınlaştırılmasıyla mümkün olabilir. Şişli'deki sera gazı envanterinin çıkarılması ve bu konuda yürütülecek çalışmalar sonucunda, sera gazının minimum seviyeye indirilmesini hedefliyoruz."Φ

Beşiktaş kültür ve sanatın başkenti oluyor

Kütüphaneleri, kültür merkezileri ve müzeleri ile Beşiktaş, kültür ve sanatın başkenti olma yolunda pek çok projeyi hayata geçiriyor. Beşiktaş Belediye Başkanı Rıza Akpolat, Beşiktaş'ta yeni bir kültür-sanat hamlesi başlattıklarını belirterek, pandemiden sonra yeni eserleri halkla buluşturmaya hazırlandıklarını belirtti.

ZÜLFÜ LİVANELİ ARŞİVİNİ BAĞIŞLADI

"Demokrasi ve aydınlanma tarihimizin hafızası olacak Cumhuriyet Müzesi'ni kısa süre içinde halkımızın hizmetine sunacağız. Cumhuriyetimiz 100'üncü yılına girerken onu en iyi şekilde karşılamanın hazırlıklarını yapıyoruz." diyen Rıza Akpolat, arşivini bağışlayan Zülfü Livaneli'ye de teşekkür etti: "Zülfü Livaneli ülkemizin en büyük değerlerinden biridir. Müziği, edebiyatı, siyasal mücadelesi ile tam bir Cumhuriyet aydınıdır. Mücadele insanı Zülfü Livaneli; edebiyat, müzik ve sinema alanındaki eserleri ile arşivini Cumhuriyet Müzesi'ne bağışladı. Livaneli'nin mücadele ve üretim sürecini, ortaya çıkan eserleri bütün halkımız en kısa zamanda görecektir. Zülfü Livaneli'ye Beşiktaş halkı ve bütün kültür-sanat severler adına şükranlarımı sunuyorum."

ORUÇ ARUOBA KÜTÜPHANESİ VE KEDİ MÜZESİ

Akademisyen, şair ve yazar Oruç Aruoba'nın adını yaşatacak bir kütüphane kurduklarını belirten Başkan, hazırlıkları şöyle anlattı: "500 m^2 alana sahip 30 kişilik çalışma alanı, 50 bin kitap ve 30 bin dijital içerikten oluşan kütüphanemizde öğrencilerimiz için ders çalışma alanlarının yanı sıra, halka açık olarak internet üzerinden ulaşılabilen dünyaca ünlü belgeseller, haftalık ve aylık dergiler yer alacak. Ortaköy Kültür Merkezi'mizdeki Afife Jale Sahnesi de güçlenerek geri dönüyor. Tiyatromuzun bu öncü isminin adını taşıyan sahneyi en iyi donanımla sanatseverlerin hizmetine sunacağız.

Ülkemizin saygın kültür-sanat insanlarından Sunay Akın'ın büyük katkılarıyla ülkemizin hayvan temalı ilk müzesini, Kedi Müzesi'ni açıyoruz.

Koleksiyonunda bulunan tüm objeleri bizlerle paylaşan değerli sanatçımız Sunay Akın, ziyaretçilerimize doğa ve hayvan sevgisini anlatacak. Masal, oyuncak, oyun ve çizgi roman tarihinin kedilerini aynı çatı altında bir araya getiriyoruz."

ALTAN ÖYMEN KİŞİSEL KÜTÜPHANESİNİ BAĞIŞLIYOR

"CHP Eski Genel Başkanımız, gazeteci-yazar Altan Öymen de gelecek nesillere ışık tutacak Türkçe, İngilizce, Almanca ve Fransızcadan oluşan yaklaşık 10 bin kıymetli kitap ile kronolojik ve tematik olarak titizlikle düzenlenmiş dergi ve gazete arşivini Beşiktaş'ımıza bağışladı. Zübeyde Ana Kültür Merkezi'nde açacağımız ve Altan Öymen adını vereceğimiz kütüphanemizde eşine az rastlanan eserler ve binlerce yayın yer alacak." açıklamasında bulunan Akpolat, "Ortaköy Vadisi'nin içerisine bir kent kütüphanesi tasarladık. Beşiktaş'ın, hatta İstanbul'un ihtiyacını karşılayacak nitelikte, çağın gereklerine uygun çağdaş bir kütüphaneyi Ortaköy Vadisi Projesi çerçevesinde İstanbul Büyükşehir Belediyemiz ile birlikte hayata geçireceğiz." dedi.Φ

Avukat Ali Elbeyoğlu, "Atama uygulaması son bulmuş ve vakıf seçimlerinin yapılmasının önü açılmıştır"

Son dönemde gelen yargı kararları, 2013'te seçim genelgesinin askıya alınmasının ardından sekiz yıldan beri seçim yapamamanın sıkıntısını yaşayan Türkiye'deki azınlık vakıflarının seçimlerini yapabilmelerinin önünü açar nitelikte. Vakıf seçimleri konusunda son gelinen noktayı Avukat Ali Elbeyoğlu Paros için değerlendirdi:

"Cemaat Vakıf yönetimlerinin seçiminin yapılamayışı artık taşınamaz bir yük haline gelmiştir. Anayasa ve Vakıflar Kanunu'nun amir hükümlerine rağmen seçimlerin önünün açılmaması cemaatler içinde huzursuzluğa yol açmaktadır. Seçme ve seçilme hakkı artık ötelenmeden verilmelidir. Bu hakkın önünün kapatılmış olması cemaat mensuplarını haklarını elde edebilmek amacıyla davalar açmaya kadar yöneltmiştir.

Vakıflar Yönetmeliği'nde cemaat vakıflarının seçim usullerine ilişkin hükümler 2013 yılında kaldırılmış ve yeni hükümler de henüz düzenlenmemiş olduğundan cemaat vakıfları yaklaşık sekiz yıldır yönetim kurulu seçimlerini yapamıyordu. Ayrıca bu süreç içerisinde 2019 yılında, mevcut yönetimlere atama yoluyla yönetici belirleme yetkisi verilmişti.

5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun 6/3 maddesi "Cemaat vakıflarının yöneticileri mensuplarınca kendi aralarından seçilir. Vakıf yöneticilerinin seçim usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir." şeklindedir. Bu hüküm, amir hükümdür. Cemaat vakıflarının yöneticileri sadece seçimlerle belirlenebilir.

Seçimin usul ve esaslarını düzenleyen yönetmelik hükümlerinin yürürlükten kaldırılmış olması nedeniyle hukuki bir boşluk söz konusu olsa da seçimlerin dayanağı olan kanun hükmü yürürlükte olduğundan ötürü cemaat mensuplarının seçim hakkına halel gelmeyecektir. Seçimlerin usul ve esaslarına ilişkin yönetmelik hükümlerinin düzenlenmesi idarenin pozitif yükümlülüğüdür. Aslında bu yönetmelik cemaat mensuplarının seçme/seçilme haklarını etkili kullanabilmesi, seçimlerin daha şeffaf ve belirli bir düzen içinde yapılabilmesi içindir. Ayrıca yönetim kurullarının kendilerinden sonraki yöneticileri tayin etmesi vakıflar kanununa aykırı bir uygulamadır.

Ankara 7. İdare Mahkemesi de cemaat vakfı yöneticilerinin vakfın mensuplarınca kendi aralarından seçilmesinin yasal bir zorunluluk olması ve cemaat mensuplarının seçme/seçilme haklarının ihlal edildiği gerekçeleriyle idarenin söz konusu işlemlerini iptal etti. Mahkemenin bu kararıyla atama uygulaması son bulmuş ve vakıf seçimlerinin yapılmasının önü açılmıştır. İptal kararıyla birlikte ilga edilen yönetmelik hükümleri tekrardan yürürlüğe girmez. Ancak idarenin yeni bir düzenleme yapmaması durumunda, yapılacak olan seçimlerde, en son yapılan seçimlerde uygulanan usuller esas alınacaktır.

Her bir vakıf yönetim kurulu seçim kararı alıp, seçim gününü ve diğer gereklilikleri saptayıp VGM'ye seçim yapacağını bildirebilir. VGM'nin söz konusu mahkeme kararına karşı istinaf kanun yoluna başvurmuş olması da vakıfların seçim yapmasını engellemez. Son olarak basına yansıyan bilgilere göre istinaf mahkemesi henüz esasa dair bir karar vermezken, VGM'nin yürütmenin durdurulması istemini reddetti."Φ

AVANTAJLI PAKETLER

www.kitabimukaddes.com

trendyol.com amazon

BÜYÜK İNDİRİM FIRSATLARI!

KİTAB-I MUKADDES
ŞİRKETİ

MURAT ÇAKIR
muratc-95@hotmail.com

Kraliçe çalışmaya başladı

Prens Philip'in vefatının ardından Kraliçe Elizabeth rutin görevlerine kaldığı yerden devam ediyor. 21Nisan'da 95 yaşına giren Kraliçe, yas döneminde olduğundan doğum gününde yalnızca ailesinin birkaç üyesiyle birlikte zaman geçirdi. Sosyal medya üzerinden bir mesaj yayınlayan Kraliçe, kendisine gönderilen doğum günü mesajlarına teşekkür ederken eşi Prens Philip'in vefatının ardından dünyanın birçok noktasından gelen taziye ve destek mesajlarından ötürü çok duygulandığını belirtti.

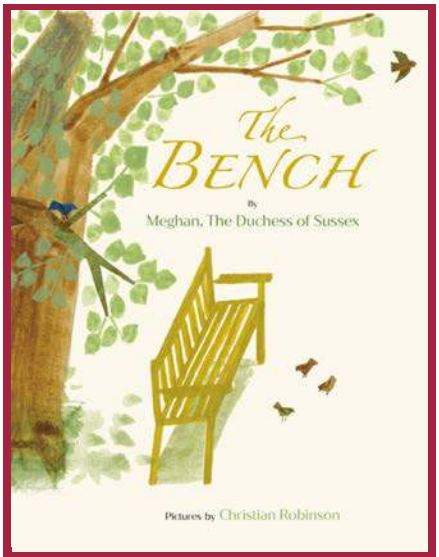
Kraliçe Elizabeth 11 Mayıs Salı günü geleneksel Parlamento açılışını gerçekleştirdi. Pandemi sebebiyle az kişinin katılımı ve sosyal mesafe kuralları gözetilerek gerçekleşen açılışta Westminster Sarayı'nın dışında ya da Buckingham Sarayı'nda askeri bando ya da Onur Muhafızları görevlendirilmedi.

Açılış konuşmasında hükümetin bir yıllık programını açıklayan Kraliçe, konuşmasını Lordlar Kamarası'nda parlamento üyeleri ve Avam Kamarası'na hitaben gerçekleştirdi. Kraliçe'nin konuşmasındaki önemli başlıklardan biri COVID-19 salgını oldu. İngiltere Başbakan'ı Boris Johnson'ın salgın sonrası izleyeceği yol haritasını açıklayan Kraliçe, "İngiltere hükümetinin önceliği salgından bir an önce kurtulmak ve ülkeyi eskisinden de güçlü ve sağlıklı bir refah seviyesine ulaştırmak. Bunu başarmak için hükümet, Birleşik Krallık'ın bütün bölgelerinde iş fırsatlarını artırarak, ekonomiyi büyütmeye yönelik destekleri ve pandeminin kamu hizmetleri üzerindeki etkisini ele alacak. Hükümetin aşılama konusunda da başarı elde edeceğine inanıyorum" dedi.

Parlamento açılışını 67. kez gerçekleştiren Kraliçe Elizabeth'e tahtın varisi Prens Charles ve eşi Camilla eşlik etti. Parlamento açılışı töreni; Avam Kamarası, Lordlar Kamarası ve Monarşiyi bir araya getiriyor.

Resmî yas süresi biten ve günlerini Windsor'da geçiren Kraliçe, kraliyet işlerine kaldığı yerden devam ediyor. Bu süreçte yüz yüze görüşme ve toplantı gerçekleştiremeyen, temaslarını çevrimiçi olarak gerçekleştiren Kraliçe, geçtiğimiz günlerde Buckingham Sarayı'nda Letonya, Slovenya, Moritanya ve Fildişi Sahili'nden büyükelçilerle görüntülü görüşme gerçekleştirerek yeni büyükelçilerin güven mektuplarını video konferans kanalıyla kabul etti.

Ancak 95 yaşında olan Kraliçe'nin büyük kraliyet görevlerinden emekliye ayrılması ve diğer kıdemli kraliyet üyelerinin önümüzdeki aylarda onun görevlerini üstlenmeleri bekleniyor. Warwick Üniversitesi'nden Profesör Sarah Richardson, Prens Philip'in cenazesinin Kraliyet Ailesi için bir "dönüm noktası" olduğunu söyledi. "Sanırım Kraliçe 90'lı yaşların ortalarında biri olarak görevlerinden gittikçe geri adım atacak. Kraliçe Elizabeth'in yakın arkadaşı ve at yarışları konusunda akıl danıştığı Sir Michael Oswald'ın, Prens Philip'in cenaze töreninin yapıldığı gün hayata veda ettiği öğrenildi. Cenaze dönüşü haberi alan Kraliçe yakın bir dostunu da aynı gün kaybetmiş oldu. Oswald, 86 yaşındaydı ve bir süredir tedavi görüyordu aynı zamanda Ana Kraliçe II. Elizabeth'in de yakın dostuydu. Oswald, yıllar boyunca çeşitli at yarışlarında Kraliçe'nin yanında yer alıyordu.Φ

MEGHAN MARKLE ÇOCUKLAR İÇİN BİR KİTAP YAZDI

Kraliyet görevlerinden ayrılıp ABD'de hayatlarına devam eden Prens Harry ve Meghan Markle yeni projelerle gündemde olmaya devam ediyor. Babalar günü için yazdığı bir şiiri daha sonra bir hikâyeye dönüştüren Meghan Markle'ın ilk çocuk kitabı yayınlandı. Eşi Prens Harry ve oğlu Archie'nin arasındaki ilişkiden esinlenen Markle kitabında bir baba ile oğlun arasındaki özel bağı ve ilişkiyi bir annenin gözünden kaleme alıyor. Kitabın çizimlerini ödüllü illüstratör Christian Robinson gerçekleştirdi. Markle, kitabın sesli versiyonunu da kendisinin seslendireceğini açıkladı. Prens Harry ve Meghan Markle, Kraliyet görevlerini bıraktıktan sonra Netflix ve Spotify için içerikler üretmek üzere anlaşmalara imza atmıştı.

NADİN KÖKCİYAN
nadin@nadinkokciyan.com

Merhaba Yaz!

İngiltere farklı bir sistem hayata soktu. Ülkelerdeki COVID vakalarını göz önünde bulundurarak ülkelere seyahati trafik ışık sistemine göre kararlaştıracak.Şu satırları yazdığım zaman itibariyle Türkiye kırmızı listede.

Mayıs ayını geride bırakırken, Haziran ayına merhaba demeye hazırlanıyoruz. Mayıs ayı Türkiye için süper geçti denemez. Büyük bir kısmı eve kapanarak geçti maalesef ama güzel bir yaz geçirmek için her şeye değer sanırım.

YAZ VAR MI YAZ?

Hayatının büyük bir bölümünü İstanbul'da geçiren biri olarak, güneş ve deniz olmayan yaza yaz demek çok güç. Bu tabii ki bizim normalimiz, mesela geçen sene ben yaz ayını geçirdiğimi kabul etmiyorum. Sadece bir-iki gün 20-25 derece arasını gördük sanırım, o kadar. Bu hava İskoçlar için fenalık geçirecekleri bir havaydı, izlemesi gerçekten komikti. Yani hava sıcaklığı 0 ile 5 derece arasında seyrederken denize giren bir kitleden bahsediyorum, şaşırmamak lazım... Geçen sene malum sebeplerden ötürü seyahat etmekten korktum, birçok arkadaşım atladı uçağa ülkelerine gitti. Ben bu riski alamadım maalesef ve bu sene işler nasıl olacak kestirmesi bir hayli güç. Yani o malum sorunun cevabını gerçekten bilmiyorum. Bu sene yaz var mı, umarım var!

TRAFİK IŞIKLARI VE SEYAHAT

İngiltere farklı bir sistem hayata soktu. Ülkelerdeki COVID vakalarını göz önünde bulundurarak ülkelere seyahati trafik ışık sistemine göre kararlaştıracak. Mesela kırmızı listedeki ülkelerden dönen kişiler, bir ücret karşılığında 10 gün otel karantinasına alınacak. Turuncu listedeki ülkelerden dönenler için durum bir nebze daha iyi, evlerinde karantinaya girmelerine izin verilecek. Hatta beşinci gün sonrasında PCR sonucu verenler için karantina süresi beş gün olacak. En güzeli yeşil ülkeler. Bu kategorideki ülkelerden dönenler herhangi bir karantinaya tabi tutulmayacak. İşin zor kısmı bu sistemin dinamik olma kısmı, her şey o kadar çabuk değişiyor ki, bu ışıklar da sürekli değişip duracak. Yani işin ucunda gittiğiniz ülkede kalakalmak da olabilir, malum bazen sınırların kapanması mümkün oluyor. Şu satırları yazdığım zaman itibariyle Türkiye kırmızı listede. Bu listeden çıkar mı bilinmez ama yeşil listeye düşmeyeceğini tahmin etmek zor olmasa gerek. Havayolu şirketleri ile de "bilet aldım-iptal oldu-bileti değiştirdim" oyunu tekrar başlamak üzere. Gözümüz aydın!

AŞILAR

İngiltere'de işler yavaş ilerliyor maalesef. İki aşı arasındaki süre de üç ayı bulabiliyor. Gün itibariyle 35 ve 35 yaş üzeri kişilere randevu verileceği gündeme geldi. İskoçya'nın kuralları daha farklı, burada halen 40 ve 40 yaş üzeri olanlar aşılanıyor. Öte yandan bulaşma hızı fazla olan Hint varyantı da görülmeye devam ediyor. Hal böyle olunca, öncelik ikinci dozların bitirilmesine mi yoksa herkesin ilk dozu olmasına mı verilecek bekleyip göreceğiz.

EĞİTİM

Üniversitelerde yüz yüze eğitime olumlu bakılmaya başlandı. En azından ufak gruplar olması halinde kampüste eğitime Eylül itibarı ile başlanacak. Kampüs içerisine test merkezi kurulması öngörülüyor. Testler sadece asemptomatik vakaların tespit edilmesinde kullanılacak ama yine de önemli bir adım. Yaz ayında geçireceğimiz süreç önemli bir rol oynayacak.

Haziran ayının tadını çıkarın, güneşli günleriniz bol olsun şimdiden! Yok yok kıskanmıyorum!Φ

BAŞRAHİP TATUL ANUŞYAN

Pandemiden manen güçlenmiş olarak çıkacağız

Bugün hastanede tamamladığım dördüncü ay. Tedavim hala devam ediyor. Uzun ve zorlu bir süreci Tanrı'nın izni ve sağlık emekçilerinin üstün çabalarıyla tamamlamak üzereyim. Son derece faydalı bir dönem geçirdim aslında. Böyle zamanlarda insan kendini, çevresindekileri, geçmişi, geleceği düşünecek ve tanıyacak zamanı buluyor ve yeni bir yarın şekillendiriyor manevi yapısında. Üretkenliğimin bir süreliğine duraksamasına üzülürken bunun bir kuluçka dönemi olduğunun da farkına varabildim.

Zor zamanlardan geçtik, hala da geçiyoruz. Daha ne kadar zorlu bir süreçten geçeceğimizi de bilmiyoruz. Herkes kendince veya bazı verilere dayanarak bir yorumda bulunuyor. Şaşkınlık içerisinde bekliyoruz, buğulu yarınları düşünerek.

Pandemi dünyayı esir aldı, acı kayıplara sebep oldu. Ciddiye alıp korunanlar da hafife alıp umursamayanlar da kimi zaman aynı kaderi paylaştı. Odaklandığımız tek nokta bu Pandemi sürecinin bize yaşattıkları oldu. Ekonomik sıkıntılar, sosyal yaşamdan feragat, daha bireysel ve sanal bir dünya oluşuverdi biz farkında olmadan. Bunun adına da "Yeni normaller" demeye başladık.

Haklı olarak isyan etmekteyiz bu olup bitenlere. Yeni yetişen bir nesil için normal kabul edilebilecek bu yaşam tarzı bizler için anormal bir oluşum tabii ki. Ancak, gözümüzden kaçırdığımız veya odaklanamadığımız başka bir yönü de oldu bu sürecin.

> *Karanlığı aydınlatmak için bir mum yakacağız elbette. Yanlışa karşı doğru ile cevap vereceğiz. Negatiflikleri düşüncelerimizden uzaklaştıracağız. Musibetlerden edindiğimiz nasihatler kulaklarımıza küpe, Tanrı'nın sözleri yollarımıza ışık olacak.*

KALICI DEĞERLER VE GEÇİCİ DEĞERLER

Bizler, din olgusunu ele alırken neleri barındırdığını düşünmeden, genelde içi boşaltılmış bir yapı görürüz. Bakış açımızı değiştirmek hiç aklımıza gelmez. Nedir din? Her şeyden önce bir iman sistemidir. Kutsal Kitapların tanımladığı "Görünmeyen'e iman" esasını barındırır. Etik bir yapıyı aktarır bize ve maneviyatımızı güçlendirir. Yaradan ile diyalog kurmamızın gerekliliğini hatırlatır. Yaşamın bu dünya ile sınırlı olmadığını anlatır. Kuralları uygulamanın bizi bir yere taşımayacağını, Tanrısal bir lütfun varlığını, ruhani yapılanmanın ve kâmil olmanın önemini öğretir.

İşte tam da bu noktada üzerinde durmadığımız bir gerçeği gözler önüne serer, gözü olanların görebileceği… Çünkü din bir değerler sistemidir aslında. Değerler ise maneviyatımızı oluşturur, ahlâkımızı yapılandırır, birbirimize karşı olan ilişkilerimizi düzenler. Değer olgusunu iki basamakta değerlendirmemiz gerekir. Kalıcı değerler ve geçici değerler.

Pandemi süreci bize hangi değerlere bağlı olduğumuzu gösterdi ve bağlı olmamız gereken değerleri öğretti aslında. Çoğumuz geçici değerlere meyilliyiz. Bugün elimizde olan, yarın elimizden yitip gidecek, bu dünyaya ait ve geçici olarak kullanımımıza sunulmuş değerler. Hastalığın pençesine düşen zengin de yoksul da göçtü bu dünyadan, sahip olduklarını bırakarak ait olduğu yerde, dünyada. Bu hep böyleydi, ancak daha fazla hissedilir oldu bu hastalık ile beraber.

Kalıcı değerlerin önemini kavrayabildik ise bu dönemden önemli dersler çıkarttık demektir. Ancak, yine de etrafımıza baktığımızda insanlığın büyük çoğunluğunun hala bu kalıcı değerlerden nasibini almadığını görebiliyoruz. Kör ve sağır bir insanlık türemeye başladı. Birbirini sevmeyen, ötekileştiren, terörü, işgali ve hak ihlallerini normal karşılayan, egosunu her şeyin üzerinde tutan, çıkarları uğruna can almayı bile normal gören bir güruh ile yaşamak zorundayız. Yaptırımımız yok, eleştiri, kınama, lanetleme… Ancak bu kadar. Dünya zulümler karşısında suskun.

YANLIŞA DOĞRU İLE CEVAP VERMEK

Bayramlar, kutlamalar anlamsız hale geldi. Moralimizi yüksek tutmaya çalışırken hatalarımızdan hala ders almıyoruz.

Nereye varacak bunun sonu? Karamsarlık mı saracak hepimizi?

Tabii ki hayır. Karanlığı aydınlatmak için bir mum yakacağız elbette. Yanlışa karşı doğru ile cevap vereceğiz. Negatiflikleri düşüncelerimizden uzaklaştıracağız. Musibetlerden edindiğimiz nasihatler kulaklarımıza küpe, Tanrı'nın sözleri yollarımıza ışık olacak. Pandemiden manen güçlenmiş olarak çıkacağız, yeni ve daha mükemmel bir dünyayı yapılandırma fırsatı geçmiş olacak elimize.

En önemlisi de üç büyük erdem hayatımıza yön verecek:

İman, Ümit ve Sevgi…Φ

AYDA BALOĞLU
balayda@hotmail.com

Kısmet Tabii…
İstanbul'un Rum, Yahudi ve Ermeni toplumlarında karma evlilikler

FOTOĞRAFLAR: BERGE ARABİAN

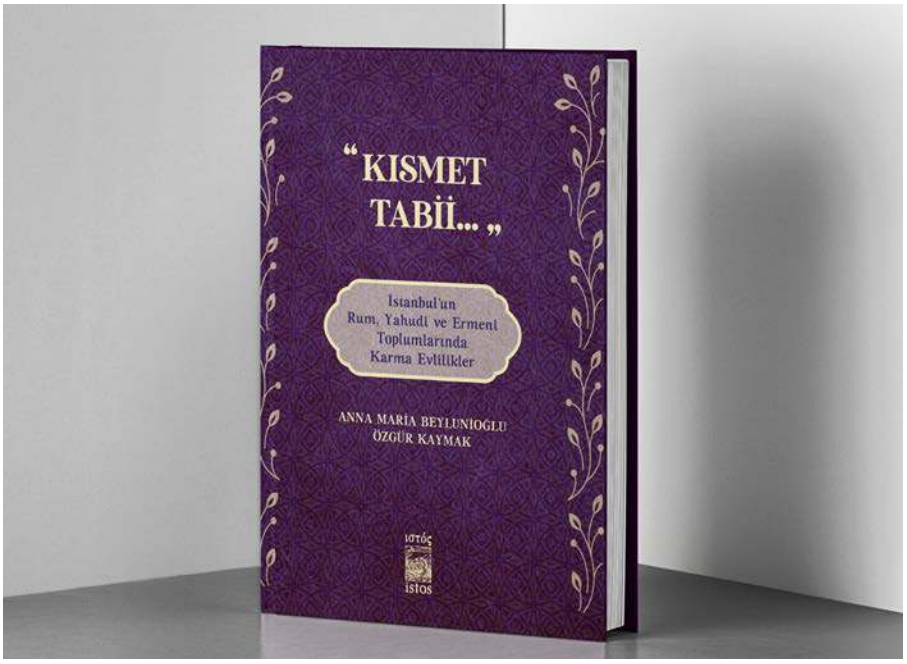
Evlilik zor zanaat. İki ayrı cinsten insan, bir kadın ve bir erkek (biz burada bu yazının gereği böyle söyledik, bu tür tanımına uymayan karma evlilikler de var), bir araya gelecek ve birlikte bir hayat kuracak, üstelik de kurduğu bu düzeni ömür boyu sürdürecek. Beklenti genellikle bu minvalde. Buraya kadar olan aşamada özgür bireysel tercihlerle yol alabiliyoruz. Ancak bütün bu üst yapıya "karma evlilik" olgusu dahil olunca, aşılması gereken engeller de katmerli olabiliyor. Bu yazıda iki genç akademisyenin farklı ırksal, etnik, dinsel ve mezhepsel gruplara bağlı bireyler arasında gerçekleşen "karma evlilikler" üzerine yaptığı bilimsel çalışmayı içeren "Kısmet Tabii…" başlıklı değerli eseri Paros okurlarına sunmak istedik. Anna Maria Beylunioğlu ve Özgür Kaymak tabu olan bu konuya gözlerini kırpmadan balıklama dalmışlar, 57 görüşmeciyle konuşmayı başarmışlar ve bakın nelere tercüman olmuşlar. Anna Maria Beylunioğlu'na ve Özgür Kaymak'a bu içten söyleşi için teşekkür eder, bundan sonraki çalışmalarında başarılar dileriz.

Yapıtın ana sorunsalı gayrimüslimlerin özel alandaki kimlik inşalarını karma evlilik üstünden irdelemek. Karma evlilik derken insanlar ne anlamalı?

Ö.K.: Bu çalışmaya başladığımızda referans alacağımız bir kavram yoktu.

AYDA BALOĞLU
balayda@hotmail.com

“Çocuk karma evliliklerde kırmızı çizgi. Eskiden din hanesi yazılıyordu. Evlilik öncesi, boş bırakacağız bu haneyi diye karar alınmasına rağmen eşi hastanedeyken nüfus cüzdanına tercihini yazdıranlar var. Evlilikten önce doğacak çocukların vaftiz olmasını kabul etmesem bu evlilik belki olmazdı diyen görüşmecilerimiz de bulunuyor. /Ö.K. ”

Başlığı belirlerken bütün literatürü gözden geçirdik. Ulus aşırı evlilikler, karışık evlilikler, endogami, egzogami gibi ciddi bir literatür bulunuyor dünyada bu alanda. Biz en fazla kullanılan kavrama baktık. En önemlisi görüşmeciler, cemaat yöneticileri ve din görevlilerine sorduk; sizin için “karma” ifadesi uygun mu dedik, -LGBT ve lezbiyen evlilikler de “karma” adı altında tartışılıyor- hepsi olumlu buldu. İçinde doğdukları ailelerin kök din ve kültürlerini temel aldık. Bu bağlamda geniş toplumla (Müslüman toplumla) azınlık toplumları arasında ciddi sosyal, kültürel farklılık olduğu için “karma” herkesin onayladığı kavram oldu.

Karma evliliklerde itirazlar nerede başlıyor?

A.M.B.: Kız veren taraf mı, kız alan taraf mı? Bu işin böyle bir toplumsal cinsiyet boyutu da var kitapta. Genelde erkek tarafı değil kız tarafında sorun çıkıyor diyebiliriz.

Ö.K.: Her iki taraftan da karşı çıkış oluyor. Her şey şölen havasında olmuyor. Sonunda bu evlilikler gerçekleşiyor ve yürüyor. İki tarafta da ilk başta içsel bir önyargı var. Farklı coğrafyalarda literatür taraması yaparken bu tip farklı dinler ve kültürler arası evliliklerde, özellikle göçmen gruplarda genelde hep kadın tarafında direnç gösteriliyor. Sosyolojik olarak kendini azınlık olarak tanımlıyorsan, örneğin buradan İngiltere’ye gitmiş işçi bir aile, her türlü dinî, ulusal etnik kimliğini azınlık olarak tanımlıyorsa, her zaman kadının üstünde daha fazla baskı var.

Kitapta öne çıkan olgulardan biri de asimilasyon kaygısı; bunu biraz açabilir miyiz?

A.M.B.: Geçmiş jenerasyonlarda, kitapta elli ve elli yaş üstü olarak tanımladık ilk iki kuşağı, bu kuşaklarda çok dramatik deneyimler var. Onların döneminde mekânsal olarak belli yerlerde daha yoğunlaşmış olarak yaşıyorlar ve dışarıyla temasları bugüne nazaran daha az. Gerek o jenerasyondan, gerekse gençlerin ailelerinden; din değiştirmek, kültürünü ve ailesini terk etmek, bir Müslüman ile evlendiği için aile büyükleri tarafından kabul edilmemek gibi çok travmatik hikâyeler duyabiliyoruz. Türkiye Cumhuriyeti’nin başlangıcından bu yana yaşanan gayrimüslimlerin gördüğü ayrımcı politikalar var. Elli beş olayları, altmış dört olayları ve daha birçok olay. Bütün bunlar ailelerde kendinden olmayan, yani geniş toplumdan biriyle evlenmeyi seçtiği zaman, “çocuğum

AYDA BALOĞLU
balayda@hotmail.com

kendi toplumundan kopacak mı, öteki kültüre asimile mi olacak" korkusu yaşanıyor. Asimilasyon tedirginliğini en azından kişisel olarak bu şekilde tanımlayabiliriz ama sosyolojik anlamda da cemaatin yok olması anlamına geliyor. Kiliseye giden ve etno/kültürel değerleri yaşatan nüfusun azalması anlamına geliyor asimilasyon. Şunu da altını çizelim, kitapta genellikle karma evlilikler asimilasyona sebep oluyor düşüncesini biraz sorguluyoruz.

Genç nesille eski kuşaklar arasında farklılıklar da kitapta ortaya çıkmış.

Ö.K.: Zamanın ruhu. Global olarak bakarsak yeni kuşaklarda ciddi anlamda gerek toplumsal cinsiyet rolleri, gerek dinle olan ilişkileri, gerek feminist hareketin getirdiği dönüşümle birlikte dijitalleşme, bilgiye ulaşmada kolaylık etkisiyle önemli bir dönüşüm gözleniyor. Bir önceki kuşakla tartışma dahi kabul etmeyen bir değişim bu. Aile içinde kadın ve erkeğe verilen roller ve eğitimsel anlamda bir sosyal statü kısıtlaması bulunuyordu. Bir önceki kuşakta lise eğitimi yeterliydi, evlilik yaşı yirmilerin başı için uygundu. Onların çocukları üniversite mezunu, globalleşme ile birlikte dünyanın dört bir yanına dağılmış durumdalar. Ekonomik özgürlükleri var. Ailelerin ilişkilere müdahale zamanı gelmeden çocuklar çoktan eşyalarını almış ve bir yere yerleşmiş oluyorlar. Sosyal statüyle iş hayatına atılıyor ve o zaman geniş toplumla yüz yüze karşılaşma imkânı buluyor. Birçok arkadaşım bunu söylüyor. Özellikle azınlık okulunda okuduysa, yazın ada gibi bir yerde, kışın belirli semtlerde toplanma; fakat eğer kadınsa ev içinde, iş hayatı yok, entegrasyonu sağlamak mümkün değil. Birçok arkadaşımız ancak üniversiteye gittiğinde ciddi bir arkadaşlık kurabiliyor. Eski nesil fanusun içinde yetişiyordu. Şimdiki nesil bu fanusu kırdı. Algıdaki değişimin bir nedeni de nüfusun çok azalmış olması.

A.M.B.: Bütün bunlara ilave olarak din ve aile kavramında bireyselleşme var. Kararlar artık daha bireysel. Eski kuşaklarda aileler devreye giriyordu. Sosyal

baskı vardı. Gerek Özgür'ün anlattığı nedenlerle cemaatlerin yapısının değişmesi, gerekse aile kurumuna dair alınan kararların bireysel olması, "iş yerinden biriyle tanıştım, ben onunla evleneceğim" dendiğinde "kolay kolay, hayır, olmaz kızım veya oğlum denemiyor, dolayısıyla gençler asimilasyon korkusunu kırmaya başlıyorlar. Kız erkek tarafına gittiği zaman onun kimliğini benimseyerek yaşamak zorunda değil. Bir şekilde "ben Müslümanım, sen Hristiyansın, tamam değerlerimizi ortak bir şekilde yaşayabiliriz" diyerek buna dair stratejiler üretiyorlar. Kitapta bundan da bahsediyoruz. Asimilasyon korkusu yine var, bunun altını çizelim fakat evliliğe giden süreçte bunu çözüyorlar.

Kitapta öne çıkan önemli bir nokta daha var, görülüyor ki çocuklar doğduktan sonra bir kırılma daha yaşanıyor.

A.M.B.: Çocuk olmadan önce çocukla ilgili başlıyor bu süreç. Ailelerin de en hassas noktası bu. Çocuk ne olacak, vaftiz olacak mı? Hahambaşılığa kaydı yapılacak mı? Yahudi geleneğine göre mi sünnet yapılacak? Kitapta sadece Gayrimüslim-Müslüman denklemi değil, Rum-Yahudi veya Ermeni-Yahudi denklemi de var. Çiftler evlendi. Kültürleri karma olacak fakat çocuk neye göre yetişecek? Her ne kadar evlilik öncesi prensipte kararlar alınsa da çocuk olduktan sonra sıkıntılar yaşanıyor. Şöyle örnekler var, hem hahambaşılığa kaydı yapılıyor hem vaftiz ediliyor. Her iki taraf memnun olsun diye evlenen gençler büyük bir çaba sarf ediyor.

Ö.K.: Çocuk karma evliliklerde kırmızı çizgi. Eskiden din hanesi yazılıyordu. Evlilik öncesi, boş bırakacağız bu haneyi diye karar alınmasına rağmen eşi hastanedeyken nüfus cüzdanına tercihini yazdıranlar var. Evlilikten önce doğacak çocukların vaftiz olmasını kabul etmesem bu evlilik belki olmazdı diyen görüşmecilerimiz de bulunuyor. Yahudi olarak kiliseye gidip çocuğunu vaftiz ettiren "Ben bu kararı verdim ama sonra çok pişman oldum" diyen de var. Önce üzülse de, sonradan bu benim hayatım, benim mutluluğum diyen ve içine sindiren de var. Bu konuyu başlığımıza da taşıdık: "Bunca kavgaya değer mi?"

İnanılmaz karmaşık dinamikleri barındıran kurum, bir de bu çarpışmalarla daha engebeli hale gelebiliyor. Bu çocuklara nasıl aktarmak istiyorsunuz diye sorduğumuzda, genel olarak "iyi insan olsun, hoşgörülü olsun" gibi evrensel değerler barındıran cevaplar aldık. İki kuşağın farkı bu ama bazıları çocuk sentezi yapamaz, kafası karışır. Örneğin, ben Ortodoksluğu veririm, sonra kendisi tercih yapar" veya "hiçbir şey vermeyeceğim, ikimiz de ateistiz" diyen oldu. Sadece yumurta boyamayı öğrensin, Şabat'ta masanın etrafında buluşmanın hoşluğunu yaşasın", diyen var.

Kitapta bahsi geçen karma evliliklerin yüzde altmış altısı Yahudi erkek-Türk kızı. Yahudi geleneğine göre kız babası erkeğe drahoma veriyor. Maddi boyutun da etkisi var mı bu evliliklerde?

Ö.K.: Bu ekonomik şartlarda erkekler çok yorulmuş olabilir. Şaka bir yana biliyoruz ki Yahudi kültüründe anne/kadın çok baskın. Bütün aileyi bir araya getiren kadın. Erkek çocuk anneye düşkün

AYDA BALOĞLU
balayda@hotmail.com

> *Artık gençler kendi dillerini konuşamıyor. Bizi en çok şaşırtan Ermeni cemaati oldu. Biz Ermeni gençlerinin Ermenice konuşabildiğini düşünürdük fakat cemaatle yaptığımız görüşmelerde gençlerin Ermenice konuşmadığını, böyle bir sorun olduğunu belirledik. /A.M.B.*

oluyor. Kız çocuk daha özgüvenli yetişiyor. Evlilik gerçekleşince olan şu, standardı devam ettirmeye çalışmak herkes için çok yorucu. Kadınlar talepkâr olabiliyor. Bu nedenle aslında denklem iyi oturuyor. Yahudi erkeği evine bağlı ve ailesini ihmal etmeyen, fiziksel şiddetin bulunmadığı bir ortamda yetişiyor. Diğer tarafta tam onların ihtiyacına karşılık veren bir kadın motifi var. Bu nedenle bu birleşmeler çok var. Rakamlar da bunu doğruluyor.

Dil konusu da çok önemli… Yasaklamalar oluyor mu?

A.M.B.: Eski jenerasyonlarda direkt yasak konmasa bile hoş karşılanmıyordu. Yeni nesilde yasak yok ama orda ayrı bir sorun var. Artık gençler kendi dillerini konuşamıyor. Bizi en çok şaşırtan Ermeni cemaati oldu. Biz Ermeni gençlerinin Ermenice konuşabildiğini düşünürdük fakat cemaatle yaptığımız görüşmelerde gençlerin Ermenice konuşmadığını, böyle bir sorun olduğunu belirledik. Seksenlerden sonra karma evliliklerde şöyle bir durum da ortaya çıkıyor; geniş toplumdan olan partnerler azınlık dilini öğrenmek istediğini dile getiriyorlar. Diller yaşatılmaya çalışılıyor ama anne babalar yeterince konuşamıyor. Köküne tutunmak, benliğini kaybetmemek için bu kültürel bağa tutunmak isteği var.

Mezarlık karma evliliklerde son nokta, yine tartışmalı bir nokta…

A.M.B.: Biz mezarlıkla ilgili soruyu sorduktan sonra insanlar düşünmeye başladı. İlk başta insanlar "nereye gömüldüğümüz çok önemli değil ki" dediler. Bu aslında yeri geldiğinde siyasi bir meseleye dönüşüyor. Eşinizle gömülmek istediğinizde gömülemiyorsunuz. Görüşme esnasında bir görüşmecimiz hemen telefonla eşini aradı ve sordu.

Karma evliliklerin araştırma nesnesi olduğu bu çalışmayı, bir nebze olsun geniş toplumla azınlıklar arasında ortaklıkların inşa edildiği bir özel alan pratiği olarak görüyorum ve bunun daha geniş münazaralara katkı sağlayacağını umut ediyorum.

Ö.K.: Rakamsal olarak özellikle Rum toplumu neredeyse kaybolma noktasında. Bu çalışma bize şunu gösterdi: "Öteki"ne karşı olan önyargıların, ayrıştırıcı söylemlerin toplumun katman katman derinlerinde yer ettiğini görüyoruz. Entelektüel düzeyi yüksek bir ailede bile karşınıza çıkabiliyor. Kamusal bellekte bütün bunların yok sayılması, taraflı bir gözle kurulması, ulus-devletlerin genelinde olan problemler.

A.M.B: Gayrimüslim toplumlar çok fazla ayrımcılığa maruz kalıyor. Bireyler de nefret söylemine maruz kalıyorlar. Bununla bir şekilde baş etmeyi öğreniyorlar. İsmini değiştiren, kimliğini gizleyen var. Bazen de "ben de bu ülkenin vatandaşıyım" diyebiliyoruz. Tabii ki seçtiğiniz eş o kadar uçta olmuyor, fakat ailesiyle geliyor. Bayramlarda seyranlarda bir söz sizi kırabiliyor. Toplumsal alanda mücadele etmeye çalıştığınız şeyle özel alanda da mücadele etmeniz gerekiyor. Dolayısıyla Türkiye'deki azınlık politikalarının da bir fotoğrafını sunuyor bu çalışma.Φ

ANNA MARİA BEYLUNİOĞLU:
Profesyonel şeflik eğitimi almış bir sosyal/bilimci. Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler üzerine lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimi aldı. Dr. Beylunioğlu'nun din-devlet işleri, din özgürlüğü ve Türkiyeli dinî azınlıklar alanlarında iki kitabı bulunuyor. Mutfak sanatları ve yemek kültürü gibi alanlarla akademik çalışmalarını bir araya getirmeyi hedefliyor. İstanbul MEF Üniversitesi'nde "Yemek, Siyaset ve Toplum" ve "Din, Siyaset ve Toplum" dersleri veriyor.

ÖZGÜR KAYMAK:
1999 yılında Amerika'da Arizona State University'de Ekonomi Bölümü'nde lisans eğitiminin ardından Türkiye'de İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Bölümü'nde okudu. "İstanbul'da Rum, Yahudi ve Ermenilerin Sosyo-Mekânsal İnşası" başlıklı teziyle doktora eğitimini tamamladı. Akademik ilgi alanları arasında azınlıklar, dinî-etnik kimlik, kolektif bellek, göç sosyolojisi-kuşak ilişkisi ve toplumsal cinsiyet çalışmaları geliyor.

DR. BERKEN DÖNER
berkendoner@gmail.com

Eleni, Ani, Rüya, Nadia, İsmail ve Kirkor Fresko Apartmanı'da buluştu

Fresko Apartmanı zihnimde oluşmaya başladığında büyük bir duvar resmi seyrediyor gibiydim. Yazmak istediğim o kadar çok şey vardı ki… Bu tablo, yolun başında olan ve iyi yazmayı öğrenmeye çalışan benim gibi biri için epey ürkütücüydü. 1940'tan bugüne uzanan bir hikâye nasıl anlatılır diye uzun süre düşündüm ve Fresko Apartmanı'nı üçlemenin bir parçası olarak kurgulamayı tercih ettim.

Başak Baysallı, çeşitli edebiyat dergilerinde öykülerini okuduğumuz, Nilüfer Belediyesi'nin düzenlediği Yılın Yazarı Sevgi Soysal Öykü Yarışması'nda (2018) büyük ödülü kazanan bir yazar. Fresko Apartmanı adlı ilk öykü kitabı geçtiğimiz aylarda Everest Yayınları tarafından yayınlandı. Kitabın adından da anlaşıldığı gibi Fresko Apartmanı kitapta adeta başlı başına bir kişiliği temsil ediyor. Sekiz karakterin -Rüya, Eleni, Ani, Nadia, Ali Turan, İsmail, Bora ve Kirkor- öyküsü bir apartmanda toplanmış, Kuzguncuk'taki Fresko Apartmanı'nda... Kitap Rüya'nın hikâyesi ile başlıyor. Apartmanın en eski sakinlerinden Rüya, oldukça yetenekli bir kadın. Dikiş dikerek geçimini sağlıyor. Eleni, bütün karakterlerin çok sevdiği, son derece saygın, Kuzguncuk'un, dolayısıyla apartmanın da eskilerinden. Hastalandığı için hastaneye kaldırılmış. Son günlerini de orada geçiriyor. Ani, Tıp eğitimi almak için İtalya'ya giden, doktor olamadan dönen bir karakter. İtalya'dayken bir İtalyan ile evlenmiş, kocası intihar edince büyük bir keder içinde İstanbul'a dönmüş. Meşhur kütüphanesi ile birlikte Fresko Apartmanı'na yerleşmiş. Birbirinden güzel likörler hazırlaması ile ünlü. Nadia, ülkesindeki savaştan kaçıp gelmiş, bir tiyatroda oynayan, yetenekli, tutkulu bir dansçı. Bora, bohem bir hayat süren ressam. Apartmana kısa süreliğine konuk olan Defne'ye aşık. Defne, ailesi-

DR. BERKEN DÖNER
berkendoner@gmail.com

“İstanbul’un sokakları ve caddelerinde yürürken geçmişin özellikle mimarideki izlerini takip etmeyi çok seviyorum. Bu izler, bize çok şey anlatıyor. Onların sesine kulak vermek bambaşka hikâyelere kapı aralıyor. Yola bu izleri takip ederek çıksam da bugün yaşadıklarımız, çevremizde olup bitenler, acısıyla tatlısıyla yaşamın kendisi bana hep eşlik etti.”

nin geçmişine dair araştırmalar yapmak için Napoli’den İstanbul’a gelmiş genç bir kadın. Ali Turan, gazeteci. İsmail, apartman görevlisi. Kirkor ise Fresko Apartmanı’nın en eskisi, ev sahibi. Bir de Matilda var ki artık hayatta olmamasına rağmen izleri tüm canlılığıyla apartmanda duruyor.

Birçok karakterin kişiliğini şekillendiren en önemli boyutlardan biri de yakın tarihin en utanç verici, karanlık günlerinden 6-7 Eylül 1955 pogromu. Karakterler bu olaya şahit olmuş, travmasını atlatamamış olmalarına rağmen o güne dair tanıklığa, tahlil ve eleştiriye pek yer verilmiyor. Azınlıklara yönelik tek tipleştirme politikaları, ayrımcılıklar vb. sorunlar son yıllarda edebiyatımızın konu alanını çeşitlendiren içeriklerden. Baysallı da ilk kitabında bu konuyu anlatının merkezine yerleştiren yazarlardan. Bu tarihin ve toplumun vicdanında onulmaz yaralar açan kara gün, pogroma tanık olan karakterlerin her şeye rağmen yaşama katılma çabası üstünden temsil ediliyor. Böylelikle azınlıkların tarihsel süreçte uğradıkları asimilasyon süreci görünür hâle getirilmeye çalışılıyor. Kitabın -bir ilk kitap olma özelliğini de göz önünde tutarak- eksiği ise olayların yer, zaman, karakter gibi temel bağlantılarının yeterince verilmemesi. Böylelikle 6-7 Eylül olayları bir anlamda tarih dışı kalmış, etnik homojenleştirmeye yönelik gibi dinamiklerle ilişki kurulmasının önüne geçilmiş. Bu eksikliğine rağmen Baysallı’nın incelikli üslubu, toplumsal travmaların hatırlanması, geçmişle yüzleşme bağlamında önemli bir yapıt ortaya koyuyor. Başak Baysallı ile Fresko Apartmanı’nı konuştuk.

İlk öykü kitabınız olan Fresko Apartmanı’nda 6-7 Eylül Olayları’nı odak noktasına almanızda temel kaygınız neydi?

Uzun zamandır Türkiye’nin yakın tarihini araştırıyorum. Özellikle 1930’lardan 64 Sürgünleri’ne uzanan dönemi inceleme ve araştırma kitaplarından, makale ve tezlerden, gazete ve dergi arşivlerinden öğrenmeye çalışıyorum. Cumhuriyet’in ilanından sonraki süreçte ülkenin etnik yapısı değişirken neler yaşandığını merak ediyorum, beni araştırmaya yönelten de bu merak oldu. Geçmişte yaşanan birtakım olayların yalnızca ismini bilmek, olanları anlamak ve bir çıkarıma ulaşmak için yeterli değil. Geçmişi iyice öğrenirsem, sadece yaşanan olayları değil, bunları doğuran nedenleri ve tabii ki sonuçlarını, sonrasını bilirsem bugünü anlayabilirim diye düşünüyorum.

Ne yazık ki geçmiş, utanç tarihleriyle dolu. 6-7 Eylül Olayları benim öncesini, sonrasını, detaylarını ilk öğrendiğim ve öğrendiklerimle ne yapacağımı uzun süre bilemediğim olaylardı. Hissettiğim çaresizlik duygusuyla baş etmeye çalışırken bildiğim tek şey yaşananların unutulmaması gerektiğiydi. Geçmişle yüzleşmek ve geçmişten ders çıkarmak yeni bir gelecek kurmak için atmamız gereken ilk adımlar. Yok sayarak, inkâr ederek, unutarak bir yere varamayız. Geçmişi daima hatırlamak ve hatırlatmak zorundayız. Sanırım 6-7 Eylül’ü kitaba yansıtırken önce kendime, sonra herkese “Unutma!” demek istedim. Olayları bire bir yaşamış olanların acısını, korkusunu, hayal kırıklığını tam olarak anlayabilmek ve anlatabilmek mümkün değil, bunu biliyorum. Yazarken bana yol gösteren tek şey, içimdeki derin sızıydı; onun sesini dinledim hep.

Fresko Apartmanı’nda nesneler ve mekânlar (ayna, tuval, eşik, bahçe…) zaman-mekân işbirliği içinde kullanılsa da bir anlamsal çok katmanlılık yaratıyor. Nesneleri ve mekânları seçerken bir kriteriniz var mıydı?

Günlük yaşamda dikkatimi çeken eşyalardan ve benim için özel bir anlama sahip mekânlardan yola çıktığımı söyleyebilirim. Kuzguncuk, İstanbul’un çok sevdiğim semtlerinden biri. Evlerin içini, pencerelerde bir görünüp bir kaybolan insanların ya da apartman isimlerinin hikâyelerini hep merak ederim. Siyah beyaz fotoğraflarda, sinema filmlerinde, anneanne ya da babaanne evinde karşıma çıkan nesneler ise yazma eylemi sırasında hikâyeye birer birer yerleşti ama tabii ki onların da ka-

DR. BERKEN DÖNER
berkendoner@gmail.com

rakterler gibi kurguya hizmet etmesine gayret ettim. Eşyalar, zaten kendiliğinden bir hikâyeyi yüklenmiş gibi gelir bana. Mesela bir abajur… Dile gelip konuşsa neler anlatır, diye düşünürüm hep. Aynalar, konsollar, sehpalar akıp giden yaşamın tanıklarıdır adeta. Eşyanın insanla ilişkisini irdeleyen romanlar, öyküler okumayı ve bir eşyayı tüm detaylarına dikkat ederek seyretmeyi çok seviyorum.

Fresko Apartmanı'nın olay örgüsü, kahramanların iç içe geçmiş anlatısı bende bir romanın habercisi izlenimi bıraktı. Yanılıyor muyum?

Yanılmıyorsunuz. Fresko Apartmanı zihnimde oluşmaya başladığında büyük bir duvar resmi seyrediyor gibiydim. Yazmak istediğim o kadar çok şey vardı ki… Bu tablo, yolun başında olan ve iyi yazmayı öğrenmeye çalışan benim gibi biri için epey ürkütücüydü. 1940'tan bugüne uzanan bir hikâye nasıl anlatılır diye uzun süre düşündüm ve Fresko Apartmanı'nı üçlemenin bir parçası olarak kurgulamayı tercih ettim. Kitabın bazı okurlarda yarım kalmışlık hissini doğurmasının nedeni bu sanırım. Fresko Apartmanı'nın birbirini bütünleyen öykülerinde karakterlerin geçmişinden çok, bir andaki hallerini yazmak istedim. Rüya'nın eteği teyellerken söyledikleri, Nadia'nın aynanın karşısındaki hali, Ani'nin likör yaparken anlattıkları, Ali Turhan'ın çaresizlik içinde dönüp durması, Matilda'nın çiçekleri başka detaylar ve olayların arasında kaybolup gitmesin istedim. Öykünün anları yazmak, karakterin yaşamından bir kesit sunmak için elverişli bir tür olduğunu düşünüyorum. Öte yandan Fresko Apartmanı sakinlerinin geçmişini; Kirkor, Eleni, Matilda ve Avram'ın gençlik yıllarını, özellikle 6-7 Eylül Olayları'nın öncesini de yazmak istiyorum ve tabii bir de Defne'nin bundan sonra ne yapacağını... Evet, bunlar roman olacak. Başladığımı da söyleyebilirim, yavaş yavaş ilerliyorum. 1940-1955 yılları arasındaki İstanbul'u, özellikle Beyoğlu ve Eleni'yi merkeze alarak yazıyorum şu sıralar. Umarım üçlemeyi tamamladığımda yola çıkarken zihnimde oluşan resme büyük ölçüde yaklaşmış olurum.

Her yazarın bir anlatıya başlamasını sağlayan sıçrama noktası vardır. Bir olay, nesne, yaşantı, anı vb. Size bu öyküleri yazdıran çıkış noktaları neler oldu?

Beni yazmaya iten, İstanbul'un kendisiydi. Buraya geldiğimde on sekiz yaşındaydım ve o güne dek Anadolu'nun küçük şehirlerinde yaşamıştım. Boğaz'ı ilk gördüğüm andaki hislerim, Beyoğlu'na adım attığımdaki heyecanım dün gibi aklımda, güneşli bir eylül günüydü. Belki de bu nedenle İstanbul'a en çok sonbaharı yakıştırırım ben. Öyle canlı ve renkliydi ki… Kokusu bile bir başkaydı.

DR. BERKEN DÖNER
berkendoner@gmail.com

> *Fresko Apartmanı'nın birbirini bütünleyen öykülerinde karakterlerin geçmişinden çok, bir andaki hallerini yazmak istedim. Rüya'nın eteği teyellerken söyledikleri, Nadia'nın aynanın karşısındaki hali, Ani'nin likör yaparken anlattıkları, Ali Turhan'ın çaresizlik içinde dönüp durması, Matilda'nın çiçekleri başka detaylar ve olayların arasında kaybolup gitmesin istedim.*

Benim için hâlâ öyle. Ne kadar değişirse değişsin şehrin gizli köşelerinde beni bir anda etkisi altına alabilen güzelliklerle bugün de karşılaşabiliyorum. Sanırım önemli olan görmeyi bilmek. Bir hanın, pasajın kapısındaki motifleri fark ettiğimiz an başlıyor hikâye. Herhangi bir apartmanın camında beliren bir insan yüzünde ya da… İstanbul'un sokakları ve caddelerinde yürürken geçmişin özellikle mimarideki izlerini takip etmeyi çok seviyorum. Bu izler, bize çok şey anlatıyor. Onların sesine kulak vermek bambaşka hikâyelere kapı aralıyor. Yola bu izleri takip ederek çıksam da bugün yaşadıklarımız, çevremizde olup bitenler, acısıyla tatlısıyla yaşamın kendisi bana hep eşlik etti. Öykülerde geçmişle bugün arasında bağ kurmaya çalıştım. Öğrendiğimiz ya da tanık olduğumuz hikâyelerden yola çıkarak yeni bir hikâye yaratmaktı amacım.

Sizde yazma güdüsü oluşturan, beslendiğiniz, size kaynaklık eden yazarlardan söz eder misiniz?

Edebiyatın her döneminden ve farklı türlerden beslendiğimi söyleyebilirim. Karacaoğlan'ın şiirlerinden Divan edebiyatının gazellerine, postmodern romanlardan modern tiyatroya ve sınırları zorlayan öykülere, deneysel metinlere kadar günümüze ulaşmış nitelikli eserler karşısında aynı hayranlık duygusu gelip buluyor beni. Birini diğerinden ayırmak zor olsa da izlerini takip ettiğim, seslerini sürekli duyduğum bazı yazarlar ve şairler var elbette. Leyla Erbil, Tomris Uyar, Tezer Özlü, Sevgi Soysal, Adalet Ağaoğlu, Ahmet Hamdi Tanpınar, Edip Cansever, Turgut Uyar aklıma ilk gelenler. Günümüz edebiyatından ise Sema Kaygusuz, Ayfer Tunç, Birhan Keskin, Burhan Sönmez dönüp dönüp okuduğum isimler. Batı'dan ise James Joyce ve Virginia Woolf'u söyleyebilirim.

Yakın gelecek için neler yazmayı planlıyorsunuz?

Öncelikle az önce de sözünü ettiğim üçlemeyi tamamlamayı planlıyorum. Zihnimde dönüp duran, üzerine kafa yorduğum başka hikâyeler de var. Geniş toplumun dışında kalanların neler yaşadığı, buradan gitmek zorunda kalanların göç hikâyeleri, onların ardından yaşama tutunmaya çalışanların yaşadıkları, sürgünler, insanın mekânla ve eşyayla kurduğu ilişki; hafıza, hatıralar, kimlik, aidiyet gibi meseleler ve İstanbul sanırım beni uzun bir süre daha meşgul edecek. Ayrıca bugüne dek dergilerde yayımlanmış ve ödül almış öykülerimi bir araya getirmeyi de düşünüyorum.Φ

Patrik Sahak II, beraberindeki heyetle birlikte Rum ve Süryani Patrikhanelerini ziyaret ederek Paskalya Yortusu'nu kutladı

Rum ve Süryani Kiliseleri Paskalya'yı 2 Mayıs'ta kutladı

Kutsal Diriliş Yortusu'nu eski takvime (Julien takvimi) göre karşılayan Rum ve Süryani Kiliseleri, bu sene Paskalya'yı 2 Mayıs'ta kutladılar. Geleneğe göre Rum Kilisesi'nde, Paskalya haftasının Pazar günkü törenlerine kardeş kiliselerin temsilcileri de katılarak İncil'i kendi dillerinde okurlar.

Her yıl olduğu gibi bu yıl da Rum Patrikliği'nin davetiyle, Fener'deki Ayios Yorgios Patriklik Kilisesi'ndeki törenlere Ermeni Patrikliği de katılım sağladı. Patriklik Makamı adına törende Rahip Hovagim Serovpyan ve Yetkili Okuyucu Artür Bağdasaryan hazır bulundu. Tören esnasında, farklı dillerle İncil okumaları gerçekleşirken, Rahip Hovagim İncil'i Ermenice okudu ve bu vesileyle, Patrik Sahak II. adına, Ekümenik Patrik Bartholomeos'u tebrik ederek iyi dileklerini sundu.

Patrik Sahak II de Ekümenik Patrikhane ile Süryani Patrikliği'ni ziyaret ederek Patrik Bartholomeos ve Süryani Patrik Vekili Metropolit Filüksinos Yusuf Çetin'in Paskalya Bayramlarını kutladı.Φ

Arnavutköy'de Paskalya bir başka oluyor

HABER: ELENİ İRİNİ DEMİR

Yorgos Papalyaris başkanlığındaki Arnavutköy Taksiarhis Kilisesi Vakfı, kısıtlamalara rağmen, pandemi önlemleri altında da olsa cemaatine Paskalya coşkusunu yaşatmayı başardı.

Arnavutköy Fukaraperver Derneği üyeleri, Yeniköy ve Ortaköy Vakıflarıyla işbirliği yaparak, zor şartlarda yaşayan 80 aileye özel olarak hazırlanan Paskalya kolilerini ulaştırdılar.

Ayrıca Paskalya için özel olarak hazırlanmış el yapımı lambadalar (Paskalya gecesi yakılan süslenmiş büyük mumlar), bir adet Paskalya çöreği ve çikolatadan yapılmış yumurtalar, bölgede yaşayan Rum cemaatinin çocuklarına hediye edildi.

Çok eski bir gelenek olan "Mis kokulu elma" da büyük bir özenle hazırlanarak İzmir Metropolitliği'nin de aralarında bulunduğu İstanbul'daki 58 kiliseye ulaştırıldı. "Mis kokulu elma" tabiri, "Akathistos Imnos" diye adlandırılan ve Paskalya haftası Büyük Cuma günü okunan bir duadan gelmekte olup, Meryem Ana ve İsa Mesih'i belirtmektedir.

Geleneğe göre, Büyük Perşembe günü kiliselerin doğudaki apsis bölümünde turban içinde, elma ile mis kokulu otlardan oluşan bir karışım kaynatılır. Bu vesileyle Paskalya'nın Pazar sabahına kadar kiliselerin içine mis kokular yayılır. Eskiden bu gelenek evlerde de uygulanırdı.

Arnavutköy Kilisesi'nde, Büyük Perşembe günü cemaat mensubu kadınlar, yoğun duygu seli içinde İsa Mesih'in temsili mezarı olan Epitafios'u çiçeklerle süslediler. Büyük Cuma öğlen saatlerinde ise Epitafios, semtin görkemli tarihi Kilisesi Profiti İlia çevresinde dolaştırıldı. Hemen akabinde kilisenin mezarlığında dualar okundu. Akşam üstü ise Arnavutköy Taksiarhis Kilisesi'nde düzenlenen geleneksel ayinin ardından kilise etrafında dinsel geçit töreni büyük bir huşu içerisinde gerçekleşti.

2 Mayıs Pazar günü düzenlenen İsa Mesih'in Diriliş ayininin ardından en iyi dileklerle kırmızı yumurtalar tokuşturuldu.

Pandemi dolayısıyla, Paskalya haftası düzenlenen ayin ve etkinliklere kısıtlı sayıda kişi katılabildiğinden, Arnavutköy Taksiarhis Kilisesi Vakfı'nın facebook sayfasından Büyük Hafta boyunca canlı yayınlar yapıldı. Bu yayınlar hem İstanbul'dan hem de yurt dışından takip edildi.

Tüm dualar ve temenniler, İsa Mesih'in Dirilişi'nin ülkemize ve dünyaya iyimserlik, sevinç, sevgi ve barış getirmesi yönündeydi.Φ

Patrik Vekili Kd. Peder Krikor Damadyan, “Geçmişini bilmeyen toplum, yaşadığı günün ifade ettiği anlam ve kıymeti anlayamaz”

RÖPORTAJ: REHAN KALAYCIYAN / FOTOĞRAFLAR: MIGIRDİÇ ARZİVYAN

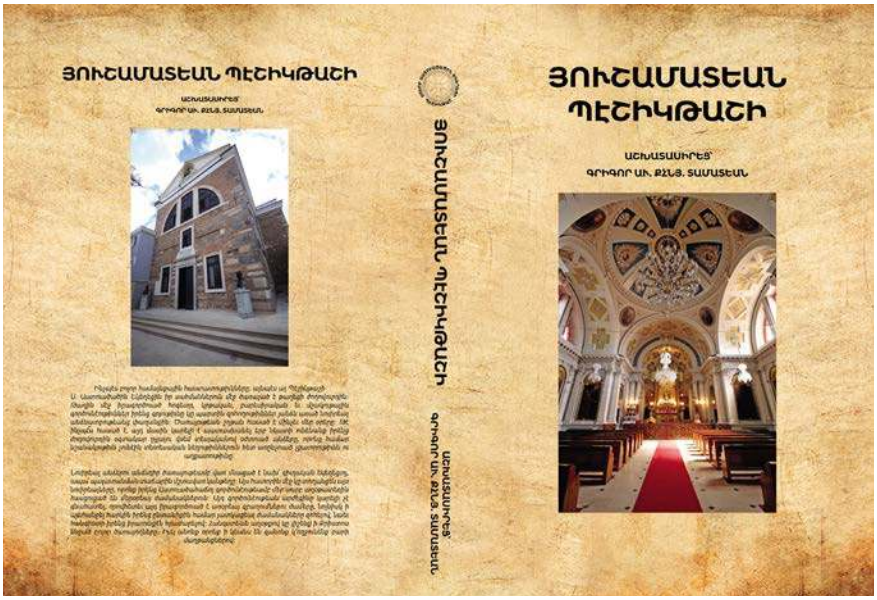

Ruhani hizmet yaşamında önemli bir yer tutan Beşiktaş Kilisesi’nin tarihî geçmişini ele alarak hazırladığı ve yıllardır üzerinde çalıştığı çok kapsamlı “Beşiktaş Anı Kitabı” geçtiğimiz ay yayınlanan Patrik Vekili Kd. Peder Krikor Damadyan ile ayrıntılı bir görüşme yaptık. Geçmişe ışık tutacak kitabın meydana geliş süreci ve bir araştırmacı yazar olarak daha önce yayınlanan benzer konulardaki diğer kitaplarıyla ilgili bilgiler aldık.

Ruhani kimliğinizin yanı sıra araştırmacı bir yazar olarak, kitaplarınızla Ermeni toplumunun aydınlanmasına önemli katkıda bulunuyorsunuz. Bunu ruhani misyonunuzun bir parçası olarak mı görüyorsunuz?

Ruhanilik kimliğinin gerektirdiği temel görev kilise yoluyla cemaate hizmet götürmeyi gerektirir. Kilise ayinlerini yönetmek, Kutsal Kitap öğretilerini paylaşmak, kilisenin kutsal gelenek ve göreneklerini öğretmek esas görevimizdir. Kiliseye hizmet etmiş değerli ruhanilerimiz, hatta daha yüksek kademede hizmetleriyle anılan ruhaniler, görevlerinin yanı sıra kilise tarihiyle ilgilenmişler ve kiliseye hizmeti geçen önemli kişilerin anılarını yaşatmayı görev bilmişlerdir. Unutulmaması gerekir ki edebiyatımızın klasik dönemi yazarları din görevlileri olmuştur. Örneğin rahmetli patriklerimizden Mağakya Ormanyan ve Venedik Mekhitarist Rahipler Topluluğu üyelerinden Üstrahip Mikael Çamçyan’ın kaleme aldıkları ölümsüz eserler günümüzde halen başvuru kitabı niteliklerini korumaktadırlar. Benim yaptığım hizmet Cumhuriyet döneminde rahmetli Patrik Mesrop Naroyan döneminde başlamış olan hatıra kitapları hazırlama geleneğinin naçiz bir halkasıdır. Bir kilise çevresinde hizmet etmiş olanların hatıralarını yaşatmak hepimiz için bir görev olmalıdır. Bu bilinçle hareket ederek, elimden geldiği ölçüde çalışarak bu kitapları hazırladım ve okurların hizmetine sundum. Burada, bu hizmetin daha geniş kesime ulaşmasında, özellikle iki

“Geçmişi anlatan ister makale, isterse kitap olsun her türlü yayın, zor şartlar altında insanların ne gibi çalışmalar yaptıklarını ve bu çalışmalarda nasıl başarılı olduklarını nakleder ve kilise çevresinde insanların ne kadar büyük bir şevkle hizmet ettiklerini anlatır.”

kurumun katkısını anmak istiyorum. Bunlardan ilki tabii ki Patrikliğimiz. Ermeni Patrikliği Yayınları bünyesinde çalışan din görevlilerinden biri olarak, Patrikliğimiz bünyesinde kitaplar yayınlanmasından ziyadesiyle memnunum. İkinci ise 2017 yılında S. Takavor Kilisesi Vaizi Rahip Harutyun ile birlikte el ele vererek Kadıköy S. Takavor Kilisesi bünyesinde tesis ettiğimiz Surp Takavor Yayınları’dır. Tarafımdan da kaleme alınan çalışmalar, özellikle bu yayınlar kapsamında yayınlandı. İnanıyorum ki tüm bu kitaplar değerli hocam rahmetli Prof. Dr. Turhan Baytop’un ifade ettiği gibi “rahmete vesile olacaktır.”

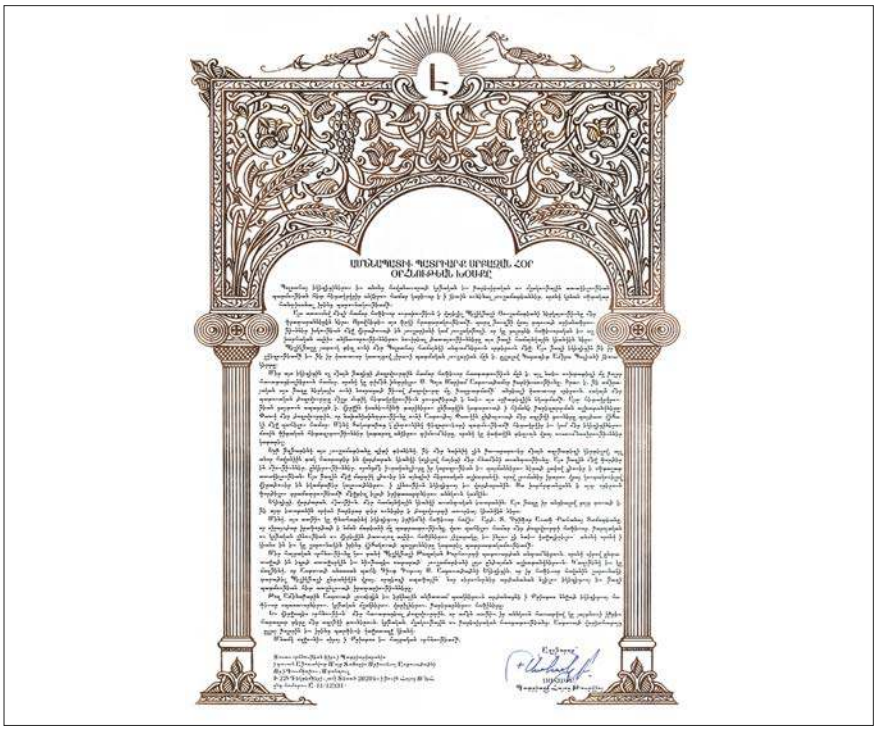
Beşiktaş Kilisesi’nin tarihini anlatan bu çalışma kaçıncı kitabınız oldu?

Bugüne kadar, bizzat tarafımdan hazırlanmış sekiz kitabım bulunmaktadır. Bu kitapları sırasıyla hatırlatmak isterim:
1. Kandilli Kilisesi’nin 170. yıldönümü münasebetiyle hazırlanmış olan “Huşamadyan Kandilliyi” anı kitabı (2011)
2. Getronagan Okulu’nun açılışı için yapılmış çalışmaları yansıtan “Kayler Tebi Getronagan Azkayin Varjaran” kitabı (2012)
3.“Huşabadum” adıyla yayınlanmış olan ve eski Kadıköylü Hovhannes Kalfa Isdepanyan’ın 1872 tarihli ve Kadıköy cemaatinin tarihini ve ailelerini anlatan hatıratının gerekli dipnotlarla yayına hazırlanması çalışması (2012)
4. Kadıköy Anı Kitabı olan beş ciltlik “Huşamadyan Kadıküğü” (2016)
5. Rahmetli “Patrik Mağakya Ormanyan’ın Kadıköy’deki İzleri” (2019)
6. Armaş Manastırı ve İzmit ruhani önderi Başepiskopos Boğos Karakoç’un biyografisi (2019)
7. Armaş Çarkhapan Surp Asdvadzadzin Manastırı Matbaası Tarihi (2019)
8. Beşiktaş Anı Kitabı (2021)

Bunlardan ayrı olarak Karagözyan Yetimhanesi’nin açılış çalışmalarını konu alan ayrıntılı makaleyi ve Patrik Mağakya Ormanyan’ın eğitim faaliyetlerini konu alan ayrıntılı makaleyi hazırladım. Bu iki makaleden ilki, Karagözyan’ın 100’üncü yıl anı kitabında yer bulurken, diğeri ise ABD Batı Ruhani Önderliği tarafından yayınlanan antolojide yer aldı. Bunun yanı sıra katkılarımın bulunduğu ortak yayınlar da hazırlanmıştır. Bunlara örnek olarak 2007 yılında yayımlanan Kınalıada Nersesyan Korosu’nun 150. Yıl Anı Kitabı’nı gösterebiliriz.

Size göre Beşiktaş Kilisesi’nin en önemli özelliği nedir?

Sahip olduğu tarihi kilisesi yanı sıra, bünyesinde kurduğu ve yaşattığı eğitim ve kültürel kuruluşların yaptığı çalışmalar Beşiktaş ailesi için bir övünç vesilesidir. Ayrıca kilise ve eski Makruhyan Okulu, Balyan ve Dadyan ailelerinin hatıralarını yaşatır. Bu semtte görev yapmış ruhani veya sivil kişilerin kayda

değer hizmetleri geçmiştir. Bunlardan ayrı olarak Surp Asdvadzadzin Kilisesi gerek dış, gerekse iç mimari özellikleriyle genel olarak toplumumuz için bir övünç kaynağıdır. Bu kiliseyi ziyaret edenler karşılaştıkları manzara karşısında çoğu kez hayranlıklarını ifade edecek kelime bulmakta zorlanmaktadırlar. Özet olarak tarihi geçmişiyle Beşiktaş Kilisesi ailesi günümüz insanını aydınlatmaktadır.

Tabii ki, tüm bu özellikler Beşiktaş Kilisesi'yle ilgilenen herkes için genel niteliktedir. Bununla birlikte, Beşiktaş Kilisesi ruhani hizmet yaşantımda önemli bir yere sahiptir. Müteveffa Patrik Şınorhk eliyle din görevlisi takdis edildikten sonra ilk olarak bu kilisede görev yaptım, Avak Şapat'ı bu kilisede kutladım ve Beşiktaş Ailesi'nin ilgisini ve sıcaklığını hissettim. Sonrasında Kadıköy Kilisesi'nde görev yapmaya başlayana kadar Beşiktaş Kilisesi'nin Din Görevlisi olarak hizmet ettim. Beşiktaş Kilisesi bu özelliğinden dolayı cemaati ve hizmetkârlarıyla şahsım ve ailem için aile ortamına büründü. Öyle ki, oğlumun vaftiz töreni dahi bu kilisede gerçekleşti.

Bu tür kitaplar sizce yeni neslin kiliseye olan ilgisini artıran bir faktör olabilir mi?

Zaten, bu tür kitapların yararına inandığım için Kadıköy, Kandilli, Getronagan vb. kurumlarımızla ilgili anı kitapları hazırlamaya çalıştım. Geçmişini bilmeyen toplum, yaşadığı günün ifade ettiği anlam ve kıymeti anlayamaz. Geçmişi anlatan ister makale, isterse kitap olsun her türlü yayın, zor şartlar altında insanların ne gibi çalışmalar yaptıklarını ve bu çalışmalarda nasıl başarılı olduklarını nakleder. Bu eserler kilise çevresinde insanların ne kadar büyük bir şevkle hizmet ettiklerini anlatır. Dolayısıyla kendilerini bu başarıları sağlamış olanların torunları olarak niteleyenler, bu ifadelerini yaşama geçirmeleri gerekir. Yani geçmişte yapılan yararlı çalışmaları öğrenmek, aynı çalışmaların günümüz şartları çerçevesinde devamlılığını sağlayacaktır.

Bu tür çalışmalar, aynı zamanda geçmişte hizmet edenlerin ne tür zorluklarla karşılaştıklarını ve çalışmalarını başarıya ulaştıramadıklarını da bizlere hatırlatıyor. Hizmet sahası aynı olduğu müddetçe olumsuzluklar da tarih içerisinde tekrar etmektedir. Dolayısıyla, geçmişteki bir sorun, günümüzde problem olarak karşımıza çıkabilir. O halde, bu eserler bizlere aynı zamanda geçmişten ders çıkarma fırsatı sunuyor. Tabii ki biraz da doğrucu olmamız gerekiyor. Günümüzde, benzer çalışmalara çok geniş bir kesimin rağbet etmediği bir gerçek. Özellikle bu gerçek bazen şevk kırıcı olabiliyor fakat kısıtlı çerçevede dahi olsa, yukarıda belirtilen amaca hizmet ettiğini bilmek bizler için bir teselli kaynağı.

Şu sıralar üzerinde çalıştığınız yeni bir kitap var mı?

Tabii ki, benzer konularla yayınlar hazırlayarak hizmet etmeye devam etmek gerekli. Şu anda, Armaş Manastırı ve İzmit ruhani önderlerinden Başepiskopos Partuğimeos Gabudigyan'ın biyografisi üzerinde çalışıyorum. Ayrıca Rahmetli Patrik Hovhannes Golod dönemindeki yayın hayatı hakkında vermiş olduğum konferans metnini gerekli dipnotlarla yayına hazırlamaktayım. Tüm bunlarla birlikte, Patriklik Makamımız bünyesinde yayın projelerine da katkılarımı sunmaya devam etmekteyim.

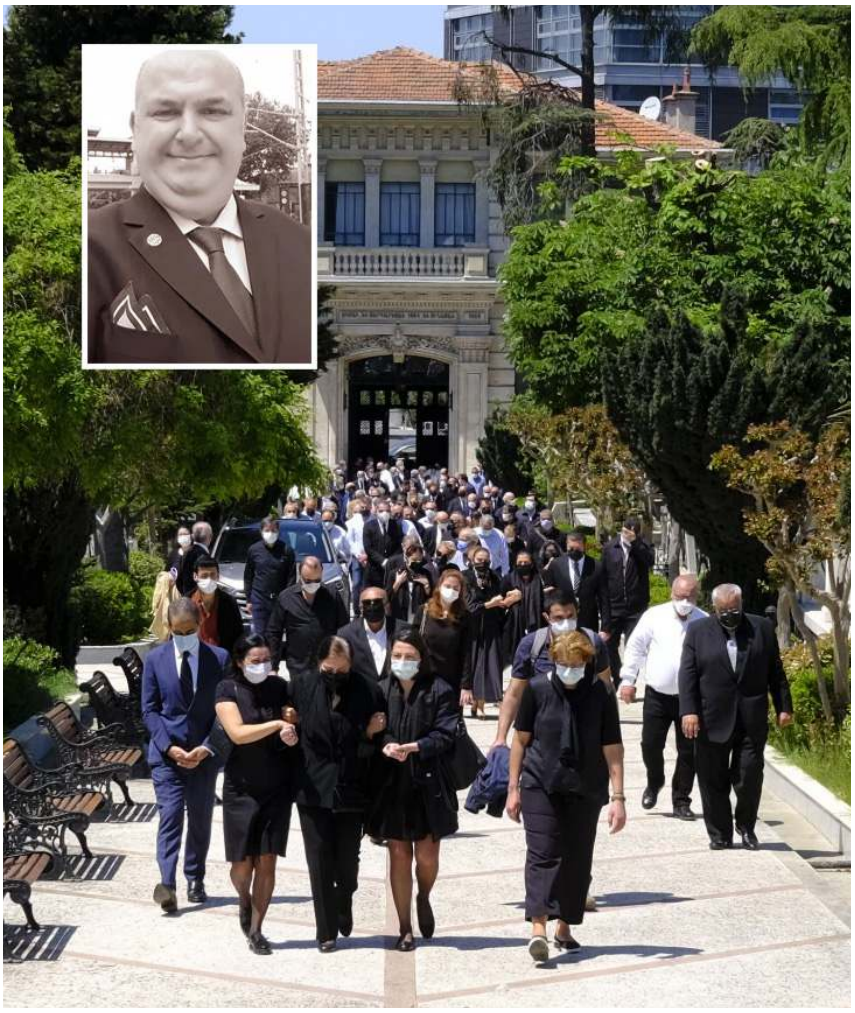
Beşiktaş Anı Kitabı'yla ilgili eklemek istedikleriniz nelerdir?

Uzun yıllar önce başlayan bir çalışma Tanrı'nın inayetiyle bu yıl sonlanmış oldu. Bu aşamada, özellikle covid-19 pandemi sürecinden de bir anım oldu. Kitap sayfa tasarım aşamasına geldiğinde, pandemi süreciyle karşılaştık ve teknolojinin yararlı yüzüyle burada tanıştık. Çalışmalar esnasında, kısıtlamalar olması nedeniyle yüz yüze çalışmanın imkânsızlığı bir müddet bizleri ümitsizliğe sevk etti fakat sonrasında, hemen hemen tüm düzeltiler zoom programıyla internet üzerinden gerçekleşti ve birkaç aylık çalışmayla başarıyla sonlandı.

Bu doğrultuda hazırladığım anı kitabının yayınlanmasını sağlayan Sayın Hayazad Gazeroğlu başkanlığındaki Kilise Vakıf Yönetim Kurulu'na ve Beşiktaş Kilisesi'ndeki hizmetim boyunca daima yanımda gördüğüm Diyakos Arman Maraşlıyan'a özellikle teşekkür ederim. Aynı zamanda kitabın dizgisinde emeği geçen Silvart Malhasyan'a, yayına hazırlanmasında emeği olan oğlum Rahip Harutyun'a ve Astdiyakon Murat Gostanyan'a, bu görkemli kitap kapağını hazırlayan sanatçı dostum Krikor Sahakoğlu'na ve son olarak kitap basımıyla ilgilenen Manase Taşçı'ya teşekkür ederim.Φ

Toplum bir değerini daha yitirdi

FOTOĞRAF: MIGIRDİÇ ARZİVYAN

Kartal Surp Nışan Kilisesi Vakfı Başkanı Hovhannes Sahakoğlu, bir süredir tedavi gördüğü Covid-19 sebebiyle geçtiğimiz ay vefat etti.

Kartal Surp Nışan Kilisesi'nde uzun yıllar yöneticilik yapan Sahakoğlu, 2011 yılında vakfın başkanlığına getirilmişti. Kartal Surp Nışan Kilisesi de Sahakoğlu'nun vakıf başkanlığı dönemi olan son 10 yılda olumlu anlamda yepyeni bir kimliğe bürünmüş, ciddi bir yenilenmeye muhtaç kilisenin restorasyon çalışmaları başarıyla tamamlandıktan sonra 2015 yılında yeniden hizmete açılmıştı.

Sahakoğlu ve yönetim kurulundaki arkadaşlarının yürüttüğü çalışmalar sonucunda kurum, geliri olan bir vakfa dönüştü ve öğrencilere ve ihtiyaç sahibi fakirlerine hizmet edebilir duruma geldi.

51 yaşında aramızdan ayrılan evli ve bir çocuk babası Sahakoğlu gibi değerli bir ferdini kaybeden toplumumuz, hizmet aşkı ve sakin duruşuyla takdir edilen bir görev insanını yitirmenin üzüntüsünü yaşıyor.

Sahakoğlu'nun cenaze töreni, 14 Mayıs Cuma, saat 12.00'de Şişli Ermeni Mezarlığı'nda gerçekleşti. Patrik Sahak II, Rahip Şınorhk Donikyan, Rahip Hovagim Seropyan ve din görevlilerinin hazır bulunduğu, pandemi önlemleri altında düzenlenen törende, akraba ve çalışma arkadaşları da yer aldı. Peder Zaven Bıçakçıyan, yaptığı konuşmada, merhumun toplumuna ve kiliseye hizmet etme sevgisine dikkat çekerek, geride ebediyete kadar anılmaya layık bir hatıra bıraktığını söyledi. Paros ailesi olarak, Hovhannes Sahakoğlu'na Tanrı'dan rahmet, ailesi ve sevenlerine başsağlığı diliyoruz.Φ

Patrik Sahak II, HAYCAR üyelerini takdirle karşıladı

Hayrat Canlandıran ve Araştıran Mimar ve Mühendisler Dayanışma Derneği (HAYCAR) yönetim kurulu üyeleri; Gülüzar Artuç (Başkan), Yester Habeş, Serda Birgül, Burak Kavafyan ve Kevork Özkaragöz, 17 Mayıs'ta Patrikhane'yi ziyaret ederek Patrik Sahak II'ye çalışmaları hakkında bilgi verdi. Patriklik Kalem Müdür Yardımcısı Rahip Hovagim Serovpyan'ın da hazır bulunduğu görüşmede, Patriklik Makamı ve HAYCAR arasında yapılabilecek ortak çalışmalar da gündeme geldi. Gönüllülük esasına dayalı hizmet veren üyelerin sergiledikleri çaba ve çalışmaları takdirle karşıladığını belirten Patrik, derneğin katkılarıyla yayınlanan ve kendisine de bir örneği hediye edilen "Balyanlar, Osmanlı Mimarlığı ve Balyan Arşivi" kitabını işaret ederek, Büke Uras imzalı bu değerli yayının, Balyan Ailesi, mimarlık ve tarihle ilgilenen çevrelerde büyük ses getirdiğine ve bu ilginin de memnuniyet verici olduğuna dikkat çekti.Φ

Malatya HAYDER üyeleri Patrik Sahak II'yi ziyaret etti

Malatya HAYDER Yönetim Kurulu Başkanı Nurhan Gezdirici ve yöneticiler; Garbis Duraslan, Hosrov Köletavitoğlu ve Kevork Özkaragöz, 17 Mayıs Pazartesi günü Patrikhane'yi ziyaret ederek, faaliyetleriyle ilgili gelişmeleri Patrik Sahak II'yle paylaştı. Derneğin faaliyetlerini anlatan konuklar, Patriğin de fikir ve görüşlerini aldılar.

Toplantıda, Malatya'daki Surp Yerrortutyun Kilisesi'nin yenileme çalışmaları da gündeme geldi. Malatya Belediyesi'nin girişimleriyle yürütülen çalışmalar konusunda bilgilendirilen Patrik Sahak II, restorasyon çalışmaları münasabetiyle memnuniyetini bildirdi ve başarılar diledi.Φ

Sosi Antikacıoğlu'nun çevirileriyle Zahrad şiirleri

Mayıs ayında *Ben o çiçek açmış erik ağacıyım* adı altında yeni bir Türkçe Zahrad şiirleri seçkisi, Sosi Antikacıoğlu'nun çevirileriyle okuyucularla buluştu. Çağdaş Batı Ermeni Edebiyatı'nın en önemli şairi olarak kabul edilen Zahrad'ın her türlü süsten arındırılmış duru ve sade bir dille yazılmış olan şiirleri çevirmenin kaleminden aynı sade günlük konuşma diliyle ustaca Türkçe'ye aktarılmış. Bu şiirler görünüşte basit ama çok katmanlı anlamlar içeren, değişik zengin yorumlara açık yapıtlar. Günlük hayattan küçük tablolar, kısa anlar sunuyor şair bu satırlarda bizlere. Zahrad komiktir, sevecendir, ayakları yere basar, insanlığa ironik bir gözle bakar. Baskın unsuru iyimserlik ve yaşama sevinci olan bu şiirler bize insan sevgisini ve hayata bağlılığı duyumsatır.

Şiirlerin çevirmeni uzun yıllar Boğaziçi Üniversitesi Batı Dilleri ve Edebiyatı bölümünde öğretim üyeliği yapmış olan Sosi Antikacıoğlu. Uzmanlık sahası şiir olan Antikacıoğlu, 2005 yılında Zahrad'ın eserleri üzerine çalışmaya başlamış. O yıl Chicago'da yapılan uluslararası bir konferansta şairin eserlerindeki etnik kimlik olgusunu inceleyen bir sunum yapmış. Sunumunda kullanmak üzere İngilizceye çevirdiği şiirler konferansta ilgi görünce çalışmalarına devam etmiş ve 2011 yılında Zahrad'ın yüzü aşkın şiiri Antikacıoğlu'nun İngilizcesiyle Amerika'da yayımlanmış. Bunu Türkçe olarak Zahrad hakkında yapılan bildiriler takip edince o çalışmaların sonucu da bu Türkçe seçki olmuş. Kitabın başına Ermeni Edebiyatında şiirin yerini kısaca özetleyen ve bu edebiyatın içinde Zahrad'ın yerini konumlayan ve kısaca şiirini inceleyen bir giriş de ilave etmiş Antikacıoğlu.

Ben o çiçek açmış erik ağacıyım'ı yayımlayan Sözcükler, iki ayda bir çıkan bir edebiyat dergisine de ev sahipliği yapan, şiire odaklanmış bir yayınevi. Shakespeare, Goethe, Beaudelaire gibi klasiklerin çevirilerinin yanı sıra Kavafis, Seferis gibi Yunan, Machado gibi İspanyol, Vallejo gibi Güney Amerikalı, hatta Tagore gibi doğunun büyük ustalarının eserlerinin çevirileri de yayımladığı kitaplar arasında. Kısacası, Zahrad bu seçkiyle dünyanın büyük ustaları arasında layık olduğu yeri almış bulunuyor.Φ

Kusurlu Gülhane Parkı ve Balat, batsın bu hayat!

SARKİS PAÇACI

İstanbul'un nevrotik bir kurdu vardı. Sanayi hamlesi, gelir eşitsizliğini derinleştirince, elit kılığa bürünen kurt gibi aç burjuvalar, tarihî ve otantik semtleri demode görüp el ayak çektiler. Gülhane Parkı, artık sadece sur dışındaki varoşlara yerleştirilmiş emekçiler tarafından ziyaret ediliyordu. Kurt, birkaç metrekareyi geçmeyen döküntü kafesinde bir aşağı bir yukarı volta atar dururdu. Paslı hücre parmaklıklarının gerisinde bile olsa, büyük bir saygıyla karışık, ondan korkardık. Sinirliydi ama yapacağı bir şey de yoktu. Tipi kaymış, karizması çizilmişti. Faşizmin finansörü ABD'nin tarafında saf tutulup, sosyalist Rusya'ya karşı olunan yıllardı. Hürriyet gazetesi bir yenilik yaparak Tarkan çizgi romanını yayınladı. Irkçı ve Roma uygarlığı karşıtı olmasına karşılık İtalyan çizerleri kadar da başarıyla çiziliyordu. Bu çelişki de sanatın cilvesidir. Gölde yıkanan vahşi, güzel kadınlar, kahramanın sadık dostu Sibirya kurdu sayfalarından eksik olmazdı, bir de tipsiz çizilmiş Romalılar.

Gülhane hayvanat bahçesinde tanıdığımız voltacı, nevrotik kurt hiç de böyle değildi. İstanbul'u kuran Roma'nın, yetim ikiz atalarına dişi bir kurt analık yapıp emzirmişti ama Tarkan çizgi romanındaki kadınlar isteseler bile emziremezlerdi. Dolgun göğüslü, anadan üryan çizilmelerine karşın, meme uçları olmazdı. Bizim için yenilikti. Belki sansürü böyle aşıyorlardı. Hazır bebek maması sektörünün, ana sütüne karşı yaygınlaştırıldığı dönemdeydik. İnsan, gizli sponsor olduklarından ister istemez kuşkulanıyor! İdeolojik rakibimiz Rusların da gösterişli füzeleri, sıkıntılı kurt gibi Moskova'daki Kızıl Meydan'da turlardı. Kıyameti koparacak olan nükleer savaş başlıklarını, canları istediğinde şıp diye takacakları söylenirdi. Getronagan'daki rahmetli hıskiçimiz (gözetmen) Sımpat'ın bizi Romalı yerine koyup attığı dayaklar ve ülkedeki sağ sol gerilimi arasında zar zor liseyi bitirdik. Tarkan'ın yetenekli çizeri ise en verimli yaşında nedense tuttu kendini öldürdü! Gülhane'deki gergin kurt, dönemin tıklamayan Nacar marka saati gibi klasik turunu atmaya devam ediyordu. Belki bir şeyleri hissediyordu da konuşamıyordu zavallıcık.

İlk çocuğumla kurdu tanıştırma şansını yakaladım. Belki aynısı değildi. Kurtlar kısa ömürlü. Yavrularından biri ya da kabileden bir başka talihsiz hayvandı. Kim olursa olsun, isterse sonradan filmi çekilen Tarkan'ın artist kurdu olsun, onun kaderi külüstür bir kafeste dönüp durmaktı. Kavurucu yaz gelip çatınca televizyon, Olimpiyat yayını için kolları sıvar, Rus - Amerikan çekişmesi nedeniyle hepimizi heyecan basardı. Zar zor telaffuz ettiğimiz triatlon, dekatlon gibi ilgisiz spor dallarını bile büyülenmiş gibi izlerdik. Rusların ve diğer sosyalist devletlerdeki amatör sporcuların başarılarını kıskanan para babaları zamanla Olimpiyatları değersizleştirdiler. Televizyonu özelleştirip; uydu, kablo laflarıyla aboneliğe bağladılar. Gülhane'deki güzelim hayvanat bahçesi de "hayvanlara eziyet ediliyor bahanesi" uydurulup lağvedildi. Doğal her şeye düşman olan kıskanç para babaları, Balat kilisemizde yılda bir kez gerçekleşen mucizevi gece ayinini de patriği kullanıp yasaklamışlardı. Kişiliğimize birkaç kuşak katkıda bulunan sinirli, emektar kurt kayıplara karıştı.

Şimdi olsa, bir "getir yemek" şirketinde iş bulur, ucuza çalışırdı. Hücresinde volta atacağına, şehri turlar, online verilen yemek siparişlerini adreslere ulaştırırdı. Birazını da yolda yerdi. O kadar kusur kadı kızında da olur. Kurtta mı olmayacak!

TANRIM BENİ BAŞTAN YARAT, BAĞIŞIKLIĞIM OLSUN

Harfleri telefonda bir bir telaffuz etmeme rağmen ismimi "Patrick" olarak anlayan aşı merkezinin Fransız belediye memuru orta yaşlı kadın, bilgisayarda hızlı yazamadığından şikâyet etti. Çok hızlı konuşuyormuşum! Pek konuşmam; "Bu adam hiç konuşmuyor " derler. Konuştuğumda ise "sen ne biçim tuhaf görüşlere sahipsin?" diye çıkışırlar. İnsanlara yaranmak güç! İstanbul'da, işlem sırasında ismimi bir iki kez "Sarıkız" olarak yazıp düzeltmişlerdi. Yeni nesil ise yani genç çalışanlar, banka ya da diğer işlemler için ismimi söylediğimde, Sakıp, Akif, Şakir veya Fatih olarak anlıyorlar. Önemli resmî bir görüşme değilse itiraz etmiyorum. "Alo, Sakıp Beyle mi görüşüyorum?" "Evet ben Sakıp, buyurun" deyip geçiştiriyorum. Fransa'daki konu ise önemliydi. Aşı randevusu oluşturuyorduk. "Patrick" olarak aşı olmak istemem. Aşı merkezinin bilim kurgu filmlerinden aşağı kalır hali yok. Dev bir spor salonunu Hollywood distopya filmleri için kullanılabilecek mükemmel bir dekor haline getirmişler. Yaşlılar, tıpkı kobaylar gibi birkaç görevli tarafından alınıp, işleme doğru yani enjeksiyonu vurulacakları bölmeye götürülüyorlar. Görevliler oldukça anlayışlı. Zor yürüyenlerin koluna giriyorlar. Bir ara, ülkemizde yolda yürürken kadınlar kocalarının koluna girmek zorundaydı. Yaşlılar gelinlerini azarlar, "yolda kocanın koluna gir, hadi bakiim" derlerdi. Şimdi değil koluna girmek, kocalarına çelme takmakla meşguller. Kadınlar okudular ettiler. Kimsenin koluna girmez artık onlar kolay kolay. Neyse aşı merkezinde kalmıştık! Maymunlar cehennemi filmlerini hatırlattı. İlk filmi Beyazıt'taki Marmara Sineması'nda izlemiştik. Film, sinsice Batılılara karşıydı. Maymun rolündekiler; Avrupalıları, hippileri, kızıl saçlıları ve biraz da Rusları hatırlatıyorlardı. Filmin etkisinden, bir süre Beyazıt'ta bol bulunan turistlerden korkmaya başlamıştık. O zamanın turistleri şimdikiler gibi azgın tüketiciler, doyumsuz arayıcılar değillerdi. Çıkar peşinde koşmazlardı. Güler yüzlü, sakin olurlar, sadece, kadınları bizimkilerden azıcık daha cıbıldak olurdu. Maymunlar cehennemi, ideolojik olarak bilimsel toplumu küçük düşürüyordu. İlim manyağı maymun ırkı, cinselliğe de biraz fazla düşkündü.

Sonunda filmin sponsoru rahatlamış olmalı. Son sahnede Amerika'nın yıkılmış olduğunu gördük. Özgürlük heykeli kumlara gömülmüş, neredeyse denizin dibini boylamıştı. Batsın bu özgürlük, bitsin bu Amerika, ağlatıp da gülene yazıklar olsun! Hollywood'da kafalarına nereden estiyse, bir süredir karga burunlu erkek aktörleri başrollerde oynatmaya başlamışlardı. İkinci Dünya Savaşı'nda Hitler'in, karga burunluları direk toplama kampına tıkmasına karşı tarihsel bir tepki olabilir. Oysa bir kuşak önce bu kemerli burunlular, olsa olsa kızılderili rolünde figüran yapılırlardı. Marlon Brando'yla başlayan karga burunlu erkek star furyası, Al Pacino, Dustin Hoffman ve Maymunlar cehenneminin başrol kahramanı Charlton Heston'la devam etti. Kalkık burunlular maymunlardı. Hokka burun yaptırmak isteyen kokoşların, şarkıcıların, gece gündüz kapısını aşındırdığı estetikçiler ise bu işe şaşırmışlardır!

İKİ KÜÇÜK AŞICIK YOLDA KARŞILAŞMIŞLAR!

Köprüyü geçene kadar aşıya dayı de! Bağışıklık kazanalım, sonra arkasından küfretmeyi biliriz. İnsanoğlu gibi virüs de nankör çıktı. Mutasyon geçirmiş alçak! Bir ara benim juniorlar, radyasyon sebebiyle mutasyona uğrayıp Japon savaşçısına dönüşen "Ninja kaplumbağaları" filmine kafayı takmışlardı. Filmdeki Ninjalar gibi "pizzaa" der, tuttururlardı. Elit semtler dışında pizzacı da bul bulabilirsen. Orta Doğulu, Balkan ve Akdenizli karakteri arasına sıkışmış olan İstanbul kültürümüzde, pizzaya burun kıvıran halk, soğanlı lahmacuna ise bayılır. Bizim Aix en Provence'da, Pizza Capri adında, al götür tarzı bir fast food zinciri var. İtalyanlar duymasın ama ucuz olmasına rağmen dünyanın en lezzetli pizzası olduğu iddia ediliyor. Yine de İtalyan sayılır. Sahibi Napolili bir aile. Mafya oldukları söylentisi var. Koskoca mafya en iyi pizzayı mı yapamayacak? Yapamazsa intihar eder. Gurme işinden anlamam. Yeşilköy'deki Kapri Plajı, bizim için bir ara, bu kahpe dünyanın en güzel köşesiydi. Tahta iskelelerden oluşmuştu. Kardeşim plajın girişindeki kafeslerde maymunların sergilendiğini hatırlıyor. Birkaç uyanık bir araya gelir, isten kapkara olmuş "Yanık otel" adlı yıkıntıların arasından sahile inerdik. Elbiselerimizi ellerimizde, suyun yüzeyinde tutarak yüzlerce metre üşenmeden yüzerdik. Kabinlerin altındaki direklerin arasından, kafesinden firar eden maymunlar gibi geçer, çaktırmadan Yunanistan'ı istila etmeye çalışan mülteciler gibi de bedavaya Kapri'ye sızardık. Maymunlar çekirdek çittikleri tellerin arasından bizi görüp eğleniyorlardır. Durumları bizden iyi olmalıydı. Ekmek elden su gölden. Bize ailemiz baskı yapar, "yazın boş oturacağına çıraklık yap" derlerdi. Günümüzde, ana baba çocuğuna böyle bir şey söylese, bunalımda oldukları düşünülüp psikoloğa terapiye götürülürler. Bu uzmanlık dalına o zamanlar "deli doktoru" dendiği için gitmeye korkulurdu.

Daha önce yazmış olabilirim ama tekrar edeyim; günün birinde nereden estiyse, erkek lisesi olan Getronagan'ımıza, taa Los Angeles'ten, Kim Kardashian'ın üvey bacısı Kylie Jenner'i gölgede bırakacak güzellikte stajyer bir kızcağız, durup dururken psikolog olarak atandı. Dellenen öğrenciler her akşam kızı taksiyle evine bırakırlar, ana babalarının gece gündüz didinip, güç bela ceplerine sıkıştırdığı harçlıkları platonik bir aşk uğruna öylesine heba ederlerdi. Psikolog kız, neye uğradığını şaşırdı. Gülhane Parkı'ndaki sinirli kurt gibi gergin bir insana dönüştü. Sorularımıza cevap vermez oldu. Havalar takınır, kısacık saçlarını savurarak suratımıza bakmaz geçer giderdi. Platonik aşk, sahibine değil, olsa olsa ancak taksicilere ve meyhanecilere yarar. Bu arada, asıl konumuz olan Kapri plajı tahta kafes gibiydi. İki katlıydı. Kadın erkek soyunma odaları ayrıydı. Olsun. Suda, iki cins buluşur, beraberce yüzer, şakalaşırlardı. Kadın mayoları fırfırlı, erkek mayoları ise Tarzan çizgi roman tiplemesindeki gibi tuhaf bir kumaştan olurdu. Şimdiki gençler bunları giyse, özel okullardaki elit hocaları veya akademisyenler, haberini alır, direkt sıfır vererek sınıfta bırakır. İyi yazlar.Φ

SAREM KÜLEGEÇ ŞEŞETYAN
saremkulegec@hotmail.com

Arkadaşlık

My Octopus teacher

Leon

Canavarlar

Yeşil Rehber

Niyetim zehirli değil, sevimli arkadaşlıkları konu etmek. Mekânı ve zamanı denk gelen yaş, sınıf, cins tanımayan, candan arkadaşlıklar… Ağırlaştıran değil, uçuran arkadaşlıklar… Aşırı temkinli değil insanın kendi olabildiği, anlayış ve sevgi dolu arkadaşlıklar…

Her sene, lise giriş sınavlarının ardından 14 yaşında, kendilerini yeni bir okul ve yeni bir çevrenin içinde bulan yüzden fazla öğrenci ile temas ediyorum. Hazırlık seviyesi psikolojik danışman ve rehber öğretmeni olarak uyum, aidiyet ve akademik konuların yanı sıra öğrencilerin duygu durumlarını takip ediyorum. Bu seviyede sıklıkla karşıma çıkan arkadaşlık konusunu yeni baştan tanımlamayı denedim, üstüne bir kez daha düşünüyorum: Arkadaşlık nedir? Nasıl kurulur, gelişir?

Arkadaşlık bir eşlik etme hali ve paylaşımsa, herhalde birlikte anı ve macera biriktirmek olsa gerek. Aynı, bir diziyi takip ederken karakterleri tanıdıktan sonra geçmiş maceraları bildikçe yeni espirilerin anlam kazanması gibi… Bir birikim ve devinim. Tüm ilişki türlerindeki gibi etkileşimli ve karşılıklı. Belli bir yaşa geldikten sonra yeni arkadaşlıklar kurmanın zorluğu, henüz yeterince anı biriktirecek zamana ve birikime sahip olmamak olsa gerek. İş ve okul ortamı gibi düzenli ve sürekli görüşmeler, paylaşımı artırarak, anıları çoğaltarak arkadaşlıkları doğuruyor ve geliştiriyor. Çocukluktan gelen arkadaşlıklarsa, aynı akrabalarımızı seçememek gibi, kafalar denkse hoş ve uzun beraberliklere, kafalar denk değilse idare ederek sürdürülen ekşi tatlı sos kıvamında hayatımıza ayrı bir lezzet katıyor.

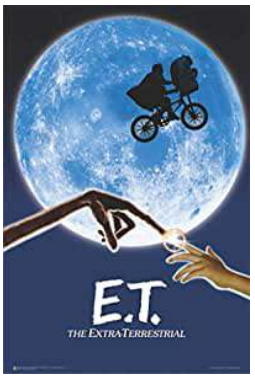
Bazı arkadaşlar kötü zamanda arkadaşlık etmekte, bazıları iyi zamanda heves ve keyif vermekte etkilidir. Kimi

SAREM KÜLEGEÇ ŞEŞETYAN
saremkulegec@hotmail.com

> *Yıllar geçtikçe, yaşam bizi ayrı düzenlere sürüklese dahi günü geldiğinde yine kaldığı yerden, aynı yerden devam edebilme hukuğunu seviyorum. Karşısındakine yük ve sorumluluk değil, neşe ve hafiflik getiren arkadaşlıklar beni heyecanlandırıyor.*

Matthias ve Maxime

E.T.

Evde Tek Başına

Kadın Kokusu

insan; iyi gün dostuna hasret, kimisi kötü gün dostuna. «Ben»i bir kenara bırakıp karşımızdakine odaklanabilmek, onun iyiliği için bazen duymak istediğini, bazen can acıtan gerçeği paylaşmak bu dansın bir parçası.

ZAMANI VE MEKANI PAYLAŞMAK

Evde, işte, okulda bir araya geldiğimiz; aynı zaman dilimini paylaştığımız insanların hepsi arkadaş olabilir ama olmaz. Bazıları olur. Bazen bilinçli seçimler, bazen kader, kısmet. Her ilişki gibi arkadaşlığın da özünde paylaşım, özen ve emek var. Karşılıklı olarak birbirini gözetmek ve bir hukuk kurmak. Ben sanırım o hukuğu seviyorum. Yıllar geçtikçe, yaşam bizi ayrı düzenlere sürüklese dahi günü geldiğinde yine kaldığı yerden, aynı yerden devam edebilme hukuğunu seviyorum. Karşısındakine yük ve sorumluluk değil, neşe ve hafiflik getiren arkadaşlıklar beni heyecanlandırıyor.

Son yıllarda ağır, negatif ve sitem dolu arkadaşlara verilen bir isim var: Toksik arkadaşlıklar, bir deyişle zehirli ilişkiler ama niyetim zehirli değil, sevimli arkadaşlıkları konu etmek. İlk kapı komşusu, mamamızın en yakın arkadaşının çocuğu, sıra arkadaşı, dans partneri, iş arkadaşı, kütüphane kurdu, yürüyüş eşlikçisi, yaramazlık sırdaşı... En sevdiğim arkadaşlıklardan biri de üçüncü türden ilişkiler, yaş, cins, sınıf ayırt etmeksizin... Yaş farkı çok olan, farklı sosyal sınıflar arasında kurulan, bir hayvanla veya bitkiyle bağlanan arkadaşlıklar. Bazen tek seferlik paylaşımlar yaşarız. Bir yolculuk veya bankta denk geliriz. Bir kuyrukta sıra beklerken veya bir konserde… Tek seferlik ama unutulmaz çünkü sanki yıllardır tanışıyor gibi hissederiz, sanki tüm taşlar bu kesişmeyi planlamak üzere yerleştirilmiş gibi gelir. Bir anda kısa ama derin bir akıl birliği, duygu yoğunluğu paylaşırız. Planlı değil, sürprizli anların mutluluğu başka olur.

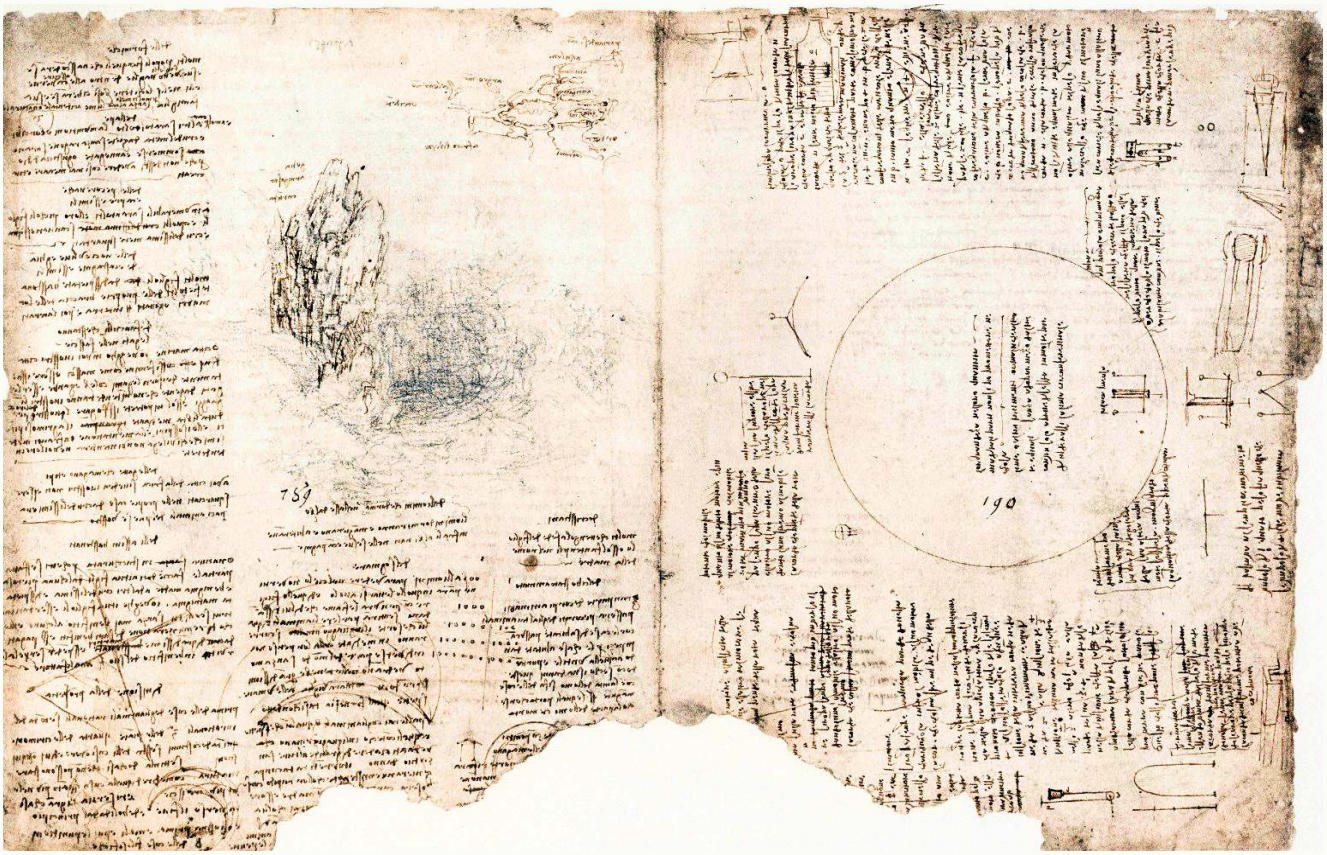
Günümüzde mekân paylaşımı fiziksel den sanala doğru genişledi. Sanal sosyalleşme platformlarını, sahte veya saçma olarak tanımlamak istemiyorum. Kilometrelerce ötede yaşayan, aynı ilgi alanlarına sahip olduğunuz kişileri birbiriyle buluşturma fırsatı sağladığı için sanal platformları, ilişkileri zenginleştiren bir ortam olarak görüyorum. Diğer yandan eskiden yakın şimdi uzakta olan arkadaşlarımızla bağımızın tekrar sağlanması veya kopmaması için bu ağları çok önemsiyorum. Pandemi sürecinde hepimiz az çok bu platformlarla sevdiklerimizle bağ kurduk, kutladık, bayramlaştık, acımızı, sevincimizi paylaştık. Arkadaşlarımızla bir an önce yüz yüze gelebilmek ve yeni arkadaşlıkları kurabileceğimiz gerçek mekânlarda bir arada buluşabilmek umuduyla, yazı keyifle karşılamak ve hakkıyla yaşamayı hepimiz için hayal ediyorum.Φ

ALİN D. PONTİOĞLU
Y. Mimar
alinpontioglu@yahoo.com

Leonardo da Vinci'nin mektupları ve mimari tasarımları

Rönesans döneminin, ideal kent konusunda çağdaşları arasında üretkenliğiyle dikkat çeken en aykırı, renkli ve dahi kişiliği elbette ki Leonardo Da Vinci'dir. Günümüze ulaşan yedi bin sayfayı bulan bilim, sanat aynı zamanda teknik ve mimarlık alanlarındaki çalışmaları öz kişiliğini ve döneminin yaşam sırlarını bize anlatır.

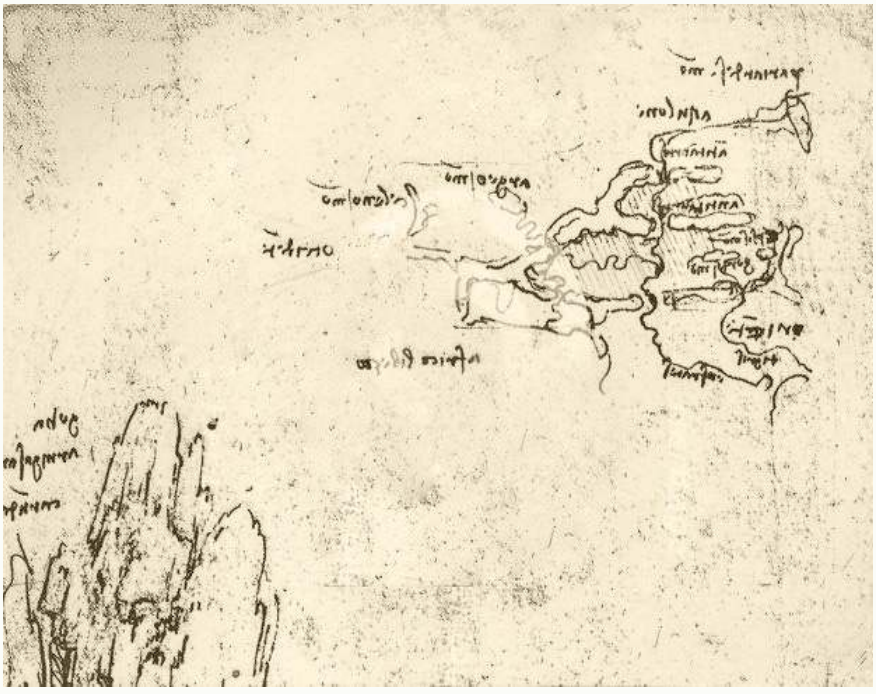

Leonardo da Vinci'nin Codex Atlanticus sayfasından (folio 393 recto). Sağ üstte Ermenistan haritası

Orta Çağ, Avrupa tarihinin yaklaşık bin yıllık bir zaman dilimini içeren, hakimiyet ve hükümranlığın olmadığı bir dönemin adıdır. Batı Roma İmparatorluğu'nun çöküşü ile başlamış, Rönesans (1450-1650) hareketiyle bitmiş bir zaman dilimi... Roma İmparatorluğu'nun yıkılmasıyla Avrupa'da kültür sanat ve bilimde gerilemeler başlar. Karanlık Çağ olarak nitelenmesinin sebebi, sanat ve bilimdeki gelişmenin yetersizliği, ayrıca savaş ve istilaların yaşandığı tehlikeli bir dönem olmasındandır. Vikinglerin saldırılarına karşı 10. yüzyıldan itibaren yüksek duvarlı korunaklı kaleler yapılmaya başlanmıştır. Kalenin etrafında kasabalar oluşmuş, daha sonra duvarlar buradaki evleri de içine alacak şekilde genişleyerek, Avrupa'da günümüzde görebildiğimiz kasaba modelleri meydana çıkmıştır.

ALİN D. PONTİOĞLU
Y. Mimar
alinpontioglu@yahoo.com

“Ani’yi görmüş olma ihtimali çok az olsa da Leonardo’nun eserlerinden bazılarında Ermeni sanatından izlerin bulunduğunu düşündüren sebep “Codex Atlanticus” başlıklı el yazmaları arasından birinin “Ermeni Mektubu” olarak adlandırılmasıdır. Bu el yazmasında açıkça Ermenistan’dan bahsedilmektedir.”

RÖNESANS’LA GELEN DEĞİŞİKLİKLER

Feodal sistemin hakim olduğu dönemde, 1300’lü yıllarda tarlada çalışan köylü sayısı Avrupa nüfusunun yüzde doksanını oluşturuyordu. Yeni yaşam ve yerleşim şekilleri bulma zamanıydı. Değer yargıları ve estetik kavramla ilgili düşünceler genellikle felsefe ve edebiyat alanında hayat bulurken Rönesans döneminde, yaşanan çevrenin düzenlenmesi tasarım olarak ortaya çıkmıştır. Kent yaşamına geçişin konuşulduğu bu dönemde sanatsal fikirler, kent planına yansımış geometrik kent şemaları projelendirilmiş. İlkleri İtalya’da başlayan, daha sonra Almanya’daki sanatçıların izlediği düşünsel mimarlık üretilmiş. Ateşli silahların artışı, planlama çalışmalarını, savunmaya yönelik ideal askerî şehir tasarımlarına yönlendirmiş. İlk olarak mimar Filarete ve sonra Alberti, ideal kent konusunda düşünce üretmişler. Filarete’nin iki karenin üst üste gelmesiyle oluşturduğu yıldız şeklindeki plan şeması, kenti top atışı saldırılarına karşı korumak için düşünülmüştür. Alberti de çağdaşları gibi Vitruvius’tan etkilenerek kent yaşamıyla ilgil fikirler geliştirmiştir. Yaptığı kent planlarında yollar merkezden ışınsal olarak dışa açılır ve yıldız şeklini oluşturur. Yolların birleştiği merkezde ise kilise veya saray bulunmaktadır.

Rönesans döneminin, ideal kent konusunda, çağdaşları arasında üretkenliğiyle dikkat çeken en aykırı, renkli ve dahi kişiliği elbette ki Leonardo Da Vinci’dir. Günümüze ulaşan yedi bin sayfayı bulan bilim, sanat aynı zamanda teknik ve mimarlık alanlarındaki çalışmaları öz kişiliğini ve döneminin yaşam sırlarını bize anlatır. Ressam ve heykeltıraş olan sanatçı, askerî mimar ve mühendis olarak da çalışmış, gerçekleşmemiş olsa da teknolojik buluş olarak niteleyebileceğimiz pek çok aygıt tasarlamıştır. Her alandaki düşüncelerinden oluşan el yazması notları ve eskizleri binlerce sayfalık not defteri halini almıştır. Leonardo da Vinci çizimlerinde de yazılarında da sol elini ayna simetrisinde kullanıyordu, yani aynadan okunabilen ters yazı ile yazıyordu; sayfanın sağ tarafından başlayıp sol tarafına doğru… Böylece notlarını herkes kolayca elde edemiyordu.

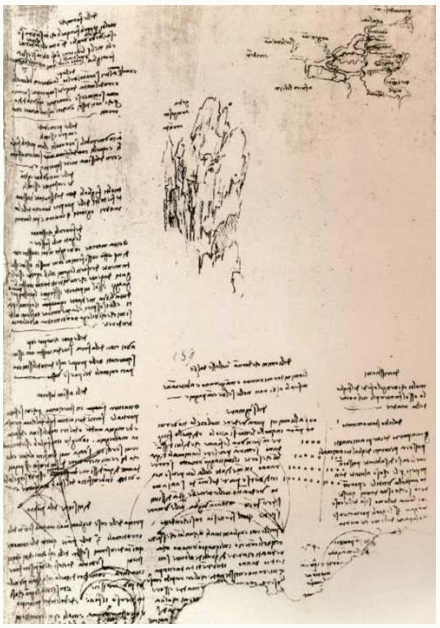
ALİN D. PONTİOĞLU
Y. Mimar
alinpontioglu@yahoo.com

LEONARDO DA VİNCİ'NİN TASARIMLARINDA BİLİNMEYEN ETKİLER

Onu kent planlama ilkeleri üzerinde düşünmeye, "ideal kent" projesi tasarlamaya yönelten sebeplerden biri 1480'lerde tüm Avrupa ve özellikle Milan'da başlayan veba salgını olmuştu. Bir diğer kanal kent tasarımı "Romorantin" projesini ise 1500'lü yılların başında Fransa'da hazırlamıştı. "Codex Atlanticus" isimli kitabında yer alan ideal kent tasarımında suyu önemsemiş, kentin bir ırmak üzerinde kurulması önerisiyle su, kanallarla kent içine taşınmıştır. Kent içi ulaşımını ayrı katmanlarda çözmeyi öneren projenin yer altı katmanında ahır, su ve kanalizasyon işlevleri yer alır. Bunun üzerinde atlı araba trafiğinin olduğu yer bulunur. En üst katmanda ise evler ve yaya yolları geçmektedir. Her katman düşeyde merdivenlerle birbirine bağlanır. Tasarladığı "ideal kent" planları mimari düşünceyle birlikte mühendislik tasarım bileşeninden oluşur. Tasarım kentin inşası zamandan bağımsız olarak süreklidir ve her daim yeniden eklemelerle kendini üretir. Ne yazık ki aşırı maliyetleri nedeniyle Da Vinci'nin "ideal kent" projesi uygulanmamış. Bugün küresel iklim değişikliğinin temel nedeni olduğu düşünülen sürdürülemez kent modellerinin varlığı, idel kent özelliklerinin güncelliğini koruduğunun kanıtıdır.

Orta Çağ'ın bitip Yeni Çağ'ın başladığı dönemde yaşamış olan Leonardo da Vinci "ideal kent" olarak adlandırdığı kent planlamasını yaparken Ort Çağ'ın ünlü kentlerini görmüş, duymuş olabilir miydi? Yazıyı hazırlarken bu sorular aklımı kurcaladığından, Küçük Asya'nın gözde kenti Ani'yi düşünmemek elde değildi. 1300'lü yıllarda önemini yitirmiş olsa da nehir kenarındaki kent, gerek coğrafi yapının kent yerleşiminin düşey yönde gelişmesine olanak tanıması, gerek katmanların kullanım amaçları ve vadilerdeki tarlaların yakınındaki halk yerleşimiyle, uygulanamayan "ideal kent" tasarımındaki temel ilke ve ögelere sahipti.

ERMENİ MEKTUBU

Ani'yi görmüş olma ihtimali çok az olsa da Leonardo'nun eserlerinden bazılarında Ermeni sanatından izlerin bulunduğunu düşündüren neden "Codex Atlanticus" başlıklı el yazmaları arasından birinin "Ermeni Mektubu" olarak adlandırılmasıdır. Bu el yazmasında açıkça Ermenistan'dan bahsedilmektedir. 1481-86 yılları arası Leonardo'nun biyografisi kesintiye uğramış. Nerede olduğu belirtilmemiştir. "Ermeni mektubu" buna açıklık kazandırır. Hikâyenin gelişimi şöyle olur; Mısırlı-Memlüklü yetkililer o yıllarda Leonardo'yu bir mimar olarak mühendislik çalışmaları yapmaya davet ederler. Osmanlı Devleti'nin Torosları kolayca geçip geri çekilmiş olması endişeleri artırmıştır. Tekrar geldiklerinde Osmanlı'ya karşı koyabilmek için sınır kalelerinde güçlendirme yapmak istemekteydiler. İşte bu amaçla Kilikya'ya (bugünkü Alanya'dan başlayıp doğuda Kinet Höyük'te son bulan, kuzeyde de Toros dağlarıyla çevrili antik bölge) ve sonra büyük ihtimalle Ermenistan'a gider. Da Vinci'nin, Suriye Devâdarına yazdığı mektupların üzerinde uzmanların yaptığı yorumlardan anlaşılan ve kuzey bölgesindeki felaket olarak sözü geçen olayın 1482'deki Erzincan (Yerzınka) depremi olduğudur. O tarihlerde sel ve depremin birlikte olduğu çok fazla vaka bulunmuyor. Da Vinci çok etkilenmiş olduğu bu doğa olayını ve yaşadıklarını defterinde özel bir yere not etmiş. Bu da yaşadıklarını, izlenim ve duygularını ayrı bir kitaba yazacağı düşüncesini kuvvetlendirmektedir. Mektupta felaketi yerel halkla birlikte yaşadığını ve başlarda onlara düşman gözüyle bakarken, felaket anının bunu unutturduğunu söylüyor. İnsanların keçi sürüleri gibi kiliselere sığındığından söz ediyor. Mektubun orjinal metninin bir bölümü şöyle:

"Yüce Babil Sultanı'nın Vekili Suriye Devâdârına;

Sadece sizi değil bütün bir dünyayı dehşete düşüreceğine emin olduğum kuzey bölgelerimizdeki bu yeni felaket, önce etkisini sonra da sebeplerini sunacak şekilde gerektiği üzere anlatılacaktır.

Kendimi, beni buraya gönderme sebebi olan görevin gerektirdiği üzere, sevgi ve dikkatle yapmak için İrminiyye'nin bu bölgesinde buldu-

ALİN D. PONTİOĞLU
Y. Mimar
alinpontioglu@yahoo.com

> *Da Vinci'nin, Suriye Devâdarına yazdığı mektupların üzerinde uzmanların yaptığı yorumlardan anlaşılan ve kuzey bölgesindeki felaket olarak sözü geçen olayın 1482'deki Erzincan (Yerzınka) depremi olduğudur. O tarihlerde sel ve depremin birlikte olduğu çok fazla vaka bulunmuyor. Da Vinci çok etkilenmiş olduğu bu doğa olayını ve yaşadıklarını defterinde özel bir yere not etmiş.*

ğumda, bana amacımız için en uygun yer olarak görünen ve sınırlarımıza yakın bulunan Kalindra kentine girdim. Bu şehir Toros sıradağlarının, Fırat'tan ayrıldığınızda Büyük Toros Dağı'nı batınızda göreceğiniz bölgede, dağların eteğinde bulunur. Bu tepeler öylesine yüksektir ki adeta göğe dokunurlar ve dünyanın hiçbir yerinde bunun zirvesinden daha yüksek bir yer yoktur. Öyle ki gündoğumundan dört saat önce güneşin ışık huzmeleri bu dağın doğu yamacına düşer ve bembeyaz taştan olan bu dağın tepesi öylesine görkemli bir şekilde parlar ki buralı Ermeniler için gece karanlığının ortasında parlak bir ay ışığının yapacağı işi görür. O muazzam yüksekliği sayesinde bu zirve noktası, bulutların seviyesini dikine bir uzaklıkla dört mil aşar. Bu zirve noktası batıya doğru pek çok yerde güneşin batımından sonra gecenin son üçte birinde aydınlanmış görünür. İşte bu, sakin bir gecede şeklini değiştiren, bazen ikiye veya üçe ayrılmış, bazen uzun ve bazen kısa gördüğümüz ve bir kuyrukluyıldız sandığımız şeydir. Böyle görülmesinin sebebi güneşle dağ arasında kalan ve güneş ışığı huzmelerinin bir kısmının dağlara ulaşmasına engel olan bulutların farklı aralıklarla yayılmış olmasıdır. Bu sebeple parıltının şekli değişir durur."

Burada "İrminiyye" Ermenistan kelimesidir. Sözü edilen Kalindra ise Ermenice kaynaklarda söylenişi ile Kalonoros-Kolintera, bugün Mersin ili sınırları içinde kalan Aydıncık/Gülindere, Antik Yunan kaynaklarında geçen Keléndéris kentidir. Da Vinci'nin Kilikya'dan kuzeydoğuya çalışma ekibiyle beraber sınır kalelerini incelemek için gittiği ve orada depremi yaşadığı anlaşılmaktadır.

FARKLI COĞRAFYALARDA BENZER YAPI TEKNİKLERİNİN İZLERİ

Da Vinci, hayatının bu döneminde yaşadığı felaketle birlikte Ermenileri, onların sanat ve mimarlık eserlerini görmüş, tanımıştı. Kilikya'nın kuzeydoğusuna yaptığı seyahatin dönüşünde beraberinde getirdiği eskizler, el yazmalarındaki tasvir ettiği on altı merkezi planlı kiliseye yansımıştı. Bunun yanı sıra İtalya'ya dönerken yanında daha önce Avrupa'da kullanılmayan, Ermeni minyatürlerinde kullanıldığı görülen bir tür koyu sarı (açık kahverengi) boya da götürmüş olduğu biliniyor.

Üç boyutlu modelleme çalışmalarıyla çizimlerin boyutları ve tasarımları anlaşılmaya çalışılmıştır. Çizimleri geleneksel teknikten farklı, perspektif görünümlüdür. Milan Katedrali tasarımında merkezi planlı sekizgen kubbeli çiziminde yapı inşaat tekniğini kalın çizgilerle belirtmiş. Tercih edilen yapı inşaat tekniği Orta Çağ'ın erken dönemlerinde Ermeni kiliselerinde kullanılan kubbe ve çapraz tonoz sisteminin ilk yapım örnekleriyle örtüşür. Leonardo Da Vinci'nin çağdaşı olan Donato Bramante de onun etkisinde kalarak St. Peter's Basilica'sının inşasında gotik stili bırakarak yeni bir yön tayin etmiş, kubbeli merkezi planlamayı benimsemiştir. Geniş bir coğrafyaya yayılmış olduğu görülen planlama ve yapı teknikleri bilgi, fikir, teknoloji ve aynı estetikle uygulanışı birçok ustanın bir ülkeden diğerine seyahat ettiği bilgisiyle açıklanıyor.

Rönesans döneminin yaratıcı düşünceleri, sanatın diğer dallarında olduğu gibi mimari eserlerde de tarihten gelen farklı kültürlerin eserlerine yeni fikir ve estetik anlayışlar ekleyerek gelişip evrensel eserler yaratmış.Ф

Kaynakça:
- Da Vinci'nin Anadolu şifresi (https://www.haber7.com/kultur/haber/160155-da-vincinin-anadolu-sifresi)
- ԿԱՐԻՔ ԿԱՐ ՇՏԱՊԵԼՈՒ, Ս. ՇՏԻԿՅԱՆ, Սովետական արվեստ, 1968, № 12, դեկտեմբեր
- İdeal ve Ütopik Kent Modellerine Ulaşım Bağlamında Biçimsel Yaklaşımlar, Esin Ö. Aktuğlu Aktan, İdealKent Dergisi, 5 Ocak 2012, ss. 68-103
- Crossed-Arch Vaults in Late-Gothic and Early Renaissance Vaulting: A Problem in Building Technology Transfer, P. Fuentes, S. Huerta, 5th International Congress on Construction History

ÖNDER KAYA
klavuz74@gmail.com

1958 Mayıs'ında Türk basınında Rum azınlığa karşı kamuoyu oluşturma çabaları

Bilindiği üzere Menderes ve Demokrat Parti iktidarının son dört yılı hummalı bir İstanbul imarına ayrılmış, bunun neticesinde pek çok tarihî eser bilinçsizce ortadan kaldırılmıştır. Söz konusu süreç içinde azınlıkların da bazı kiliseleri yıkılmıştır. Azınlık ibadethaneleri arasında ilk yıkılanı ise Karaköy tarafındaki yol genişletme faaliyetleri sırasında ortadan kaldırılan Rum cemaatine ait Hristos Kilisesi'dir.

Athenagoras ve Adnan Menderes kolkola

Matbuat alemi halkın haber almasını temin etmek gibi ulvi bir misyona sahip olmakla beraber, zaman zaman siyasi ortamın da etkisiyle gündemi bizzat kendi belirler. Böylesi zamanlarda ülkenin içinde bulunduğu politik dengeleri göz önüne almak, basındaki haberleri ona göre okumak gerekir. 1950'lerde başlayan "Kıbrıs Meselesi" sebebiyle İstanbul Rumları ciddi bir baskı ortamı ile karşılaşmış, sıklıkla beşinci kol faaliyeti yürütmekle suçlanmıştır. Bu süreçte basın, genel itibariyle Demokrat Parti iktidarının yanında saf tutmuştur. Türkiye'deki Rum cemaati açısından bu yıllarda meydana gelen "6 -7 Eylül Olayları" adeta bir dönüm noktasıdır. Yaşanan hadiseler sonrasında tansiyon düşmemiş, Rum cemaati mensupları ya da idarecileri sıklıkla gazete sütunlarında kanunsuz iş yapmakla, imar faaliyetlerini engellemekle, komünistlerle ya da Kıbrıs Rumları ve Yunanistan'la işbirliği içinde olmakla itham edilmişlerdir.

Artan gerilim üzerine Yunanistan, Batı Trakya'da yaşayan Müslüman Türk azınlıkla İstanbul'da yaşayan Ortodoks Rum azınlığın karşılıklı mübadelesini teklif eder. 1958 yılı, bu gerilimin devam ettiği bir döneme denk düşer. Bu yılın gazete haberlerini incelerken karşıma sıklıkla Rum cemaati mensuplarıyla ilgili olumsuz haberler çıktı. Bu haberler mevcut gerilimin yansıması olarak okunabilir. Aynı şekilde, olan biteni gazeteler vasıtasıyla Rumlara yönelik bir olumsuz kampanya yürütme eylemi olarak da okumak mümkün-

ÖNDER KAYA
klavuz74@gmail.com

> *Rum cemaatine yönelik olumsuz tutumun merkezinde Ortodoks Rum Patriği Athenagoras yer alıyordu. Athenagoras 1948'de Amerika'nın devreye girmesi ile Patrik seçilmişti. Patriğin Türk vatandaşı olması şartı aranıyordu ancak Athenagoras Türk tabiiyetinde değildi. Hızlı bir şekilde Türk vatandaşlığına geçirilip, Türkiye'ye ABD Başkanı Truman'ın özel uçağıyla geldi.*

Athenagoras makamında. Arka fonda Aya Yorgi Kilisesi

Adnan Menderes yıkım faaliyetlerini denetlerken

dür. Haberlerde Rum cemaati mensupları gayet cüretkârdır. Bazen "İstanbul 1958'de Konstantinupolis olacak" diye slogan atarlar, bazen Türkiye'nin imajını dışarıda kötü göstermek için uğraşırlar. Gelgelelim çok değil sadece üç yıl önce 6 -7 Eylül Olayları'nı yaşamış bir topluluğun bu denli cüretkâr hareket edeceğine akıl pek ihtimal vermiyor.

MENDERES ZAMANINDA YIKILAN İBADETHANELER

Bu haberlerden bazıları Menderes zamanının imar faaliyetleri ekseninde dir. Bilindiği üzere Menderes ve Demokrat Parti iktidarının son dört yılı hummalı bir İstanbul imarına ayrılmış, bunun neticesinde pek çok tarihî eser bilinçsizce ortadan kaldırılmıştır. Söz konusu süreç içinde azınlıkların da bazı kiliseleri yıkılmıştır. Azınlık ibadethaneleri arasında ilk yıkılanı ise Karaköy tarafındaki yol genişletme faaliyetleri sırasında ortadan kaldırılan Rum cemaatine ait Hristos Kilisesi'dir. Bu yapıyı kısa bir süre sonra İstanbul'daki en eski Ermeni Kilisesi olarak bilinen Karaköy Surp Krikor Lusavoriç takip edecektir.

Hristos Kilisesi'nin yıkımı ile alakalı olarak Yeni Sabah Gazetesi 12 Mayıs 1958 tarihli nüshasında şu başlığı atar: "İstimlâk Edilen Rum Kilisesi Mesele Yapılmak İsteniyor." Haberin devamında şu satırlara yer verilir: "Patrikhane, Tophane ile Galata arasındaki Hristos Kilisesi'nin yıkılmasını Türkiye aleyhinde yeni bir propaganda vesilesi yapmak için uğraşmaktadır. Önce kilisenin yıkılmasına direnen Patrikhane, bundan bir netice alamayınca bu defa dün tamamlanan yıkılma işinde de bir engel çıkarmış ve kilisenin çanına mesnet olan kısımların yıkılmasına mani olmuştur. Patrikhane, bu kısmın imar planına girmediğini iddia etmektedir. Gerçekten imar planı dışında kalmakla beraber, tarihî ve estetik hiçbir değeri olmayan kiliseden bir işaret bırakılarak bu suretle menfur düşüncelerin tahakkukuna imkân aranmaktadır. Bundan böyle şehrimize gelecek turistlere 'İşte burada bizim bir kilisemiz vardı, yıktılar' demeyi düşünen Patrikhane, menhus ve menfi düşüncelerinden kurtulamamaktadır. Semt sakinleri de kiliseden son kalan parçaların yıktırılmasını arzu etmektedir."

Bu haberi okuduktan sonra ister istemez akla şu sorular geliyor: Her şeyden önce kilisenin ya da çan kulesinin mimari bir değere sahip olmadığına kim karar veriyor? Bir komisyon mu? Yoksa haberi yapan gazetecimiz kendisini bu konuda bir otorite mi kabul ediyor? Ayrıca kiliseden kalan son parçaların yıkılmasını isteyen semt sakinleri kimlerdir? Kaç kişidirler?

Yine bu konuyla ilgili olarak Hürriyet gazetesinin 30 Mayıs 1958 tarihli nüshasında yer alan Av. Bekir Berk'in demeçleri hayli enteresandır. Bu konuda Bekir Berk şunları söyler: "İmar planı gereğince bazı kiliselerin yıkılmasına Patrikhane itiraz ederek, bunu Hristiyanlığa tecavüz şeklinde manalandırarak mesele çıkarmak istemiştir. İstanbul'da imar dolayısıyla iki kiliseye karşı 46 cami ve mescit yıkıldığı halde Türk halkı bunu

ÖNDER KAYA
klavuz74@gmail.com

Athenagoras İstanbul Valisi Fahrettin Kerim Gökay'ı alnından öperken

dine karşı girişilmiş bir hareket saymamıştır." Burada ilginç olan durum şudur ki milliyetçi-muhafazakâr düşünceleri ile tanınan bir hukukçu olan Bekir Berk, bir kısmı Mimar Sinan eseri olan ve alelacele yıkılan 46 caminin yıkımını gayet normal karşılamaktadır.

Cumhuriyet gazetesi de 11 Mayıs 1958 tarihli haberinde Patrikhane'nin, Hristos Kilisesi'nin çan kulesini yıktırtmayarak hadise çıkarmak istediğini beyan eder. Habere göre Patrikhane bir tehdit savurarak Hristos Kilisesi'nin yıkımını engellemek için evvela kiliseyi tahliye etmeyeceğini ifade etmiş ancak sonradan gazetenin ifadesiyle "iddialarının ne derece yersiz olduğunu bildiğinden" bu kararında fazla ısrar etmemiştir. Aynı gazete bir gün sonraki nüshasında bir papazın Hristos Kilisesi'nin çan kulesine oturarak kiliseden kalan son kalıntıyı muhafaza etmeye çalıştığını, bundan amaçlanan şeyin ise yurt dışında Türkiye aleyhine menfi propaganda yapmak olduğunu dile getirir. Son kertede kilise yıkılarak ortadan kaldırılır.

BASINDA TÜRK VE RUM ÖĞRENCİ KAVGASI

Yine 1958'de meydana gelen ve gündemi bir süre meşgul eden başka bir hadise de Fener Rum Lisesi'nden üç kız öğrencinin bir Türk kız öğrenciyi dövmesiyle alakalıdır. Haberin özensizliğinin bir tezahürü olsa gerek olayda adı geçen okul ihtimal ki Yoakimyon Kız Lisesi'dir. Zira 1958'de Fener Rum Lisesi olarak adlandırılan okul henüz bir erkek okuluydu. Hürriyet gazetesinin 4 Mayıs 1958 tarihli haberine göre üç Rum kız öğrenci okul çıkışı sonrasında Yavuz Selim Kız Meslek Lisesi'nden bir öğrenciyi taciz ederek "1958'de İstanbul, Konstantinupolis olacak" diye laf atarlar ve bu öğrenci de arkasına dönerek "1958 geldi, ne oldu?" diye sorar. Bunun üzerine Rum öğrenciler Yavuz Sultan Selim Kız Enstitüsü öğrencilerinden olan Gönül Aşar'ın üzerine çullanırlar, Vasiliki, Maria ve Olga adındaki kızlar, Gönül'ü bir hayli hırpalarlar. Arkadaşlarının dövüldüğünü gören Ece, Deniz, Ayla ve Halide adındaki kızlarsa onları ayırmaya koşar. Vaka yerine ilk yetişen Ece Anadol, arkadaşını kurtarmaya çalışırken Rum öğrenciler ile çatışır. Bu sırada Çarşamba Karakolu polisleri olay el koyarlar. Gönül Aşar'ın davacı olması üzerine de otobüse binmiş olan mütecaviz Rum kızları karakola davet edilirler. Tam bu noktada devreye giren Patrikhane, gazetecilerin karakola girmesine ve olay hakkında detaylı malumat almalarına mani olur.

Haberde ilginç olan bazı şeyler ister istemez insanın zihnini kurcalıyor. 6-7 Eylül Olayları'nı hatırlayacak bir yaşta olan Rum kızlarının uluorta bir Türk öğrenciye bu şekilde laf atması pek akla yatkın görünmüyor. Kaldı ki olayın geçtiği alan karakola çok yakın bir mevkidir. Sonrasında olaya müdahil olan beş Türk kız öğrenciden sadece biri çatışmaya girerken diğerleri kavgayı ayırmaya çalışıyor. Patrikhane'nin olaydan hızlıca haberdar olması bir yana gazetecileri içeri aldırmayacak kadar güçlü olup olmadığı da ayrı bir muamma. Buna ilaveten o yaş öğrencilerinin fotoğraflarının alınması ve gazetede yayınlanması ne kadar doğru? Bu da ayrı bir konu.

PATRİK ATHENAGORAS KARŞITLIĞI

Rum cemaatine yönelik olumsuz tutumun merkezinde Ortodoks Rum Patriği Athenagoras yer alıyordu. Athenagoras 1948'de Amerika'nın devreye girmesi ile Patrik seçilmişti. Patriğin Türk vatandaşı olması şartı aranıyordu ancak Athenagoras Türk tabiiyetinde değildi. Hızlı bir şekilde Türk vatandaşlığına geçirilip, Türkiye'ye ABD Başkanı Truman'ın özel uçağıyla geldi. Antikomünist olan Athenagoras aynı zamanda sempatik kişiliğiyle de tanınır. Dönemin Başbakanı Adnan Menderes ve İstanbul Valisi Fahrettin Kerim Gökay'la çok sıcak ilişkiler kurar. Hatta bir fotoğrafta Patrik, Vali'yi alnından öperken kameralara yansır. Hasılı gerek CHP ve gerekse Demokrat Parti zamanında Patrik'ten bir şikâyet yoktur. Ancak 1958'de Athenagoras adeta istenmeyen adam ilan edilir. Hürriyet gazetesi, 12 Mayıs 1958 tarihli bir haberinde Patrikhane'de Patrik taraftarları ile karşıtlarının birbirine girdiğinden bahseder. Habere göre Rum ekalliyet Athenagoras'ın derhal istifa etmesini ve ülkeyi terk etmesini istemektedir. Patrikhane'deki pazar ayini sırasında saat 09.30 sıralarında İstanbul Rum ekalliyetinin en tanınmış 25 kişisi Athenagoras'la görüşme talebinde bulunmuşlardır. Ancak gazete bu kişilerin kim olduğu bilgisini vermediği gibi cemaatin en tanınmış 25 kişisi olduğu sonucuna nasıl vardığını da izah etmemektedir. İddiaya göre bu 25 kişiye evvela ret cevabı verilmiş ancak ısrar üzerine Athenagoras yine gazetenin ifadesi ile "bir kral edası taşıdığı halde" arzularını sormuştur. Heyetin "sizin buradan gitmenizi istiyoruz" demesi üzerine yine gazetenin ifadesiyle renkten renge girmiş ve öfkesini kontrol etmeye çalışarak "Niçin?" sorusunu sormuştur. Heyettekiler de "Buraya geldiğiniz günden beri Türkiye'deki Rumların huzuru kalmadı. Lütfen gidin, biz de huzur ve sükûna kavuşalım, eskisi

ÖNDER KAYA
klavuz74@gmail.com

Önder Kaya Koleksiyonumdan bir fotoğraf: Yovakimyon Rum Lisesi öğrencileri

"Patrikhane defol" pankartı taşıyanlar

gibi rahat yaşayalım" şeklinde bir cevap vermişlerdir. Beklemediği bu yanıt üzerine Athenagoras çileden çıkmış, ter ter tepinmiş ve "Bu ne küstahlık!" diye bağırmış ve sinirinden bayılacak hale gelmiştir. Fenalık geçirmeye başladığı için kolonyalar getirilmiş, sararıp bozarmasını teskin gayesiyle de dalkavukları etrafına toplanmıştır. Bu sırada dışarı çıkan Patrik Vekili Emillianos, yanına 10 kadar seçme genç ve gürbüz papazla odaya girmiş ve papazlara "Atın bunları dışarı" emrini vermiştir.

Hasılı haberdeki ifadelerin çok sert ve zaman zaman yakışıksız olduğu gözlerden kaçmayacaktır. Patriğin etrafındaki insanlara dalkavuk denmesi fazla söze hacet bırakmıyor. Haberin devamında heyetteki kişilerden birinin Patriğe yumrukla hücum ettiği ve bu kişinin epeyce tartaklandığı bilgisi de var. Olaya karışanlar arasında papazlar ve diğer ruhaniler de bulunuyor. Sonradan bu kargaşaya kilise içindeki cemaatin de bir kısmı müdahil olmuş, bazılarıysa kavgayı ayırmaya çalışma yoluna gitmiştir. Bunlar kavga edenlere "Ayıptır, rezil olacaksınız" diye ikazda bulunmuşlardır. Gazete, Patrikhane'nin yaşanan olayların dışarı sızmaması konusunda her türlü tertibatı aldığını beyan ile haberini sonlandırıyor. Aynı gazete yaşanan bu arbede sonrasında hiç kimsenin şikâyetçi olmadığını beyan ediyor ki bu da oldukça tuhaf bir durum. Gazete, verdiği haberde daha da inanılmaz iddialarda bulunuyor. Patrik Athenagoras'ın Bulgarlarla ve komünist Rusya ile temasta olduğunu, onlarla gizli görüşmeler yaptığını söylüyor ki Patrikliğe getirilme nedenlerinin başında antikomünist özelliği gelen bir kişiye karşı yapılan bu ithama inanmak pek mümkün değil.

FETİH GÜNÜNDE PATRİKHANE'Yİ KAPATMA TALEBİ

Aynı yıl Mayıs ayının sonlarında Milliyetçiler Derneği'nden Bekir Berk Milliyetçiler Derneği Eminönü Öğrenci Lokali'nde "Fetih Gününde Hukukçu Gözüyle Patrikhane" başlığını verdiği bir konuşma yapar. Konuşma 29 Mayıs tarihine denk gelmektedir. Dolayısıyla bir fethi anma konuşmasıdır. Bekir Berk, Said Nursi'nin avukatı olarak ünlenmişti. İlginç olan nokta şu ki Hürriyet gazetesi daha bir kaç ay önce Said Nursi'yi savunduğu için topa tuttuğu Bekir Berk'i bu kez Patrikhane'nin kapatılmasını talep ettiği için olumlu bir şekilde takdim eder. Berk, 30 Mayıs 1958 tarihli Hürriyet gazetesinin haberine göre konuşmasında şu noktalara temas eder: "Lozan Muahedesi'ne göre Patriğin Türk tebaası olması lazımdır. Halbuki Athenogoras, Amerikan tebaası iken Patrik seçilmiştir. Şu halde hukuken Athenogoras'ın Patrikliği gayrı meşrudur ve hukuken Patriklik mevkii münhaldir. Lozan Muahedesi'ne göre Patrikhane kendisine çizilen hududu aşmıştır. Bu bakımdan Patrikhane'nin kapatılması ve Türkiye'den tard edilmesi hukuki bakımdan caiz ve hatta zaruri olmuştur. Türkiye anayasasına göre hiçbir zümre ve fert için imtiyaz tanınamayacağına göre, gayritabii bir imtiyaza dayanan Patrikhane'nin kapatılması yine anayasa hukukunca zarurettir." Görüldüğü üzere bu ateşli konuşmada Patriğin meşruluğu sorgulanmış, Türk vatandaşlığının geçerli olmadığı beyan edilmiş, görevden alınması istenmiştir. Oysa İhsan Sabri Çağlayangil'in anılarından bu konudaki talimatın o dönemde Türkiye'nin bir numaralı ismi olan İsmet İnönü'den geldiğini öğreniyoruz. Sonuç olarak şu söylenebilir ki Kıbrıs konusunda Türkiye, İngiltere ve Yunanistan arasında yaşanan gerilim büyük ölçüde İstanbul Rumlarını vurmuştur. Nitekim 1964 yılında meydana gelen Yunan tabiiyetinde bulunan İstanbul Rumlarının şehirde ikametini mümkün kılan 30 Ekim 1930 tarihli İkamet, Ticaret ve Seyrisefain Antlaşması'nın iptali sonucunda 12 bin Rum'un sınır dışı edilmesi olayı da bu sürecin bir devamı olacaktı.Φ

KAYNAKÇALAR

-Cumhuriyet; "Tophane Hristos Kilisesi Yıkımı", 11 Mayıs 1958
-İhsan Sabri Çağlayangil; *Anılarım* (Haz: Tanju Cılızoğlu), İstanbul 1990
-Hürriyet, "Fener Patrikhanesi Kapatılmalıdır", 30 Mayıs 1958
-Hürriyet; "Rum Ekalliyet Athenagoras'ın Türkiye'yi terk etmesini istiyor", 12 Mayıs 1958
-Elçin Macar; *Cumhuriyet Döneminde İstanbul Rum Patrikhanesi*, İstanbul 2003
-Yeni Sabah Gazetesi, "İstimlâk Edilen Rum Kilisesi Mesele Yapılmak İsteniyor", 12 Mayıs 1958

KAREKİN BARSAMYAN
karekinbarsamyan@gmail.com

Mıhitaryan Okulları ve Eğitime Katkıları (5)

Erzurum (Garin) Mıhitaryan Okulu 1870-1915

Mıhitaryan Okullarının Erzurum'da da eğitim faaliyetlerini üstlenmeleri için 1850'li yıllarda ilk ricalar ve teklifler başlamıştır. Ancak zaman ve şartlar uygun olmadığından herhangi bir çalışma yapılamaz.

Erzurum Ermeni Katolik Cemaati Ruhani Lideri Piskopos Istepan Melkisetekyan, açtığı yeni okul için Viyana Mıhitaryan Manastırı Başrahibi Bozacıyan Appahayr'a yazdığı mektupta öğretmen olarak Hayr Hamazasb Zamanyan'ı (1845-1911) rica eder. Kendisine olumlu yanıt verilir ve Hayr Hamazasb 30 Ağustos 1870'te yola çıkarak 3 Ekim'de Erzurum'a ulaşarak okulun müdürü ve öğretmeni olarak okul yönetimini resmen ele alır.

Hemen büyük bir şevkle göreve başlayan genç rahip, kısa zamanda hem Piskopos Melkisetekyan'ın takdirini kazanır hem de veliler, öğrenciler ve halk tarafından çok sevilir. Her türlü çalışmayı yaparak öğrencilerini en iyi şekilde eğitmek için hiçbir fedakârlıktan kaçınmaz. Hayr Hamazasb, manastıra yazdığı mektuplarda okulun eğitim kalitesi hakkında bilgiler vermenin yanı sıra Erzurum'un iklimini, halkın maddi durumunu, hayat görüşlerini, gençlerin düşünce tarzlarını ve dine yaklaşımlarını da ayrıntılı olarak aktarır.

Erzurum ve çevresi dışında, çevre köylerden gelen öğrencilerin çokluğu Hayr Hamazasb'ın görevini daha da zorlaştırır. 40 öğrencisi ve haftada üç gün Fransızca öğrenmeye gelen genç öğrencileri vardır. Yalnız yürüttüğü görevinin zorluklarını, yazdığı mektupta Viyana'ya bildirir. Ermeni Katolik cemaatinin iç sorunları ve okul yönetiminin Viyana Mıhitaryan Manastırı'na bırakılmaması nedeniyle Hayr Hamazasb Erzurum'dan ayrılarak İstanbul Pangaltı'daki okulda öğretmenlik görevine devam eder. Daha sonra Trabzon'a gider ve aramızdan ayrıldığı 1911 yılına kadar çalışmalarına orada devam eder. Erzurum Episkoposu 1883 yılında, Hayr Hamazasb'a tekrar dönmesi için teklifte bulunur ancak gerekli şartlar yine yerine getirilemediğinden teklif reddedilir.

1890 yılında halk, Viyana Mıhitaryan rahiplerinin tekrar eğitimi üstlenmelerini ister. Böylece zaten Erzurumlu olan Hayr Okosdinos Amrigyan Aydın'dan gelir ve eğitim faaliyetlerine başlar. 1910 yılında artık okul tamamen Mıhitaryan Manastırı'na bağlanmıştır. Hayr Kerovpe Hovnanyan (Erzurumlu) ve Hayr Hagop Kosyan'ın da gelmeleri ile eğitim kadrosu daha da güçlenmiştir.

Okulda Ermenice, Türkçe, Fransızca, Almanca, tarih, coğrafya, matematik, biyoloji, din bilgisi, güzel yazı ve resim dersleri okutulur. Ayrıca Türkçe dili için Eğitim Müdürlüğü bir Türk öğretmen tayin eder. Artık okulun eğitim kalitesi büyük takdir toplamaktadır. Hem Türkler

KAREKİN BARSAMYAN
karekinbarsamyan@gmail.com

> *Mıhitaryan Okullarının Erzurum'da da eğitim faaliyetlerini üstlenmeleri için 1850'li yıllarda ilk ricalar ve teklifler başlamıştır. Ancak zaman ve şartlar uygun olmadığından herhangi bir çalışma yapılamaz.*

Okulda ilk komünyon alanlar, 15 Nisan 1906. Okul Müdürü Hayr Okosdinos Vartabet Amrigyan (ortada). Hayr Kerovpe Hovnanyan (solda). Öğretmen Arsen Pambukciyan (eski öğrencilerden, sağda) .

hem de tüm Ermeni cemaati okula büyük sevgi ve saygı göstermekte, tanınmış kişilerin çocukları Mıhitaryan eğitim yuvasına gönderilmektedir. 1914 yılında okulun öğrenci sayısı ikiye katlanmıştır. Ancak savaş başlar, ordu okula el koyar ve okul hastane olarak kullanılır. Eğitime episkoposluk binasında devam etmek isterler, ancak burası da subayların hastanesine dönüştürülür. 1915 yılının Ağustos ayında halk tehcire tabi tutulur ve Erzurum boşalır. Avusturya uyruklu olan Mıhitaryan rahipleri, Sivas üzerinden 44 gün süren zorlu bir yolculukla 2 Ocak 1916'da İstanbul'a ulaşabilirler. Böylece Erzurum'daki eğitim ve öğretim faaliyetleri son bulur.

Erzurum'da görev yapmış Mıhitaryan Rahipleri

1– Hayr Hamazasp Zamanyan
2 – Hayr Okosdinos Amrigyan
3 – Hayr Kerovpe Hovnanyan
4 – Hayr Güreğ Khoşaryan
5 – Hayr Vahan Madikyan
6 – Hayr Tovmas Gedikyan
7 – Hayr Hagop Kosyan
8 – Hayr Arsen Zındoyan

Kaynakça
Viyana Mekitarist Rahiplerinin Eğitim Faaliyetleri İstanbul 2008 - Mıhitar Madenaşar 42, Ayncar 2011

(Devam edecek)

DİMİTRİ DARAVANOĞLU
2mi3museum@gmail.com

Aile arşivi doğrultusunda İstanbul'un eski fotoğraf stüdyoları

Bir yılı aşkın süredir sizlere ailemi tanıttım. Vafiadis, Sanzoni, Koulurgioti, Akasi, Cakiroglu ailelerinin bu köşemde, belgelerle, fotoğraflarla desteklediğim yaklaşık iki yüz yıllık yolculuklarına sizin de eşlik etmeniz beni çok mutlu etti. 2mi3museum projesinin bir amacı da bir aile hikâyesi üzerinden, yaşadığımız şehrin geçmişine ışık tutmaktır. Ailemizden kalan bir fotoğraf, bir eşya, bir peri masalı gibi anlatılan hikâyeler tarihe bir kaynak oluşturabilir.

Aile fotoğraflarımı ilk paylaştığım günden beri değerli koleksiyonerlerden güzel dönüşler aldım. Doç. Dr. Adem Köşlü'nün, arşivimdeki bir fotoğrafın Nicolas Andriomenos Stüdyosu'ndan çıktığını belirtmesinin ardından da fotoğraflar üzerindeki stüdyo damgaları daha ilgimi çekmeye başladı. Bu yazı dizisinde aile arşivimde bulunan 1920 - 1960 yılları arasındaki fotoğrafların çekildiği stüdyoları, ulaşabildiğim detaylarıyla sizinle paylaşacağım. Andriomenos Stüdyosu, Photo Yeni-Dounia, Foto Palas, Foto Cumhuriyet, Foto Saray ve Foto Galatasaray bu yazı dizisinde bahsedilen stüdyolar olacaktır. Gelin Nicolas Andriomenos Stüdyosu ile bir başlangıç yapalım ve Photo Yeni-Dounia ile devam edelim.

FOTOĞRAF: Stüdyo Nicolas Andriomenos (Vafiadis Kardeşler), 1930'lar

FOTOĞRAF: Stüdyo Nicolas Andriomenos (Vafiadis Ailesi), 1930'lar

NİCOLAS ANDRİOMENOS STÜDYOSU /BEYAZIT

2mi3museum projesinin simgesi olan, 1930 yılında çekilmiş Hurmuzios, Aşhen ve oğulları Aleko'nun fotoğrafının Andriomenos Stüdyosu'nda çekilmiş olduğunu öğrendiğimde şaşırmış ve heyecanlanmıştım. Ardından, arşivdeki 1910 - 1930 yılları arasında çekilmiş fotoğrafları incelediğimde dokuz tanesinin bu stüdyoda çekildiğini fark etmiştim. Peki, kimdir Nicolas Andriomenos, neden bu kadar önemlidir?

Nicolas Andriomenos 1850 yılında İstanbul'da doğmuş Osmanlı Rumlarındandır. Adem Köşlü'nün kıymetli kitabı Nicolas Andriomenos Photographe'tan öğrendiğime göre 1870'li yıllarda fotoğrafçılığın detaylarını Kozmi Abdullah'ın yanında öğrenmiştir. 1875 yılında stüdyoyu devralmış ve zamanla portre fotoğrafçılığı ile ün kazanacak olan kendi stüdyosunu açmıştır. 1929 yılında vefatının ardından bu işi oğlu Athanasios Andriomenos yürütmüştür. Nicolas Andriomenos'un stüdyosu, Beyazıd'da aynı yerde 40 yılı aşkın süre kalmıştır. Pera'da başka stüdyolar da açmasına rağmen, Beyazıd stüdyosunu kapatmamıştır. Bu stüdyonun adresi Beyazıt, Kökçüler No: 99 olarak geçmektedir.

Andriomenos Stüdyosu o kadar önemlidir ki Reşad Ekrem Koçu'nun 1959 yılında basılmış ünlü İstanbul Ansiklopedisi'nde de yer bulmuştur. Koçu, kitabında Nicolas'tan ve stüdyosundan şöyle bahseder: "Andriomenos (Nikola), İstanbul'un en namlı fotoğrafçılarındandır. 1865'te İstanbul'da doğdu, meslek hayatına Abdullah Biraderler atölyesinde çıraklıkla atıldı. 1875'te atölyeyi devren üzerine alarak kendi adına nisbetle Büyükşehir'de bir şöhret olan Andriomenos Fotoğrafhanesi'ni kurdu. İmparatorluğun son asrında, payitahtın yüksek muhitinin fotoğrafçısı oldu; ayrıca konaklarda küçük beylere ve hanımlara, saraylarda Şehzade ve Sultanlara fotoğraf dersleri için de davet olunurdu. Bu arada, Şehzade Vahideddin Efendi'ye de (son Osmanlı Padişahı Altıncı Mehmed Vahideddin) senelerce muallimlik yapmıştı. 1929'da yetmiş sekiz yaşında öldü." Her ne kadar Reşad Ekrem kitabında, 1865 yılında doğmuş olduğunu söylese de Nicolas'ın mezar taşında 1850 yazılıdır. Aile arşivinden çıkan Andriomenos fotoğraflarının bir kısmında, stüdyonun damgası kabartma şeklinde olup elle hissedilmektedir. Damga olmayanların tespiti ise stüdyo dekorları, fotoğraf çekim tarzı ile tespit edilmiştir. Gerçekten de bu stüdyodan çıkan fotoğ-

DİMİTRİ DARAVANOĞLU
2mi3museum@gmail.com

“Andriomenos (Nikola), İstanbul’un en namlı fotoğrafçılarındandır. 1865’te İstanbul’da doğdu, meslek hayatına Abdullah Biraderler atölyesinde çıraklıkla atıldı. 1875’te atölyeyi devren üzerine alarak kendi adına- Büyükşehir’de bir şöhret olan- Andriomenos Fotoğrafhanesi’ni kurdu. İmparatorluğun son asrında, payitahtın yüksek muhitinin fotoğrafçısı oldu.”

FOTOĞRAF: PhotoYeni Dounia (Loxandra Akasi ve Ailesi) 1920’ler

FOTOĞRAF: Photo Yeni Dounia (Kiryaki Akasi ve Ailesi), 1920’ler

raflara baktığımızda, aynı dekorları görmek mümkündür.

Bu yazımda, bu stüdyodan çıkmış iki fotoğraf paylaşıyorum. Bu fotoğraflardan biri bahsettiğim Vafiadis aile fotoğrafı, diğeri ise Hurmuzios’un erkek kardeşleriyle çektirmiş olduğu fotoğraftır. Aile fotoğrafında değişik bir teknik kullanılmıştır. Hurmuzios Vafiadis, arkaya bir siluet olarak yerleştirilmiştir. Bazı koleksiyoncular, genelde bu teknik, kişi ölmüşse uygulanır derler ama bu fotoğraf düzenlendiğinde Hurmuzios hâlâ hayattadır. Diğer fotoğrafta ise Hurmuzios’u sandalyeye oturmuş ve başında kardeşleri Minas ve Koço ile görmektesiniz. Sandalye, yerdeki halı, arka plan ve diğer detaylar Andriomenos fotoğraflarında daha evvel kullanılmış dekorlardandır.

PHOTO YENİ-DOUNİA / GALATA

Aile arşivimde yeri olan bir başka stüdyo ile devam edelim. Çok güzel fotoğraflar çekmiş ama adı kent tarihi içerisinde fazla anılmamış bir stüdyo: Photo Yeni-Dounia. Bunun tespitini aile arşivindeki iki farklı fotoğraf sayesinde yaptım. Bu iki fotoğrafta, her ne kadar biri dikdörtgen, diğeri elips bir damga olsa da, Eski Türkçe ve Latince harflerle bu stüdyonun adı ve adresi yer alıyordu: Grand Rue De Galata, No: 230. Burası günümüzde Necatibey Caddesi olarak bilinmektedir. 1930 Şark Ticaret Yıllıkları’na göre stüdyonun adresi aynı caddede No: 226’da yer almaktadır. Görünen o ki 1920’lerin ardından iki kapı yana taşınmışlar. Bu adrese gidip tespit yaptığımda, kapı numaralarının değişmiş olduğunu ve burada daha yeni binaların olduğunu fark ettim. Stüdyonun yeri, yüksek ihtimalle bugün Necatibey Caddesi üzerinde TEB Bankası’nın bulunduğu binadır.

1930 Şark Ticaret Yıllıkları’nda bulduğum bir başka bilgi ise bu stüdyonun sahiplerinin kim olduğudur. Kitabın 1079. sayfasında, stüdyonun Öjen (Eugen) ve Edmon (Edmond) Murat isminde iki kişiye ait olduğu görülmektedir. Çok araştırsam da maalesef bu iki kişi hakkında daha fazla bilgiye ulaşamadım. Aile arşivimde bu stüdyodan çıkmış fotoğraflar Akasi Ailesi’ne aittir. Bu yazımda bu iki fotoğrafı da sizinle paylaşıyorum. Fotoğraflardan birinde sandalyeye oturmuş, Sakız Adalı Loxandra Akasi’yi görmektesiniz. Kızı Kiryaki ve torunları Theodora ve Sofia ile çekilmiş bu fotoğraf. Diğer fotoğrafta ise Kiryaki Akasi, kızı Sofia ve yeğeni Theodora birlikte poz vermiştir.

İlerleyen yazılarda aile arşivimden çıkan diğer fotoğrafların çekildiği stüdyolar ile devam edeceğim.

(Devam edecek)

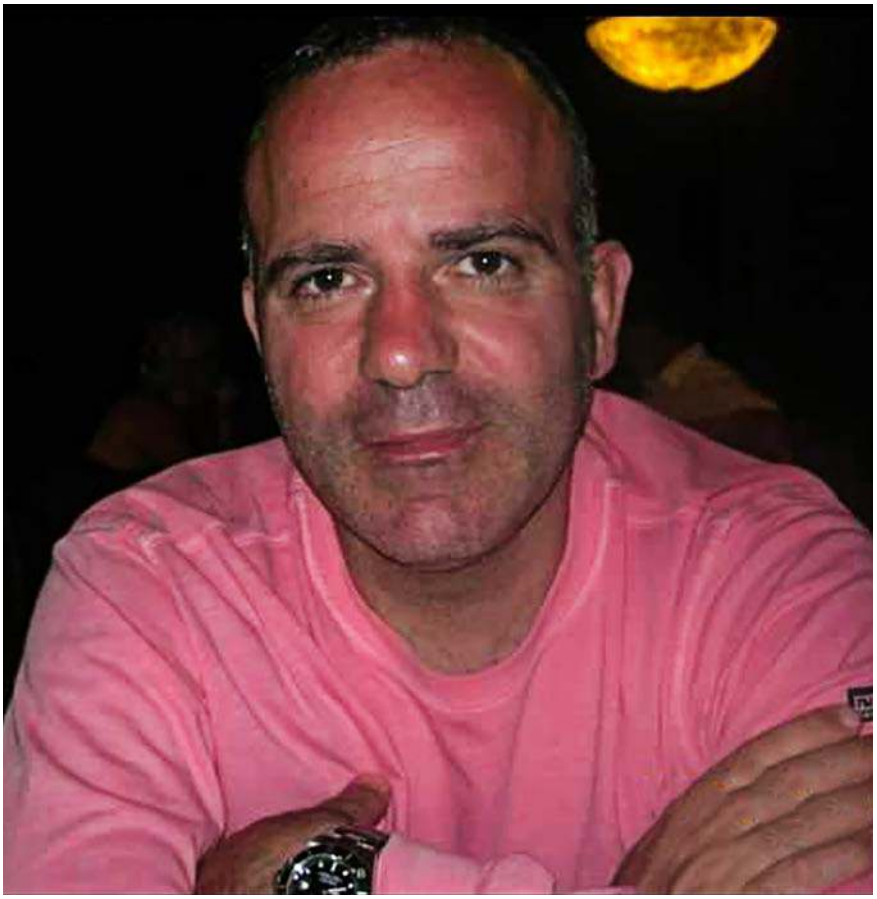
Photo Yeni - Dounia damgası, 1920l’er

KORNİLİA ÇEVİK BAYVERTYAN
99kornilia@gmail.com

"Yardımımı isteyen her gence kapım açıktır"

Rum toplumunun faal şahsiyetlerinden biri olan Stratos Dolçinyadis, her daim hizmetlerini sessizce sürdürmeyi tercih etmiştir. Bu yüzden kendisine "görünenin arkasındaki kişi" sıfatı ile hitap etmeyi uygun buluyorum. Ortaköy Rum Vakfı Başkanlığı, OPUS Turizm Şirketi Kuruculuğu, Kosmos Vize Başvuru Hizmetleri ortaklığı ve son olarak, Zoğrafyon Lisesi Kurucu Temsilciliği, hizmet alanlarından bazıları. Pandemi döneminde skype'tan gerçekleştirdiğimiz hoş sohbeti sizlerle paylaşıyorum.

Bilindiği gibi, siz de İstanbul'da doğup yetişen Rumlardansınız. Hangi muhitte yetiştiniz ve yaşadınız, anlatır mısınız?

İstanbul, 1968 doğumluyum. O zamanlar ailem Tarlabaşı bölgesinde ikamet etmekteydi. Daha sonraları Taksim-Talimhane bölgesine taşındık. Annemin ailesinin Yeşilköy'de evi vardı ve yazları oraya giderdik. O zamanlar Yeşilköy yazlık bir semt olarak da biliniyordu. Küçüklüğümde Tarlabaşı ile Talimhane komşu yerleşimler olmasına rağmen insan profili açısından çok farklı bölgelerdi. Tarlabaşı tarihinin en kötü dönemlerinden birini yaşamaktaydı. Talimhane ise gayet nezih bir yerdi. Biz hep Taksim bölgesinde ikamet ettik.

Anneniz merhum Kiveli Dolçinyadis, Aya Triada İlkokulu Müdiresi idi. Öğrencilik yıllarınızdan bahseder misiniz? Eğitimci bir anne ile öğrencilik yıllarınızdan edindiğiniz izlenimler neler oldu?

Annem Aya Triada Rum İlkokulu'nda görevli olduğu için abimi ve beni, öğrenci olarak okuluna yazdırmadı, bizi Zapyon Rum'a verdiler. Annem, çocuklarına ayrıcalık yapıyor gibi söylentilere sebebiyet vermemek için böyle karar almıştı. Hatırlarım, küçüklüğümde Zapyon okul binasının kilise tarafına bakan cephesindeki bir pencereden annemin ofisini görür, beni duyması için "Anne, anne!" diye bağırırdım. O da bazen okulun arka çıkış kapısından, bana teneffüslerde yemem için poğaça getirirdi. Sadece oradan annemle görüşebiliyordum çünkü o yıllarda küçük veya büyük sınıflar okul dışına çıkamazdık.

Oysa sonradan Zoğrafyon Erkek Lisesi'ne geçtiğimde, dışarı çıkma iznimiz vardı. Zapyon'da sadece aşevinin öğrencileri kilise avlusunu kullanarak Aya Triada'nın aşevine gidebilirlerdi. Annem, öğretmen ve müdür olarak hizmetlerinde çok özveriliydi. Öğrencileri ve okulu için elinden gelenin en iyisini yapmaya çalıştı. O yıllar öğretmenlerin geliri düşüktü ve ekonomik sorunları oluyordu. Buna rağmen annem özveri ile çalıştı. Aynı özveriyi günümüz öğretmenlerinde ve sizde de görüyorum, mutlu oluyorum. İstanbul Rumları için öğretmenlik çok saygın bir meslek. Ben de bugüne kadar Kiveli'nin oğlu olarak anılmaktayım. Zoğrafyon'dan sonra Atina Southeastern College'de eğitimime devam ettim.

O yıllar, büyüyüp yetiştiğiniz Taksim bölgesinde yaşamak nasıldı? Neler anımsıyorsunuz?

O yıllardan muhterem Taksim Metropoliti Tranupoleos Germanos'u çok iyi hatırlarım çünkü ellerinde büyüdüm. Kendileri annem ve babam ile yakın arkadaştı. Tranupoleos, rahip olarak atanmadan önce özel sektörde çalışmıştır,

KORNİLİA ÇEVİK BAYVERTYAN
99kornilia@gmail.com

> *Öğrenci azlığının yanı sıra gözlemlediğim büyük sorun, okullarımızda okuyan Arap-Ortodoks öğrencilerimizin durumudur. Bunlar ikinci bir grup oluşturmakta ve eğitim-öğretimde düzeyi zorlamaktalar. Bu durum okullarımızda çıtayı yükseltmeyi olumsuz etkiliyor. Buna rağmen öğretmenlerin gayretleri ile öğrencilerimiz adeta mucizeler yaratıyorlar.*

Kleopatra Grunberg'in vaftiz babası olduğu törenin ardından Patrik Bartholomeos ile

özellikle de Royal çikolatacılıkta. Babam ve ailesi de pastacılıkla uğraşmıştır. Kökleri Siros Adası'ndan yani İtalyan etkisinde bulunmuş bir adadandır. Zaten Dolçinyadis soy ismi oradan geliyor, yani "dolçe"den. Bunun İtalyancada anlamı "tatlı"dır. Dedem Andronikos, İstanbul'un çok iyi beş pastanesinden birine sahipti. Karaköy - Cumhuriyet Pastanesi onundu.

Daha sonraları babam da Nestle'de kariyer yaptı. Aynı dönemde Metropolit Germanos, Royal'de kariyer yaptı. Böylece babam ve Tranupoleos hem çok iyi dost hem de rakip oldular. Hatta bu durum, ikisi arasında sevinç kaynağı esprilere de vesile olmuştur. Sonraları Metropolit Tranupoleos rahipliği seçmiş, Ayia Triada Kilisesi Metropoliti olmuştur. Böylelikle, aynı kilise avlusu içinde bulunan Aya Triada İlkokulu'nda annemle de, ailemizle de dostlukları gelişmiştir. O yıllardan Yorgos Papaliaris ile diakos kıyafeti giyer, Aya Triada'da mum tutardık. Arkadaşım Yorgo'nun babası Stefanos Bey kiliseyi çok seven bir insandı. Tranupoleos'a her yortuda her kilisede refakat ederdi.

Cemaatimizin faal üyelerindensiniz. Son yıllar Zoğrafyon Kurucu Temsilcisi olarak da hizmet vermektesiniz. Bugün Rum okullarının verdiği eğitim ile ilgili olarak neler söyleyebilirsiniz? Geçmiş yıllara kıyasla eğitim alanında gözlemledikleriniz nelerdir?

Nüfus olarak bu denli azalmış olmamıza ve okullarımızda öğrenci sayısının azlığına çok üzülüyorum. Şahsen, kırk ile elli kişilik bir okulda okumak istemezdim. Bizim yıllarda -sizle de yaşıtız- orta bir sınıfında, iki ayrı bölümde elli öğrenciydik. Bugün okullarımızda tüm okulun kırk ile elli kişiden ibaret olduğunu görüyoruz. İkinci gözlemlediğim büyük sorun, okullarımızda okuyan Arap-Ortodoks öğrencilerimizin durumudur. Bunlar ikinci bir grup oluşturmakta ve eğitim-öğretimde düzeyi zorlamaktalar. Bu durum okullarımızda çıtayı yükseltmeyi olumsuz etkiliyor. Buna rağmen siz öğretmenlerin gayretleri ile öğrencilerimiz adeta mucizeler yaratıyorlar. Üniversite giriş sınavlarında Rum okulları mezunlarının başarılarının gayet iyi bir düzeyde olduğunu görmekteyiz ki bu hiç de kolay elde edilecek bir başarı değil.

Zoğrafyon'un Kurucu Temsilcisi oldum. Bu benim için büyük bir onur ancak Zapyon'u da çok sevdiğimi belirtmek istiyorum. Zapyon benim ilk göz ağrım, en güzel çocukluk yıllarım orada geçmiştir. Zapyon'dan, öğretmenlerim, Bayan Covana'yı, Bayan Kuvara'yı, Bayan Kimyacı'yı, unutamam. Ayrıca Türk öğretmenlerimi de sevgiyle anarım. Bu insanların ve bu okulun yüreğimde yeri bambaşkadır.

Özel sektördeki faaliyetleriniz ile de tanınmaktasınız. Rumların özel sektörde başarılarının cemaatin gelişiminde olumlu yönde katkıları olacağına inanıyor musunuz?

Geçirmekte olduğumuz pandemi döneminden ayrı olarak, özel sektörde tutunmanın da gün be gün daha zorlaşmakta olduğunu görüyorum. Bizim dönemimizin fırsatları bugünkü gençlik için artık yok. Turizm şirketi yönetirken birçok Rum gencine, sektörü öğrenmesi, tanıması için yardımcı olmaya çalıştım.

KORNİLİA ÇEVİK BAYVERTYAN
99kornilia@gmail.com

Hatta işin püf noktalarını öğretiyordum ve iş arkadaşlarım niçin böyle davrandığımı sorguluyorlardı. Yardımımı isteyen her gence kapım açıktır. İş yaşamı tabii ki zor ancak gençler yılmamalı, fırsatları da değerlendirmeliler. Emek sarf etmeden para kazanılmaz. Bir genç başlangıçta belki daha düşük kazançlar elde edecektir çünkü ülke genelinde maaş ortalamaları düşük. Ancak yılmadan zorluklara direnenler, inanıyorum ki muhakkak başarırlar. Ben de iş hayatına sıfırdan başladım. Babam bir şirkette memurdu, annem de öğretmendi. Bilindiği gibi de o yıllar öğretmen maaşları bir hayli düşüktü. Ailemi, anne ve babamı genç yaşımda kaybettim ve iş yaşamına erken atıldım. Ancak sebat ettim, çalıştım. Gençler iyimser olmalılar ve geleceğe iyimser bakmalılar. O zaman her şey daha iyi gelişecektir.

Sizce bugün bir Rum'un Türk pazarında varlık göstermesi kolay mı?

Türk pazarı bugün Yunan pazarından daha fazla iş olanağı ve fırsatı vermektedir. Yunanistan'da doymuşluk durumu söz konusu, iş imkânı zor ve sınırlı. Gençlerimizin geleceği sorgulandığında, eğitim meselesi de mesleki yönlendirme de gözden geçirilmeli. Herkesin üniversite eğitimi alması gerekmiyor. Gençler, mesleki-teknik liseye giderek de meslek edinebilirler. Türkiye'de gençlerimize uygun ve Avrupa'da olduğundan daha fazla iş imkânı olduğuna inanıyorum.

Gençlerimiz Yunanistan'a eğitime gittiklerinde oraya yerleşiyorlar. Ancak Türk pazarında da şanslarını denemeliler. Yunan ekonomik krizinde Yunanların bile Türkiye'ye gelerek memleketlerinden daha iyi iş imkânı aradıklarını unutmamalıyız. Ayrıca Rum iş adamlarının da gençlerimize iş olanakları sunmaları önemli. Bu konu ile ilgili elimden geleni yapıyorum. Keşke daha büyük bir iş ortamım olsaydı da daha fazla gencimize iş imkânı sağlayabilseydim. Yorgo Papaliaris ile ortaklaşa işlettiğimiz Kosmos Vize Hizmet İşletmesinde çalışan elemanların %80'i Rum gençlerinden oluşuyor. Her şekilde gençlerimize iş olanağı yaratmaya çalışıyoruz. Bunlardan bir kısmı maaşlarından hoşnut olmadıkları zaman başka işletmelere, daha kazançlı iş kollarına geçiyorlar. Şahsen, İstanbul'da gençlerimizin geleceği ve iş yaşamı ile ilgili olarak gayet iyimserim. Önemli olan, bir kimsenin çalışkan olması ve üretmesi. Çalışkan insan kesinlikle hayattan nasibini alacaktır.

OPUS bildiğimiz kadarı ile size ait bir turizm şirketi. Pandemi döneminde turizm faaliyetleri ile ilgili neler söyleyebilirsiniz?

OPUS çocuğum gibi... Yunanistan'dan uzun yıllar en çok Yunan'ı getirmiş turizm şirketidir. Turizm alanı tükendiğinde, OPUS kanalı ile Yunanistan'dan gelen kongre üyeleri için kongre organize etmeye başladık. Bu, turizmden daha farklı bir iş ve bu işte daha iyi beklentiler söz konusu. Maalesef Yunan ekonomik krizi ve devamında pandemi her şeyi değiştirdi. 2019'a kadar gayet iyi gidiyorduk. Devamında işler kötüye gitti. Ofisimiz bir yıldır kapalı. Ciddi anlamda sorunlarımız var. Yurt dışında turizm devlet tarafından desteklenen bir sektör. Ancak Türkiye'de maalesef durum öyle değil. Pandemi ile ilgili gelecek karanlık olsa da, umuyoruz ki durum düzelir ve acentemiz çalışmaya başlar.

OPUS, dinî turizme de katkıları olmuş bir şirket. Yıllarca Türkiye'nin birçok yerine dinî geziler düzenlediniz. Dinî turizm ile ilgili olarak, neler söyleyebilirsiniz?

Zaten, OPUS'un müşteri çoğunluğunu dindar Yunanlar oluşturmaktadır. Patrikhanemizin ve Patriğimizin her faaliyeti için geziler düzenlemeye çalışıyorum. Kapadokya, Trabzon, Erdek, İzmir gezileri vs. gibi. 1922'den beri ayin düzenlenmeyen kiliselerde ayine katılmak insanda huşu duygusu uyandırıyor. Patriğimiz ile İstanbul dışına düzenlediğimiz ilk gezi 2000 yılındaki Kapadokya gezisi idi. Ayrıca beni çok duygulandırmış bir gezi de Trabzon-Sümela Manastırı'na düzenlediğimiz gezi olmuştur.

Bugün Sümela'da durum nedir? Son olarak, restorasyon çalışmalarından dolayı tehlike arz ettiğinden ayin izni verilmemişti.

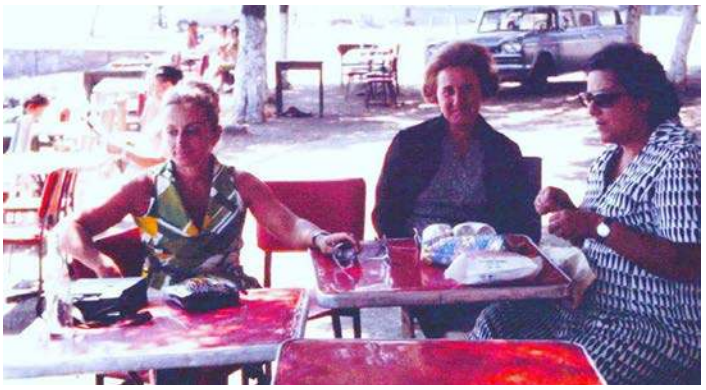
Pandemiden sonra umarım dinî gezilerimize devam edeceğiz. İlk gezimiz 2016 tarihinde olmuştu. Yorgo Papaliaris ve Patriğimizin koruması Ergun Bey

> *"Türk pazarı bugün Yunan pazarından daha fazla iş olanağı ve fırsatı vermektedir. Yunanistan'da doymuşluk durumu söz konusu, iş imkânı zor ve sınırlı. Gençlerimizin geleceği sorgulandığında, eğitim meselesi de, mesleki yönlendirme de gözden geçirilmeli. Herkesin üniversite eğitimi alması gerekmiyor. Gençler, mesleki-teknik liseye giderek de meslek edinebilirler."*

KORNİLİA ÇEVİK BAYVERTYAN
99kornilia@gmail.com

Anne Kiveli Dolçinyadis (sağda)

Aristi Kimyacı, Marika Kuvara ve Kiveli Dolçinyadis

Zapyon Yuvasında başlayan öğrencilik yılları

Stratos Dolçinyadis, kızı Kiveli Dolçinyadi ve Aysen - Yeorgios Papalyaris ile

ile birlikte bölgeyi kontrol etmeye gittik. Bir taksiye bindiğimizde Ergun, taksiciye şöyle bir soru yöneltti. "Duydun mu? Dini bir gezi için Hristiyan Ortodokslar Sümela'ya gelecekler." Karadenizliler değişik insanlardır. Taksici bizim kim olduğumuzu, nereden geldiğimizi bilmiyordu. Cevap olarak "Ne gelsinler, ne de ayin yapsınlar!" dedi. Neticede biz gittik ve Sümela'da, Yunan, Rus, Ukraynalı, İstanbullu Rumlardan oluşan 1000 kişinin toplandığı bir ayin gerçekleşti. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın izni ile çok güzel bir ayin oldu. Sayın Erdoğan, ayinden sonra aynı akşam yaptığı açıklamada şöyle dedi: "Ayine izin verdiğimiz için eleştirildik. Ancak bu haksız bir eleştiri. Bu ayinle kim kazanmış oldu? Önce sevgi kazandı. Sonra Türkiye kazandı. Ayrıca iyi imaj ve para kazandık çünkü bu kadar turist ülkemize geldi ve para bıraktı." Dolayısı ile bu değerleri kabul edenlerin, gelecekte de ayin izni vereceklerine inanıyorum. Biz de bunu tekrar deneyeceğiz. Bizler için ataların-mızın yaşadığı bu kutsal topraklarda ayin yapmak dinî açıdan çok önemli.

Sizce bugün İstanbul Rumlarının karşılaştığı en büyük sorun nedir?

İstanbul Rumlarının en büyük sorununun nüfus azlığı olduğuna inanıyorum. Ben 53 yaşındayım ve İstanbul'da faal Rumların ancak 400 ile 500 kişi olduğunu görüyorum. Bu durum beni çok üzüyor diyebilirim.

Toplumumuzca, İstanbul'da yaşamaya gelen Yunanların burada kalmalarını sağlayacak, onların geleceklerini sağlamlaştıracak doğru ve organize yatırımlar yapıldığına inanıyor musunuz?

Maalesef, böyle bir şey için organize olamadık. Tam olarak nerede bilemiyorum ancak bir yerlerde yanlış yaptık. İstanbul'a gelerek, burada yaşamını kurmayı amaçlamış gençlerin kalmaları için zemin sağlanamadı. Ancak bu gelenler de getto olarak hareket ederek buralı Rumlara katılamadılar. Sanırım her iki taraf da yanlışlar yaptı.

İstanbul için ne söyleyebilirsiniz? Sizce bugün, bir kimse, niçin ve neden İstanbul'a gelmeli? Sizce bu şehrin insanı heyecanlandıran tarafları nelerdir?

İstanbul doğduğum yerdir. Böylesine büyük bir şehirde yaşamaktan dolayı çok da mutlu olduğumu söyleyemeyeceğim çünkü her şey çok zor, çok pahalı. On kilometrelik bir yolu kat etmek için bile iki saat gerekebiliyor. Tabii ki büyüdüğüm, bir şeyleri ürettiğim, kariyer yaptığım, her şeyimle örtüşen İstanbul, benim için şehirlerin şehri. Buradan ayrılamam. Kızım Kiveli bugün 17 yaşında. Eğer bir gün büyür de yurt dışında okumak isterse, o zaman ben de yılın bir-iki ayı Yunanistan'a giderek yaşamayı isterdim. Örneğin Aleksandrupolis'te birçok arkadaşım var, anne ve babamı küçük yaşlarda kaybettiğimden, beni hayata bağlayan iyi arkadaşlarım oldu. Bu yüzden de orayı özellikle çok seviyorum. İleride emekli olduğumda biraz Aleksandrupolis'te, biraz İstanbul'da kalmayı planlıyorum.Φ

ELENA KOVAÇİ UYGAN
euygan@hotmail.com

"Katina'nın elinde makası"

Bakırköy İstanbul Caddesi üzerindeki Çavuşoğlu Pasajı'nın ucundaydı dükkânı. Müşterisi yoksa Katina'nın kapısına dayanır, belki de sigara içer, biz de annemle geçerken durur, ayaküstü hal hatır sorardık. Boylu boslu, gösterişli, kızıl olmasa da Rita Hayworth modeli saçları omuzunda, çok da havalı bir kadındı Katina.

"Ne güzeldi bizim gençliğimizde hayat" dedi durdu annem hayatı boyunca. Ben de kim bilir ne eğlenceler yaşamışlardır diye hayal ederdim, ta ki "Gramofon" denen bir müzik aletinden bahsedene kadar. Plaklar zaten benim gençliğime kadar gelmişti. Evimizdeki plak dolabına (pikap derdik) on ikişer adet yüklediğimiz taş plaklar otomatik olarak kendi kendine düşüyor, sesi de sonuna kadar açıp müzik ziyafeti yaşıyorduk. Benim gençliğimin ürünü 33 devirlileri de aynı şekilde çalabiliyordum fakat 78'likleri tek tek kullanmak zorundaydım, pikabımın iğne kolunun otomatik ayarı o kadar açığa gidemiyordu çünkü... Buna karşılık annem Gramofonun kurularak çalıştığını ve birkaç dakikada bir, devri düşen gramofonun sesinin baydığını, yeniden kurma işinin de genelde aletin başına diktikleri dansı sevmeyen ya da grubun en asosyal kişisine düştüğünü anlatınca, eğlencelerinin hiç de o kadar ballı (!) olmadığını, her devrin farklı bir eğlence anlayışı olduğunu anladım. Yolların toz toprak içinde olduğu (hatırlayın, Kasımpaşa'nın ortasından lağımla karışık bir çamurlu derenin aktığını ve Kireçburnu'ndaki kömür depolarının karasının vasıtaların lastikleri ile neredeyse Bebek'e kadar taşındığını ve şehrin neredeyse tamamının karanlıklarda olduğunu…) yokluk devirlerinin güzel tarafı da vardı elbet, eğlencelerin tavan yaptığı. Onun da bir tek kaynağı vardı: Kaygısızlık. Yaşamın bereketi vardı ve insanların gelecek ya da maddi kaygısı yoktu. Öyle olunca da evinin kapısında kaldırımın üzerine ko-

ELENA KOVAÇİ UYGAN
euygan@hotmail.com

> *Katina aşık değildir ama Yorgo iyi bir insandır. Evlendikleri yıl 6-7 Eylül olayları yaşanır. Balıkpazarı kapalı olduğu için zarar görmez. Tsingasların Bakırköy'deki evinin önünde başlayan ilk saldırı ve taşlamalar ise komşuları Türkan Hanımın kocası tarafından engellenir.*

Katina, yazarımız Elena Kovaçi ile

nulmuş iki sandalyedeki muhabbetin bile tadı başkaydı. İşte o günlerden yadigâr bize Katina, nam-ı diğer Bakırköy'ün çiçekçi Katina'sı.

TSİNGAS AİLESİ

Uzun zamandır hep aklımdaydı, yakalayıp bir söyleşi yapmak onunla. Biraz buradadır, biraz Yunanistan'daki kızının yanına gider demişlerdi. "Artık hep buradayım" dedi bana telefonla ulaştığımda. Hep heba ederiz ya değerlerimizi! Hiç değilse onu kaçırmamalıydım, Bakırköy'ün canlı tarihini... Bakırköy İstanbul Caddesi üzerindeki Çavuşoğlu Pasajı'nın Carousel AVM istikametindeki ucundaydı dükkânı. Müşteri yoksa, Katina kapısına dayanır, belki de sigara içer, biz de annemle geçerken durur, ayak üstü hal hatır sorardık. Boylu boslu, gösterişli, kızıl olmasa da Rita Hayworth modeli saçları omuzunda, çok da havalı bir kadındı Katina. Yeni girmiş 91'ine! Hatırlamadı, telefon ettiğimde, ne beni ne ailemi... Güzel bir daire vermiş ona Kilise Yönetim Kurulu. Yepyeni bir bina, salona açık pırıl-pırıl bir mutfak, işte orada pişirdi kahvelerimizi, orada hazırladı ikramlarını, çikolatalarını o eski toprak! Saçını düzenli taramış, rujunu sürmüş, inci kolyesini takmış, manikürünü, allığını da ihmal etmemişti. Bu sayfalarda yazılarını okuduğunuz Berken Döner ile gitmiştik. Nasıl heyecan yaptı! "Çok sevdim yavrum, çok sevildim" diye altını çizerek devam ediyordu her satır başlarında.

Tsingas ailesi, birçok İstanbullu Rum gibi Arnavut göçmeni. Vasil ile Vasiliki'nin ikisi kız, üçü erkek tam beş çocukları oldu. İlk üçü, yani abla Andromahi, Thomas ve Vangelis Arnavutluk doğumlu. Vasil baba, o yıllarda Balkanlar için çekici bir metropol olan İstanbul'a iş aramaya gelir. İyi kötü birkaç kuruş kazanmaya başlayınca, arada Beyoğlu kaçamakları yapar. Yine de gelen giden yolcularla Arnavutluk'ta bıraktığı eşi ve çocuklarına para göndermeyi de ihmal etmez. Vasiliki eşi için kaygılıdır "nasıl kendisi, iyi mi, sağlığı yerinde mi" diye sorduğu bir emanetçi ona "Kiria Vasiliki, sen onun sağlığı için endişe edeceğine, çocukları topla kalk git, adam Pera'da gönül eğlendiriyor" deyince, Vasiliki tası tarağı topladığı gibi kendini Bakırköy'de buluyor. Andromahi'yi nedense köyde bırakmıştır. Sakızağacı Kapamacı Ekrem Sokak'ta kendisi de Arnavut olan bakkal Dimitri'nin üst katını kiralarlar. Kapamacı Ekrem Sokağı, Bakırköy'ün

ELENA KOVAÇİ UYGAN
euygan@hotmail.com

ünlü Miltiyadi Gazinosu'nun iki sokak gerisindeydi. "Münir Nurettin orada şarkı söylerken sesi o yıllarda on bin nüfuslu Bakırköy'ün tamamında yankılanırdı, öyle güçlü bir sesi vardı" derdi hemen bakkalın yanındaki dört katlı ahşap evde oturan annem. Katina ile kapı komşusuymuşlar demek… O evde iki çocuk daha doğurur Vasiliki. Yazımızın konusu Katina (1930) ile Ahilea. "Çok fakirdik yavrum benim, çok fakirlik çektik, diyor arada Katina, sonra birden döndü şansımız."

ŞANS ÇARKININ DÖNÜŞÜ

Baba Vasil, atlı bir araba ile Bakırköy'ün su ihtiyacını karşılamaktadır. Yıllar geçer, çocuklar büyür. Thomas, berber Sarkis'in yanına çırak girer. Vangel, Eminönü Mısır Çarşısındaki bir bakkaliyede iş bulur, Ahilea ise oturdukları sokakta bir mezeci dükkânı açar. Aile ekonomik sıkıntılarla boğuşurken Vasiliki'nin erkek kardeşi hastalanır. Ona sahip çıkarlar elbet ancak ölüme çare yoktur. Son nefesini verirken dayı, Eminönü Balık Pazarındaki salaş balık lokantasını kız kardeşine bırakır. Buradan da anlıyoruz ki, basında yer aldığı şekli ile bu mekân, o çok bilinen "sosyete meyhanesi" değil henüz. Çocukların annesi mutfakta balıkları pişirirken, baba da müşterilerine hizmet vermiş. "Orası erkeklerin gelip rakısını içtiği bir ızgara balık lokantasıydı sadece" diyor Katina.

Ekmeğin karne ile satıldığı yıllarda Vasiliki karnesiz ekmek alınca, bir günlük hapis yaşar. Bu olay onu hem korkutmuş hem işinden soğutmuştur. Yaşlı çift, yavaş yavaş işi evlatları Thomas ile Vangelis'e bırakmaya başlarlar. Bu arada dükkâna komşu esnaf, kuruyemişçi Kadıköylü Yorgo Zvolos, Katina'ya göz koymuştur. Katina aşık değildir ama Yorgo iyi bir insandır. Evlendikleri yıl 6-7 Eylül olayları yaşanır. Balıkpazarı kapalı olduğu için zarar görmez. Tsingasların Bakırköy'deki evinin önünde başlayan ilk saldırı ve taşlamalar ise komşuları Türkan Hanımın kocası tarafından engellenir. Katina hiç dükkânda çalışmamış. O hep çiçekçilik yapmış. Dükkânda esnaf-müşteri ilişkisinde ustalaşan kardeşlerden, İstanbul'da meyhaneciliğin öncüleri olan Thoma ile Vangeli (Ancelo), dükkân Eminönü istimlâklerine kurban gidince kapağı Beyoğlu'na atarlar ve Büyük Parmakkapı'da, yani Yeni Melek'in sokağında açtıkları meyhaneyi işletmeye başlarlar. Thoma aynı zamanda elinde gitar, şarkı da söylemektedir.

Şehrin ünlü şair ve yazarları, gazetecileri, milletvekilleri, kalburüstü iş adamları meyhanenin müdavimi haline gelir. Mekân ünlendikçe lüksleşir. Müşterileri farklılaşmaya başlar. Artık mekâna kürk ve mücevherlerle donanmış kadınlar, puroları ve papyonları ile de eşleri gelmektedir. Suna Kan, Faruk Yener ile burada nişanlanmış, Hafız Burhan ise Odeon Plak şirketi sahibi Bay Moris ile burada anlaşmıştır. Adnan Tahir, Neyzen Tevfik, Şevket Rado, Erol Simavi, Ercüment Karacan, Kemal Ilıcak, Hachette Kitapevi sahibi, efkâr dağıtmaya gelenlerdendir.

Arada takılırdım ben de oralara" diyor Katina, hatta Demokrat Partililer (bu sıfatla anımsıyor onları) Ancelo'ya telefon eder, "Katina'yı aldık, eğlenmeye götürüyoruz haberin olsun" derlermiş. Mekânın müdavimlerinden Reşat Ekrem Koçu, Toma'nın görünüşünü, edası ve tavırlarını Alexandre Dumas'nın ünlü romanı Üç Silahşörler'in kahramanlarından D'Artagnan'a benzetir. D'Artagnan Gaskonyalıdır. "Sen mekânın adını Gaskonyalılar olarak değiştirsene" fikrini benimseyen Toma, artık nereye gitse bu isimle anılacaktır.

Nereye gitse, diyorum çünkü bu mekân da istimlak edilince iki kardeş yollarını ayırırlar. Toma, Bebek girişinde "Gaskonyalı Toma" adlı mekânı açar, Vangelis ise "angel" (melek) anlamındaki adını Ancelo yaparak Yeşilköy sahilinde denizin üzerinde kurar yeni mekânını. İşte Katina orada tanışır sahne almaya başlayan ve neredeyse 10-12 yıl orada çalışan Huysuz Virjin (Seyfi Dursunoğlu) ile ve orada Huysuz onun için yazar meşhur "Katina'nın makası"nı.

KAHPE KADER

Baba 1964'te, anne 1969'da vefat edince Bakırköy Rum Mezarlığı'na defnederler. Nereden bilsinler ki yerli filmler terimi ile "kahpe kader" bir süre sonra onları burada birleştirecek!

"Çok sevildim, çok sevdim, ama çok da acılar çektim, çok ölümler yaşadım, hepsine de ben koştum, debelendim, onun için unutuyorum çok şeyi, tam hatırlayamıyorum bazı hususları" diyor Katina, yaşını hesaba katmadan. Çok hayranları olmuş, ona çiçekler, aşk mektupları gönderenler olmuş. "Şoförler bile beni tanıyor şimdi Bakırköy'de. Ne güzel kadındın sen Katina abla, diyorlar bana."

Pakize Suda ilk kez Bebek Gaskonyalı Toma'da sahneye çıkar. "Tavernalar kralı" lakabı ile ünlenen, şu anda Balıklı Rum Hastanesi'ndeki özel odasında kalan Yorgo Vaporidis ise Ancelo'nun sanatçısıdır. Toma, değişen hayat şartlarına ayak uydurarak kâh Baltalimanı'nda, kâh Ankara'da, İzmir'de, Bostancı'da mekân değiştire değiştire gezdikten sonra, 77'li yıllarda Yunanistan'a göç ederken, Ancelo da Club X'te iki kış geçirdikten sonra Ataköy Plajı içindeki mekânda taverna geleneğini sürdürür. Toma için feleğin çarkı ters dönmeye başlamıştır. Kızının ardından iki oğlunu da toprağa verince İstanbul'da teselli arar. Dolapdere'de başarısız Sadabad adlı mekân girişiminin ardından Çeşme'de anlaştığı bir otelden denize girerken hayatını kaybeder. Ancelo ise plaj istimlak edilip Galleria olunca Hasan Kazankaya'nın o yıllarda pek revaçta olan Gümüş Kapı'sında şansını denedikten sonra hastalanır, o da Bakırköy'deki Rum Mezarlığına defnedilir. Katina'ya gelince, eşini kaybettikten sonra kızını alıp Atina'ya yerleşerek ikinci evliliğini yapar fakat onu da erken kaybeder. Ta ki on iki yıl önce evlendirdiği kızını da bırakıp tekrar temelli Bakırköy'e dönene kadar. Coşku içindeydi Katina: "Ferhan'cığım (Akbabagil) bak, sana müthiş bir haberim var, benimle röportaja geldiler" diye aradı arkadaşını, ardından kızını, bir başka dostunu... Onlar da çok seviyorlar çiçekçilerini. Pandemi bittiğinde onun için bir gece yapmayı düşünüyoruz, diyor Ferhan Hanım. Bakırköy eski belediye başkanı da sen artık bize emanetsin, dermiş. "Ahh yavrum, çok sevdim, çok sevildim, çok güzel yaşadım!", diye tekrar ediyor Katina bize. Konuyu tekrar Huysuz'a getirerek: "Ne demek istiyorsun sen -Katina'nın elinde makası- derken? diye sordum ona. Halbuki biliyordu dikiş bilmediğimi!" diyor. O da aksini dememiş ki diyerek açıkladık kendisine "dikmesini bilmez, canım gülüm Katina'm" demiş zaten! Φ

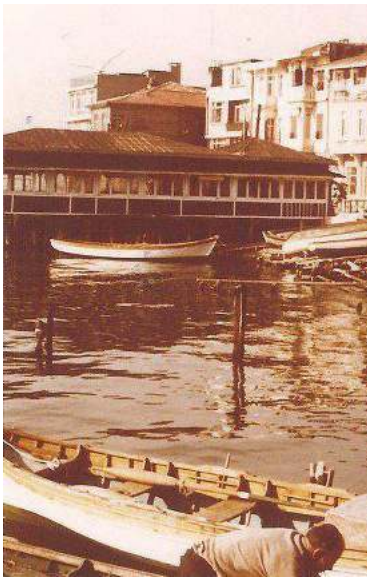
ELENA KOVAÇİ UYGAN
euygan@hotmail.com

Katina, yazarımız Elena Kovaçi ile

Tsingas Ailesi

Yeşilköy- Ancelo ve kayıkhane

Gaskonyalı Toma

Ancelo ve Toma Gaskonyalılar

Gaskonyalı Toma, 1965

Dario Moreno Gaskonyalı'da

MAYDA SARİS
maydasaris@paros.com.tr

19.yy manzara resminde öne çıkan isimler

19. yüzyılın ikinci yarısında İstanbul'da gelişen ve yaygınlaşan manzara resimleri, bir resim türü olarak önem kazanır. Osmanlı İmparatorluğu'nda Batılı anlamda resim çalışmaları yapan ve söz konusu gelişmelerin öncüsü sayılan Ermeni ressamlar, Abdülaziz döneminde dikkate değer çalışmalar gerçekleştirdiler.

Mıgırdiç Civanyan, Mıgırdiç Melkonyan, David Çıracıyan, Dork Zakaryan, Garabet Yazmacıyan, Bedros Sırabyan gibi ressamların Boğaziçi, Beykoz, Haliç, Fenerbahçe, Kız Kulesi resimleri, görsel değerlerinin ötesinde, birer belge niteliği taşır.

İSTANBUL'UN İLK RESİM OKULU

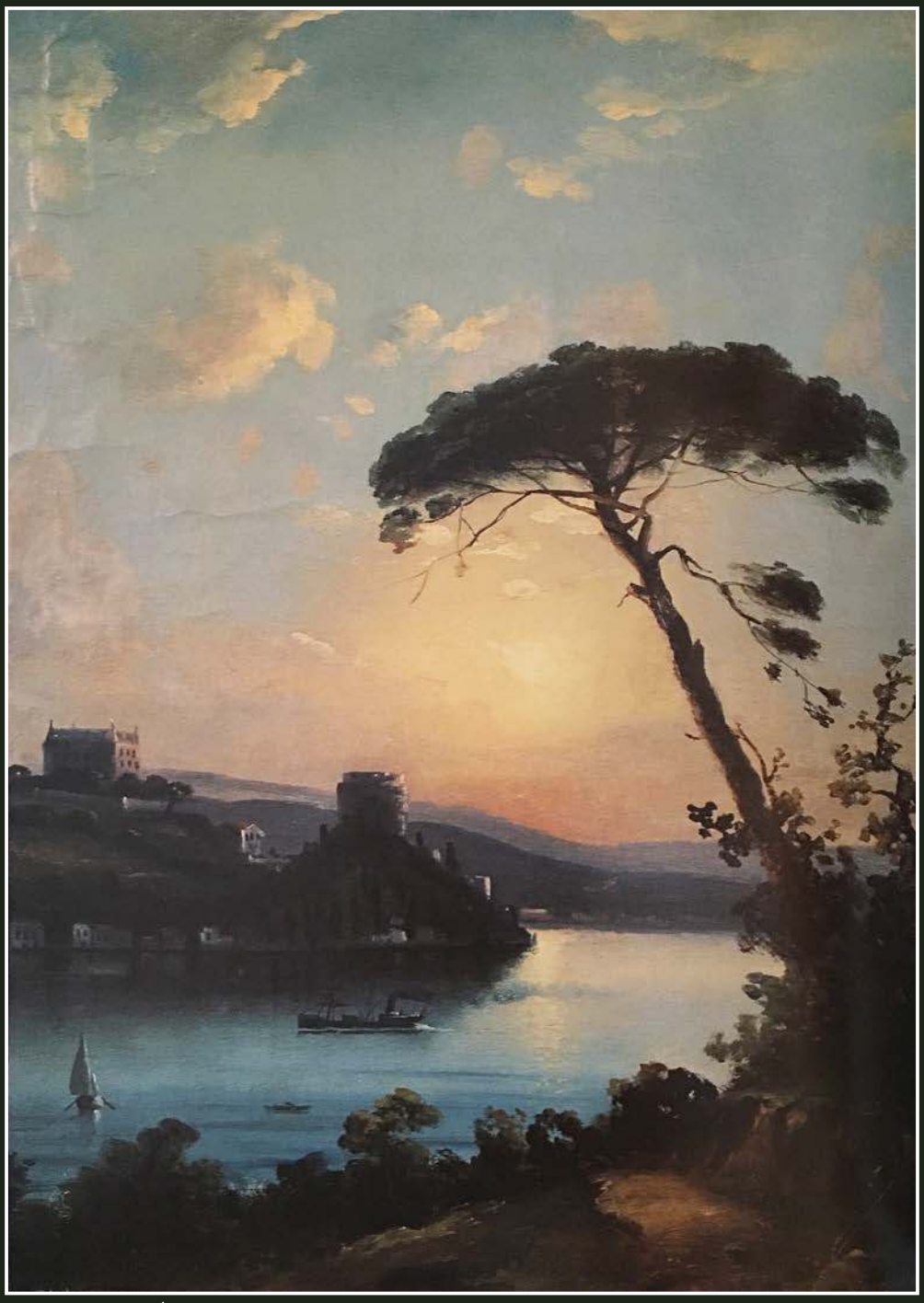
Sultan Abdülaziz'in resim sanatına olan ilgisi ve kendisinin de resim yapması, Türkiye'de resim sanatının gelişmesinde büyük rol oynamıştır. İlk resim sergileri onun döneminde düzenlenmiş, ilk resim akademisi, Fransız asıllı ressam Guillemet tarafından –Pera'nın en işlek caddelerinden olan Kalyoncu Kulluğu'nda– yine Sultan Abdülaziz'in desteğiyle açılmıştır. İstanbul'un bu ilk resim okuluna başlangıçta Ermeniler ve Levantenler kaydolur. Sarkis Diranyan, Mıgırdiç Civanyan, Alsaslı Schultz, Belçikalı Coppens ve Rum asıllı Zolos, Guillemet'nin ilk öğrencileri arasındaydı.

MAYDA SARİS
maydasaris@paros.com.tr

David Çıracıyan, Kız Kulesi, 59 X 81 cm, özel koleksiyon

MAYDA SARİS
maydasaris@paros.com.tr

Garabed Yazmacıyan, İstanbul Boğazı, 50 X 38 cm, özel koleksiyon

AYVAZOVSKİ'DEN CİVANYAN'A ÖVGÜ

Batı'ya yöneldiği sırada Osmanlı resminin ilk isimleri arasında yer alan Civanyan, bu süreç zarfında Batılıların tekniğini kullanarak betimlediği İstanbul manzaralarına olağanüstü yorumuyla özgün bir çekicilik kattı. Özellikle de Boğaz ve Haliç manzaralarını tuvale taşıyan ressamın usta ışık oyunlarından nasibini alan ağaçlar, dağlar, bayırlar, gökyüzünü saran bulutlar, Civanyan'ın tartışılmaz yeteneğinin

MAYDA SARİS
maydasaris@paros.com.tr

Garabed Yazmacıyan, Denizde Yangın, 1900, sac üzerine yağlıboya, özel koleksiyon

David Çıracıyan, Anadolu Hisarı Sırtlarında Kır Gezintisi, 42 X 60 cm, özel koleksiyon

Mıgırdiç Civanyan, İstanbul Boğazı, 40 X 60 cm, özel koleksiyon

Dork Zakaryan, Peyzaj, kağıt üzerine karışık teknik, 23 X 31 cm, özel koleksiyon

kanıtı. Çalkantılı bir yaşam süren sanatçı, 1874 yılında İstanbul'u ziyaret eden dünyaca ünlü deniz ressamı İvan Konstantinoviç Ayvazovski'nin (Hovhannes Ayvazyan) de övgüsünü kazandı. Ayvazovski bir buluşma sırasında Civanyan'ı överek cesaretlendirdi ve hayli ilginç bir öneride bulundu: "Deniz manzaralı tuvallerini Ayvazovski olarak imzala, en azından onları daha pahalıya satma olanağın olur." Ancak Civanyan asla Ayvazovski adıyla imzalamadı tuvallerini.

Kaynakça:
Mayda Saris, "Başlangıcından Günümüze Ermeni Resim Sanatı, 2003, Agos Yayınları, İstanbul"

BOĞOS ÇALGICIOĞLU
kulis@paros.com.tr

Tiyatro tarihimizde unutulanlar (Bölüm 65)

Sevgili dostlar, umarım herkesin keyfi yerindedir. Bugün sizlere Osmanlı Ermeni Tiyatrosu'nun önemli kadın oyuncularından Verkine Karakaşyan ve Arusyak Papazyan'dan bahsedeceğim.

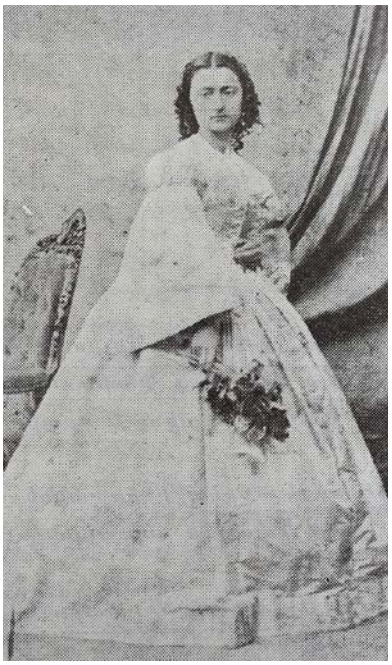
VERKİNE KARAKAŞYAN (1856-1933)

O da kız kardeşi Yeranuhi gibi Üsküdar İcadiye'de doğdu. 13-14 yaşındayken Aziziye Tiyatrosu'na ablasının katıldığı oyun provalarına giderdi. Sevimliliğiyle Vartovyan Kumpanyası'nda, başta orkestranın şefi Krikor Sinanyan olmak üzere, ekibin şımarık kızı haline geldi. Küçük Verkine, koro provalarında fırsat buldukça grubun arasına karışıp, onlarla birlikte provası yapılan şarkıya eşlik etmeye çalışırdı. Sinanyan, onun sesine uygun bir şarkı besteleyip Vartovyan'a dinletti. Vartovyan küçük Verkine'nin sesini ve mimiklerini çok beğendi. Bir cumartesi oyununun perde arasında seyirciye anons etmeden sahneye çıkardılar. Halk onun sahnedeki rahat hareketlerinden ve güzel sesinden çok etkilenerek, şarkıyı bir kez daha söyletti. Bu tür olaylardan yararlanmasını çok iyi bilen Vartovyan, Verkine'yi hemen kadroya aldı. Kış sezonunda da *Amerikan Korsanları* oyunundaki Anjel rolüyle ilk kez seyirci karşısına çıktı. Kısa sürede de subret rollerinde ve operetlerde soprano olarak ünlenmeye başladı.

Verkine, 1878'e kadar ablası ile birlikte Vartovyan Kumpanyası'nda kaldı. Daha sonra da Benliyan'ın operet ekibine katılarak Edirne'ye gitti. Orada özellikle temiz, güçlü ve hüzünlü sesiyle ekibin bir numaralı sanatçısı oldu. Rol aldığı oyunlardan bazıları şunlardır: Kral Eğleniyor'da Blanche, Küçük Polonya'da Rose, *Venedikli Kadın*'da Violetta, *Zavallı Çocuk*'ta Şefika, *İki Yüzbaşılar*'da Lora, Yaşlı Onbaşı'da Margueritte, *Rahibe Theresa'da* Amelia, *Ben Lielle*'de Mitra, *Değirmenci'nin Kızı* oyununda Rose, *Bekâr Filozof*'ta Carolina, *Kokona Uyuyor*'da Jorjette, *Edgar ve Hizmetçisi*'nde Florantine, *Çıngırak*'ta Gülfidan vs. Oynadığı operetlerde de *Pamela*'da Justine, *Jirofle Jirofla*'da Jirofla, *Fru Fru*'da Gilbert, *Güzel Héléne*'de Oreste, *Köse Kahya*'da Gül, *Leblebici Hor Hor Ağa*'da Fatime gibi çok önemli roller üstlendi.

Verkine Karakaşyan çeşitli rollerde

Arusyak Maryam Papazyan

1880'de ablası ve Mınagyan'la birlikte iki sezon üst üste Tiflis'e davet edildi. Orada da büyük başarılara imza attı. 1881 yılında Mardiros Mınagyan'ın Arpenin'i canlandırdığı, Mihail Yurievich Lermontov'un ünlü *Masquerade* (Maskeli Balo) adlı oyununda ablası Yeranuhi'yle birlikte rol aldı. Daha sonra Benliyan ekibiyle Mısır'a gitti. 1887'den sonra birkaç kez Mınagyan ekibiyle sahneye çıktı. O da ablası gibi akıllı bir karar vererek şöhretinin zirvesindeyken sahnelerden çekildi. Tovmas Tumayan'la evlenip İzmir'e yerleşti. 1913'te Vahram Papazyan İzmir'de iken onu ziyaret ederek *Hamlet*'te Kraliçe Gerthrude rolüyle ona eşlik etmesini rica etti ama Verkine, kararının kesin olduğunu söyleyerek bu teklifi geri çevirdi. Tiyatrodan uzak bir hayat yaşamaya başladı. 1922'deki İzmir felaketinde kocasını ve bütün servetini kaybetti. Varlıklı bir dostunun maddi yardımıyla Yunanistan'a geçmeyi başardı. 1933'te orada alkışlardan uzak, sessiz bir şekilde aramızdan ayrıldı.

ARUSYAK MARYAM PAPAZYAN (BEZİRCİYAN) 1841-1907

Arusyak, 1841'de İstanbul'un Kumkapı semtinde doğdu. Annesini ve babasını küçük yaşlarda kaybetti. Kumkapı S. Lusavoriç Okulu'ndan büyük bir başarı ile mezun oldu. Bu sevimli ve zeki kız daha 16 yaşındayken aynı okulda yönetim tarafından öğretmenlik görevine getirildi. Aynı yıl da Naum Tiyatrosu'nda Srabyon Hekimyan'ın ekibinde küçük bir rolle sahneyle tanıştı. Daha sonra da Şark Tiyatrosu'nda canlan-

BOĞOS ÇALGICIOĞLU

kulis@paros.com.tr

> *Canlandırdığı karakterlerde kendinden emin tavrı, mimikleri ve jestleri onun büyük sanatçı kişiliğini oluşturan en önemli özelliklerdir. Hiçbir çaba harcamadan, bunalımlı ve canhıraş çığlıklarla dolu bir uçurumun dibinden sakin bir duygusallığa doğru süzülebilirdi. Sahneye çıktığında salonda mutlak bir sessizlik olurdu. Etkileyici altın sesiyle binlerce kişinin kalbini bir anda fethederdi.*

dırdığı 'grande dame' rolleriyle şöhretinin zirvesine çıktı. Şimdi burada izin verirseniz Osmanlı Ermeni Tiyatro Tarihi ile ilgili yazılarda sık karşımıza çıkan bir karmaşaya değinmek istiyorum. Nışan Beşiktaşlıyan'ın kitabından öğrendiğimize göre sahneye çıkan ilk Ermeni kadın oyuncu, Vincenzo Monti'nin *Aristodem* oyununda Gesaria rolüyle Istepan Ekşiyan'ın baldızı Fanni Ağavni Hamsiyan'dır. Sahnelerde uzun süre kalmadığı için bu tanım ondan iki yıl sonra 1857'de sahneye çıkan Arusyak'a uygun görünür. Onu kız kardeşi Ağavni Papazyan Valideyan, daha sonra Gümrükçüyan, sonra Tovmas Fasulyacıyan'ın eşi Baydzar Fasulyacıyan, Maryam Dzağikyan ve Yeranuhi Karakaşyan izlemiş.

Arusyak, Ekşiyan'ın ekibiyle İzmir'e gittiğinde, aynı ekipte bulunan kız kardeşi Ağavni ile birlikte orada da çok sevildi. O zamanın tiyatro oyuncusu anlayışına göre ne kadar kusursuz bir oyuncu olduğunu anlatabilmek için Şarasan'ın kitabından aldığım ve onun sahnedeki mükemmeliyetini anlatan şu paragrafı aynen aktarıyorum; "Canlandırdığı karakterlerde kendinden emin tavrı, mimikleri ve jestleri onun büyük sanatçı kişiliğini oluşturan en önemli özelliklerdir. Hiçbir çaba harcamadan, bunalımlı ve canhıraş çığlıklarla dolu bir uçurumun dibinden sakin bir duygusallığa doğru süzülebilirdi. Sahneye çıktığında salonda mutlak bir sessizlik olurdu. Etkileyici altın sesiyle binlerce kişinin kalbini bir anda fethederdi." Rupinyan İmparatorluğu'nun Çöküşü'nde VI. Levon'un eşi Maryam, Angelo Malipiérie'de Tizbe, İki Ahbap Çavuşlar'da Teresa, bunların yanı sıra Antigone, Bakire Santukht, Hutit, Medea, Françeska di Rimini gibi canlandırdığı karakterlerle şöhretinin zirvesine çıktı. Ne yazık ki bütün bu şöhretli yıllar sadece 1867'ye kadar sürdü. O yıl devrin en önemli zenginlerinden kuyumcu ve bezeme ustası Sepon Bezirciyan ile evlendi. Bu evlilik yakın çevresi tarafından büyük bir kıskançlık ve eleştiriyle karşılandı. Bu kıskançlığın gerçek nedenini tam olarak bilemiyorum. Onun hakkında basında ve sanat çevrelerinde bilinçli bir karalama kampanyası başlatıldı. Gittikçe gözden düşmeye ve artık yavaş yavaş tahtını Yeranuhi Karakaşyan'a bırakmaya başladı. Özellikle Bakire Santukht rolünde halk artık ondan çok daha genç ve güzel olan Yeranuhi Karakaşyan'ı görmek istiyordu. Başarılı oyunculuğuyla Yeranuhi, halkın gözünde ilahlaşmaya başlamıştı. Basın sürekli Yeranuhi'nin bu roldeki başarısından bahsediyordu. Bu durum zaten oldukça sinirli bir mizaca sahip olan Arusyak'ın psikolojisini hatta akıl sağlığını da etkilemeye başladı. Kocası da onu terk edince her şeyden vaz geçerek kızı ile birlikte Üsküdar'da bir evde toplumdan uzak bir hayat sürmeye başladı. Kocasının kendisine aldığı mücevherleri satarak yaşamaya çalışıyordu. Artık satacak mücevher kalmayınca da sefil bir yaşantının içine düştü.

Nışan Beşiktaşlıyan'ın kitabından okuduğum Arusyak'ın son yılları ile ilgili oldukça ilginç bir bölümü sizlerle paylaşmak istiyorum. Osmanlı-Rus Savaşı nedeniyle hükümet maddi anlamda oldukça kötü durumdaydı. Halk günlük ihtiyaçlarını karşılamakta zorluk çekiyor, bu nedenle de bütçelerinden tiyatroya gidebilmek için para ayıramıyordu. Güllü Hagop, işleri iyice kötüleşince satılmış ve yıkılmış olan Üsküdar Aziziye Tiyatrosu'nun yerine yine Üsküdar'da bulunan Eşref Bey'in sirkini kiralayıp tiyatroya dönüştürdü. Amacı *Monte Kristo ve Serseri* Yahudi'nin provalarını o mekânda yaptıktan sonra her iki oyunu hem orada hem de Gedikpaşa'da sahneleyerek yeni bir çıkış yakalayabilmekti. Provalar başladı. Büyük bir maddi sıkıntı içindeydi. Bu nedenle de masraflarını karşılayabilmek amacıyla öncelikle *Monte Kristo*'yu beş kez Üsküdar'da sahnelemeye karar verdi. Bilet satışlarında halka çeşitli kolaylıklar sağlayarak ve indirimler yaparak on gün içinde biletlerin tümünü sattı. Beş oyun başarıyla tamamlandı. Böylece de ticari zekâsı sayesinde içine düştüğü maddi sıkıntıdan kurtuldu. Eski arkadaşının bu başarısını duyan Arusyak, kızıyla birlikte tiyatronun bitişiğindeki Vartovyan'ın evine gidip, gözyaşları içinde durumunu anlattı ve ondan kendisine küçük bir para yardımında bulunmasını rica etti.

Sevgili dostlar, ne yazık ki bugünlük de yerim doldu. Aralarında geçen konuşmadan sonra gelişen olayları sizlere inşallah gelecek ay anlatabileceğim. Her ne kadar sürç-i lisan ettiysem affola!

(Devam edecek)

LARA MUTLU
laramutlu@gmail.com

Kirkor Sahakoğlu'ndan "Zamansız" sorgulamalar

Kirkor Sahakoğlu'nun "Zamansız" adlı kişisel sergisi, 25 Mayıs'ta Galeri 77'de açıldı. 11 Haziran'a kadar devam edecek sergi, eşzamanlı olarak galerinin Youtube hesabından da izlenebiliyor.

Yapıtlarında zaman ve mekân ilişkisini sorgulayan sanatçının 35'i aşkın eserini bir araya getiren sergi, "Zaman, insan zihninden bağımsız bir gerçekliğe sahip midir?" sorusuna yanıt arıyor. Sahakoğlu, "Kuşaklar boyunca bildiğimiz tek doğru, gördüğümüz tüm yüzeyler içinde en az tanıdığımız kendi yüzümüzdür" mottosu ile izleyenleri farklı sorgulamalara götürüyor. Mekânın geçmişinin, hatıralarının ve tınılarının yapıtlarla harmanlandığı bu özel sergide sanatçı, heterotopyalar içinde bireyin yaşam dinamiklerine odaklanıyor.

İstanbul doğumlu Kirkor Sahakoğlu, Getronagan Lisesi'nin ardından Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu Reklam Grafiği Bölümü'nden mezun oldu ve daha sonra Milano'da Istituto Europeo Di Design'da yüksek lisansını tamamladı.

LARA MUTLU
laramutlu@gmail.com

Tuval üzerine karışık teknik, 150x150cm

Tuval üzerine karışık teknik, 200x200cm

Tuval üzerine karışık teknik, 60x60cm

Domus Academy'de eğitimlere ve atölyelere katıldı. 1985 yılından itibaren Türkiye'nin önde gelen reklam ajanslarında sanat yönetmenliği ve yaratıcı yönetmenlik yaptı. Ardından kendi ajansını kurarak, markalaşma sürecindeki pek çok kuruma ve ürüne destek verdi. 2010 yılından bu yana serbest çalışan, ajanslara ve kuruluşlara danışmanlık yapan Sahakoğlu, halen Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Sanatlar Bölümü'nde ders veriyor. Çeşitli üniversitelerde seminerler ve atölyeler düzenliyor.

Sergi adresi: Galeri 77, Kemeraltı Caddesi, Şarap İskelesi Sokak No. 7, Karaköy.Φ

Tuval üzerine karışık teknik,100x150cm

Mahallem Samatya'dan müzikli belgesel: *Sahakyan Tıbrats Tas Korosu*

RÖPORTAJ: BERKEN DÖNER

Erdil Onur Kocatürk

Erdil Onur Kocatürk, 1994 doğumlu genç bir yönetmen. Kadir Has Üniversitesi'nde başladığı Radyo Televizyon Sinema Bölümü ön lisans eğitimini, Ayvansaray Üniversitesi'nde tamamladı. 2017'de başladığı lisans eğitimine ise İstanbul Üniversitesi Radyo Televizyon Sinema Bölümü'nde devam ediyor. 2017 yılında başladığı "Mahallem Samatya" projesi ile Tarihi Yarımada'nın Samatya Bölgesi'nde yer alan insan hikâyelerine odaklanmaya başladı. 2018 yılından beri insan hikâyelerini kayıt altına alan yeni nesil internet radyosu "Onbironsekiz"de editörlük yapıyor. 2019 yılında ise 317 yıllık geçmişi ile İstanbul'un tarihî kilise korolarından Sahakyan Korosu'nun tarihini ve müzikal kökenlerini anlatan "Ailem Sahakyan" isimli belgeselin çekimlerine başladı. Bu bağlamda koro üyeleriyle röportajlar yaptı, arşiv belgelerini yan yana getirdi. Erdil Onur Kocatürk ile Sahakyan Tıbrats Tas (Ailem Sahakyan) belgeseli üzerine konuştuk.

Sizin de Samatyalı olduğunuzu biliyoruz. Sahakyan Korosu ile yollarınız nasıl kesişti?

2017 yılında yaşadığım mahalle ile kurduğum ilişki ve merakım sayesinde, video alanında kendimi geliştirmek üzere bir sözlü tarih çalışması sayılabilecek "Mahallem Samatya" röportajlarına başladım. Bu röportajlarda, Demirci İbo, çay ocağı işletmecisi Varujan ağabey, semtin eski "kulağı kesiklerinden" Kuşçu Lelo ağabey, Kazlıçeşme'deki deri fabrikalarında işçilik-sendikada işçi temsilciliği yapmış Seyithan amca, Gülsema ve Peruz teyze gibi semtten insanlarla yaptığım sohbetleri kayıt altına aldım. Varujan ağabeyin çay ocağında zaman zaman ettiğimiz sohbetlerde, kilise korosundan bahseden Aram Nalçacıyan ağabey sayesinde Sahakyan Korosu'ndan haberdar oldum. Aslında en başta amacımız, İstanbul

Sahakyan Tıbrats Tas Korosu üyeleri

“Bu belgesel çekim sürecinde, iki yıl boyunca her sosyal statü ve ekonomik durumdan insanın, hayatlarından belli zamanları, belli fedakârlıklar yaparak ayırdıkları bir koroyu takip ettim. Öğretmen, kuyumcu, organizatör, çarşı esnafı gibi farklı mesleklerden insanlar, onları birbirlerinden ayıran değil, birleştiren özellikleri ile buluşarak, amatör bir ruhla profesyonel bir üretim gerçekleştiriyorlar.”

Sahakyan Tıbrats Tas Korosu

Üniversitesi'nden hocam, belgeselimizin danışmanı Dr. Selçuk Gürsoy ile Aram ağabeyin belgeselini çekmekti fakat bu hedefimiz, teknik birtakım engellere takıldı ve gerçekleştirilemedi. Biz de daha sonrasında Aram ağabeyin dilinden düşürmediği Sahakyan Korosu'nun hikâyesini araştırmaya ve belgelemeye karar verdik.

Mahallenizde olmak, bir avantaj mıydı? Çekim sürecinde neler yaşadınız?

Çekim süreci benim için başlarda oldukça gergindi. "Mahallem Samatya" çekimlerini gerçekleştirirken bile insanların sürekli yanıma gelip neden çekim yaptığımı sorduğu ve/veya çekim yaptığım alanda durup, ne oluyor diye baktıkları bir durum söz konusuydu. Koro ile yaptığım çekimlerde ise Patrikhane'den aldığım iznin ötesinde, insanlarla kısa sürede çok değerli bağlar kurdum. Özel günlerden, pazar ayinlerine, başka kiliselerdeki okumalardan, bayramlara tüm ritüelleri takip ederken ister istemez o ailenin-koronun bir parçası haline geldim. Belgesel çekim sürecinde bana gerçekten böyle hissettirdiler. Koristlerden, kilise görevlilerine, koro şefi Sevan Agoşyan'dan, koro başkanı Ğugas Arzuman'a kadar herkes, çekimlerin doğal akış içerisinde gerçekleşmesi ve yaşanabilecek tüm aksaklıkların ortadan kaldırılabilmesi için ellerinden geleni yaptılar. Beni desteklediklerini hissettirdiler.

Bu konuya kişisel ilginizi aşan bir duyarlılıkla yaklaştığınız hemen belli oluyor. Belgeseli çekmekle neyi hedeflediniz?

Bu belgeseli çekmek aslında çocukluğumun geçtiği sokaklarda birlikte oynadığım arkadaşlarımın mamalarını, yayalarını, aile üyelerini tanımak için vesile oldu. Samatya'da Ermeniler var olduğundan beri bir değer olarak sahip çıkarak bugüne getirdikleri büyük mirası, Koro'yu tanıma süreci oldu. Bu değeri tanıma sürecinde öngördüğüm şey, Ermeni toplumunun kapalı bir toplum olduğu ve çekimlerde belli zorluklarla karşılaşacağımdı. Ancak öngördüğüm sorunların-zorlukların hiçbiriyle karşılaşmadım. Sahakyan Korosu'nun 1703'ten günümüze uzanan sesini, soluğunu, müziğini hissetmek, prova ve konser süreçlerini yaşamak muazzam keyifli bir süreçti. Belgeselle ilgili çalışmalarım Eylül 2019'da başladı. Son çekimleri yaptığımız 2020 Ocak ayında ise, belgesel bittikten sonra da arada provalara gidebilir miyim acaba, diye düşünür bir vaziyette buldum kendimi.

Samatya Ermenilerinin koşulları, sosyal durumları hakkında izlenimlerinizi aktarır mısınız? Neler gözlemlediniz?

Samatya Ermenilerine dair genel bir değerlendirme yapmak yerine, koristler üzerinden Samatya Ermenilerinin sosyal durumlarına dair izlenimlerimden bahsetmek isterim. Bu belgesel çekim sürecinde, iki yıl boyunca her sosyal statü ve ekonomik durumdan insanın, hayatlarından belli zamanları, belli fedakârlıklar yaparak ayırdıkları bir koroyu takip ettim. Öğretmen, kuyumcu, organizatör, çarşı esnafı gibi farklı mesleklerden insanlar, onları birbirlerinden ayıran değil, birleştiren özellikleri ile buluşarak, amatör bir ruhla profesyonel bir üretim gerçekleştiriyorlar. Bu süre zarfında özelde Ermeni toplumu için Patriklik seçimi gibi önemli bir süreci ve genelde ise çok sarsıcı bir süreç olan pandemiyi yaşadık ve hâlâ yaşamaya devam ediyoruz. Tüm kötü ve iyi haberlerin yanında hayat hepimiz için akıp gidiyor, yeryüzünde güzel sesleri yükseltmek ve bu sesleri herkesin duyabilmesi için çabalamak, bu çabaları desteklemek.Φ

Çocukların dünyasında Gadu Tasarım'a yer açalım

HABER: MELİZA YAVRU SÖZEN

Bu ay, özellikle okul öncesi yaş grubu ebeveynlerine çok güzel bir haberimiz var! Instagram hesabımda karşıma çıkan Gadu Tasarım'ın Ermenice-Türkçe kartları geçtiğimiz ay hayatımıza girdiğinden beri çocuklarımın en sevdiği aktivite malzemeleri arasındaki yerini aldı. Hal böyle olunca ben de bütün çocukların bu sevimli kartlarla tanışmasını istedim. Eğer siz de çocuklarınızın dil gelişimine katkıda bulunmak, Ermeniceyi daha kolay bir şekilde öğrenmelerini sağlamak ve bu esnada yaratıcı oyunlar oynatmak istiyorsanız, gelin Gadu Tasarım'ı yakından tanıyalım. Karolin ve Aras Çonkar çiftinin markası olan Gadu Tasarım, çocuklarına ufak yaştan Ermenice öğretmek isteyenlerin tam anlamıyla yardımına koşuyor diyebilirim. Gadu Tasarım'ın resimli Ermenice-Türkçe kartları ile çocuklar hem keyifli vakit geçirebilecek hem de kelime haznelerine her gün bir yenisini daha ekleyebilecek.

Babasının kurmuş olduğu Özen Matbaası'nda yıllarca çalışmış olan Aras Çonkar'ın deneyimi, pedagoji eğitimi gören ve çocuklarla çalışma fırsatını yakalamış olan Karolin Çonkar'ın bilgileri ile birleşince ortaya Gadu Tasarım çıkmış. Başlarda, bugüne kadar aşina olduğumuz davetiyelere alternatif olarak kişiye özel vaftiz ve düğün davetiyeleri tasarlayan çift, bebek sahibi olduktan sonra tanıştıkları mevcut kelime kartlarının Ermenice versiyonlarını tasarlama hayalini kurmuş. "Dil öğrenimi kelimeyle başlar" sloganıyla yola çıkarak 19 kart, 38 kelime ve görselden oluşan Türkçe-Ermenice kelime kartları projesi bu şekilde hayata geçmiş.

Ermenice dil gelişimini desteklemeyi amaçlayan Gadu Tasarım kelime kartları sadece kelime öğretmekle kalmıyor aynı zamanda çocukları oyun kurmaya ve hikâye yaratmaya da teşvik ediyor. Deforme olmayacak şekilde kalın ve dayanıklı kâğıttan üretilen kartlar, ergonomik ve oval kesimleri sayesinde bebeklerin ve çocukların güvenle vakit geçirebileceği bir aktivite materyali halini almış durumda. Kelime kartlarını satın alan takipçilerinin olumlu geri dönüşleri ile motive olan genç çiftin şimdilik fikir aşamasında olan, hayata geçirmeyi planladıkları başka projeleri de mevcut. Gadu Tasarım'ın renkli, öğretici ve neşeli dünyasında miniklerinizin de yer almasını istiyorsanız, kargo aracılığıyla instagram sayfalarından (@gadutasarim) kartları teslim alabilir ya da Cağaloğlu'nda yer alan Özen Matbaası'na giderek temin edebilirsiniz. Gün geçtikçe unutulmaya yüz tutan anadilimizi çocuklarımıza aktarabilmek için oldukça faydalı olan bu eğitici kartlara siz de bir göz atın derim.Φ

Ölümünün 14. yıldönümünde sevilen sanatçı Zehra Bilir'i torunu Ali Berker Bilir anlattı

RÖPORTAJ: BERCUHİ BERBERYAN

İlk halk türküleri sanatçısı olan Zehra Bilir hakkında zaman zaman farklı tarzda anlatılar oldu, hatalar yapıldı, asıl isimler dahil birçok yanlış bilgi aktarıldı, yapılan itirazlar para etmedi. Biz de Haziran ayına denk gelen ölümünün 14. yıldönümünde, hakkında en doğru bilgilere sahip olan torunu Ali Berker Bilir'e sorduk ve önce bir türlü doğrusu söylenmeyen isimlerden başlayalım dedik.

Zehra Bilir'in asıl adı neydi?

26 Mart 1913'de Malatya'nın Arapgir ilçesinde, Ağavni ve Kirkor adında Ermeni bir ana babadan doğan babaannem Zehre Bilir'in asıl adı; Eliza Ölçüyan'dır. Üç kardeşi vardı, ikisiyle iletişim kurulamadı. Ben yalnız Garabet dayıyı tanıdım. Eliza, çocukluğundan beri folklora özellikle türkülere ilgi duydu. İlkokulu Elazığ'da, ortaokulu da Elazığ'da başlayıp Kayseri'de bitirdi. 1927'de İstanbul'a geldi. Divan yolundaki Biçki Dikiş Yurdu'nda daktilo kursunu birincilikle bitirdi, birkaç yıllık sekreterlikten sonra 1933-1935'te, Darülbedayi'de bale ve figüranlık yaptı.

Müslüman olması mecburiyetten miydi? Tehcirle veya evlat edinilmesiyle ilişkisi var mıydı?

Babası savaşta ölünce, annesi Ağavni dört çocukla ortada kalıyor ve Müslüman bir adamla evleniyor. O adam asla bir din dayatması yapmıyor. Bakın, bu bölümü kendi yazdırdığı hatıratından aktarıyorum ki zaten bir şey eklememe gerek yok, tarihler tutmuyor. 11 Mart 1935'te kendi arzusuyla din değiştirip Müslüman oldu ve Zehra Sibel adını aldı. Ayrıca bildiğim kadarıyla, daima Hristiyan ve Ermeni adetlerine sadık kalmaya devam etti. 2 Nisan 1936'da Mühendis Selahattin Bilir'le evlenince, Bilir soyadına sahip oldu. Eşinin görevi gereği Anadolu'nun birçok yöresini dolaştı.

> *"İlk kez 1944'te Küçük Çiftlik Parkı'nda Klasik Sazlar eşliğinde sahneye çıktı. Zehra Bilir her yörenin kendine özgü ağzı ile okuyarak Halk Türküleri'ni toplu olarak sahneye getirip dinleyicilere sunan ilk sanatçı oldu. Ona "Türkülerimizin Anası" adını takmışlardı."*

Zehra Bilir'in torununa imzalıdığı fotoğraf

Zehra Bilir ve torunu Ali Berker Bilir

Ali Berker Bilir kırmızı mendili ile

Dinleyip beğendiği her türküyü öğrenip hemen o gün çevresine okuyor, beğendiriyordu. Dostları onu sahneye çıkması için o kadar teşvik ettiler ki sonunda onun da aklı yattı, sahneye çıkmak istiyordu fakat –kendi deyimiyle- boş çuvalın ayakta duramayacağını biliyordu. O da 'Sahibinin Sesi'ne başvurarak Kanuni Artaki Candan Hocadan nota, usul ve solfej dersleri aldı. 1944'te doldurduğu ilk plağı "Cümbüş"te hem çaldı hem söyledi. 1942-1943 ders döneminde İstanbul Konservatuarı'nda üstat Saadettin Arel'in nazariyat derslerine devam edip gözde öğrencilerinden oldu. Plaklarıyla üne kavuşmaktayken bir yandan da İstanbul Radyosu'nda okuyordu. 1943'te eşinden ayrılan Zehra Bilir sahneye çıkmayı aklına koymuştu.

İkinci İnönü Zaferinin 22. yıldönümünde Eminönü Halk Evi'nde, Üstat Kemani Sadi Işılay'ın Taksim Belediye Gazinosu'ndaki gecesine ve Darülbedayi'de düzenlenen, Üstat Lemi Atlı'nın jübilesindeki gösterilere katılarak emsali görülmemiş alkışlara boğulunca iyice ikna oldu; sahneye profesyonel olarak çıkabilirdi. Sunulan teklifleri değerlendirdi ve 2 Haziran 1944'te ilk kez Küçük Çiftlik Parkı'nda Klasik Sazlar eşliğinde sahneye çıktı. Zehra Bilir her yörenin kendine özgü ağzı ile okuyarak Halk Türküleri'ni toplu olarak sahneye getirip dinleyicilere sunan ilk sanatçı oldu. Ona, Cihat Baban; "Türkülerimizin Anası", Hikmet Feridun Es de; "Türkü Ana" adını takmışlardı.

İnternette dolaşan Surhantakyan soyadı nereden çıktı?

O soyadı taş plak zamanında kimi sahtekârların onun şarkılarını kendisinden onay almadan İngiltere'de plak yapıp satmaları nedeniyle çıkmış. Resmen Ölçüyan'ı kullanamayacakları için öyle ilgisiz bir şey uyduruvermişler. O dönemde bunu kim duyacaktı… Sonradan iletişim bu kadar kolaylaşınca duyuldu ve herkes doğru sandı, kendisi de artık yaşamadığı için düzeltme yapacak benden başka kimse kalmadı.

Sahne hayatına dönelim mi?

O zamana kadar çok durağan olan sahne tavrına bir hareket getirdi. Sırmalı terlik, modernize edilmiş şalvar ve aksesuar olarak kullandığı ipek mendil onun simgesi oldu. Sahneden halkla ilişki kurmayı ve alkış tutturmayı öğretti. Assolist olarak halkla kaynaşıp kendini sevdirdi. Sonra Paris'te hukuk eğitimi almış, madenci Necmi Ergener ile evlenen Zehra Bilir, 1952'de ününün doruğundayken, "Her çıkışın bir de inişi vardır, ben bunu görmek istemiyorum" diyerek sahneden çekilmesini bildi. 43 plak doldurdu. İstanbul, Ankara ve İzmir Radyolarından ve devrin kalbur üstü gazinolarından sesini uzun yıllar duyuran ve son derece popüler olan Zehra Bilir'e Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından, Bakan Hilmi İşgüzar'ın; 'Bu belgeyi sunmaktan şeref duyarım' sözleriyle 'Halk Türkülerinde Çığır Açan ve devrinde unutulmaz isim olan büyük sanatkar Zehra Bilir'e Bakanlığımızın şükran armağanı ve takdir belgesi' ibaresini taşıyan bir plaket verildi.

20 Mart 1983'te 7. Cumhurbaşkanı Kenan Evren'nin Halk Sanatçılarına verdiği yemekte hemen sağındaki koltuk ona ayrılarak onurlandırılmış ve iltifatlar edilmişti. Cumhurbaşkanı'nın; "Ben sizi Tepebaşı Gazinosu'ndan hatırlarım. Türkülerimizi ilk kez siz sevdirdiniz" sözlerine karşılık, sanatçının; "Yıllarca zirvede yaşadım, bu kadar mutlu olduğumu hiç hatırlamıyorum" demesi üzerine; "Siz gönüllere taht kurdunuz, sahneye çıktığınız zaman yer yerinden oynardı" demiş. Sohbet sırasında, 34 yıldır evli olduğunu söyleyen Zehra Bilir'e; sanatçılarımız evliliklerini pek yürütemiyorlar, sizi kutlarım diyerek iltifatta bulunmuş.

Huzurevi'nde yalnız ölmek konusunu da sorayım mı?

Üçüncü kez kalça kemiği kırıldığında Göztepe SSK Hastanesi'nde, uzun süre yatmak zorunda kaldı. Bir hemşehrisi, kimseye danışmadan, olur olmaz zamanlarda, gazeteci veya meraklı rastgele kimseleri kâr amacıyla içeri almaya başlayınca, güvenlik nedeniyle eve getirildi fakat eşi zaten çoktan ölmüştü, oğlu ise ağır şeker hastasıydı ve ona bakacak güçte değildi. O zamanki Aile Bakanı, sorumluluğu üstlenerek, onun Küçük Çamlıca'daki Huzurevi'ne yatmasını sağladı. Özel oda ve bakıcı tahsis edildi. Hiçbir zaman yalnız kalmadı, günde üç- dört kez mutlaka ziyaretine gidilirdi. Mutlu ve huzurlu yaşadı, ölmeden birkaç saat önce şarkı bile söyledi. Elinden bırakmadığı kırmızı mendili bendedir, en sevdiğim aksesuarımdır. Her yerde başka bir tarih yazsa da babaannemi 27 Haziran 2007'de kaybettik ama gömülmesi 4 Temmuz'da oldu çünkü mezarına koymak için Arapgir'den toprak getirttik. Son arzusuydu.Φ

İki yakanın unutulmuş hikâyesi: “Çek Kayıkçı Balat’a”

RÖPORTAJ: ELENA KOVAÇİ UYGAN

Suzan Nana Tarablus’un hız kesmeyen çalışmalarının meyvesi olan kitapları, yakın geçmişimizin çok değerli bilgi pınarları... İlk kitabı “Bir Sabah Galata’da Uyandım”da, Galata çevresindeki Yahudi cemaatinin varlığını anımsatıyordu okura. “Çek Kayıkçı Balat’a”da ise Tarablus, bu kez Haliç’in iki kıyısının hikâyesini -bir zamanlar ana rengi iken- zaman içinde kademe kademe yok olmuş son cemaat mensuplarının ağzından anlatıyor.

> *“Yakın tarihimizde, Türkiye Cumhuriyeti’nin tek partili dönemlerinde tüm ekalliyetlere yönelik ötekileştiren, hatta dışlayan ayırımcı politikaları vardı. Bana kalırsa o günlerin tarihi henüz yazılmadı. Dilerim ki üzerinde tarafsız bir samimiyetle yansıtmakta olduğum bu tanıklıklar da hak ettikleri saygın yere oturtulurlar.”*

Geçtiğimiz aylarda yayınlanan ilk kitabınız “Bir Sabah Galata’da Uyandım”dan sonra, bu kez “Çek Kayıkçı Balat’a” ile okurla buluşuyorsunuz. İstanbul’un farklı semtlerinde Yahudi gündelik hayatına odaklandığınız çalışmalarınızın devamı gelecek mi?

“Tek bir çiçekle bahar olmaz - Tek bir kitapla yazar olunmaz” düsturuyla yola çıkarken, her iki kitabım, zihnimdeki yolculuklarına eş zamanlı başlamışlardı. Sadece gerçekleşmeleri için farklı zaman ve çabalara gereksinimleri vardı. Altı aya yakın zaman farkıyla gün yüzüne kavuştular. İşaret ettiğiniz gibi yolculuklarım sürecek, kimi kez eşzamanlılıklar içinde, kimi kez de farklı zaman dilimlerinde!

Semtlerin etrafında şekillenen mikro anlatılar, makro tarihi anlamlandırmamızda önemli bir misyon yükleniyor. Şöyle ki tanıklarınızdan Yosef Sibi, çocukluğunun Balat evlerinin maketlerini yapmış. Böylece görsel hafızamız için de değerli bir kaynak yaratmış. Balatlıların semtlerine bu derece bağlı olmasını nasıl yorumlamak gerekiyor?

Tanıklarımdan biri olan Kemal Gülman’ın hatıratından bir bölüm bu anlamda çok değerlidir: “Bütün Balatlılar asırlarca aynı semtte yaşamış bir toplumdu. Baş-

> *1948'de İsrail Devleti'nin kurulmasıyla birlikte Balat'ta Yahudi nüfus çok azaldı. Çalışmamda ışık tutmaya çalıştığım meseleler, savaşlarda eşleri şehit olmuş kadınların ailelerinin yanına sığınmak zorunda kalmaları, 1934 Trakya pogromunda İstanbul'a gelerek bu kentte yaşam sürdürmeleri, Varlık Vergisi ve 6-7 Eylül 1955'in zihinlerde bıraktığı travmalardı. İsrail'e göç elbette kısmen dinsel bir çağrının neticesinde olsa da o günlerde yeni ufuklar arayışı yadsınamaz bir gerçekti.*

ka bir şey bilmediğimiz için bizim için ufuk da, seyahat da, gezmek de, her şey Balat'tı. Adeta sınırları olmayan bir gettoydu, dışına pek çıkmazdık." Diğer bir tanığımın bu kısacık cümlesi beni çok etkilemişti: "Balat bizim bütün dünyamızdı." Bütün dünyası Balat veya Hasköy olan bir kişinin yaşadığı mahallede her köşeye vâkıf olması, her detayın aklına kazınmış olmasından daha doğalı olabilir mi? Aynen, uzun zaman öncelerinde İsrail'e göç etmiş Dr. Yosef Sibi'nin Balat evlerinin, hatta lahmacuncusunun bile maketlerini en ince detaylarına kadar yapması gibi…

Çek kayıkçı Balat'a, Balat - Fener ve Haliç'in karşı yakası olan Hasköy'e kadar uzanan, adeta iki yakanın hikâyesi gibi. İki semtin kendine özgü özelliklerini nasıl değerlendirmek gerekir?

Daha çok Hasköylülerin sahiplendiği bir tekerleme var: "Hasköylü mansevo (tercümesi: genç), Balatlı pasika" (Birebir tercümesi, kurutulmuş üzüm fakat pısırık veya zayıf anlamında kullanılıyor). Bu hitaplar karşılıklıydı. Aile öykümden, daha doğrusu babamdan duyduğum kadarıyla Hasköylüler gerçekten Balatlılara -nedense- üstten bakarlar, hatta kibirlenirlermiş. Ona sebebini hiç sormamıştım. Balat'ın ticaret dünyasına yakınlığı, piyasasının canlılığı, diğer yandan Hasköy'ün Bizans asilzadelerinin ve Osmanlı aristokrasisinin yazlık mekânı olması, aynı zamanda ilk seküler eğitim yuvası, Judeo İspanyolca adıyla Escuela'nın o semtte yaşayan Kont Béhor de Camondo tarafından burada açılması iki semtin arasındaki farkı da ortaya çıkarıyor.

Aşkale, Varlık Vergisi, Yirmiler Sınıfı, 6 - 7 Eylül gibi yakın dönem Türkiye tarihinde yer etmiş olaylar, azınlıklara yönelik politikalar tanıklarınızın anlatısında önemli bir yer tutuyor. Bu tarihsel kırılma noktaları hakkında neler söylemek istersiniz?

Yakın tarihimizde, Türkiye Cumhuriyeti'nin tek partili dönemlerinde tüm ekalliyetlere yönelik ötekileştiren, hatta dışlayan ayırımcı politikaları vardı. Bana kalırsa o günlerin tarihi henüz yazılmadı. Dilerim ki üzerinde tarafsız bir samimiyetle yansıtmakta olduğum bu tanıklıklar da hak ettikleri saygın yere oturtulurlar. Gençlere gelince; ailelerinin geçmişte maruz edildikleri bu affedilmesi hayli zor, acı deneyimlerin ışığında geleceğe güven duyabilmelerini önemsiyorum.

Balat ve Hasköy'de Yahudi, Rum, Ermeni, Türk bütün toplum mensupları, kardeşçe ve dayanışma içinde ömürler yaşamış. Bununla beraber, şu şok edici "Balat Fırınları" gibi son derece travmatik olayların yaşandığını da okuyoruz. Bu söylencenin tarihin ve toplumun vicdanındaki karşılığı nedir?

Ayvansaray'a giderken Demir Hisar Caddesi üzerinde, bir dönem Et ve Balık Kurumu'nun deposu olarak kullanılan bir bina, Balat Yahudileri tarafından "Los Ornos de Balat" (Balat Fırınları) diye anılırdı. Farklı kaynaklarda da bu konuya sıkça rastladım. Üstelik salt Balat'a özgü bir söylence değildi. Halıcıoğlu - Sütlüce'de, hatta İzmir'de de benzer "krematoryum" söylentileri oldu. Çalışmama katılan tanıklarımdan birkaçı (özellikle daha ileri yaşlarda olanlar) bu konuya büyük bir üzüntüyle yaklaşıyor. Bu fırınların Balatlı Yahudilerin imhasında kullanılmak üzere inşa edildiğine yürekten inanıyorlar.

Türk Tarih Kurumu tarafından Hizmet Madalyası'yla onurlandırılan Tarihçi Prof. Dr. Stanford Shaw, bu travmatik söylenceyi dedikodu olarak nitelendiriyorsa da Nazi orduları Stalingrad'da yenilmeseydi ne olurdu bilemem. Unutulmamalıdır ki 1940'ların Türkiye'sinde dünya konjonktürüne uygun olan antisemit bir anlayış hâkimdi. Yahudilere karşı "Hepinizi fırında yakacağız" söylemine sık rastlanıyordu. Bundan sonrası için önemli olan, gündelik hayatta ve politik yaşamda ırk temelli yaklaşımlardan arınmış yarınlara kavuşmak!

Günümüzde Balat'ta yerleşik bir Yahudi nüfusundan söz edemeyiz. Kitabınızda belirttiğiniz gibi İsrail'e en yoğun göçü Balat ve çevresi vermiş. Peki İstanbul'da yaşamaya devam edenler hangi nedenlerle semti terk ediyor?

Özellikle Kastamonu'dan olmak üzere Karadenizliler, Yahudilerden kalan boş evlere yerleştiler. Böylece İstanbul'dan

Geçmişe ait fotoğraflar, kişisel arşiv

ayrılmayan Balatlılar da ekonomik olanaklarını zorlayarak Şişhane'ye, Galata'ya, Şişli'ye taşındılar. O günlerden günümüze Balat'ın yerlisi birkaç Yahudi kaldı sanırım. Balat insanını kaybetmiş bir semt.

İlginç bir ikilem yaşanıyor tanıklarınızın düşüncelerinde. Kimisi ayrıldıktan sonra uzun süre orada kalan akrabaları varsa ziyaret etmeye devam ediyor, kimisi yıllar sonra hastanede yatan bir yakınına gelmişken eski mahallesini ziyarete gidiyor, kimisi de Edit Hason gibi, "Orası artık benim Balat'ım değil" deyip tamamen defterden siliyor. Dünyanın birçok köşesine dağılmış göçmenlerde aynı reaksiyonları görmek mümkün. Nedir sizce bunun nedeni?

Balatlıların geçmişlerine son derece bağlı oldukları çok açık. Bu kesin! Tanıklarımdan sadece Edit Hason Balat'a geri dönmek istemiyor. Ben onu anlıyorum. Herkes geçmişinin fotoğrafına kendince sahip çıkar. Sevgili Edit ise bugünün Balat'ına giderse çağrıştıracağı duygular onun kalbinde yaşamayı sürdüren güzelim imgelerini kirletecektir. Bu da bir duruştur! Bu da anılarına sahip çıkma eylemidir!

Ağırlıklı olarak Ladino, ikinci dil olarak komşulardan öğrenilen Rumca ile hayatını sürdüren Balat Yahudilerinin günlük dili süreç içinde Türkçe veya Fransızcaya dönüşüyor. "Vatandaş Türkçe Konuş" propagandası, bunun yanı sıra soyadı kanunu ile dayatılan soyadı değişiklikleri bir çeşit asimilasyon olarak algılanabilir mi? Bu politikaların zaman içinde buradaki Yahudi nüfusunun azalmasına etkisinden söz edebilir miyiz?

Türkiye Cumhuriyeti'nin tek partili döneminde elbette milliyetçilik hatta ırkçılık akımlarıyla "tek tipleştirme" çabaları geniş çapta yaşandı. "Vatandaş Türkçe Konuş" yasalaşmamış bir asimilasyon girişimiydi. Azınlıklara uygulanan ayrımcı politikalardan en çok Balat etkilendi. Örneğin neredeyse "20 Kur'a Nafıa Askeri" olmayan tek bir erkek yoktu. 1948'de İsrail Devleti'nin kurulmasıyla birlikte Balat'ta Yahudi nüfus çok azaldı.

Çalışmamda ışık tutmaya çalıştığım meseleler, savaşlarda eşleri şehit olmuş kadınların ailelerinin yanına sığınmak zorunda kalmaları, 1934 Trakya pogromunda İstanbul'a gelerek bu kentte yaşam sürdürmeleri, Varlık Vergisi ve 6-7 Eylül 1955'in zihinlerde bıraktığı travmalardı. İsrail'e göç elbette kısmen dinsel bir çağrının neticesinde olsa da o günlerde yeni ufuklar arayışı yadsınamaz bir gerçekti. Ben onları umut yolcuları olarak nitelendiriyorum. Daha iyi şartların umudu olmasa neden bir insan henüz kurulma aşamasında olan ve neredeyse tamamına yakını çöl olan bir ülkeye gitsin?

Hasköy için "Osmanlı aristokrasisinin yazlık yeri" demişsiniz. Öncelikle konuya yabancı okurlarımız için Hasköy'de geniş çaplı bir topluluk oluşturan "Karaim Yahudileri" hakkında genel bir bilgilendirme yapar mısınız? Kitabınızın sonunda ülkenin çalkantılı ve acılı dönemlerinde azınlıkların durumunu "Bir Daha Asla" sessiz çığlığınızla vurguluyorsunuz. Bu konudaki görüşünüzü öğrenmek isteriz.

Hasköy'deki Karayların yaşamını arkadaşım Lorans Tanatar Baruh babaannesinin anılarını kaleme alarak yansıttı. Karay Yahudileri konusu menşei, gelişimi ve günümüze ulaşan nüfusunun kendi çapında geniş bir çalışma gerektirdiği inancındayım. Hem bizimle beraber yaşayan babaannemden hem de babamdan Hasköy'ü çok dinledim. Dolayısıyla iki kuşak boyunca, imparatorluktan cumhuriyete uzanan süreçte yaşanan değişimi, aile anlatımını temel alarak analiz edebildim Kitabın sonunda Hasköylü babaannem Sultana'nın yaşamından bir kesite yer veriyorum. Babam tam bir kültür insanıydı.

Geçmişe ait pek çok belge, fotoğraf onun kişisel arşivinden ortaya çıktı. Hasköy üzerine çalışma yapmam için gereken her koşul hazırdı.

Haliç semtlerinden dem vururken aile geçmişimizden bir anlatı eklemek kaçınılmazdı çünkü bir anlamda ben de Hasköylü sayılırım.Φ

“Dinleyen Gözler İçin” sergisinin kitabı yayımlandı

“Dinleyen Gözler İçin” sergisi, Foto: flufoto

Arter Kurucu Direktörü Melih Fereli’nin küratörlüğünde Arter Koleksiyonu’ndan oluşturulan “Dinleyen Gözler İçin” başlıklı grup sergisi, çoğu müzikle güçlü bir bağ kuran 23 yapıtı bir araya getiriyor. John Cage’in “mutlak bir sessizliğin imkânsızlığına” odaklanan önermesinin izinden giden sergiye, Arter Yayınları aracılığıyla okurlarla buluşan bir kitap da eşlik ediyor. Sergiyle aynı başlığı taşıyan kitapta Melih Fereli’nin, Gordon Mumma’nın, Hasan Cem Çal ile Furkan Keçeli’nin yazılarıyla birlikte John Cage’in kısa öykülerinden bir seçki yer alıyor. “Dinleyen Gözler İçin” başlıklı yayın, Arter Kitabevi’nden satın alınabilir veya kitabevi@arter.org.tr e-posta adresi üzerinden sipariş edilebilir.

ARTER SALI – CUMA GÜNLERİ ARASINDA AÇIK

Pandemi kuralları çerçevesinde uygulanan sokağa çıkma kısıtlaması doğrultusunda yeni bir bilgilendirmeye kadar hafta sonları kapalı olan Arter, Salı – Cuma günleri arasında 11:00–17:00 saatlerinde gerekli sağlık tedbirleriyle ziyarete açık. Aynı anda 400 kişinin kabul edilebildiği ve galerilerinde sosyal mesafe kurallarının uygulandığı Arter binasının yanı sıra ücretsiz ulaşım imkânı sunan Arter servisleri de düzenli olarak dezenfekte ediliyor.

Kurumsal Sponsor Tüpraş’ın desteğiyle Arter sergilerine giriş Perşembe günleri her yaştan izleyici için ücretsiz; 24 yaş ve altındaki gençler ile Arter Beraber üyeleri ise Arter’i her gün ücretsiz ziyaret edebiliyor. Arter binasının Kütüphane, Kitabevi, Bistro by Divan, arka bahçe alanlarına ve Galeri 0’da yer alan sergisine giriş için bilet gerekmiyor.

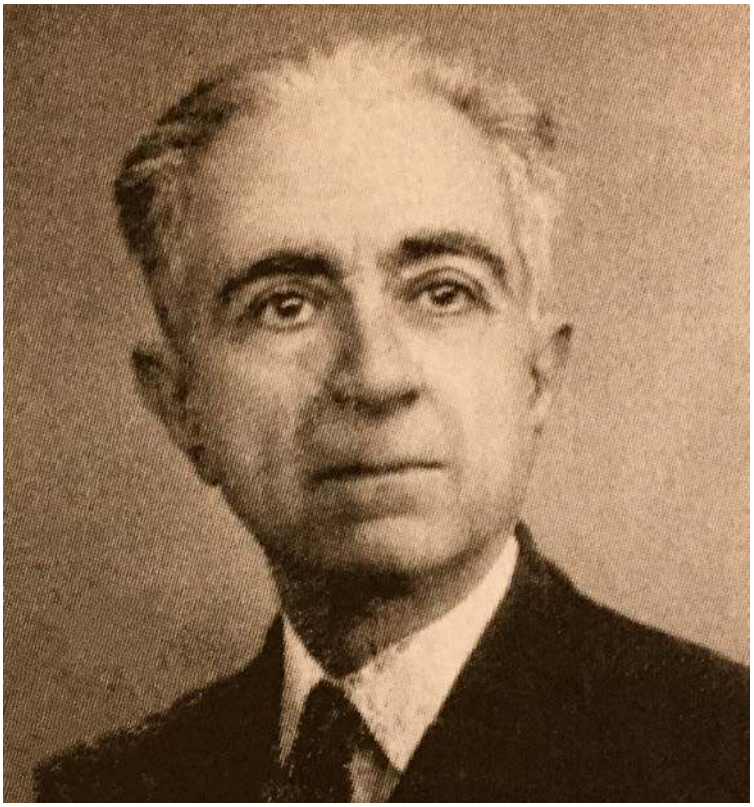
Ulaşım Sponsorları Ford Otosan ve Otokar’ın desteği sayesinde Taksim’den ve Tepebaşı’ndan ücretsiz servis araçlarıyla Arter’e ulaşılabiliyor. Güvenli bir ziyaret için Arter’de alınan tüm sağlık tedbirlerine, ziyaret ve ulaşımla ilgili güncel bilgilere arter.org.tr/ziyaret adresinden erişilebiliyor.Φ

Bilgi için: arter.org.tr
Adres: Irmak Cad. No: 13
Dolapdere Beyoğlu 34435 İstanbul
Tel: 0212 708 58 00

BURAK SÜME
buraksume_675@hotmail.com

Mınakyan'ın son talebesi: Şavarş Boğos Karakaş

"Şavarş Boğos Karakaş sanatkâr bir aileye sahip olduğu için çocukluğu hep tiyatro kulislerinde geçmişti. Tahsil hayatını sürdürürken her sene düzenlenen yıl sonu müsamerelerine katılmış ve sanatçı olmaya o günlerde karar vermişti. Artist bir aileye mensuptu; Serovpe Benliyan büyük amcası, Güllü Agop ise vaftiz babasıydı."

Şavarş Boğos Karakaş'ı nasıl anlatmalı, onu birkaç satıra nasıl sığdırmalı bilemiyorum çünkü onun 45 yılı aşkın sanat hayatı adeta bir destandı. Gerçekleştirdiği altı binden fazla temsille sahnede kimlerle karşılıklı rol almamıştı ki... Rozali Benliyan'dan Eliza Binemaciyan'a, Arşak Benliyan'dan Bedros Baltazar'a... O, uzun yıllar birlikte çalıştığı üstadı merhum Mınakyan'ın sahne mirasını bugüne taşıyanların arasındaydı. Öyle ki erişkin yaşına geldiği zaman orta kuşağın da benimsediği yaratıcı, reformcu bir sanatkâr haline gelmişti. Tiyatromuzun usta - çırak düzeniyle yürüdüğü devrin hümanist ve evrensel bir örneğiydi adeta. Bu nedenle de Mınakyan'ın son talebesi olarak anılıyor.

RUHANİ MESLEĞİNDEN AYRILIP TİYATROCU OLMUŞTU

İstanbul'un Pangaltı semtinde 1874 yılında doğan Karakaş, kendi gibi sahne işleriyle meşgul, dekor ressamlığı yapan Püzant Karakaş Efendi'nin oğludur. İlk tahsilini Pangaltı'nda Viyana Katolik papazları tarafından idare edilen Viyanalılar Lisesi'nde yaptı, bir müddet Galatasaray Lisesi'nde okudu. Venedik Darülfünunu'nu bitirdikten sonra Katolik rahip namzedi olarak diplomasını aldı. Ruhanilere mahsus kuşağın beline bağlanacağı merasim gününde, evlenmemesi için yemine davet edilirken bunu yapamayacağını anlamış ve sorgusuz sualsiz töreni terk etmiş, İstanbul'a kaçmıştır. Karakaş, tiyatronun bir kültür işi olduğunu bilenlerdendi. Onun için bir ideal olduğu da muhakkaktı. Ruhani mesleğinden ayrılıp sahneye geçmesini, "Artistlik denen insanı sarhoş edici suyu sonuna kadar içmekte bir beis görmemekteyim" tarifiyle anlatır. (Vakit Gazetesi, 19 Mart 1941)

1890'lı yıllarda Tovmas Fasülyeciyan hem Gedikpaşa Tiyatrosu hem de Şehzadebaşı'ndaki Osmanlı Opera Tiyatrosu'nda müdürlük ve rejisörlük yapıyordu. Ayrıca Kadıköy'de Papazın Bağı denen yerde Osmanlı Dram Kumpanyası adlı firma için temsiller hazırlıyordu. Karakaş da çaresiz Fasülyeciyan'ın tiyatrosuna müracaat etti ve Mınakyan'ın tercümelerinden uyarlanan Evlatlarımız diğer adıyla Valide Terbiyesi isimli piyesin başrolünde oynadı (Vakit Gazetesi, 19 Mart 1941).

BURAK SÜME
buraksume_675@hotmail.com

“Karakaş, 1930 yılında “Milli Sahne” ismiyle bir tiyatro heyeti teşkil ederek garp tiyatrosu hakkında tetkikat yapmak için üzere Paris’e gitti. Aram Elmas bu tiyatronun müdürü, eski Darülbedayi oyuncularından olan eşi Anuş Jerfin de tiyatronun primadonnasıydı. Heyet Paris’teki Eden Tiyatrosu’nda temsiller vermeye başladı. İlk eser Leblebici Horhor Ağa operetiydi.”

Savarş Boğos Karakaş’ın Hamlet temsilinden bir fotoğraf

Կէտիւ փաշա ԱԶԱՐ Սիներմա թատրոն
16 ՄԱՐՏ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 8.45ԻՆ
ՅՈՐԵԼԻՆԱԿԱՆ ՄԵԾ ԹԱՏԵՐԱՀԱՆԴԷՍ
Ի ՊԱՏԻՒ Վ.ԱՍՏԱԿԱՒՈՐ ԴԵՐԱՍՏԱՆ
ԳԱՐԱԳԱՇԻ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ
Քաղաքական թատրոնի (ՏԱՐԻՒԼԻՍՏԱՆ) եւ հաղախ բոլոր ձաճօք առուեստագէտներու
ԱՆՆԱՄԵՆԹԱՑ ՅԱՏՏԱԳԻՐ
Շէյխր Թէաթրոսու Պէյա, Շագիէ, Մէյէ, Պէզգար, Հաղալ, Վասճի եւ ընկերներուն կողմէ
ԱՄԱՆ ՀԱՆԸՄ ՊԻՐ ԱՋ ՍՈՒՍ
Քսմէի 2 արարով
ՀԱԼԱԲ Օպէրէթի խումբը իր ամբողջ կազմով
ՅԻՐԻՆ ԹԷՑՁԷ (ՕՊԷՐԷԹ)
Հալիւե եւ Լէակաւ Մուսգէկ իրենց գեղեցիկ մօճօլօկներով
Քնար. Ժէրֆին. ԴԱՐԱԳԱՇ. Գալիճագար եւ ընկերները
ՍՈՆ ՊԱՅՏԷ (Տրամ), ԵՐԱՔԸ (սրամ)
Բանալի Տիմոֆէյիւ. եւ ընկերները ԱՆԱՄԱԿ ՈՐԻՒՆ գէա. 1 սր.

Karakaş’ın Gedikpaşa Azad Sineması’nda gerçekleşecek jübilesinin ilanı, Jamanak Gazetesi, 5 Mart 1937

“Güçlük, sefalet, bu benim sahneye girdiğimden bu ana kadar her zaman rastladığım şeylerdir. Fasülyeciyan’la Serez’e gittiğim zaman günlerce aç kalmıştım. Biz üç arkadaştık. Fasülyeciyan en iyi otelde kendisine yer ayırtmıştı. Bize de en ucuz hanın en kötü odasını kiralamıştı. Orada oturur ve Fasülyeciyan’ın gösterdiği bakkaldan onun hesabına alışveriş yapardık, aldığımız da küflenmiş zeytindi. Biz bakkaldaki küflenmiş zeytinin meğer hepsini bitirmişiz. Bir gün gene gittim, zeytin alacaktım ama bakkal vermedi. Küflü zeytin bitmiş, öteki zeytinden bize vermezmiş. Küflü zeytinden de mahrum kalınca açlık kendini göstermişti. Buna benzer daha neler yaşadım ama bu sıkıntılar sahne sevgisine değer.” (Son Posta Gazetesi, 10 Mart 1937)

TEKME İLE ÇIKILAN SAHNEDE 45 YIL

Karakaş sanatkâr bir aileye sahip olduğu için çocukluğu hep tiyatro kulislerinde geçmişti. Tahsil hayatını sürdürürken her sene düzenlenen yıl sonu müsamerelerine katılmış ve sanatçı olmaya o günlerde karar vermişti. (Vakit Gazetesi, 20 Mart 1941)

“Zaten artist bir aileye mensubum. Serovpe Benliyan büyük amcamdır. Güllü Agop da vaftiz pederim. Bütün aile bir dönem Agop’un idaresi altında çalışıyordu. Zaten biliyorsunuz tiyatro o devirlerde irade-i seniyye (ferman) ile açılabilirdi. Başka türlü oyun oynansın, buna imkân mı var? Bu sıralarda amcam bir operet kumpanyası teşkil etmişti. Sene 1892. Ben de ilk rolü bu operette aldım. Sahneye çıkışım şimdi söylediğim gibi pek de o kadar kolay olmadı. Bir gün evde oturuyordum. Amcam yanıma geldi ve ‘Karakaş, sana on beş gün müsaade. Seni aktör yapıyorum. Bizimle beraber Değirmenci Kızı’nda oynayacaksın. Tenör Tibo rolünde.’ dedi. Birden rengim atmıştı fakat bir türlü yapamam da diyememiştim. Ertesi gün bize bir adam getirdiler. Üç gün çalıştım. Oyun günü perde açıldığı dakika antre yapacağım zamanı hiç unutmam. Bir türlü sahneye çıkmaya cesaret edemiyordum. Nihayet yüzüm kızararak, ‘Amca, ben bu işi yapamayacağım.’ dedim. Aynı dakika sırtıma bir tokat ve kıçıma bir tekme yediğimi hatırlıyorum. Küt diye sahneye düşmüştüm. Her taraf gözümde simsiyahtı. Hiç kimseyi göremiyordum. Sanki gözlerime bir perde gerilmişti. Tir tir titriyor ve sendeliyordum fakat kendime geldiğim zaman vaziyeti kavrar gibi oldum ve başladım.” (Kurun, 9 Mart 1937)

KARAKAŞ TURNELERE BAŞLIYOR

Karakaş, Fasülyeciyan’ın yanında iki ay çalıştıktan sonra Mınakyan’a geçti. Bir sene sonra Bulgaristan’dan Mınakyan’ın oğlu Aram Mınakyan gelmişti. Büyük

BURAK SÜME
buraksume_675@hotmail.com

Siranuş Fasülyeciyan, David Tiryans, Madam Kınar ve validesi Bercuhi birleşerek Bulgaristan'a gittiler. Dört sene süren temsil faaliyetinden sonra Karakaş yanlarından ayrıldı ve İstanbul'a geri döndü. İki sene sonra İzmir'de bulunan halalarının (Yeranuhi Karakaş Hemşireler) yanına giderek amcası Büyük Benliyan'ın teşkil ettiği operet kumpanyasına girdi.

Sesi güzel olduğundan tenor vazifesini aldı ve bir sene amcasının yanında kaldıktan sonra 1911'de Yeranuhi Karakaş ve Davit Tiryans'la beraber müstakil bir heyet teşkil ederek Mısır'a gitti. Haftada bir gün Hidiviyet Tiyatrosu'nda Leblebici Horhor Ağa, Köse Kâhya, Arif'in Hilesi gibi operetleri sahneye koydu. Boş zamanlarında ise Özbekiyye Bahçesinde dram oynadı (Vakit Gazetesi, 20 Mart 1941). "Bu sırada birçok garip vaziyetler de hadise olmuştu. Mesela Özbekiyye Tiyatrosu'nda oynadığımız bir sırada Fransız Lassal Kumpanyası gelmişti. Boş gecelerde aynı tiyatroda onlar da oyun veriyorlardı. Oyunları olmadığı bir gece bizi seyretmeye gelmişler. Her tiyatroda vardır ama bu o zamanlar daha umumiydi. Sahnede fiyasko veren aktörlere ıslık çalarlar, limon ve çürük yumurta atarlardı fakat o gece bunların hiç biri olmadı. Ertesi gün de Fransız kumpanyasının direktörü bizi yemeğe davet etti. Hemen bir mukavele ile Türkçe ve Fransızca temsiller vermeyi kararlaştırdık." (Kurun Gazetesi, 9 Mart 1937)

Bu olaydan iki sene sonra (1913) halası Yeranuhi Karakaş ve Davit Tiryans Tiflis'e davet edildiler ama Karakaş, Mısır'da kalarak oranın amatörleriyle yeni bir tiyatro heyeti kurup temsillerine devam etme karar aldı. Bu esnada Felekyan Hanımlar da Mısır'a gelmişlerdi (Halk operetinde çalışan İrma Toto'nun teyzesiydiler). Üç ay kadar birlikte çalıştıktan sonra Amerika'dan gelen cazip bir teklifle Karakaş'ı yalnız bıraktılar.

Bu müddet zarfında maddi sıkıntılarından ötürü Jorjon ismindeki Amerikalı bir seyyaha bir ay süreyle tercümanlık yaptı. Onunla beraber Habeşistan'a kadar seyahat etti. Seyyah oradan Fransa'ya geçtiği zaman kendisi de tekrar Mısır'a geri döndü. Bulgar tiyatro heyeti müessisi İkonomof'un Bulgarca temsillerinde vazife aldı. Kısa bir süre sonra tekrar İstanbul'a dönerek Mınak'la birleşti ve Şehzadebaşı Ferah Tiyatrosu'nda sezonu birlikte açıp, Edirne ve Selanik'e gittiler. Anadolu, Romanya, Fransa ve Yunanistan'da dolaşarak temsiler verdiler. (Vakit Gazetesi, 20 Mart 1941)

ARŞAK BENLİYAN'IN TOPLULUĞUNA GEÇİŞ

Mınakyan ve arkadaşları İstanbul'a döndükleri zaman Karakaş Filibe'de kalmıştı. Altı ay tek başına çalıştıktan sonra yalnız kalan Karakaş, Kurun gazetesine verdiği röportajda "Bulgaristan'dan sonra Mınakyan Kumpanyası'nın davetiyle İstanbul'a geldim." der ve "Reşat Rıdvan Paşazade Reşat Rıdvan Bey'in ve Arşak Benliyan'ın teşkil ettikleri operet kumpanyasında çalıştım. Odeonda oynadım (1910). Benliyan öldükten sonra da Kınar'la birlikte bir kumpanya teşkil ettik." demecinde bulunur. (Kurun Gazetesi, 9 Mart 1937)

Arşak Benliyan, 1910 yılında İstanbul'da bir heyet kurmadan önce Bulgaristan'ın çeşitli şehirlerinde turneler yapardı. Yıllar süren başarılı performanslarının ardından Mınakyan'ın da repertuarına yönelmişti. Savarş Karakaş, Babayan, Yeramyan, Baltazar, Kınar, Bayzar, Krikor Hagopyan gibi birçok oyuncu İstanbul'dan Bulgaristan'a gelerek, Benliyan'ın kadrosuna dahil oldular. Heyetin en önemli kadın oyuncusu Rozali Benliyan, Bulgar kökenli olduğu için Ermenice bilmiyordu. Arşak Benliyan'ın da okuma yazması olmadığı gibi Ermenicesi de yoktu. Karakaş ve Babayan'dan Rozali'ye birkaç şarkı öğretmesini rica etti. Rozali bozuk şivesiyle Oh İnç Anuş, Hayasdan, Pamp Vorodan, Mayr Araksi gibi şarkıları icra etmeye başlamıştı." (Tolayan: 2019, 445)

PARİS'TE TÜRKÇE OYNANAN "LEBLEBİCİ HORHOR AĞA" OPERETİ

Karakaş, 1930 yılında "Milli Sahne" ismiyle bir tiyatro heyeti teşkil ederek garp tiyatrosu hakkında tetkikat yapmak için üzere Paris'e gitti. Aram Elmas bu tiyatronun müdürü, eski Darülbedayi oyuncularından olan eşi Anuş Jerfin de tiyatronun primadonnasıydı. Heyet Paris'teki Eden Tiyatrosu'nda temsiller vermeye başladı. İlk eser Leblebici Horhor Ağa operetiydi. Sefir ve konsoloslarla matbuat erkânına tahsis edilmişti. Karakaş bu operette Sansar Hasan'ı oynadı ve muvaffak oldu. Temsilden mütehassis olan Türk sefiri, konsolosunu göndererek Karakaş ve arkadaşlarını tebrik etti (Vakit Gazetesi, 20 Mart 1941). "Paris'te ilk defa olarak 'Leblebici Horhor Ağa' operetini Türkçe olarak ben oynamışımdır. Fransızların parmakları bu nasıl oluyor diye ağızlarında kalmıştı" (Kurun Gazetesi, 9 Mart 1937). O gün büyük muvaffakiyet kazanan temsilinden sonra Fransız tiyatro direktörü, Karakaş'ın yanına gelerek onu ve arkadaşlarını tebrik etmiş ve bir hafta daha oynamaları için ricada bulunmuştur. (Vakit Gazetesi, 20 Mart 1941)

Karakaş; Fransızca, Almanca, İtalyanca, Bulgarca ve biraz da Arapça bildiği halde sahnede rollerini daime Türkçe olarak canlandırmıştır (Vakit Gazetesi, 20 Mart 1941). Oysa Karakaş'ın sahnedeki en büyük kusuru şivesindeki bozukluktan kaynaklanıyordu. Kendi kusurunu itiraf etmekten çekinmez, yakın çevresine "Ne yapayım, aksanım bozuk. Ben de biliyorum ama elimden gelmiyor. Artık bu böyle gelmiş, böyle gider" savunmasını yapardı. (Vakit Gazetesi, 19 Mart 1941)

TİYATRODA SANSÜR HEP VARDI

"Eski tiyatro bir faciaydı. Bir kere baştan aşağı zor ve yabancı kelimelerle doluydu. Günlerce bunları ezberlerdik. Daha sonra sahne, sahne değildi. Ne ışık ne lamba vardı. Sahnenin önüne de beş numara lambalar ve bunlara ayrı jestleri ilave ediniz. Halbuki şimdi... Raşit Rıza, Behzat Galip, Vasfi, Hazim hakiki ve konfor içinde çalışan birer sanatkârdı. Aynı zamanda başlarında sahneyi bir Avrupalı kafasıyla anlayan büyük rejisörleri de vardı."(Kurun Gazetesi, 9 mart 1937)

"Bir gece Odeon tiyatrosunda Bürhaneddin ile birlikte 'Neron'u oynuyorduk. Neron rolünü yapan Bürhaneddin'di. Güya Roma tutuşmuş yanıyordu. Bürhaneddin elinde harpa, 'Varayım, tahtıma oturayım.' dedi. Taht gaz sandıklarından yapılmıştı. Bürhaneddin o koskoca vücuduyla tahta oturur oturmaz, taht çöktü ve başı aşağıda, ayakları havada kaldı. Dramanın en acıklı sahnesi bu

BURAK SÜME
buraksume_675@hotmail.com

Savarş Karakaş'ın Beyoğlu Üç Horan Kilisesi'ndeki cenaze töreni, 1941

Karakaş'ın Şişli Ermeni Mezarlığı'ndaki kabri

yüzden komik olmuştu" (Son Posta Gazetesi, 10 Mart 1937). İlk çalışmalarımıza ait olmak üzere sansür başımızda bir belaydı çünkü yalnız piyesleri sansür etmekle kalmaz, aynı zamanda çıkardıkları cümlelerin tekrar konulup konulmadığını da kontrol ederlerdi. Biliyorsunuz, 'burun', 'yıldız' gibi birtakım kelimeler de yasaktı. Bir gece piyes temsil ediyordum. Sonunda şöyle bir cümle vardı, 'Adalet isterim, adalet!' sansür bunu çizmişti fakat gel gelelim bendeki temsil heyecanına... Oyunun tam son cümlesini ve belki de ruhunu teşkil eden bu cümleyi sansürün çizmiş olduğunu unutmuşum. Oyunu gür bir sesle 'Adalet isterim, adalet!' diye bitirdim ve perde indi. Perde iner inmez de bir elin enseme yapıştığını duydum. Haydi bakalım hesap vermeye. Bereket, dostum teşrifatçı Sadık Bey delalet etti. Yoksa belki de uçurulacaktım." (Kurun Gazetesi, 9 Mart 1937)

ERTUĞRUL'UN "AKASYA PALAS" FİLMİNDEKİ OTELCİ ONNİK ROLÜYLE TANINMIŞTI

Yervant Tolayan kendisini melodramın öncül temsilcisi olarak tanımlasa da sinemada önemli bir konuma sahipti. Vefatından kısa bir süre önce Muhsin Ertuğrul'un yönettiği, oyuncu kadrosunda Cahide Sonku, Vasfi Rıza Zobu ve yakın dostu Jerfin Elmas'ın yer aldığı Akasya Palas filminde oynamış ve Otelci Onnik rolüyle tanınmıştı. Muhsin Ertuğrul, "Karakaş büyük bir oyuncu fakat ne yazık ki o gezgin kumpanyalarında kaldı ve kendi değerini bulamadı" yorumunda bulunmuştur. (Ayvaz: 2020, 23)

Necdet Mahfi Ayral'ın, Mahmut Yesari'nin, Georges Feydau'nun La Puce à L'oreille adlı oyunundan uyarlayarak yazdığı filmin ilk gösterimi İstanbul'un Beyoğlu semtindeki İpek ve Saray sinemalarında 1 Kasım 1940 tarihinde yapılmış ama film eleştirmenler tarafından olumlu tepkiler almamıştır.

KARKAŞ'IN JÜBİLESİ VE VEFATI

Vefatından bir ay öncesine kadar sahnede kalan Karakaş, son temsillerini Fransız tiyatrosunda, Vatatyan idaresindeki amatörler grubunda Kafkasyalı Şirvanzede'den tercüme ettiği Karakaya Baykuşu isimli bir piyesle icra ediyordu. Damiell (Mecnun) karakterini canlandırırken aniden rahatsızlanmış, geçirdiği bir iç hastalığı nedeniyle yatırıldığı Yedikule Surp Pırgiç Ermeni hastanesinde hayatını kaybetmişti (Vakit Gazetesi, 20 Mart 1941). Arkadaşları Jerfin ile Aram Elmas ve Vahram Balıkçıyan onu kurtarmak için ellerinden geleni yaptılarsa da Karakaş 2 Mart 1937 yılında altmış yedi yaşında hayatını kaybetti (Ayvaz, 2020: 26). Vefatından önce ilk jübilesi 14 Mart 1937 yılında Azak sinemasında yapılmıştı. Bir ay sonra Fransız tiyatrosunda tekrar edilmiş, üçüncü ve son jübilesini de tekrar Azak Sinemasında 28 Mart 1939 günü yapmıştı. Ertuğrul Sadi Tek'in de katılımıyla Othello oyunu sahnelenmişti (Vakit Gazetesi, 20 Mart 1941). Naaşı şu anda Şişli Ermeni Mezarlığı'nda meslektaşı Mınakyan'ın hemen çaprazına babasının mezarı üzerine gömülmüştür.

KAYNAKÇA

- Server, Cemâleddin, "Mınak Mektebinin Son Çocuğu 'Karakaş' 1. Bölüm "
Vakit Gazetesi, 19 Mart 1941
- Server, Cemâleddin, "Mınak Mektebinin Son Çocuğu 'Karakaş' 2. Bölüm", Vakit Gazetesi, 20 Mart 1941
- K. H., "Aktör Karakaş Kırk Beşinci Sanat Senesinde - Bir Aktörün Başından Neler Geçmez?", Kurun
Gazetesi, 9 Mart 1937
- İsmet Hulusi, "Sahnede Kırk Beş Sene" Son Posta "10 Mart 1937"
- Tolayan, Yervant, "Gavroş - Name", Aras Yayıncılık, İstanbul, 2019
- Ayvaz, Hagop, "Sahne Arkadaşlarım", Aras Yayıncılık, İstanbul, 2020

NOT: Bu çalışmadaki tüm siyah-beyaz görseller Hrant Dink Vakfı/Hagop Ayvaz arşivine aittir.

Tanya Avedisyan "kedi-boncuk-tiyatro" üçgeninde

RÖPORTAJ: ARTUN ATMACA

Yaratıcılığın klişelere indirgendiği, özgürlüğün kayıtsızlığa dönüştüğü, kötülüğün marifet ve güç göstergesi, iyiliğin ise zaaf addedildiği dünyamızda, duruşu ve tiplemeleriyle bizlere kaybettiğimiz değerleri yeniden hatırlatan Tanya Avedisyan'ın özellikle Madam Hayganuş Özbülbülyan ve Dürrük Teyze tiplemeleri sosyal medyada büyük ilgiyle izleniyor. Şiir seslendirmeleri ise bambaşka derinlikte. Tanya Avedisyan ile sanat hayatı ve ada yaşantısıyla ilgili samimi bir sohbeti gerçekleştirdik

Çoğunluk sizi tiplemelerinizden tanıyor. Sanki eski komşumuz cap-canlı karşımızda duruyor gibi heyecanlanıyoruz sizi izlerken. Şiirin melodisini, ritmini, şairin içsel soluğunu öyle mükemmel aktarıyorsunuz ki... Bir yanda şen şakrak kişi tiplemeleri, öte yanda şiirin ruh derinlikleri. Bu geniş yelpazeye hakim olmanız tiyatrocu kimliğinizden mi kaynaklanıyor? Donanımınız ve bu zengin birikiminiz, aldığınız tiyatro eğitimine mi dayanıyor?

Elbette ki tiyatro eğitimi önemli bir yer alıyor, bir tipleme, bir karakter ortaya çıkarırken. Ancak okullu olmayıp da başarılı olan oyuncular vardır, özellikle eski filmlerde. Okullar teknik bilgi verir, asıl olan doğuştan gelen yeteneğinizdir. Yetenek okullarda verilmez, olanı ortaya çıkarır. Okul, teknik bilgilerle sizi harmanlayıp sahneye hazırlar. Burada önemli olan hayata karışmak, insana karışmak, hatta hayvana, doğaya karışmaktır. Sokaklar, yaşam gözlem evidir. Gördüklerimi ve dinlediklerimi içselleştiririm, empati yaparım ve asla yargılamam. Her insan bir hikâyedir. Hepimiz farklı yollardan bugünlerimize geldik ve hikâyelerimiz, deneyimlerimiz bugünkü bizi yaptı.

Ben Kadıköy Halk Eğitim Tiyatro Bölümü'nü bitirdim, bir sene de hocalarıma asistanlık yaptım. Daha sonra Müjdat Gezen Sanat Merkezi'nde akşam kursunu bitirdim. Şahika Tekand'dan

“Sokaklar, yaşam gözlem evidir. Gördüklerimi ve dinlediklerimi içselleştiririm, empati yaparım ve asla yargılamam. Her insan bir hikâyedir. Hepimiz farklı yollardan bugünlerimize geldik ve hikâyelerimiz, deneyimlerimiz bugünkü bizi yaptı.”

da oyunculuk eğitimi aldım. Hepsi de bana güzel deneyimler kattı, hem tiyatroda hem de çok sevdiğim şiir ve hikâye seslendirmelerimde... Sahneye birikimlerinizi ve gözlemlerinizi aktarırsınız. Şiir seslendirmek sadece okumak değildir, onu içselleştirmektir. Rengiyle, melodisiyle, soluğuyla... Okumak, şiirin sadece bir parçasıdır. Tıpkı bir insanın susup, gözleriyle bedeniyle konuşması gibi...

Yaz-kış Ada’da yaşıyorsunuz. Adalı olmak, sanatçı kimliğinizi besliyor mu?

Aslında Ada’yla bağım çok eskilere dayanır. Dedem, 1900’lerin başında Van’dan Kınalıada’ya göçmüş. O zamanlar Ada’da üç-beş ev varmış. Erzurum’dan göç eden büyükannem ile de zaten Kınalı’da tanışıp evlenmişler. Babam burada doğup, iyi bir yüzücü ve akordeon sevdalısı oluyor. Annem ise şehirden Kınalı’ya gelin geliyor. Şehir hayatına alışmış olan annemi bir süre sonra günde sadece iki vapur seferinin oluşu, Ada’nın tenhalığı bunaltıyor. Bu yüzden şehre taşınmaya karar veriyorlar. Yıllar sonra annemi ve babamı kaybedince köklerime sarılma hasretiyle Ada’ya taşındım. Bazen yürüyüş yaparken dedem ve babam gelir aklıma. “Onlar da bu yollarda yürüdü” derim. Eskiden manastırdan, otları, çalı çırpıyı yara yara inerdik. Şimdi ise yarık astfaltlardan... Bazı kişilerin kendi yolunda yürüyen bir kadına tatsız yaklaşım ve yakıştırmalarda bulunması insanın masum gülüşünü, doğallığını, sevecenliğini kursağında bırakıyor.

Şehir hayatının insanı kendinden nasıl da uzaklaştırdığını Ada’da yaşadığınız zaman farkediyorsunuz. Burası ruhuma çok iyi geldi. Kendime döndüm, kendimi dinledim. Doğayla haşır neşir, hayvanlarla haşır neşir... İçimde pek çok duygu birikti, pek çok tip ve karakter, toplamında da hikâyeler... Bu birikimler sahneye dökülmeyi bekliyor.

Tiyatro çalışmalarınızın yanı sıra, Adalılar sizin güzel takılar ürettiğinizi de biliyor. Bu konuda bize neler anlatmak istersiniz?

Pandemi koşullarından dolayı tiyatro çalışmalarıma ara vermek zorunda kaldım. Bu süreçte üretmeyi sevdiğim için takı tasarlamaya karar verdim. Buradan gelen gelirle aynı zamanda hayvanların bakımını da sağlıyorum. Tasarlama aşamasında renkler ve formları ada ruhuyla harmanlayıp takılara aktarıyorum ve bu durum ruhumun coşkuyla dolmasına vesile oluyor. Bu yaz, “Adalı Kedi Yeraz” isimli tezgâhımda, “Yeraz” logosuyla Kınalıada İskelesi’nde Adalılarla buluşmayı heyecanla bekliyorum. Avusturya ve Florida’dan şimdiden talepler gelmesi beni çok motive ediyor.

Hayvanseverliğinize tanık oluyoruz. Yağmur çamur demeden, yaz-kış kedilere bakıyorsunuz. Hayvanlara karşı kayıtsızlığın, hatta şiddetin “normal” görüldüğü dönemlerde, bazılarının ezberini bozuyorsunuz.

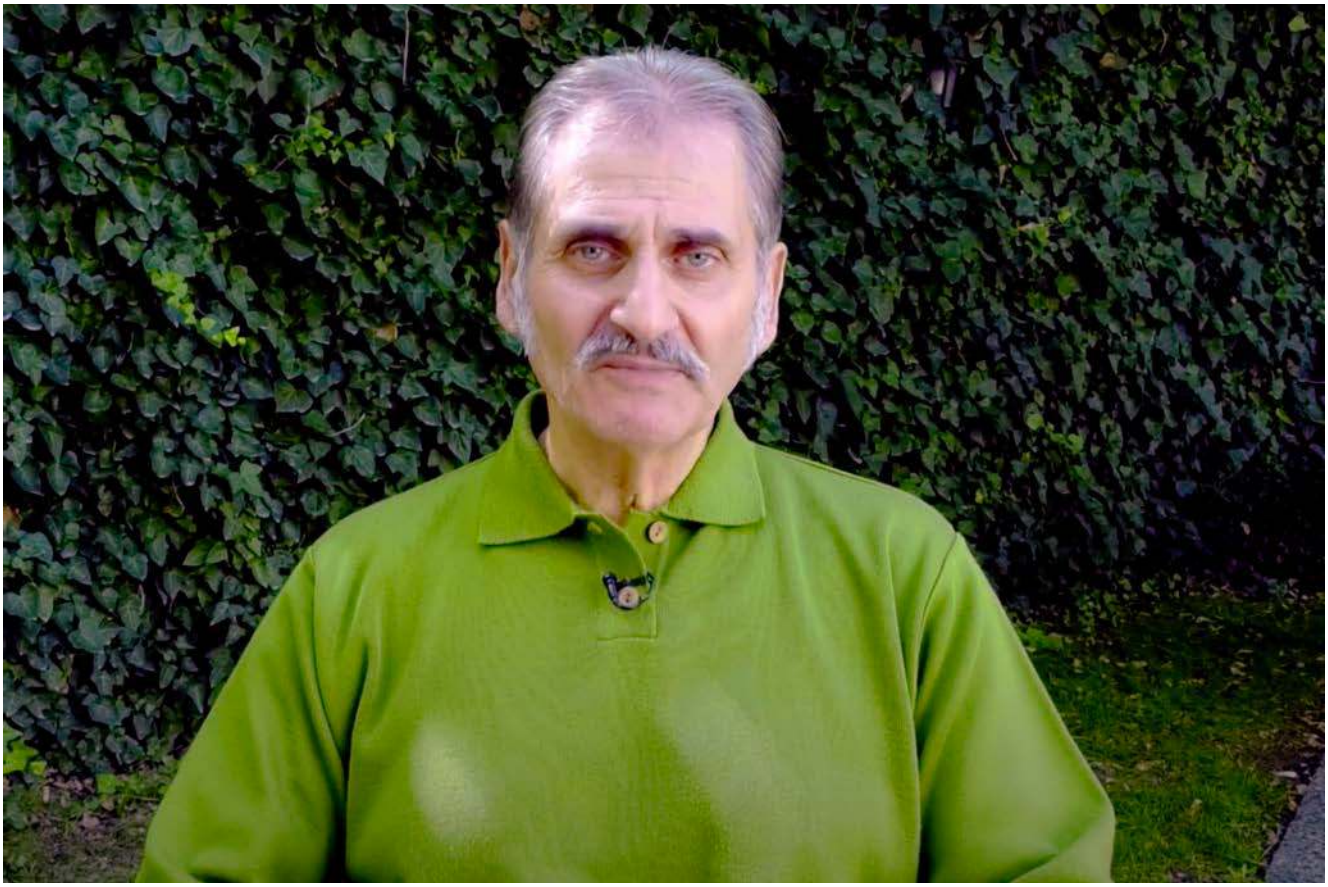
Sabahattin Ali’nin bir sözü geldi aklıma: “İnsan, dünyaya sadece yemek, içmek, koynuna birini alıp yatmak için geliyor olamazdı! Daha büyük, insanca bir sebep lazımdı.” Yaşam; insanıyla, doğasıyla, hayvanıyla bir bütün, birbirimize bağlantılıyız ve sorumluluklarımız var. Hayvanlar da hayatımızın bir parçası, onları yok saymak aslında kendimizi de yok saymaktır. Süslü bahçeler yapıyoruz ama pisletir diye hayvan istemiyoruz. Yaşam hepimizin hakkı. Ben yaz kış demeden sokak hayvanlarına bakıyorum. Ada’da özellikle yaz sonu çok fazla kedi ve köpek terk ediliyor. Halbuki onlar sıkılınca sokağa atacağımız süs eşyası değil! Hepsi duyguları olan, üzülen birer can. Ben hayvan sevmekten öte onların yaşam haklarına saygı duyuyorum. Bizim gibilere “kedici”, “tuhaf” deniyor. Asıl tuhaflık bencil olmaktır.

Bilenler bilse de henüz bilmeyenler için son bir soru: Tiplemelerinize, şiir seslendirmelerinize hangi sitelerden ulaşabiliriz?

Tiplemelerimi Facebook ve Instagram’da paylaşıyorum. Şiir seslendirmelerime ise Youtube’daki kanalımdan (Tanya Avedisyan Kanalı) ulaşabilirsiniz.Φ

“1990 sendromu, ne jübile ne de vefa duygusu bıraktı”

RÖPORTAJ: REHAN KALAYCIYAN

Atletizm dünyasının ünlü ve en mütevazı simalarından, başta olimpiyat madalyalı Eşref Apak olmak üzere onlarca elit atleti Türk sporuna kazandıran, sporda bilimi ve ekolü savunan ve uygulayan Ankaralı Artun Talay, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi tarafından fair-play madalyası ile onurlandırılmış değerli bir antrenör.

Onun faklılığı, yıllar önce büyük takdir toplayan bu örnek davranışıyla da tescilli: Büyük emek vererek gece gündüz “Çekiç Atma”da çalıştırdığı Eşref Apak’la ilgili “Eşref’in kapasitesi artık beni aşıyor. Dünyada benden daha iyi antrenörler var. O antrenörlerden birini getirirseniz, Eşref de madalya getirir.” yaklaşımıyla şaşırtan bir davranış sergileyen Talay’ın önerisi üzerine Beyaz Rus antrenör Konstantin Astapkovich Türkiye’ye getirilir ve Eşref Apak da 2004 yılında olimpiyat madalyasıyla döner ülkesine.

Büyük bir mütevazılık örneği sergileyen ve eşine çok az rastlanır bir şekilde sporcusuna yetmediğini ifade eden Talay’ın takdire şayan bu davranışı spora ve sporcusuna olan sevgisinin de kanıtıdır kuşkusuz.

Türkiye’nin en çok yabancı antrenörle çalışan hocalarından biri olan Talay, stajyerlik döneminde kendini geliştirerek bu birikimleriyle Atmalar Spor Okulu’nun kurulmasına ön ayak oldu. Geçtiğimiz ay, çok sayıda sporcu yetiştiren başarılı hoca ile samimi bir söyleşi gerçekleştirdik. Şimdi sözü değerli antrenöre bırakıyoruz.

Atletizmdeki başarıların hep Kenya, Etiyopya ve Jamaika’dan çıktığını görüyoruz. Bu üç ülkenin başarısının sırrı nerede yatıyor?

Bu üç ülke olimpiyat ve dünya şampiyonalarında başarılı olmak için gerçekçi bir spor politikası uyguluyor, spora ayrılan bütçenin tamamını madalya alabilecekleri spor dalına ayırıyorlar, diğer spor dallarını bir kenara bırakıp sadece tüm paralarını atletizme harcıyorlar. Diğer branşlar için de cılız bir bütçe ayırıp sponsor bulun diye bir öneride bulunuyorlar. Etiyopya ve Kenya kendilerine ayrılan bütçenin tamamını atletizmin mesafe dallarına harcıyor. Atletizmin atma, atlama, sprint dallarıyla ilgilenmiyorlar bile... Bütün parayı kadın ve erkeklerde maratona ayırıyor ve tüm birikimlerini

> *Gelişmekte olan ülkelerde veliler çocuklarını üniversite kazansın diye dershanelere götürürken, gelişmiş ülkelerdeki veliler ise çocuklarını üniversitelerde sporcu bursu kazansın diye spor sahalarına götürüp en iyi antrenörlere teslim etmektedirler.*

Türk atletizminin emektar atmalar antrenörü Artun Talay'a, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi tarafından fair-play madalyası takdim edildi.

altı mesafe dalına harcıyorlar. Jamaika ise Etiyopya ve Kenya'nın haricinde tüm parasını sürat dallarına ayırıyor.

2021, Tokyo'da olimpiyat yılıydı, neden bu konu ile hiçbir açıklamada bulunulmadı?

Tokyo olimpiyatı bildiğiniz gibi bir yıl pandemi dolayısıyla ertelendi. Pandemiden sonra Japonlar çeşitli simülasyonlar yapmaya başladılar, jimnastikte dünyanın en başarılı dört ülkesi olan Çin, Japonya, Rusya, ABD'deki kadın ve erkek jimnastikçiler Tokyo'ya davet edildiler. Aynı çizgi üzerinde kolayca ulaşım ve konaklama, yarışma salonunu yerleştirmişler. Havaalanında pandemiye yönelik kontroller çok sıkı. Otele gelince kafileler ayrı salonlarda covid testine girerken antrenörlere ve sporculara da her gün düzenli test uygulanıyor. Odalar tek kişilik hijyen kuralları en üst seviyede tutularak tasarlanmış, yarışma salonuna seyirci olarak girebilmek için covid testi zorunluluğu getirilmiş, bu müsabakaları seyredebilmeniz için testinizin sonucunun negatif olması gerekir.

Aynı şekilde, seyirci olabilmeye de bir sınırlama getirildi. En fazla 2.500 kişiyi geçmeyecek kapasitede salonlar tasarlandı. Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin üyelerine bütün organizasyonları görmeleri için davetiye gönderiyorlar. Dünya Sağlık Teşkilatı'nın yetkilileri de bu organizasyonda yerini almış durumda. Şu anda ise seyircisiz olimpiyat hazırlıklarını sürdürüyorlar. İnsanoğlu yasak olana daima ilgi duyar, Japonlar da bunu hesaba katarak pandemi nedeniyle olimpiyata gelmenin yasak olduğu dönemde ilginin, dolayısıyla gelirin de beklenenden daha fazla olacağını düşünmekteler.

Antrenör ve yöneticilerin çalışma şartları, profili şu an nasıl bir işleyişte?

1990 yılından sonra sporcuların şu anki durumunda öyle bir ortam oluşmuş ki size bunu şöyle izah etmek isterim: Sporcuları maymuna çevirmiş olduklarını görmekteyiz. Örneğin deney altındaki maymunlara şöyle bir uygulama yapılıyor: Tepesinde muz bulunan dallar sunuluyor, kafesteki maymunlardan muza ulaşmak isteyen her maymun şiddetli suyla geri püskürtülüyor. Maymunlar muza ulaşmaktan böylece vazgeçiyorlar. Daha sonra deneyi yaşayan birkaç maymun çıkarılıp deney alanına bu deneyimi hiç yaşamamış olan maymunlar ekleniyor. Yeni maymunların muza ulaşma istekleri bu sefer de kafesteki deneyimli maymunlarca engelleniyor. Sonraki safhada yine kafesteki diğer deneyim yaşamış maymunlar da çıkarılarak yeni deneyimsiz olan maymunlar kafese alınıyor. Bu durum tekrarlandıkça bu olay da maymunlar arasında bir kültür olarak gelişiyor. Bunu Pirana örneği ile de açıklayabilirim: Piranalar her teşebbüslerinde burunlarını şiddetle cam bölgeye çarpıp canları yandığından ertesi gün cam bölme aralarından kaldırılsa bile sınırı geçmez ve diğer balıklara saldırmaz hale geliyorlar. 1990 yılından sonra da sporcuları işte tam olarak bu duruma getirdiler, bu yüzden de daha az sayıda rekor kırılıyor ve de rekor kıranlar bile toplum tarafından çok az önemseniyor. Bunu gören insanlar neden spor yapsın ki? İlk fırsatta spordan

kopuyorlar. Antrenörlere gelecek olursak; fareler üzerinde yapılan deneylerde yavru fare ve baba fareyi altından ateşle ısıttıkları aynı faunusun içine koyuyorlar, ısı yüksedikçe iki fare de bu durumdan çok olumsuz etkileniyor, baba fare kendi canını kurtarmak için yavru farenin üzerine çıkıyor ve yavru fareyi canı uğruna feda ediyor. Bunları şimdi spora uyarlarsak; başarılı gitmeye çalışan her yeni sporcu, mutlaka günümüzde zorluk yaşayan sporcular tarafından engelleniyor.

1990 yılından sonra spor yöneticileri de ciddi anlamda profil değiştirdiler. Isı arttıkça spor yöneticileri de sporcuların üzerine çıkıp kendilerini kurtarma yoluna gidiyorlar. Spor yöneticileri eskiden yıllarını o kulübe veren sporcuyu kulüpte tutarlardı, yarım saat veya 15 dakika da olsa ona bir şans verirler, jübilesini yapıp onore ederek evine uğurlarlardı. Şimdi ise emektar sporculara, git kendine kulüp bul diyerek, kapının önüne koyuyorlar. 1990 sendromu adeta bir göktaşı gibi olimpik spor dallarına hatta tüm spor dallarına çarptı. Her şeyin dokusunu bozdu, ne jübile ne de vefa duygusu bıraktı.

Amerika ve gelişmiş ülkeleri kendi ülkemizle kıyasladığımızda onların üstün başarıları olduğunu görüyoruz. Bundan yola çıkarak ilköğretim okulları ve liselerde spor eğitimi nasıl verilmeli?

Gelişmiş ülkelerde buna ABD de dahil uygulanan yöntem şudur: İlköğretim okullarına, liselere ve üniversitelere yönelik spor-kent ligleri mevcut. Her kentin spor ligleri var, ilk başta ABD'de bu ligler kurulunca okullar basketbol ve Amerikan futboluna seçtiler. Yıl sonunda ilk üçe giren okulların dışında kalanlar 80'inci veya 100'üncü olmanın okullarına bir fayda sağlamadığını gördüler. Bu arada mantıklı olan okulların yönetimleri yüzme, jimnastik, eskrim, atletizm ve diğer dalları seçtiklerinde okul için konulan ödülleri kazandılar. Ertesi yıldan sonra herkesin aklı başına geldi ve yelpaze tüm spor dallarına kadar açıldı. Bizde de okul ligi kurulunca herkes futbola gider görüşünü saptarken bunun da bir yıl içinde sona erdiğini görürler. Bunun yanı sıra sporun temelini oluşturan spor bursları var, gelişmiş ülkelerin milli takımlarına bakıldığında birçok sporcunun üniversite öğrencisi olduğu veya kendi dallarında master veya doktora yaptığını görmekteyiz.

Gelişmekte olan ülkelerde veliler çocuklarını üniversite kazansınlar diye dershanelere götürürken, gelişmiş ülkelerdeki veliler de çocuklarının üniversitelerde sporcu bursu kazansın diye spor sahalarına götürüp çocuklarını en iyi antrenörlere teslim etmektedirler, yani lise ve üniversite spor bursları gençleri ve aileleri mıknatıs gibi kendine çekmektedir. Her üniversitede yeterli altyapı olduğu için geleceğin dünya ve olimpiyat madalyası alacak sporcuları bu şekilde eğitimden de koparmadan yetiştirmektedirler. Türkiye'de bir yıldır vakıf kolej ve liseler geleceğin şampiyonlarını yetiştirmek için spor bursu vermeye başladılar.

Atletizm, Çekiç ve Gülle yapmak isteyen çocuklarımıza ve ailelerine neler tavsiye edersiniz?

Genel olarak bu soruya şöyle bir yanıt vermek isterim: İki türlü kitap önermek istiyorum. Bunlardan bir tanesi ailelerin özellikle okunması gereken bir kitap. Bilim her gün gelişiyor bunu kabul etmemek mümkün değil ama dünyaca ünlü üç profesörün yazmış olduğu spor ve egzersiz fizyolojisi Türkçeye yeni kazandırıldı. "Spor ve Egzersiz Fizyolojisi" - W. Larry Kenney, David l. Costill, Jack H. Wilmore. Bu kitabı mutlaka okumalarını tavsiye ediyorum. Dünya spor bilim tarihine hizmet etmiş tüm bilim adamlarının çalışmalarına bu kitapta yer verilmiştir, ayrıca yirmi altı animasyon, video altmış altı sesli anlatım klibi ile internet üzerinden ulaşılabilir hale gelmiştir. Kitapta 1921 nobel ödülü sahibinden başlanılarak günümüze kadar süren tüm laboratuar deneyleri lisans programları ve her türlü araştırmalar okuyucuya sunulmuştur. Dünya ve olimpiyat madalyası alacak sporcuları yetiştirecek bütün antrenörler ve bu antrenörleri yetiştirmek isteyen herkese bu kitabı öneriyorum.

Belli kitaplar var ki veliler bu kitapları okumadan çocuklarını spor kurslarına vermemeleri gerekir; *Yüzme Öğreniyorum* - Katrin Barth & Jurgen Dietze, Basketbol Öğreniyorum - Barth Boesin, *Voleybol Öğreniyorum* - Barth Heuchert, *Futbol Öğreniyorum* - Barth Zempel.

Bu kitaplar işin ilmini anlatmaktadır, eğer bu kitaplardaki bilgiler uyarlanmıyorsa tamamen para tuzağı yerlerle muhatap olma durumları ile karşı karşıyadırlar.

Devşirme sporcular ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Klasik çağdan itibaren, olimpiyat oyunlarının giderek artan saygınlığı şehir devletlerinin pratik amaçlarla şampiyonları kendi şehirlerinden istemelerine yol açtı. Şehir devletlerinin yöneticileri yüksek meblağlar karşılığında sporcu transfer etmeye başladılar. Tabii bu durum sporcuların memleketlerinde pek hoş karşılanmıyordu. Krotonlu Astlyos ilk olimpiyat şampiyonu olduktan sonra Sirakuza'ya transfer oldu, bir sonraki olimpiyat oyunlarında Sirakuza adına yarışınca şehirden kovuldu ve evi hapishaneye çevrildi. Giritli Sotades ise Girit adına uzun mesafede şampiyon oldu. İlk olimpiyatlarda kadınların olimpiyata katılmaları ve izlemeleri ise yasaktı, eğer gizlice izleme teşebbüsünde bulunurlarsa ve yakalanırlarsa uçurumdan atılarak ölüm cezasına çarptırılırdı. Yalnızca rahibe Demeter izleyebilirdi. Kadınlarda olimpiyata katılma hakkı MÖ 396'da verilince Spartalı Prenses Kyniska atlı araba yarışına katılarak iki kez şampiyon oldu ve bunun sonucunda bronz heykeli dikildi. Olimpiyat programı beş gün sürüyordu. Seyirciler kurulan küçük çadırlarda ahşap kulübeler veya taştan barınaklarda sabahlıyorlardı. Yaklaşık 45 bine yakın seyirci toplanıyordu.Φ

ARTUN TALAY

1955 yılında Ankara'da doğan Talay, 1968 yılında TED Ankara Koleji'nde Beden Eğitimi Öğretmeni Nuri Turan'ın teşvikiyle çekiç atmaya başladı. Ulusal ve uluslararası müsabakalara katılarak Milli forma ile başarılı sonuçlar elde etti. Daha sonra aktif sporculuğu bırakarak antrenörlüğe başladı. 1988 yılında Gençlik ve Spor Genel Müdürü Kemal Kamiloğlu ve Atletizm Federasyonu Başkanı Yılmaz Sazak'a Atmalar Okulu kurulmasını önerdi. Okulun Baş Antrenörlüğü'ne Polonya Atletizm Milli Takımı Atmalar Baş Antrenörü Andre Chevinsky getirildi; yardımcısı da Artun Talay oldu. Daha sonraki yıllarda Talay'ın ısrarı üzerine Bulgar antrenör Dimitri Mindov okul antrenörleri arasına eklendi. Atmalar Okulu antrenör ve sporcuları, 60 günü Romanya'da 60 günü Türkiye'de olmak üzere Romenler ile ortak kamp çalışmaları yaptılar. Bunun sonucunda, 128 Türkiye rekoru, 6 Balkan üçüncülüğü, 8 Balkan ikinciliği,15 Balkan şampiyonluğu, 1 Avrupa üçüncülüğü, 2 Avrupa ikinciliği, 1 Akdeniz Oyunları şampiyonluğu, 1 Dünya şampiyonluğu, 1 Dünya ikinciliği, 1 Olimpiyat üçüncülüğü kazanıldı. Artun Talay, atletizm antrenörlüğünün yanı sıra birçok genç sporcunun Türk Atletizmi'ne kazandırılması için çalışıyor.

Ani Agopyan: Spor bir bilimdir, bunun farkına varmamız gerekiyor

RÖPORTAJ VE FOTOĞRAF: REHAN KALAYCIYAN

Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Hareket ve Antrenman Ana Bilim Dalı öğretim üyesi Doç. Dr. Ani Agopyan'ı, yoğun temposu içinde geçtiğimiz ay ofisimizde ağırladık. Kıymetli hocamız spora dair tüm merak ettiğimiz soruları en samimi duygularıyla yanıtladı.

> *"Her anne baba önce kendini, daha sonra çocuğunu stresle mücadele konusunda bilinçlendirmeli. Bu anlamda sporun çok önemli bir rolü olduğunu düşünüyorum. Stresle mücadele ederken özellikle küçük çocukların eğitim süreci içerisinde sporu bir kültür ve yaşam biçimi olarak algılayıp hayatlarına dahil etmeleri gerekiyor."*

Kendinizi tanıtır mısınız, kimdir Doç. Dr. Ani Agopyan?

İlkokul eğitimimi Özel Semerciyan Cemaran'da aldım. Orta ve Lise'yi ise Üsküdar Kız Lisesi'nde tamamladıktan sonra 1984-1988 yılları arasında Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümüne girdim, okulu birincilikle bitirdim. Son sınıftayken aslında eğitimci olmayı hedeflemiştim, yüksek lisans ve doktora düzeyinde bir eğitim alarak Spor Bilimleri alanında geleceğe yönelik akademik bir kariyer yapmak arzusu içinde olduğumu fark ettim. Üniversiteyi bitirdikten sonra Marmara Üniversitesi sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim dalında yüksek lisansımı tamamladım, ardından aynı üniversitede aynı enstitüde beden Eğitimi ve Spor Anabilim dalında da doktoramı tamamladım. 1994 yılında Marmara Üniversitesi'nde Beden Eğitimi Spor Yüksek Okulu'nda araştırma görevlisi olarak göreve başladım. Daha sonra yardımcı doçent, 26 Nisan 2016 yılında da doçent oldum. Profesörlüğüme de sadece iki ay kaldı.

Çocukluk döneminizden gelen bir spor geçmişiniz var mı? Sporun herhangi bir dalını icra ettiniz mi?

İlkokul 5. sınıftayken annem beni ve

ablamı evimizin karşısında olan Üsküdar Bağlarbaşı Spor Salonu'na götürdü, burada yaz ve kış sporları birlikte yürütülüyordu, spora basketbolla başladım. Yaklaşık on yıl boyunca aktif olarak deplasmanda ve ligde basketbol oynadım, ardından yine deplasmanda ve hentbol liginde de iki yıl hentbolcu olarak görev aldım. Ortaokuldaki beden eğitimi hocam olan Gönül Şan bize bu anlamda muazzam bir spor kültürü ve bunun yanı sıra sporun bir hayat tarzı olması gerektiğini aşılamıştı. Lisedeyken beden eğitimi öğretmeni olmaya karar verdim. Üniversiteye derece ile girdim, bölümü de okul birincisi olarak tamamladım. Üniversite birinci sınıftayken, mezun olduğum Üsküdar Kız Lisesi'nin de basketbol antrenörlüğünü yapıyordum.

1984 yılında Gönül hocam beni kendi yaptırdığı ritmik jimnastik antremanlarına çağırdı, kendisi o dönem ritmik jimnastik milli takımını çalıştırıyordu. Kendisi Avrupa şampiyonasına gidince takımı çalıştırmak için yardımcı antrenör olarak hafta sonları antrenmanlara katıldım ve orada tecrübe kazanarak ritmik jimnastik antrenörlüğüne başlamış oldum.

Günlük hayatta sıkça karşılaştığımız stresle başa çıkmada egzersizin etkisi? Hareket ve egzersizin ruhumuza kazandırdığı faydaları bize nasıl açıklarsınız?

Stresi çağımızın en büyük hastalıklarından biri olarak adlandırabilirim. Bu, küçük yaşlardan öğrenilip başa çıkılması gereken bir durum. Günümüzde ilkokuldan üniversite sonuna kadar bitmek bilmeyen bir sınav süreci yaşıyoruz, bunun sonrasında bir işe atılıp orada var olabilme durumumuza kadar stres hayatımızın tam ortasında. Bu konu sadece yetişkinlerde değil küçücük çocuklarda dahi görülebiliyor. Her anne baba önce kendini daha sonra çocuğunu stresle mücadele konusunda bilinçlendirmeli. Bu anlamda burada sporun çok önemli bir rolü olduğunu düşünüyorum. Stresle mücadele ederken özellikle küçük çocukların eğitim süreci içerisinde sporu bir kültür ve yaşam biçimi olarak algılayıp hayatlarına dahil etmeleri gerekiyor.

Stresle mücadele edemediğiniz bir sürece girerseniz fiziksel olarak da ruhsal olarak da türlü sıkıntılarla uğraşırsınız. Bunların başında hormonal dengede birtakım değişimler, hormonal dengenin bozulması ile de ruhsal ve fiziksel sıkıntılar başlar. Günlük hayatınızda sadece spor değil, sanat ve kültürel etkinliklere de katılmak stresle mücadelede en iyi yöntemlerden biridir.

Engelli sporcular Türkiye'de gereken desteği görüyor mu? Engelli olup da spora başlamak isteyen sporcu ve ailelerine nasıl bir mesaj vermek istersiniz?

Ülkemizde belli kurum ve kuruluşlar engelli sporcularımıza belirli oranlarda destek veriyorlar fakat tabii ki bu çocuklarımızın, gençlerimizin ya da yetişkinlerimizin eğitiminin öncelikli olarak ele alınması gerekiyor. Bu anlamda beden eğitimi ve spor bölümlerimizin çok değerli katkıları olduğunu düşünüyorum. Son on yılı aşkın süredir beden eğitimi ve spor bölümlerinde engelli öğrenciler için çeşitli kontenjanlar var.

Üniversitelerde spor federasyonu da var engelliler için. Sponsorlar bazında çok farklı projelerle ileriye yönelik daha büyük atılımlar yapılabilir. Hatta bu çalışmalar sonucunda olimpik düzeyde sporcular yetiştirilebilir. Bunların sportif eğitimlerinin yanı sıra kendi gelişimlerinde, bir meslek sahibi olmaları konusunda da desteğe ihtiyaçları olduğunu gözlemlemekteyim. Bu anlamda özel üniversiteler ve iş insanları ve bunların da sponsorlukları sayesinde geleceğe yönelik donanımlı gençler yetiştirilebilir.

Marmara Üniversitesi 2019 Akademik Yayın ve Proje Ödülleri verildi. Spor Bilimleri alanında bilimsel yayın ödülü aldınız. Bu ödül size neler hisettirdi?

Bu ödül bana Marmara Üniversitesi Rektörlüğü tarafından verilen ikinci ödül. İlk ödülümü 2019 yılında aldım. 2018 yılının en başarılı akademik yayınlar yapan ödülüydü. Tabii ki iki yıl üst üste spor bilimleri ödüllerini almaktan onur duyuyorum. İki yıldır üniversite rektörlüğümüz altı farklı bilim dalında bu ödülleri vermeye başladı. Spor

> *"Sporda elde edilecek en büyük başarı nedir diye sorarsanız, her sporcunun en büyük hedefi olimpiyat şampiyonluğudur ve o şampiyonaya katılmaktır. Dolayısıyla Türkiye'deki sporcuların olimpiyatlara, dünya ve Avrupa şampiyonasına katıldıkları zaman elde ettikleri başarılar, halkı kendi çocuklarını spora yönlendirmeye teşvik ediyor."*

bilimleri multidisipliner bir alan ve bu alanda bir kadın spor bilimci olarak akademik yayın ödülünü almış olmak bende ayrı bir heyecan yarattı. Kurumumuzda 80'e yakın öğretim elemanı görev almakta, ben hareket antrenman bilimciyim ve spor-sağlık alanında da çeşitli yayınlarım var, yani iki alanda da çalışıyorum.

Kurumumuzda çeşitli tıp doktorları, sinirbilim çalışanları ve spor biyomekaniğinde çalışan akademisyenlerimiz var. Dolayısıyla çok güçlü kadrosu olan bir üniversiteyiz ve bu kadronun içerisinden bu yayını yapan bir kadın akademisyen olarak aldığım bu ödülün onurunu ve gururunu kelimelerle tarif etmem mümkün değil. Buradan Marmara Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. Erol Özvar'a ve bu anlamda emeği geçen ve bu projenin başlatılmasına katkı sağlayan herkese şükranlarımı sunarım.

Ülkemizi spor başarılarında ve sporcu yetiştirme konusunda dünyadaki diğer ülkelerle kıyasladığımızda nerede görüyorsunuz?

Geçmişe yönelik olarak değerlendirdiğinizde günümüzde spordaki başarının Türkiye'de farklı alanlarda ileriye dönük amaca ve hedefe uygun bir şekilde daha planlı ve programlı yürütüldüğünü düşünüyorum. Farklı spor dallarında bu hedefler zor olmasına rağmen elde edilmeye çalışıldı ve sonuçta hedefe de ulaşıldı. Sporda elde edilecek en büyük başarı nedir diye sorarsanız, her sporcunun en büyük hedefi olimpiyat şampiyonluğudur ve o şampiyonaya katılmaktır. Dolayısıyla Türkiye'deki sporcuların olimpiyatlara, dünya ve Avrupa şampiyonasına katıldıkları zaman elde ettikleri başarılar, halkı kendi çocuklarını spora yönlendirmeye teşvik ediyor.

Basının da bu konuda destek olması gerekir diye düşünüyorum. Örneğin Ritmik Jimnastikte ilk kez Avrupa şampiyonu olduk, bu başarımız tabii ki yazılı ve görsel basında yer aldı fakat bu olay eğer futbolda yaşansaydı inanın günlerce konuşulur ve ülkenin gündemi bile bu başarı olurdu. Üniversitelerde son yirmi yıldır uygulanan çok güzel projeler var, Spor Bakanlığının destekleri ile son yıllarda yetenek seçimi ve geliştirilmesine yönelik çeşitli projeler üretilmeye başlandı.

Paros muhabiri Rehan Kalaycıyan ve Dr. Ani Agopyan

Spor Bilimleri Fakültesi'nde okumak isteyen gençlerimize neler tavsiye edersiniz? Üniversitenizde hangi bölümler var? Spor Bilimleri mezunu olan bir öğrencinin görev yapabileceği alanlar nelerdir?

Marmara Üniversitesi'nde Spor Bilimleri üç anabilim dalından oluşuyor. Antrenörlük Eğitimi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü ve Spor Yöneticiliği Bölümü. Gençlere tavsiyem ilkokuldan itibaren mutlaka bir spor dalı ile uğraşmaları ve bunu disiplinli bir şekilde hayatlarının içine dahil etmeleri. O yüzden bu üç bölümde alacakları eğitimle gelecekte spor yöneticisi olma şansları var.

Dört yıllık eğitim sürecinde öğrencilere vereceğim en büyük mesaj; sadece üniversite hayatında almış oldukları eğitim değil, o eğitime paralel olarak çeşitli kurslar ve sertifika programlarına katılıp spor yöneticisi olabilirler. Milli takım düzeyinde görev alabilirler. Spor geçmişi olan çocuklarımızın tabii ki başarılı olma şansları daha yüksek, sporla ilgili teknoloji alanında ilerleme avantajları var, günümüzde de spor sağlığının yanı sıra spor psikolojisi sporda teknolojik gelişimlerle ilgili alanlarda da çeşitli yönde eğitimlerini sürdürebilirler.Φ

AKADEMİK VE SPORTİF ALANDAKİ BAŞARI ÖDÜLLERİNDEN BAZILARI

- Marmara Üniversitesi "2019 Akademik Yayın ve Proje Ödülleri, Spor Bilimleri Alanında Bilimsel Yayın Birincilik Ödülü" Doç. Dr. Ani Agopyan, 27 Ocak 2021.
- Marmara Üniversitesi "2018 Akademik Yayın Ödülleri, Spor Bilimleri Alanında Bilimsel Yayın Birincilik Ödülü." Doç. Dr. Ani Agopyan, 24 Ekim 2019.
- TÜBİTAK Uluslararası Bilimsel Yayınları Teşvik Programı Akademik Yayın Ödüllerinden birkaçı
- Ani Agopyan, Emre Batuhan Kenger, Seda Kermen, Mutlu Tuce Ulker, Mustafa Ataberk Uzsoy, Meral Kücük Yetgin. (2019). The relationship between orthorexia nervosa and body composition in female students of the nutrition and dietetics department. Eating and Weight Disorders-Studies on Anorexia, Bulimia and Obesity, 24(2), 257-266.
- Demet Tekin, Ani Agopyan, Gül Baltacı. (2018). Balance training in modern dancers: proprioceptive-neuromuscular training vs kinesio taping. Medical Problems of Performing Artists, 33(3), 156-165.
- Ani Agopyan. (2018). Hamstring flexibility is not correlated with isokinetic knee muscle strength in female modern dancers. Medical Problems of Performing Artists, 33(2), 95-101.
- Ani Agopyan. (2015). Comparison of body composition, cardiovascular fitness, eating and exercise habits among university students". The Anthropologist, 19(1), 145-156.
- Taner Akbulut, Ani Agopyan. (2015). Effects of an eight-week proprioceptive neuromuscular facilitation stretching program on kicking speed and range of motion in young male soccer players. The Journal of Strength & Conditioning Research, 29(12), 3412-3423.
- Nurper Özbar, Seda Ateş, Ani Agopyan. (2014). The effect of 8-week plyometric training on leg power, jump and sprint performance in female soccer players. The Journal of Strength & Conditioning Research, 28(10), 2888-2894.

Talya Özkaya: İçinde spor olmayan hiçbir dakikamı hatırlamıyorum

RÖPORTAJ VE FOTOĞRAF: REHAN KALAYCIYAN

Artistik yüzmedeki başarılarıyla ülkemizde ve Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde aldığı derecelerle adından söz ettiren Milli Sporcu Talya Özkaya ile ofisimizde spordan ve eğitimden oluşan bir sohbet gerçekleştirdik. Fenerbahçe Spor Kulübü sporcusu Özkaya, eğitim ve sporun nasıl bir arada başarıyla götürülebileceğini anlattı.

Kendinden ve bugüne kadar yaptıklarından bahsedebilir misin Talya?

İlk ve orta öğrenimimi özel Kalfayan Ermeni Okulu'nda tamamladım. Lise eğitimime Surp Haç Tıbrevank Lisesi'nde devam ettim, ardından İstanbul Medipol Üniversitesi'nde tam burslu olarak İngilizce Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü'ne girdim. Kendimi bildim bileli hep sporun içindeydim zaten, içinde spor olmayan hiçbir dakikamı hatırlamıyorum. Küçükken evde kendi kendime esneme hareketleri yapardım, bunu fark eden ailem anaokulundan önce beni jimnastiğe yazdırdı. İlkokul üçüncü sınıfa kadar jimnastik yaptım fakat derslerimin yoğunluğu sebebiyle bırakmak zorunda kaldım. Bir süre sonra ailem enerjimi atamadığımı fark edince beni okulun voleybol kursuna yazdırdı. Kısa bir süre voleybol oynadım, ardından tenise geçtim.

Yüzmeye ne zaman, nasıl başladın?

Sporun birçok dalını denedikten sonra yüzmede karar kıldım ve Burhan Felek Spor Kulübü'nde yüzmeye başladım. Başta, tek amacım stil öğrenip bırakmaktı ama zaman geçtikçe aslında isteğimin sadece stil öğrenmek olmadığını fark ettim. Her geçen gün yüzmeyi daha çok sevdim. Bir süre sonra Burhan Felek kapanacağını açıkladı. Bu süreçte hocalarım esnekliğimi fark edince, onlara o güne kadar olan spor geçmişimden bahsettim, onlar da beni artistik yüzme dalına yöneltti. Aslında bunun için biraz geç

> *"Milli Takım'a girdikten sonra ayda sadece bir günüm boş oluyor. Antrenmanlarımız diğer dallarda olduğu gibi bir veya iki saatte bitmiyor. Beş-altı saat süren çok yoğun bir programımız var. Kamp dönemlerimizde suda kalma süremiz günde 10 saati buluyor. Ardından iki saat süren kara antrenmanlarıyla devam ediyor."*

kalmıştım yaş olarak… Bu sebeple hocam bana bir uyarıda bulunmadan geçemedi; "eğer çok hızlı bir algın yoksa arayı kapamakta zorlanırız" dedi. Zaman içinde çok hızlı öğrenip geliştiğimi görünce kendisi de çok mutlu oldu. Bir yıl içinde almam gereken beş kategorilik "yunus" adı altındaki barajı geçtim. Normalde beş yılda bitmesi gereken kategoriyi bir yılda tamamladım. Ardından Milli Takım seçmelerine katıldım ve Milli Takım barajını geçip her yıl milli sporcu oldum.

Artistik yüzme hakkında bilgi verebilir misin? Bu bir ekip sporu mudur? Kaç kişiden oluşur ve ödüller nasıl paylaşılır?

Yüzme ile dans ve jimnastiğin harmanlanarak yapıldığı bir spor dalıdır. Artistik yüzmede solo, düet, takım ve kombo olmak üzere dört branş bulunmaktadır. Solo bireyseldir. Düet, takım ve kombo ise ekip çalışmasıdır. Solo tek kişi, düet iki kişi, takım sekiz kişiden oluşur. Kombo ise 10 kişiden oluşmaktadır. Gösteri süresi sporcunun yaşına ve branşına göre değişir. Yaş büyüdükçe gösteri süresi uzar. Ortalama bir ila dört dakika arası sürer. Uluslararası gösterilere hazırlanmak için haftanın altı günü en az dört saat antrenman yapılır ve bu süre yarışma tarihi yaklaştıkça artar. Gerekirse günde çift antrenmana gidilir veya kampa girilir. Suyun altında kalma süresi yapacağınız balenin zorluğuyla artmaktadır. Alınan ödül solo branşında kişinin kendisine, düette ödülü ikiliye, takım ve kombo'da ise ekibe aittir.

Ülkemizde ve farklı ülkelerde defalarca madalya aldın. Bu başarıda seni yaşıtlarından farklı kılan nedir?

Beni yaşıtlarımdan farklı kılan en büyük özellik içimdeki enerji ve başarma isteği. Belki de elde ettiğim başarı, içimden gelen veya karakterimle ilgili bir durumdur diye düşünüyorum. Bu işi kimse size zorla yaptıramaz, içinizden gelmeli, benim içimde de yüzme isteği çok fazla gerçekten. Yüzmek istemeyen bir insanı sabah beş antrenmanına götüremezsiniz. Arkadaşlarım sosyalleşirken ben sadece yüzdüm. İçimdeki başarma azmi hep yaşıtlarımdan farklı oldu.

Haftada kaç gün antrenman yapıyorsun? Her suya girişinde aynı keyfi alıyor musun?

Her gün okuldan çıktıktan sonra antrenmana gidiyorum. Milli Takıma girdikten sonra ayda sadece bir günüm boş oluyor. Antrenmanlarımız diğer dallarda olduğu gibi bir veya iki saatte bitmiyor. Beş-altı saat süren çok yoğun bir programımız var. Kamp dönemlerimizde suda kalma süremiz günde 10 saati buluyor. Ardından iki saat süren kara antrenmanlarıyla devam ediyor. Bu tempodan sonra yakın çevreme en çok söylediğim söz "elimi bile yıkamak istemiyorum çünkü vücudumun hiçbir yerine su değmesini istemiyorum" oluyordu. Sonra yaptığım işi, hedeflerimi düşündükçe, yapmak zorunda olduğumu hatta daha fazla çalışmam gerektiğini hatırlıyorum

Artistik yüzmeye kaç yaşında başlamalı? Sahip olunması gereken fiziki şartlar var mı?

İyi bir su balerini olabilmek için altı yaşında başlamak gerekir diye düşünüyorum. Fiziksel olarak da ince, uzun ve esnek bir yapıya sahip olunması gerekir. Bizim branşımızda estetik görüntü çok önemli. Tamamen göze hitap eden bir sporu sergiliyoruz. Kendimden küçük sporculara vermek istediğim en önemli mesaj şu; her spor dalının kendine ait zorlukları var fakat bizimki birkaç sporu kapsadığı için çok daha fazla zorluğu oluyor. Benim başarımdaki en büyük pay ve emek annemin.

Spor ve yüzme hayatını nasıl etkiledi?

Spor ve yüzme bana hayatta en önce her konuda disiplinli ve sorumluluk sahibi olmayı öğretti. Hep en iyisini yapmak isteyen bir kişiliğe sahibim. Spor benim bu özelliğimi daha da üst seviyeye taşıdı, hep elimden gelenin en iyisini yapmayı istiyorum.

İleriye dönük planların ve genç arkadaşlarımıza hem spor hem okul hayatını bir arada başarıyla götürmenin yolunu anlatabilir misin?

Onlara en iyi tavsiyem, kendilerine verilen zamanı planlı ve doğru kullanmayı öğrenmeleri. Bizim antrenman programlarımız o kadar yoğun bir zaman dilimini kapsıyor ki kaybedecek tek bir dakikamız dahi yok. Yirmi dört saat yetmiyor gibi… Küçük yaşımdan beri öğrendiğim temel kural, dersimi bana verilen saatler içerisinde iyi odaklanarak öğrenmem gerektiği. Ödevlerimin büyük bir kısmını okulda yapıyorum ancak araştırmam gerekirse eve getiriyorum. Mecbur kalmadıkça ödevlerimi antrenman sonrası eve taşımıyorum. Aslında aynı anda iki hayat yaşıyor gibiyim; okul hayatım ve spor hayatım. Okul bittikten sonra spor hayatım başlıyor. İki hayatımı da birbirine hiç karıştırmadım, ikisini de dengede tutmaya çalıştım. Bence önemli olan genç sporcuların, hiç yılmadan antrenörlerinin programını uygulayıp çalışmaları. Bu sistemle yola çıktıkları zaman iki hayatlarında da başarılı olabilirler.Φ

LİA SELİN TUĞTEKİN
BESLENME UZMANI
liaselintugtekin@gmail.com

Otoimmün hastalıklarda beslenme

AIP beslenme programı; iltihaplanma, ağrı, lupus, çölyak hastalığı, romatoid artrit, iltihaplı bağırsak hastalığı, sedef hastalığı, Hashimoto tiroiditi, dermatomiyozit, multipl skleroz, Graves hastalığı ve Tip 1 gibi otoimmün hastalıkların neden olduğu diğer semptomları azaltmaya yardımcı olmak için tasarlanmıştır. Otoimmün protokol diyetini takip eden birçok kişi; yorgunluk, bağırsak sorunu ve eklem ağrısı gibi semptomların azaldığını belirtmiştir.

Sağlıklı bağışıklık sistemi, vücuttaki yabancı patojenlere veya zararlı hücrelere saldıran antikorlar üretir. Ancak, otoimmün bozuklukları olanlar, enfeksiyonlarla savaşmak yerine yanlışlıkla sağlıklı hücrelere ve dokulara saldıran antikorlar üretme eğiliminde olan bir bağışıklık sistemine sahiptir. Bu durum; yorgunluk, beyin sisi, ishal, eklem ağrısı, karın ağrısı ve doku ve sinir hasarına kadar çeşitli semptomlara yol açabilir.

Otoimmün hastalıkların; genetik eğilim, enfeksiyon, iltihaplanma, stres ve ilaçlar gibi çeşitli faktörlerden kaynaklandığı düşünülmektedir. Bazı araştırmalar ayrıca bağırsak bariyerine duyarlı olanlarda bağırsak geçirgenliğinin artmasına neden olabileceğini ve bu sızdıran bağırsakların bazı otoimmün hastalıkların gelişimini tetikleyebileceğini öne sürüyor. Ek olarak, bazı yiyecekler bağırsak geçirgenliğini artırabilir ve bu da bağırsak sızıntısı olasılığını artırabilir. Otoimmün protokol diyeti, bağırsak geçirgenliğini artırabilecek yiyecekleri beslenme programından çıkarmayı ve bunların yerine, iltihabı ve otoimmün hastalıkların semptomlarını azaltmak için bağırsakları iyileştirmeye yardımcı olduğu düşünülen besleyici seçeneklerle değiştirmeyi amaçlamaktadır. Birçok beslenme uzmanı, bu protokolün ilk aşaması olarak bağırsak iltihabına, bağırsak florasında dengesizliklere veya bir bağışıklık tepkisine neden olduğuna inanılan yiyecek ve ilaçları ortadan kaldırmak için bir eliminasyon aşaması uygulamaktadır.

Bu sırada fındık, tohumlar, yumurtalar, süt ürünleri, baklagiller, patlıcangiller ve tahıllar gibi yiyeceklerin yanı sıra tütün, alkol, yağlar, kahve, katkı maddeleri, rafine ve işlenmiş şeker ile bazı ilaçların miktarı kişinin semptomları ve laboratuar test sonuçlarına göre yeniden düzenlenir. Bu aşama; taze, besleyici yoğun gıdalar, fermante gıdalar, kemik suyu ve minimum düzeyde işlenmiş yağsız etin yanı sıra uyku, fiziksel aktivite ve stres gibi diğer yaşam tarzı faktörlerini de iyi yönde etkiler.

Eliminasyon aşaması tipik olarak semptomlarda kişiden kişiye değişebilen, 30-90 gün içinde veya ilk üç haftalık erken süreçte gözle görülür bir azalma olana kadar sürdürülür. Eliminasyon aşaması, semptomlarda ölçülebilir bir iyileşme sağladığında beslenme programından çıkarılan gıdalar

LİA SELİN TUĞTEKİN
BESLENME UZMANI
liaselintugtekin@gmail.com

“Otoimmün protokol diyeti, bağırsak geçirgenliğini artırabilecek yiyecekleri beslenme programından çıkarmayı ve bunların yerine, iltihabı ve otoimmün hastalıkların semptomlarını azaltmak için bağırsakları iyileştirmeye yardımcı olduğu düşünülen besleyici yoğun seçeneklerle değiştirmeyi amaçlamaktadır.”

toleransa göre kademeli olarak teker teker diyete dahil edilebilir. Örneğin, yeniden tanıtmak için bir yiyecek seçin, bunu günde birkaç kez yemeyi planlayın ve beş-altı gün boyunca yemekten kaçının. Sonra yaklaşık 1 tatlı kaşığı bu yiyecekten yiyin ve reaksiyonu izlemek için yaklaşık 20 dakika bekleyin. Bir reaksiyon varsa bu besini tüketmekten kaçının. Herhangi bir belirti yoksa porsiyon boyutunu yaklaşık 1,5 yemek kaşığı kadar artırın ve 2-3 saat bekleyin. Bir reaksiyon varsa kesin olarak o besini beslenme listenizden çıkarmanız gerekmektedir.

Bağışıklık sistemi hastalığında diyetten çıkarılması faydalı olabilecek besin grupları

1. Tahıllar
2. Baklagiller
3. Bazı sebzeler
4. İnek sütü ve bunlardan elde edilen yiyecekler
5. İşlenmiş bitkisel yağlar, rafine veya işlenmiş şekerler, nişastalı yiyecekler, işlenmiş etler, çeşniler, gıda katkı maddeleri, suni tatlandırıcılar, ayrıca soda, alkol ve kahve.

Tüketebileceğiniz besin grupları

1. Taze meyve ve bazı sebzeler
2. Fermante probiyotik yönünden zengin besinler; kimchi, turşu, lahana turşusu, kombu çayı,
3. Otlar ve baharatlar
4. Sirke (ilave şeker içermeyen)
5. Minimal işlenmiş yağlar; avokado yağı, zeytinyağı veya hindistancevizi yağı
6. Minimum düzeyde işlenmiş et; yağsız kesimler, otla beslenen hayvanların ürünleri
7. Çay: Günde 3 - 4 bardak yeşil veya siyah çay
8. Kemik suyu; ilave şeker ve tuz eklenmeden
9. Omega-3 zengini besin grupları

Otoimmün hastalıkların semptomları yönetilebilir ve azaltılabilir. Bu beslenme programı, belirli semptomlarınızı tetikleyen yiyecekleri tanımlayarak bunu yapmanıza yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Her beslenme programında olduğu gibi doğru besinleri, diğer doğru besinlerle kombinlemek ve size uygun bir plan hazırlamak için mutlaka uzmanlarla birlikte çalışılması gerekmektedir.

Herkese sağlıklı günler dilerim.Φ

SERAL TOPKAYA
seral.topkaya@gmail.com

Büyük yaz çorbası

Minestrone, sebze çeşitleri ve genellikle makarna ya da pirinçle yapılan bir İtalyan çorbasıdır. En çok kullanılan malzemeler fasulye, soğan, kereviz, havuç, domates ve et suyudur. Genel bir tarifi yoktur, sezonundaki sebzelerin, pişirenin zevkine göre harmanlanması sonucu oluşturulur.

Kural no 1: Kural yoktur. Bahçede yetişen ne varsa oyuna dahil olabilir. Oynama şekli: Ne kadar parlak ve canlı malzemeler, o kadar lezzet. Büyük çorba; minestrone'nin kelime açılımı bu anlama geliyor ama aslında bence büyük yaz çorbası konulmalıymış ismi… Yaza serinlik katan tüm o harika sebzeler, örneğin sulu sulu domatesler, tatlı mısırlar, fasulyeler, kabaklar... Hepsini güzelce bir et ya da tavuk suyuna atın, işte size büyük yaz çorbası minestrone. Minestrone, sebze çeşitleri ve genellikle makarna ya da pirinçle yapılan bir İtalyan çorbasıdır. En çok kullanılan malzemeler fasulye, soğan, kereviz, havuç, domates ve et suyudur. Genel bir tarifi yoktur, sezonundaki sebzelerin, pişirenin zevkine göre harmanlanması sonucu oluşturulur. İsteğe göre vejetaryen olabilir ya da et ve et suyu barındırabilir. İtalyan mutfağının ana yemeklerinden biri sayılan minestrone, orada makarna kadar talebe sahiptir. Tabii haliyle bu çorbanın pişirme süreleri, sezon sebzeleri ve halkın gelir farklılıklarına bağlı olarak çeşitlilik gösterir. Mesela İtalya'nın dağlık bölgesi Abruzzo'da minestrone "the virtues" (erdemler) adıyla anılıyor çünkü rivayete göre yedi erdemli kadın her biri kekik, domuz jambonu, deniz börülcesi gibi birer malzeme eklemek suretiyle çorbayı hazırlamış, bu değişik çorba tarzı da onların ismiyle anılır olmuş. Gene İtalya'nın kuzeybatısındaki Liguria'da, taze fesleğenle hazırlanan pesto sosu olmadan minestrone tamamlanmış sayılmıyor. Güneydoğusundaki Puglia bölgesi ise bu çorbayı turp çiçeği, pul biber, kendi geleneksel makarnaları ve taze rendelenmiş peynir karışımından yapıyor. Kimi bölgeler malzemeleri iyice pişirip çorbayı koyu kıvamda tutuyor, kimisi ise diri bırakıp taneleri belirgin bırakıyor. Minestrone'nin etli ve ev yapımı et ve tavuk suyu ile hazırlanmış olanı, başlangıç değil ana yemek olarak servis ediliyor.

Minestrone fakir halk tarafından yaratılmış. İtalya'nın bu parasız kesimi hem karınlarını doyuran hem de ucuz bir yiyecek olarak hazırlamaya başlamış. Bu nedenlerle o zamanlar yapılan minestrone oldukça ağır ve ucuz bir

SERAL TOPKAYA

seral.topkaya@gmail.com

yemek olup, halkın ana öğünü halini almış. Önceki günlerden kalan yiyecekleri kaynayan suya karıştırarak değerlendirmiş, böylece ziyan etmekten kurtulmuş ve yeni bir öğün yaratmışlar. Bunun haricinde kullanılan malzemeler de hep sezonundaki sebzeler olmuş ki çorba bozulmadan uzun süre dayanabilsin. 16. yy'da patates ve domatesin Amerika'dan Avrupa'ya gelmesiyle çorbanın halen süregelmekte olan yapı taşları oluşmuş.

AKLINIZA GELEN HER SEBZE OLUR

Günümüzde çorbayı tezgâhların yeni sebzeleri, renk renk ve boy boy kabaklar, biberler, noodle, pirinç makarnası ve daha nice alternatiflerle hazırlayabilirisiniz. Minestrone yapmanın tek püf noktası var, o da anlık düşünüp uygun tatları birleştirmek. Görüntüsü size bir sebze bahçesini anımsatıyorsa çorbanız hazır demektir. Sonra üzerine yemyeşil maydanozlar, sarmısak, iyi cins hakiki sızma zeytinyağı, biraz tuz ve biber, hatta içine sote soğan eklemeyi de denemelisiniz. Pişirme esnasında parmesan peynirinin atmaya yeltendiğiniz sert kabuklarını kaynayan suya ekleyin ve hafif tuzlu aromasını çorbaya geçirmesini bekleyin. Önceden pişireceğiniz küçük mantılarınızı da eklerseniz, vazgeçilmez lezzeti garantilemiş olursunuz. Ben geçen akşam tavuk suyuna çorbaya domates rendesi ve ev yapımı mantılarımı koyup, biraz fasulye, koçanlarından kırılmış mısırlar, kabak ve iri barbunya fasulyesi ekledim, harika oldu.

İkiye böldüğünüz domatesleri iri delikli süzgeçte sadece kabuğu kalana kadar sürterek rendeleyin. Eğer makarna ekleyeceksiniz küçük parçalar halinde kırın ve çorbanın pişmesine yakın ekleyin. Ev yapımı makarnalar daha hafif ve daha taze bir tat verir. Son olarak bu güzel çorbaya patates, biberiye ve kabakları ilave edip taze fesleğenle süsleyerek servis edebilirsiniz. Taze fesleğen, taze makarna ve ağır olmayan bir et suyu; işte büyük yaz çorbasının hafif dokunuşları.

KLASİK MİNESTRONE

400gr kurufasulye, 1 adet kırmızı soğan (ince dilimlenmiş), 200 gr barbunya fasulye, 4 adet domates, 2 adet kabak (iri küp), 4 adet kereviz (küp kesilmiş), 2 adet patates (küp), 2 adet pırasa (halka), 45ml sızma zeytinyağı, 200 gr makarna, 80gr taze pesto sos, taze çekilmiş karabiber, tuz.

Fasulyeleri akşamdan suya koyun. Tencereye soğan, kabak, domates rende, kereviz sapları, pırasa, zeytinyağı ve tuz ekleyin. Et suyunu ilave edip fasulyeler yumuşayana kadar önce harlı sonra kısık ateşte kapağı kapalı olarak 1-1,5 saat pişirin. Makarnaları ekleyin. Aldante olacak şekilde sekiz-dokuz dakika pişirip servis tabaklarına alın. Pesto sos ekleyerek servis yapın.

YAZ MİNESTRONESİ

250gr makarna, 1,250ml tavuk suyu, 6 diş sarmısak (uzunlamasına ikiye kesilmiş), 1 adet soğan (ince dilim), 40ml sızma zeytinyağı, 400gr kuzu yağsız kuşbaşı (sotelik doğranmış), 2 adet taze soğan (halka kesilmiş), 3 sap kereviz (halka kesilmiş), 3 adet bebek havuç (halka), birkaç sap taze kekik veya biberiye, 4 adet domates (rende), 3 adet kabak (küp kesilmiş), 5 adet taze patates (dörde kesilmiş), 450gr taze fasulye (ayıklanmış uzun bırakılmış), 1/2 demet maydanoz, 175gr parmesan (rende), taze çekilmiş karabiber, tuz.

Tencereye zeytinyağını koyun. Kuru soğan dilimleri, sarmısak ve etleri ekleyip etler sularını salıp çekene kadar orta ateşte çevirin. Patates ve havuç halkalarını ilave edin. Birkaç dakika daha çevirin. Sonra sırasıyla diğer sebzeleri ve tavuk suyunu ilave edin. Otları, tuz ve karabiberi ekleyip kısık ateşte 40-45 dakika pişirin. Makarnayı ilave edip sekiz-dokuz dakika sonra ateşten alın. Parmesan rende ve sızma zeytinyağı gezdirerek servis yapın.

Etkinlik

Contemporary İstanbul

Türkiye'nin sanat sektörünün yaratıcılığını göstermek ve toplumların iç sesi olan sanatçıların üretimini desteklemek amacıyla Akbank ana sponsorluğunda 1-2 Haziran VIP ön izleme, 3-6 Haziran genel ziyaret günleri ile Contemporary İstanbul kapılarını sanatseverlere açacak. Sürdürülebilir sanat ortamının sağlanması için sanat kurumları ve galerilerle birlikte ortak hareket eden Contemporary İstanbul, 15. edisyonunda sadece Türkiye'nin önde gelen galerileri ile ziyaretçilere ulaşacak.
Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı, Bilgi ve Ziyaret koşulları için; contemporaryistanbul.com

Mâziyi Korumak: Sadberk Hanım Müzesi'nden bir seçki

Meşher, "Mâziyi Korumak" sergisiyle, kuruluşunun 40. yılını kutlayan Sadberk Hanım Müzesi'nden bir seçkiyi Beyoğlu'na taşıyor. Küratörlüğünü müzenin müdürü ve sanat tarihçisi Hülya Bilgi'nin yaptığı sergi, Arkeoloji ve Türk - İslam sanatı koleksiyonlarından derlenen 200'ü aşkın çarpıcı örnekle, ziyaretçileri Anadolu'nun uygarlıklar tarihinde bir zaman yolculuğuna çıkarıyor
1 Ağustos 2021'e kadar Meşher Beyoğlu

Selma Gürbüz: Dünya Diye Bir Yer

Selma Gürbüz'ün İstanbul Modern'de gerçekleşen "Dünya Diye Bir Yer" adlı sergisi sanatçının son otuz beş yıldır devam eden sanatsal üretimine birtakım tematik duraklar çerçevesinde bakıyor.
30 Haziran 2021'e kadar İstanbul Modern Sanat Müzesi, Beyoğlu

Ekran

House of Gucci - Film 2021

Moda evi Gucci'nin kurucusu Guccio Gucci'nin torunu olan Maurizio Gucci'nin hayatına odaklanan filmde, 1995 yılında öldürülen Maurizio Gucci'nin cinayeti ve sonrasında yaşananlara yer veriliyor.
Yönetmen: Ridley Scott
Oyuncular: Adam Driver, Lady Gaga, Al Pacino
Platform: Discovery+

Karışık Kaset - Film

Ulaş, İrem'e aşkını bir karışık kaset hazırlayarak ilan etmek ister fakat bu ilan, bundan yıllar sonra ikilinin tekrar birbirinin hayatına girmesiyle gerçekleşecektir. Sıcacık hikâyesiyle sizi hem üzecek hem güldürecek.
Yönetmen: Tunç Şahin
Oyuncular: Özge Özpirinçci, Sarp Apak
Platform: Netflix

Atiye - Dizi, 3. Sezon

Şengül Boybaş'ın "Dünyanın Uyanışı" adlı kitabından esinlenerek hazırlanan dizide, İstanbul'da bir ressamın çıktığı kişisel yolculukta Anadolu'daki arkeolojik bir alana dair evrensel sırları ve bu alanın kendi geçmişiyle ilişkisi işleniyor.
Yönetmen: Onur Güvenatam
Oyuncular: Beren Saat, Mehmet Günsür, Metin Akdülger
Platform: Netflix, 17 Haziran 2021

Ekran

Uzaydan Gelen Renk (Color out of Space) - Film 2020

Issız bir araziye düşen bir meteorun yarattığı kaosu anlatan etkileyici bir bilim kurgu-korku filmi. H. P. Lovecraft'ın bir kısa öyküsünden uyarlanan film, şimdiden son 10 yılın en iyi bilim kurgu filmleri listesine girmiş durumda.
Yönetmen: Richard Stanley
Oyuncular: Nicholas Cage, Joely Richardson, TommyChong
Platform: Digitürk

Marianne & Leonard: Words Of Love - Belgesel 2020

Film, ünlü müzisyen Leonard Cohen ile onun ilham perisi olan Marianne Ihlen arasındaki ilişkiyi konu ediyor. Leonard Cohen ile Marianne Ihlen'in 1960'ta Ege'deki Hydra Adası'nda tanıştıkları günden, dört ay ara ile vefat ettikleri döneme kadar yaşadıklarının anlatıldığı filmde, daha önce yayınlanmamış fotoğraflar, videolar ve röportajlar yer alıyor. Film aynı zamanda Leonard Cohen'in kariyerine de odaklanıyor.
Yönetmen: Nick Broomfield
Platform: Netflix

Kral Lear Film 2018

William Shakespeare'in modern bir uyarlaması olan Kral Lear'da başrolleri Oscarlı efsane isim Anthony Hopkins, Florance Pugh, Emma Thompson ve Emily Watson paylaşıyor. Krallığını kızları arasında bölüştüren 80 yaşındaki Kral Lear, kızlarının onu topraklarından sürgün etmesiyle delirir ve hem krallık hem de aile bir kaosa ve savaşa sürüklenir.
Yönetmen: Richard Eyre
Oyuncular: Anthony Hopkins, Emma Thompson, Emily Watson
Platform: Bir Film

La Jauria Dizi 2020

Bir öğretmenin öğrencisine saldırmakla suçlandığı Katolik kız lisesinde, bir kız öğrenci söz konusu olaya tepki göstermek amacıyla protesto düzenler. Protesto sonrası ise kayıplara karışır. Polislerin gerilim dolu arama süreci başlar.
Yönetmen: Lucia Puenzo
Oyuncular: Antonia Zegers, María Gracia Omegna, Daniela Vega
Platform: Blu TV

French Exit - Film 2020

Genç bir kadın olan Frances Price, Manhattan'da yaşar. Kendisine kalan miras sayesinde sosyeteye giren Frances'in hayatı servetini kaybetmesiyle altüst olur. Mirasını boşa harcayan Frances, sahip olduğu son malını paraya çevirdikten sonra şaşaalı hayatını ardında bırakarak oğlu ve kedisi ile Paris'te küçük bir daireye taşınır.
Yönetmen: Azazel Jacobs
Oyuncular: Michelle Pfeiffer, Lucas Hedges, Valerie Mahaffey
Platform: Apple TV

Gezegenimizin Kritik Eşikleri - Belgesel

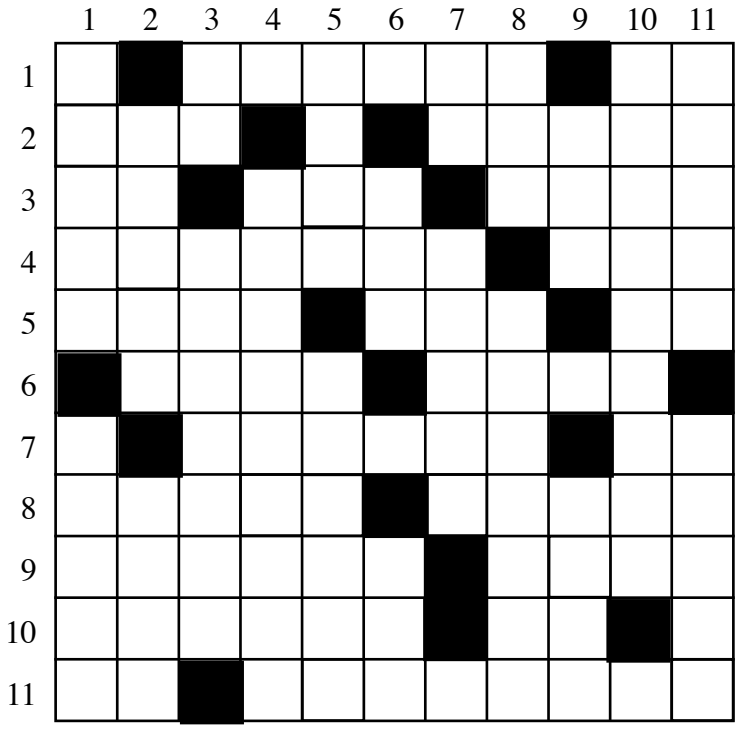

David Attenborough ve bilim insanı Johan Rockström, Dünya'nın biyolojik çeşitliliğinin nasıl çöktüğünü ve bu krizin çok geç olmadan nasıl atlatılabileceğini anlatıyor.
Platform: Netflix

PAROS KARE BULMACA

BERCUHİ BERBERYAN

SOLDAN SAĞA:

1. Bir nesneye zorunlu bağı olmayan ve özünde bulunmayan nitelik – Bir nota. **2.** Habeş soylusu – Devlet görevlilerinin maaş tutarını ve derecesini düzenleyen dizge ve bunu gösteren çizelge. **3.** Su – İslam öncesi Arap putlarından biri – Cuma ezanından önce minareden okunan salâvat-ı Şerifeler. **4.** Hayvanların iç organları – Osmanlıcada M harfinin okunuşu. **5.** Yaratılan ilk insan – Bilgisayarlarda bir tür veri deposu – Tavlada bir sayı. **6.** Ad – Bir tür bıçak. **7.** Yansıma – Sodyumun simgesi. **8.** Yüzümüzün iki yanı – İngilizce; ders çalışma. **9.** Eskiden talim silahı olarak kullanılan, deri kaplı, ucu boğumlu sopa – Çelik ve Ercan'la Vitamin grubunda da okuyan şarkıcı. **10.**Kullanılmak üzere geçici olarak alınıp geri verilen, eğreti – Eski Mısır inanışında hayati güç. **11.** Bir harfin okunuşu – Gizlemek amacıyla çevreye uydurmak.

YUKARIDAN AŞAĞIYA:

1. Çok gezen, sürtük, işsiz güçsüz – Ayılıp kendine gelmek. **2.** İpekten yapılan, yarı mat, sarımsı değerli bir kâğıt – İsviçre'de bir ırmak. **3.** Duman kiri – Duraklama, kesilen şeyden çıkan küçük parça. **4.** Uzun şeritler durumundaki deniz yosunu. **5.** Buluş – Büyük meleklerden biri. **6.** Doğuya özgü bir halk sazı – Karate eğitim akademisi kısaltması. **7.**Kamus-u Osmaniye göre; baba, peder, cet – Değiş tokuş. **8.** Adale – Sakız ağacından elde edilen reçine. **9.** Uykunun rüya görülen evresi – Algılanan nesnelerin temel niteliği, uzayda kapladığı yer, vüsat. **10.** Debussy'nin 5 perdelik mitolojik konulu bir opera eseri. **11.** Tespih ucu – Boş gezen, avare.

Geçen Ayın Cevapları:

Soldan sağa:

1. Mahur beste. **2**. Al –Çark –İri. **3**. Lak –Be –İrem. **4**. Azap –Şiraz. **5.**Gar. **6** .Ilıman –Mi. **7**. Aş –Neden. **8**. Ab –Mola. **9**. Ligorin –Zer. **10**. Adam –Kil-Ka. **11**. Emin –Lame.

Yukarıdan aşağıya:

1. Malaga –Ala. **2**. Alaza –Abide. **3**. Karış –Gam. **4**. Uç –Komi. 5. Rab –Mıh. **6**. Breş –Dik. **7**. Ek –İran –Nil. **8**. İr –Nem –La. **9**. Tiran –Doz. **10**. Erez -Meleke. **11**. İm –Sinara.

HAZİRAN Ajanda

Evde kal….
Hayatın güzelliklerini evinde keşfet...

KİTAP

15.000'i aşkın adın Türk ,İslam, Kürt ,Alevi ,İrani ve yerel Hristiyan kültürlerindeki kökenleri etraflıca incelenmiş. Türkiye'nin reel veritabanına dayalı ilk ve tek kişi adları sözlüğüdür.
Liberus Yayınları - 2021, 760 Sayfa

BELGESEL

15 yılında "Hatırlamak ve Anlatmak için Şehre BAK" projesi kapsamında İmroz Adası'ndaki Rumların yaşantılarını konu alan belgesel youtube'da erişime açıldı.

SERGİ

Kalbim Ayna Gibi Boş
2015 yılında ArtReview tarafından, kendi jenerasyonunun en ilginç 30 sanatçısı arasında gösterilen Gian Maria Tosatti'nin "Kalbim Ayna Gibi Boş - İstanbul Bölümü" başlıklı enstalasyon sergisi, 25 Haziran 2021'e kadar Ömer Hayyam Sok. No 11, Tarlabaşı adresinde.

EDEBİYAT SOHBETLERİ

Güzel bir edebiyat sohbeti dinlemek isteyenler için Ece Temelkuran ve Deniz Yücel Başarır, Virgina Wolf'un Orlando isimli eserini konuşuyor.
Ben Okurum, Podcast

YEMEK

Divan Brasserie Bebek Şeflerinin yorumlarıyla ' Çıtır Baklava Hamurunda Dana Kebabı ve Siyez Bulgur Pilavı' tarifi YouTube Divandayız kanalında izlenebilir.

ÖĞRETİ

Budizm, Hinduizm ve Diğer Asya dinleri
Asya dinleri ile ilgili merak ettiğiniz her şeyi bu kursta öğrenebilirsiniz. Asya kıtasının en yaygın dinleri; Budizm, Hinduizm, Jainism, Konfüçyanizm, Taozim, Sihizm ve Şintoizm tarihini ve inanç esaslarını dinlerken görseller ve haritalar eşliğinde zamanda yolculuğa çıkacaksınız.
Bilgi için; antoninaonlinemektep.com

TALİN AĞDERE

Mutlaka yükselen burcunuzu da okuyun. Astroloji ile ilgili merak ettiğiniz konuları "talinagdere@hotmail.com"a sorabilir, yazılarımı "www.astrotalin.com"dan takip edebilirsiniz. "http://www.facebook.com/TalinAgdere"den grubumuzakatılabilirsiniz.

Yay/İkizler burçlarında tutulmalar

Bu ayın en önemli konusu Yay ve İkizler burcundaki tutulmalardır. 26 Mayıs 2021 günü Yay burcunda Ay tutulması gerçekleşti. Özellikle Mayıs başlarında konuların bu dönem bir sonuca bağlanması ve bazı kararların alınması mümkündür. Tutulmaların açıları olumlu olsa da bu dönemler karışıklıklar meydana gelebilir. Uluslararası ticaret, havayolları, akademik eğitim, hukuk, basın/medya, mahkemeler gündeme gelebilir. Irkçılıkla ilgili konular, dinî inançlar, fanatizm, kibir, ego, dogmatizm, inançlardaki tutucu yanlar, aşırılıklar oluşabilir. İnançlardaki aşırı fanatik yanlar zarar verebilir. Dinî ya da ruhani liderlerin de hayatında birtakım zorluklar olabilir. Uluslararası seyahat uygulamaları ile ilgili projelerde ya da hava koşullarında karışıklıklar olabilir. Jüpiter'in Balık burcunda olduğunu düşünürsek, toplumu bir arada tutan ortak değerler önemli hale gelecektir.

Türkiye haritasında sağlık konuları gündemde! Gençler, eğitimciler, öğrencilerle ilgili konularda bazı kararlar alınabilir. Daha fazla özgürleşme isteği dikkat çekiyor. Altıncı ve on ikinci evdeki tutulmalar, hizmet temalarını anlatır. Bu dönemler halkın genel sağlığı, çalışanlar, emekliler, memurlar, ordu, deniz kuvvetleri, polis personeli ile ilgili bazı açıklamalar yapılabilir. Kafeteryalar, restoranlar, yiyecek ve içecek satan tüm yerlerle ilgili düzenlemeler getirilebilir. Sağlık adına da yeni tedbirler, aşılar, tedaviler artabilir.

10 HAZİRAN 2021'DE İKİZLER BURCUNDA GÜNEŞ TUTULMASI

Her iki tutulma da Türkiye'den gözlemlenmeyecek. Dünya çapında sosyalleşme hareketleri oluşabilir. Bazı ülkelerde doğal afet gerçekleşebilir. Geçmişe dönük konularda yeni başlangıçlar, yeni olaylar, kararlar alınmak istenebilir. Ancak Merkür'ün retro olması nedeniyle biraz dağınıklık, kafa karışıklığı, kaos da söz konusu. Her iki tutulmada en çok etkilenen burçlar Yay, İkizler, Başak, Balık gibi değişken burçlar olacaktır. Kurtulmak, özgürleşmek ve sosyalleşmek istediğiniz dönemler olabilir.

Türkiye haritasında, Tutulma dönemleri uluslararası seyahatler açılabilir. Turizmi hareketlendirmek gerekebilir. Eğitimle ilgili kararlar verilebilir. Daha önce verilen kararlarda değişiklikler olabilir. Bu tutulma ulaşım, haberleşme, eğitim, medya kuruluşları, iç/dış politikada yapılan yazılı sözlü anlaşmaları etkileyebilir. Spekülasyonlar oluşabilir. Yanlış-doğru birçok haberin oluşacağı dönemler. Satürn'le olumlu açısı, yasak, mesafe ve kurallarla ilgili esnemelerin getirilmesi, özgürlüğe getirilen sınırlamaların azaltılmasını anlatabilir. Ülkenin gayrimenkulleri, çiftçilik, ülkenin toprakları ile ilgili konuları da gündemde. Finansal bir hareketlenme olabilir bu tutulmada. Türkiye haritasına göre Jüpiter'in sağlık evine düşmesi, aşının da bollaşması, aşıların artması anlamına gelebilir. Geçmişteki aşı sözleşmelerinin bu dönemlerde gerçekleşmesi, hastanelerin ve sağlık kuruluşlarının yoğun olması gibi…

KISACA BURÇLAR

Koç burcu: Yakın çevre/uzak çevre, yolculuklar, seyahatler, kardeş akrabalarla ilgili konular gündemde. Eğitimle ilgili haberler alınabilir, yeni çalışmalar başlayabilir. Hareketli günlerdesiniz. Boğa burcu: Finansal konulara odaklısınız. Yeni bir şey satın alabilirsiniz. Para, harcamalar, kazançlar yoğun. İkizler burcu: Şartları lehinize çekebilir, bazı kararlar alabilirsiniz. Kişisel başlangıçlar yapılabilir. Yengeç burcu: Yurt dışı ya da uzaklarla bağlantılı konular var. Belki bir hazırlık ya da taşınma dönemleriniz. Bazı şeyleri Haziran ortasına kadar akışa bırakın. Aslan burcu: Çocuklar/aşk hayatınızla ilgili bazı kararlar var. Sosyal hayatınız canlanıyor. Seyahat projeleriniz olabilir. Başak burcu: Ev/yerleşim, iş konularında iniş çıkışlar, taşınma, evlilik, yeni iş teklifleri, terfi gerçekleşebilir. Terazi burcu: Hukuksal, eğitimsel başarı yaşanabilir, uzaklara, farklı şehir ülkelere gidebilirsiniz. Akrep burcu: Beklediğiniz bir para, burs, tazminat, emeklilik gelir, alacak verecek meselesi gerçekleşebilir. Sağlığınız daha iyi. Yay burcu: Evlilik teklifi alabilirsiniz. Karşınızdaki kişilerden destekler geliyor. Ortaklı projeler olabilir. Oğlak burcu: Kontrol edemediğiniz bazı konular var. Hizmet etmek, günlük işleri düzenlemek, beklemek gerekir. Sağlık daha iyi. Organize ve planlı olmalısınız. Kova burcu: Aşk konularında bazı sorunları çözebilirsiniz. Seyahatler yapılabilir. Sosyalleşebilirsiniz. Balık burcu: Ev, mekân değiştirebilir, evlenebilir, evinizi düzenleyebilir, misafir ağırlayabilirsiniz. Şartlar lehinize dönebilir.

Gelecek ay güncel bilgiler paylaşmak dileğiyle, sevgiler…Φ

ZARUG İLEN HARUT / DERDİNİ UNUT

Merabalaaar… Nihayet açıldık he… Hem de ne açılma! Sankim ki millet kafeslere kilitlenmişidi de açılır açılmaz ok gibi fırladı. Hani gazlı içeceklerin ağzını parmağınla kapatırsın, sallar sallar bırakırsın nasıl fışgırır, tıpkısı öyle fışgırdılar. Sanırsın ki hasdalık masdalık bitmiş, her taraf pürüpak olmuşdur. Yahu size çıkın ama dikat edin demediler? Duymadınız? Masgeler fora hayde yallah herkes sokakda. Şindik diyeceksiniz ki, sankim kapanmışiken pek uydularıdı kaidekere? Market poşetini kapan ortalıkdayıdı. Tanıdığım birisi iki tane ekmeği poşetinen bir hafda gezdiriyor, sora da ıslatıp kuşlara veriyor eyi mi? Bir de böbür böbür geliyor bunu telefonda bana söyleriken. "Zo korkmuyorsun? Hem kimi kandırdım sanıyorsun?" deyince de "Amaaan acı patlıcanı kırağı çalmaz korkma, bana bi şey olmaz" demesin? İşde bu 'bana bi şey olmaz' teranesi var ya, o bitirecek bizi. Ben hep söylerim her şeyden önce bu cahillikdir asıl felaket.

İlk Aids çıkdığında da aynı lafı etmiyorlarıdı? Neysene başga mevzulara girmeyeyim şindik. Geçen gün bir boy yakınımdaki markete bir gideyim dedim, amanın demez olayıdım. Vallaha içeri giremedim. Ne oluyorsunuz yahu? Zatı tam kapanma dediklerinde de bütün marketler açık değilidi? İsdediğiniz gibi san fason alışverişinizi yapıyorudunuz. Şindik ne oldu, eviniz kurudu? Açlıkdan öldünüz? Zatı market mahanasıynan sokaklarda değilidiniz? Bir kerem Kurtuluş Caddesi hiç boşalmadı, zatı beri hiçbir şey yokmuş gibi futursuzca dolanıyorlarıdı. Ah hele o Beşiktaşı şampiyon oldu deyi olanlar neyidi ka? Üsdelik sözde daha yasak varıdı. Resmen fışgırdılar yaniya. Bizim ordan akın akın geçdiler bağıra çağıra. Arabalar tıkış tıkış, yarı bellerine kadar camlardan sarkmış kıyametler kopartarak, silahlar patlatarak saatlarca dolandılar. Hani nerdeyidi yasak? Kimse hesap sormadı, Niye? Halbukim, o zaman içinde Kaş'da yaşayan bir arkadaşımdan haber aldım, vallaha kulaklarıma inanamadım. Bunlar ta tepede ıssız tehna bir yerde otururlar. Gitmişimdir görmüşümdür. İn cin top atar. Kadın, kocası ve kız kardaşıynan, üç beş sanduviçnen falan bir çanta hazırlıyorlar ve denize iniyorlar. Yaniya hemen evlerinin bulunduğu tepeden aşağı. Hava güzel, bu sessiz sakin yerde biraz uzun kalırız, karnımız acıkırısa boşa bu tepeyi tırmanmayalım deyi. Kadın yemin billah ediyor ki o kayalıklı sahilde bizden başga kimse yokdu deyi.

Biraz sonra jandarma kılıklı biri yanaşıyor bunlara. Manzara şöyle; kadın denizde yüzüyor, kız kardaşı sahilde ayaklarını suya uzatmış oturuyor, kocası da ta geride bir ağacın altında sanduviç yiyor, yan yana bilem değiller. Gelen görevli sokağa çıkma yasağını çiğnediniz diyerekden 3500 lira isdiyor. Bunlar itirazınan diyorlar ki "Kardaşım bak, biz tam buranın üsdündeki evde oturuyoruz, burası sokak değil, etrafta kimsecikler yok." Bu sefer "Masgeniz yok" diyor. Adam "Biz zatı aynı evde oturuyoruz, karım denize gireriken çıkardı, baldızım masgeli, ben de sanduviç yiyorum" deyi cevap veriyor. Deriken bu, birtakım kağıtlar çıkarıyor, "bunları imzalayacaksınız" deyi mecbur ederiken bir yandan da altına yeni bir suç ilave ediyor. Yasağı ihlal, masge, itiraz, memura itaatsızlık… filan falan bir lista. Karı koca hafifden kadere ırazı gelmişiken, baldız "Bu kağıtlarda yazılanı öğrenmek isdiyorum" deyi bakmaya kalkıyor. Adam gösdermiyor, "Barem sen oku" diyorlar, o da "İşim yok da şindik bunları okuyacam?" deyince, onlar "Seni şikayet edecez" diyorlar. Bu sefer adam lisdanın altına bir de 'memura hakaret' yazıyor ve ceza oluyor 7500 lira. Şindik buna ne dersiniz? Kınalı'da bizimkiler hep sahildeyidiler, Allahın dağbaşında, hem de hemen evlerinin dibinde adamların başına gelene bak. Ondan sora da bunları şampiyonluk çılgınlıklarıynan mukayese et. İpi sapı olmayan bir diyarda yaşıyoruz deyi günlerden beridir söyleniyorum, ben her fırsatta şükür eden bir insanım, şükür edecek hiçbir şey bulamıyordum. Ta ki o menşur sosyal medya paylaşmalarından birisinde pes artık dedirtecek bir şey görene kadar. Hindistan'da bir hastane koğuşunda, bütün yataklar dolu, hasdalar kıvranıyor, tepelerindeki her bir çıkıntıda maymunlar dolaşıyor. Onlar orada selbest ya kimse kış demiyor. Maymunlar, hasdaların yemeklerini aşırıyor, ilaçlarını yere saçıyor, hatta ta yokarıdan tepelerine sıçıyor, insanlar inim inim… Buyurunuz size beterin beteri. Hayde bay bay.Φ

Editörün Notu: Zaruhi Hanım'ın kendine özgü her türlü yazım hatasını ve kullandığı Ermenice sözcükleri olduğu gibi sunuyoruz.

zarugharut@gmail.com